Curacao Papers

1640 – 1665

Transcription

Curacao Papers
1640 – 1665

Transcription

Translated by
Charles T. Gehring and Jacob Schiltkamp

Edited by Charles T. Gehring

A Publication of
the New Netherland Research Center
and the New Netherland Institute

2011

About the New Netherland Research Center and the New Netherland Institute

The New Netherland Research Center is a partnership between the New York State Office of Cultural Education and the New Netherland Institute. Housed in the New York State Library, the Center supports research on the seventeenth-century Dutch province of New Netherland, which was centered on New York's Hudson Valley and extended from Connecticut to Delaware. Under Director Dr. Charles Gehring and Assistant Director Dr. Janny Venema, it continues the work of the New Netherland Project, which since 1974 has translated Dutch era documents held by the New York State Library and the New York State Archives. Visit the New Netherland Research Center online at www.nysl.nysed.gov/newnetherland/.

The New Netherland Institute is an independent nonprofit organization supporting research and education in Dutch-American history. For over three decades, the Institute and its predecessor organization the Friends of New Netherland have supported the translation of New York's Dutch era documents by the New Netherland Project. Through a three-year matching grant from the State of the Netherlands, the Institute now undertakes financial and programmatic support of the New Netherland Research Center. The Institute relies heavily on its members to fulfill this mission. Interested parties can learn more about the Institute's programs and how to join at http://www.newnetherlandinstitute.org/.

About the Translator and Editor

Charles T. Gehring was born in Fort Plain, an old Erie Canal town in New York State's Mohawk Valley. After completing his undergraduate and graduate studies at Virginia Military Institute and West Virginia University he continued with postgraduate work at Albert-Ludwigs-Universituät in Freiburg, Germany. There he began his study of the Dutch language and first realized that his future research lay much closer to home. He eventually received a Ph.D. in Germanic Linguistics from Indiana University with a concentration in Netherlandic Studies. His dissertation (1973) was a linguistic investigation of the survival of the Dutch language in colonial New York. For over three decades as Director of the New York State Library's New Netherland Project he has translated the official records of the Dutch colony and promoted awareness of the Dutch role in American history. He continues that work as Director of the New Netherland Research Center. He has been a fellow of the Holland Society of New York since 1979. In September of 1994 Her Majesty Queen Beatrix of the Netherlands conferred on him the distinction of Officer in the Order of Orange-Nassau.

Curacao Papers
1640 – 1665

RESOLUTIE BOECK VAN CURACAO

1643 EN 1644

No. 58

MM

[1] INSTRUKTIE VOOR JACOB PIETERSZ TOLCK, DIREKTEUR VAN CURACAO

Kopie gedateerd 15 augustus 1640

Instr[uc]tie [ ] de selv[ ] van[de] West-Indische Comp-[agnie ter came]re alhier in Amster-dam[voor] den erentfesten, man-haf[ten] Ja[cob Pie]tersz Tolck, Directeur op ’t e[ylant] Curacao,[1] ende sijne raeden, [be]neffens hunne secrete instructi[e waerna]er zeij sullen hebben te regule[eren.]

Den voorn. Directeur sal, zoo te waeter in de scheepen ende jachten onder sijn commandement ende directie behoorende als te lande op ’t voorschr. eylandt Curacao, als oock op het eylandt Buenairo, soo over de militaire a[ls] maritime, ende alle andere persoonen alsmede over de naturellen van ’t landt ende de dienstbaere zwarten ende alle andere, hebben het opperste gesach ende commandement ende in alle bijeencompsten ende vergaederingen d’eerste plaetse ende stemme.

Daer hij alle saecken de politie, justitie, negotie ende [oor] logh raeckende zal proponeren bij meerderheit van stemmen concluderen ende in cas stemmen comen te steecken een dubble stemme hebben.

Den Raed sal bestaen nevens hem Directeur in de lieutenant over de militie, die hebben sal de tweede plaetse, den commissaris over de koopmanschappen Petro Stuifsa[ndt] de derde plaetse ende voorts de aenwesende schippers van de schepen ende jachten successivelick na hare ouderdom in den dienst ende soo zijluiden [ver]volgens daervan nieuws sullen aencomen, mitsdat d[en R]aeth het getal van seven persoonen niet en sal excress[eren]. [Ver]der dat in saecken puirlijck militair hier te lande oock in ’t straffen van militaire den capteyn, den vendrich ende den outsten sergeant sullen w[or]den geadsumeert.

In d[ew]elcke vergaederingen Arnoult Ver[ellen als] secretaris de penne sal voeren, alle saecken, prop[ositien], resolutien, ende arresten met de reedenen

van dien, [oock] alle vonnissen, sententien ende decisien pertin[entelick] annoteren, te bouck brengen ende registreren, daer[nef]fens goet ende perfect journael ende dachregister [houden] van alle 't geene soo te lande als te waeter mach [voor]vallen, wat scheepen aldaer aencomen, wat sij brengen, halen ende verrichten, gelijck hij oock de testa[menten] van het volck ende alle andere, soo publycque als [private] acten, contracten ende allerley andere geschriften sal in[stellen], passeren ende registreren ende met alle scheepen copi[en van] alle resolutien, joumaelen ende andere registers onder[te]kent van den voors. Directeur ende van hem zelffs aen [ons] oversenden.

Ende den voorn. Petrus Stuifsandt als commissaris ov[er de] koopman-schappen sal oock van gelijcken goet bouck [ende] register houden van alle de Compagnies saecken, negotien, [ ]men ende effecten aldaer, als oock van het scheeps ende landtvolck, van het overlijden dergeenen die sterven, afreeckeningen der dooden, de inventarissen ende ver[coo]pinge van haere naegelaten plugnen, item copie van testamenten, die den secretaris hem tijdelick ter handt sal stellen met alle scheepen aen ons oversenden, [ ] eenmael des jaers dubbelt vande boueken van reecke[ninge] soo van de maentgelden des volckx als van de negotie.

Bij veroveringe ende aencomste van prinsen voor alle [ ]ninge ende ontlossinge, zal den voorschr. commissar[is, in]dien hij te waeter ofte te lande daer ontrent is, daer o[ver] geroupen ende t'sijnen overstaen d'selve door den secr[etaris] pertinentelijck geinventariseert ende beschreven wo[rden] in een bouck expres daertoe te houden, neffens [nog] twee persoonen uyt den Raeth bij den Directeur [ende] Raedt daertoe te committeren.

Van welcke inventarisatien ende registratien [door den] commissaris mede in een bouck expres goe[de ende perti]nente contra rolle sal houden omme mede [met de schee]pen aen ons over te senden.

Den voorn. Directeur sal alle de persoonen ende luiden [o]nde[r] hem gestelt ende noch te stellen in goede ordre, discipline ende tot haer debvoir houden ende den beswooren artyck[el]brief ende alle andere onse beveelen, instructien ende ord[on]nantien doen naercoomen ende achtervolgen.

Straffende met sijnen voorschr. Raet alle civile ende criminele misdaden ende forfaicten na den voorschr. artyckelbrief ende voorts naer beschreven rechten, crygsordre, placcaten ende coustumen van dese landen, sooveel nae sijn beste

kennisse ende weetenschap zal bevinden te behooren.

Indien onder de gemelte raetspersoonen eenige diversiteyt in ’t stemmen voorviel, zullen de minste stemmen in alle manieren sonder eenich tegenseggen gehouden zijn de meeste te volgen. Ende buiten de vergae-deringe in ’t minste niet te openbaren nochte haer laten bemercken dat sijluiden van ander gevoelen ofte advys sijn geweest, dan sullen wel vermogen statim in ’t bouck van de resolutien haerluider advys te schrijven oft doen schrijven.

De prinsen geduirende sijn verblijf aldaer ende daer ontrent te veroveren, sal hij aen de praesidiale earner van Amsterdam onder perfeete lijsten, facturen ende cognossementen oversenden, alsmede ’t geene daer wijders bij and’re weegen sal worden geconquesteert tot naerder ordre.

Wel lettende dat alle veroverde scheepen ende goederen ger[ec]htelijck bij drie inroepingen ende citatien, clacht[en], deffaulten bij den Raet naer goede genomen informatien, geonderteeckende verclaringen ende confessien vande v[ ] selfs, voor goede prinsen verclaert worden op de aenclachte van den auditeur ofte provisioneel fiscael als eysscher weg[ens de] Compagnie (die voor sijn ordinaris gagie de Compagnie desen di[enst] sal moeten doen) ende alsdan de eerste mercken[teec]kenen uytgedaen hebbende onder ’t merck van de Comp[agnie over] senden.

Over de soutpannen, zoo daer als op Buenairo, zal hij g[oet] opsicht houden dat de saisoenen wel waergenomen word[en] ende bij de drooge tijt sooveel souts gemaeckt, v[ergaedert] ende op ’t droge gebracht ende geconserveert wo[rden] als doenlijck sal wesen, opdat alle aencomende sch[eepen] soo van de Compagnie als particuliere daervan alsoo n[oodich] werden gedient, dat sij niet leedich van daer behouven [te] vertrecken ende elders haere soutlaedinge te soucken, he[t]welcke (als wesende een saecke daeraen de Compagnie ten[seer]sten gelegen is) hem ernstich wert gerecommande[ert.]

Tot een sein voor alle aencomende scheepen is voor[der] geordonneert geweest een steng op te rechten ende wa[nneer] in zee scheepen ontrent de haven bespeurt werden een gr[oote] mande oft horde daeraen op te hijsen, ’t welck hij alsnoch alsoo sal doen observeren.

De fortificatien van beyde de eylanden sal hij van behoorlij[cke] reparatie doen versorgen door sijn onderhebbende volck ende [solda]ten ende in

sulcken posture onderhouden als tot main[ctineeren] van de eylanden ende verseeckeringe van de besettingen [nodich] sal weesen. Ende en sal niet toela[eten] dat de persoonen die haer ordinaris verblijf in de fort[ificatien hebben] buyten sijn consent ende ordre des nachts daer buiten blijven ofte dat d'selve van vremde persoonen te veel gefrequenteert worden.

In de fortificatien daer den Directeur is, sullen hem de sleutels alleen bevoolen wesen; hij alleen sal het wachtwoort geven ende alle generale ende speciale aucthoriteit, gesach ende commandement hebben. Ende den lieutenant verder niet dan als van des Directeurs ordre ende commandement zal dependeren ende om de soldaten achtervolgens dien in tochten ende wachten af en aen te voeren ende alles te verrichten wes hem van den Directeur sal worden geordonneert.

Sal oock den Directeur besondere macht ende aucthoriteit hebben om alle scheepsofficieren ende bootsvolck met kennisse van sijnen Raet op tochten ende exploicten ende in andere diensten te lande te employeren, daer ende alsoo hij ende zijnen Raed sullen goetvinden.

Geen nieuwe ampten sullen daer mogen gemaect, maer in de verbeeteringen bij successie den artyckelbrief gevolcht worden ende alle andere verbeteringen ende beloonningen over extraordinaris diensten ende wercken aen ons gerefereert worden met recht bericht ende notificatie van de hoedanicheit ende meriten van dien.

Maer alle vacerende politycque, militaire en martime bij ons gestelde offitien sullen bij den Directeur ende Raet sonder onderscheit mogen begeeven worden in conformiteit van den artyckelbrieff als vooren.

De placcaten voor desen daer afgecundicht,[2] dat [nie]mant van het volck de naturellen van 't landt of oock andere in haere persoonen, vrouwen ofte goe[t] geen overlast noch vercortinge sal aendoe[n], de zwartinnen ende wilde vrouwe niet oneerlijck [be]handelen, veelmin oncuisschelijck met deselve [con]verseren, 't sij met gemoede ofte bij gewelt, op [ver]beurte van alle haere maentgelden ende andere [pre]tentien ende als onnut van de plaetse verbannen [te] worden, sal hij aldaer in vigoreuse obser[vantie] mainctineren ende observeren.

De Compagnies eigen swarten ende swartinnen sich h[un] verloopende sullen

beyde dubbelen arbeit doen ende s[oo] te waeter ende brood gespijst worden ende de stra[ffe] naer gelegentheit van de misdaet verswaert o[fte] gemodereert.

Sal voorts niet toelaeten, dat eenige van onse chr[iste]nen met wilde vrouwen ofte zwartinnen souden trou[wen] voor ende aleer deselve naer voorgaende genouchsa[eme] onderwijsinge gedoopt ende de gemeente Christi [in]gelijft zijn. Gelijck oock geen dienstbare zw[arten], selffs sonder hetselve voor-gaende, t' samen getrou[wt] zullen mogen worden, oock niet in beyde noch oo[ck] geen andere, tensij den proponent oft zieckentr[oos]ter tot dit alles van den kerckenraeth last ende aucthorisatie hebbe.

De dienstbaere swarten sal hij onder opsicht van [ie]mandt daertoe gestelt ofte te stellen buyten h[art] ofte onchristelijck tractement doen aenleiden tot sodanige wercken daeruit de Compagnie de meeste nut ende proffijt sal cunnen trecken ende besonder tot [de] culture ende landtbouw soo tot leeftocht, visscherij[en] ende anders als om aen ons over te senden.

Sal tot naerder ordre geen andere scheepen als van dese geunieerde Nederlanden ende die patente van dese Compagnie toonen, dienende tot haere tegenwoordige voyagie, in de havenen admitteren; overzulcx oock geene Engelsche, Fransche ofte Oosterlingen onder wat decksel ofte pretext het oock soude mogen wesen. Maer alleen d'zelve toelaeten ende doen aenseggen niet meer als in reedelijck getal (soo hij ende sijnen Raedt het goetvinden) aen landt te comen, ongewapent ende gantschelijck niet in de forten admitteren ende voor haer gelt van eenige noodige ende overich hebbende vervarsschinge versien, mits doende daervan aparte reeckeninge houden ende ons toecomen zonder hem te veel te ontblooten, maer altijts te letten dat eerst voor de scheepen van de Compagnie, soo daer aencomen, wat overschieten mochte.

Welcke scheepen van de Compagnie hij altyts eerst ende spoedich sal doen accomoderen ende niet toelaeten dat se daer langer leggen als wel noodich is, maer d'selve tot uitvoeringe van haer last vermaenen ende uitpressen.

Ende besonder sal hij niet gedoogen dat de scheepen ende jachten, die hem metgegeven sijn ende van tijt tot tijt noch toegesonden sullen worden, haren tijt tot grootte vergeefsche costen in de havenen souden verslijten, [sal hij] d'selve geduirich in zee houden ende doen cruissen op de avantagieuste plaetsen ende wanneer d'selve naer gedaene tocht of exploict ofte o[ver]

nootwendicheeden comen in te vallen, dat hij d’sel[ve ten] spoedichste van alle nootdruften naer gelegentheyt zal doen versien ende wederom soo cort doen zee ne[men] als mogelijck is. Besorgende altijts wanneer m[eer] dan twee schepen ofte jachten metten anderen sullen [ ] dat d’zelve van een bequaem hooft mogen werden [versien] ende dat alle prinsen ongeschendt ende onverm[in]dert hem overgelevert worden met boucken, bri[even], facturen ende cognossementen vandien, ende [in] vougen door hem ons oock toegesonden werden in [vougen] ende manieren als boven, doende daedelijck margfineren] oft sublinieren ’t gunt remarcabel daerin sal [be]vonden worden.

Ende naerdien wij in ervaringe comen, dat het [vee] op Curacao seer vermindert ende geconsumee[rt] is, en nochtans niet en dient geheel uyt[ge]roeyt noch gedestrueert te worden, soo [sal] hij bij alle weegen en bij observance van voorga[ende] placcaten ende publicatie van nieuwe is [noo]dich, de onnutte ende noodeloose consumptie ende vernielinge van dien scherpelijck doen verbieden ende verhinderen ende niet toelaten dat (uytge[sondert] voor sijn taeffel alleen) meer als tweem[ael] ter weeck versch vleesch voor all het volck [ver]schaft worde. Ten waere de hooge nooth e[nde] groote schaersheit van andere victualie anders vereischte, als wanneer oock alle behoorlijc[ke] maetelicheit zal werden onderhouden. Ende om de victualie soo seer te doen strecken als doenlijck sal weesen, zal hij alle naersticheit doen aenwenden om door industrie ende culture uit de gront van 't lant alles te trecken dat daer sal willen groeyen ende tot onderhout van de onze sal cunnen dienen.

Eintelijck, alsoo wij sonder de vreese Goodes sijnen Goddelijcken zeegen over onse aenslaegen niet en hebben te verwachten, soo zal hij voor hem ende de sijne d'selve doen hebben in de hoochste achtinge, bevorderen dat Goodes woort met de middelen die bij der handt sijn, ’t zij bij predicatie of daertoe geen gelegentheit wesende, bij voorleesinge des sondachs voor ende nae de middach ende oock op andere daegen, voorgedragen worde, de daeglijcksche gebeeden ’s morgens ende ’s avonts gedaen ende van een yder bijgewoont werden.

Geextraheert uyt het register[3] van de instructien ende commissien der West-Indische Compagnie gehouden ter camere van Amsterdam, staende aldaer fol. 112 ende daermede accorderende bevonden desen 15 augusti 1640 in Amsterdam.

Jacob Hamel

[verso:] Instructie voor Curacao

[2a] VIJF VOORSTELLEN AAN DE RADEN VAN CURACAO BETREFFENDE BONAIRE EN ARUBA, MET DE RESOLUTIES DAAROP

1643 januari 6

Vijf propositien ingestelt voor de Heeren Raiden des eilants Curacao, om haer advys daer over te geven, op den 6en January anno 1643 in't fort Amsterdam ende sijn de naervolgende, te weeten:

Bij de missive van de Edele Heeren Bewinthebberen blijct, dat se sins blijven 't eilant Bonnairo te maintineren, ordonneren ,daerom noodige reparatie aen 't fortt te doen, sijnde haer desselfs quiteeringe ende soutsstellinghs afbraech onbewust; wort dies versocht of men een nieuw fortt ende stellungh sall leggen, waertoe wynich effecten voor de handt sijn, dan of men door eenich vaertuich 't eilant om des souts wille in possessie hielt, 't welck mijns ordels 't beste is.

De fortresse Tolckxborch (omdat tot behoorlicke defenssie onbequaem was) met advyse vanden Raede gedemoleert als den vijant van Bonnairo deese fortresse opeischte, om haer geen nestelplaetse te geven, in vougen sij ons besocht hadden; of die weder sall gerepareert worden ofte een ander tot beschermunge van de waetercuilen geleit worden.

Aengaende de natturellen des eilants Aruba, die Haare E.E. belasten onder haere devotie te houden; of men die daer sal laeten ofte bij gelegentheit herwaerts aen ontbieden, om haer beter tegens alle gewelt des vijants te connen beschermen. Want't is te vreesen dat de Spaeniaert van de vaste cust haer sall souken te vergelden, 't affront hem gedaen eerst in de Marecaibo ende nu onlangs in de laetste vee haelunge van de vaste cust, waer de indiaenen van Aruba ons in 't gesichte des vijants selfs geen geringe diensten gedaen hebben.

Het vee met groote moyte ende peryckel onlangs van de vaste cust gehaelt ende volgens resolutie op 't eilant Aruba gelaten om weder tot verhael te

comen, connende ons daer geen dienst doen noch prouffijt geven, daerenboven te verwachten dat die van de v[aste] cust 't selfde bij gelegentheit sullen souken te vernielen, gelijck voor deesen daer ende aen Bonnairo gedaen hebben; of niet geraeden is 't selve door De Seeven Starre nu nae de [ont]lossinge weder seilreede ten deele van daer te haelen ende sooveel bequaemlick can voeren vandaer hier te brengen om ons in tijt van noot te connen dienen.

Ofse niet geraden vinden de jachten Seeven Staer, Neptunus ende Paroquiet soo lange bij der handt te houden tot de jachten Catt ende Cemphaen arriveren, die wij dagelickx int gemoet beginnen te sien; 't welck vaststellende, ofse niet geraden vinden 't resterende vee door de jachten Neptunus ende Paroquiet van Aruba herwaerts aen te voeren, soo haest de beide jachten gereet sullen sijn, om haer ondertussen niet vruchteloos in de haven te houden.

[2b] RESOLUTIE

1643 januari 6

Resolutie getrocken in 't fortt Amsterdam op Curacao ady 6 January anno 1643.

De voorschr. propositien den Raiden voorgehouden, wert daerop ten meesten dienste van de Compagnie 't volgende geresolveert.

Sijnde de fortresse ende soutstellunge op Bonnairo geru[yniert] ende alle effecten die tot de benefitie des souts mochten dienen door de Specken ofte verbrandt ofte wechgevoert, oock ons met het jacht de Neptunus geene uyt het vaderlandt gesonden, [can] bij gebreck van cruywagens in 't sout vergaderen niets gedaen worden, schoon de pannen daer aparentie toe gaven, 't welck noch well 2 a 3 maenden te vroech is. Vinden daerom t'eenemael onnut ende onnoodich voor't eerst een nieuwe stellungh, veel m[inder] een ander fortresse te maeken, dewijle ons oock daertoe aller[ley] effecten ontbreeken, ten waere eenige southaelders uyt Brasill ofte elders arriveerden, die cruywagens ende houtwerck mede brochten.

Om nochtans 't eilant ende 't sout dat daer ontrent de 700 lasten op vordel leit ten dienste van de Compagnie te bewaeren, vinden geraden de schaloup met

de eerste gelegentheit derwaerts te senden ende met eenich volck continuelick daer te houden tot naerder ordre uyt het vaderlandt of beter gelegentheit om't eilant met een ander fortresse te versien.

De fortresse Tolckxborch can bij gebreck van cruywagens ende andere effecten niet in voorgaende posture gebracht worden; sijnde nochtans tot defensie van de waeterhaelders eenige besettinge daer noodich, die (haer tegens een aenvall der indiaenen die met een pirague om eenige gevangens mochten comen) conde beschermen. Vinden geraden voor eerst 't selfde te practiseren door de ruyterwacht, ende ten voorschr. effecte daer een huis rontom met pallissaden besett, te doen maeken, 't welck onses ordels tegens soodaenigen aenvall bastant genouch sall sijn.

Aaengaende de indianen des eilants Aruba, waervan groote dienst gehadt ende noch meer te verwachten hebben in vougen eenige aenslagen op de vaste cust mochten gepractiseert worden, waer sij volgens bevindinge wel bedreven sijn. Vinden geraeden haer te ontbieden of se noch van sints blijven met haer vee hier op 't eilant te comen woonen, gelijckse voor deesen versocht hebben, sijnde te vreesen dat die van de vaste cust haer laest geleden schade wel op haer ende haer wynich vee mochten souken te herhaelen, gelijck se voor deesen in't begin van den jaare anno 1641 gedaen hebben, doodende ende om den hals brengende al het macke vee, 't welck sij in 't volgende te meer sullen souken. Siende der indiaenen getrouwicheit neffens ons ende derselver openbaere vijantlicke assouten neffens haer, besettunge op 't eilant tott souvegarde der inboorlingen te houden sonder fortresse is peryculeus, een fort daer te leggen is costelick voor de Compagnie ende't eilant van vee t'eenemael ontbloot soo veel niet waerdich, ten waere dan om de paerden, die op Curacao niet gebreken ende efter vandaer connen gehaelt worden de noot ende ge[legentheyt] sulcx vorderende.

Toucheerende de beide laetste propositien, vinden niet a[lleen] geraden, maer noodich ende dienstich voor dit eilant dat het ma[cke] vee hoe eerder hoe beter vandaer herwaerts aengebracht worden om ons in tijt van noot te connen dienen, ende daertoe te gebruicken alle het vaertuich dat byderhandt is, soo haest het seylgereet ende bequaem sall sijn. Hoopen datt ondertussen de jachten [De Catt] en De Cemphaen sullen opcomen, nae welcke wachtende de aenwesende jachten andersints souden vruchteloos in de haven still blijven liggen. Achten daerom tot des Compagnies dienst te [sijn], dat het jacht De

Seevenstaerre nu seilreed op 't spoedichste [naer] Aruba ten voorschr. effecte gesonden worde ende ondertussen De Neptunus ende Paroquiet claer te maeken om hem te volgen.

Aldus geresolveert ende beslooten ter plaetse, dage ende jaare alsboven. In kennisse waeraf hebben dit met eygen handen onderteickent.

P Stuyvesant
Jacob Lopper
Brian Newton
L. Rodenborch
Jacob Tijssen Pal

[2c] RESOLUTIE

1643 februari 13

Resolutie getrocken ady 13en february anno 164[3 in 't] fortt Amsterdam op Curacao.

Bij voorgaende resolutie getrocken aen 15 July des jaers 1642[4] blijct de onbequaemheit des jachts De Cemphaen mit sijn outheit ende andere gebreken daer breder verhaelt, t'sedert is 't gemelte jacht door een hooch dringende ende uytterste hongersnoot met een groot deel des guarnisoens versonden geweest nae andere eilanden om lijfs onderhoudinge ofte passagie naer het vaderlant te souken ende door contrary winden ende tegenstroomen vervallen aen de Franse Tortugas ende [is] weder in compagnie van 't jacht De Catt hier gearriveert, welcke voyagie vermoeden gaf datter noch eenige bequaemheit ende dienst bij 't jacht mochte wesen, ten minsten om als een wacht aen 't eilant Bonairo te leggen. Hebben daerom 't gemelte jacht op sij gehaelt om te kielen ende van onderen watt te versien. Ondertussen niet connende 't selfde met pompen ende baelien boven waeter houden, sackte op sijn kimmen neer ende eer het weder oprechten brack een stuck achter van de kiel; ende bevonden voorts 't jacht soo gestelt dat t'eenemael meer onbequaem was ende verlooren costen soude sijn wat daer aen gerepareert wirde, welcke om voor te comen, vinden ten meeste nutte ende dienste van de Compagnie geraden 't jacht tot den overloop toe te slopen ende hier tott een onderlegger te gebruicken.

Wijders alsoo 't eilant ende de jachten onversien sijn van traen, sonder welcke

quaelick in see te gaen is, hebben goetgevonden ’t jacht De Paroquiet eens opwaerts aen te senden naer Clein Curacao om eenige robben van daer te haelen ende met eenen de soutpannen van Bonnairo eens te visenteren, te meer de jegenwoordige gelegentheit des eilants vordert dat de jachten Catt en De Paroquiet hier tot het arrivement der jachten Neptunus en De Seevenstarre hier van Aruba wedercomen die (derwaerts voor 3 ende 5 weeken gesonden) wij dagelickx buyten ongeluck verwachten.

Aldus gedaen ende beslooten in’t fort Amsterdam op Curacao, ten dage ende jaare alsboven ende in kennisse van waerheit met eigen handen onderteickent.

P Stuyvesant
Jacob Lopper
Brian Newton
L Rodenborch
Claes Martsz.
Jan Klaessen Smal
Jacop Tijssen Pal

[2d] RESOLUTIE

1643 Februari 26

Resolutie getrocken in ’t fort Amsterdam op Curacao ady 26 february 1643.

Op de clachten der indiaenen ende negers, dat enige van des Compagnys dienaers hunne verlaeten tuynen [in ende] ontrent het quartier Piscadoro ende Enchorro [van] overgebleven vruchten beroofden ende de vru[chten]boomen verdestrueerden, oock nu alsdan [des Com]agnies bearbeyde plantagie heymlijcke betr[aden] ende eenyge vruchten uythaelden, om welcke ongeregeltheden voor te coomen, hebben vooreerst goetgevonden sodanyge stroperijen bij een straff placcaet op halsstraffe te verbieden ende daerdoor niet tot ons intent geraeckende ’t loopen in ’t lant voor te commen.

In kennisse hieraff hebben dit met eigen handen onderteyckent. Gedaen ter plaetse, jaare ende dage als boven.

P Stuyvesant
Jacob Lopper
Brian Newton

L. Rodenborch
Claes Maertsz.
Jan Klaessen Smal
Jacop Tijssen Pal

[3a] RESOLUTIE, MET "VRIJHEDEN ENDE EXEMTIEN" VOOR KOMPAGNIESDIENAREN DIE ZICH ALS VRIJE PLANTERS OP CURACAO VESTIGEN EN DE AANVAARDING DAARVAN.

1643 maart 10/12

Resolutie getrocken ady desen 10en martij anno 164[3] in 't fort Amsterdam op Curacao.

Alsoo eenige Compagnies dienaers (wiens verbonden tijt rede geexpireert is) meermaels versocht hebben ontslach uyt des Compagnies dienst ende maentgelden, om haer eigen prouffijt met de culture ende landtbouw uyt het aertrijck te souken, ende bij ons rijpelicken geconsidereert, gedebateert ende overleit de vordelen ende nadeelen die voor de Compagnie daeruyt mochten rijsen, connen niet sien (in voegen de volgende beswooren articulen wedersijts worden geobserveert) dat de Compagnie eenich hinder daeruyt can volgen, maer wel eenich prouffijt ende't eilant groote nutticheit als versterckunge des guarnisoens buyten des Compagnies oncosten bij compste van vijant, ende in vougen Godt sijn segen wil geven adsistentie van potspijsen tot minderen prijse als die uyt Nieu Nederlandt connen gehaelt worden, aftreck van haare waaren ende een beginsel van negotie soo eenige prouffijtelicke waaren uyt hett aertrick connen getrocken worden, waer af men nu bij haer buyten Compagnies schade een volcomen prouf sall connen sien, mits bij de vrij gegevene geen naersticheit sal gespaert worden, nae het spreeckwoort die de koe aengaet vatse bij de hoorens, 't welck bij haer geluckende naemaels van des Compagnies dienaers ende dienstbaere swartten can gepractiseert worden.

Dese ende meer andre motiven behoorlick geballanceert, hebben ons bewogen de vrije planters tot ses in 't getall, sulcx versoukende, van des Compagnies dienst ende eet te ontslaen, haer volgende articulen, exemptien ende vrijheden uyt den naeme van onse heeren ende meesters de Bewinthebberen der Geoctro[yeerde] West-Indische Compagnie te vergunnen, welck ontslach

ende vrijheit [ver]gunnen sall met het einde van de jegenwoordige maent.

Aldus gedaen, gearresteert ende beslooten ten dage, jaare ende plaetse als vooren. In kennisse van waerheit desen met eigen handen onderteickent.

P Stuyvesant
Jacob Lopper
Brian Newton
L. Rodenborch
Claes Martsz
Jan Klaessen Smal
Jacop Tijssen Pal
Jan Claessen van Meppel

Vrijheden ende exemptien vergu[nt aen] des Compagnies dienaers die naer expiratie van haer verbonden tijt versocht hebben ende noch versouken ontslach uyt des Compagnies dienst om haer prouffijt door culture uyt het aertrijck te souken.

1

De vrije luiden die sulcx nae expiratie van haer verbonden tijt vergunt wortt, vermogen met advyse van den E: Hr. Directeur uyt te kiesen soodaenige gronden ende plaetsen als haer best gevallen, welcks sij den tijt van ses jaaren als een vrije eigendom mogen gebruicken, behoudens dat sij niet sullen kiesen eenige thuinen jegenwoordich by d'indianen of des Compagnies dienstbare swartten bearbeit.

2

Soo de particuliere in 't kiesen van de grondt bedrogen sijnde ende andere gelegentheit ende plaetsen haer beter mochten gevallen, sal naer voorgaende remonstrantie aen den Directeur haer sulcx toegestaen worden; blijvende nochtans de voorgaende articul in cracht.

3

t'Extenderen van haare plantagies limyten blijft altijts tot advys van den E: Hr. Directeur die haer wegens de Compagnie belooft op d'eene oort of d'ander soo veel landts te laeten volgen als sij behoorlick connen bearbeiden; wel verstaende dat de eigendom desselven nae expiratie van ses jaaren voorschreven aen de Compagnie sal blijven om dan daer mede te disponneren nae haer welgevallen.

4

Op de voorschr. gronden vermogen sij te planten soodaenige vruchten 't sij eetbaere ofte negotiate die haer duncken voordelich [te] wesen, verplicht blijvende sooveel eetbaere te planten [als voor] haer ende haere helpers tot onderhout can dienen ende 't overschot te leveren aen de Compagnie ofte haere gemachti[g]de alhier ten prijse als volcht.

5

Voor een scheepel boonen ofte mays sal haer goet gedaen worden veertich stuyver, voort hondert pont gebacken cassavie acht carolus guldens tot twintich stuyver 't stuck, sonder dat de Com[pagnie] gehouden sal wesen andere vruchten die niet durabel sijn van haer te neemen.

6

De negotiale als cattoen, toubacq ende wat dies meer gecultiveert mocht worden, vermogen se aen de meest biedende te vercoopen behoudens dat de Compagnie in soodaenigen coop geprefereert worde in vougen haer ofte haere gemachtichde sulcx aenstaet.

7

De vercofte waeren sullen hier in des Compagnies scheepen gescheept ende aen de presidale camer van Amsterdam gesonden worden, mits betalunge van vracht ende recognitie tot discretie van onpartijdige, nae welcke voldoeninge sij aen de coopers sullen gelevert worden.

8

Wat de vrije luiden ofte particuliere hiertegens van nooden hebben 't sij in cleedunge, materialen ende voetsel uyt des Compagnies magasijnen sall tot lijfs, nootdorft ende onderhout nae de staet ende gelegentheit derselfder haer verstreckt worden, met betalunge van 50 percento voor advance, uytgesondert

natte viveres die veel leccagie onderworpen sijn, welcke nae gelegentheit des tijts bij den Directeur ende Raden sullen getaxeert worden, in vougen de magasijnen soodaenige verstreckunge toelaeten.

9

Watt sij uyt der Compagnies magasijnen niet connen becomen, vermogen se bij arrivement van scheepen van particuliere te coopen, mits eerst van den Directeur alvooren consent versoekende, ende aengaende de hoedaenicheit, veelheit ende prijs der versochte waeren, die se van geen particuliere nochtans sullen souken, soo se uyt des Compagnies magasijnen haer connen verstreckt worden.

10

Wijnen, bieren ende gebrande wateren door wiens overvloedich genot veeltyts onheilen ontstaen, vermogen se in geenderlij manieren van eenige particuliere te coopen nochte aen eenige Compagnies dienaers vercoopen op verbeurte van alle haere vrijheden.

11

Soo haer tot onderhoudinge van lijfs gesontheit ende eigen gebruick eenige coop der voorschr. bieren, wijnen ofte gebrande waeteren toegestaen wierd, sullen se gehouden weesen die in des Compagnies magasijnen te leggen ende daer 's weeckelickx haer noodtdorft uythaelen nae vereisch des tijts ende saeken.

12

Tott eersten aenvanck sall de vrije luiden voor een jaers gebruick geleent worden yder een bijl, hackmes ende schietgewair, mits dat se nae expiratie des eersten jaars 't geleende heel ende gaef restitueeren *ofte* bij faulte van dien betaalen volgens den voorgaenden achsten articul, gelijck haer oock voor een jaer [tot] gebruick toegestaen worden twee cracken ofte oude paerden om haer behoeften af ende aen het fort te voeren, van hoedanige materialen ende paerden het eerste jaer geexpireert sij haar selfs moeten versorgen.

13

Opdat de Compagnie mochte verseekert wesen van de voorschr. betalunge, sal niemant vermogen sonder des Directeurs consent ende toelaetunge van 't eilant vertrecken noch hetselfde versouken voor ende aleer haer schulden neffens de Compagnie ende [ander] sullen geliquideert ende voldaen wesen.

14

Geduirende den tijt van haer verblijf als vrije luiden ende planters, welcke ten minsten twee jaar sal duyren, sullen sij bij compste van vijant ofte eenige vijantlicke scheepen haer in de fortresse vervougen, deselve tegens alle invasien ende gewelt helpen defenderen ende als Compagnies dienaers de ordere ende commandementen van de hooge ende subalterne officieren volgen ende gehoorsamen voor sooveel die behoorlick sijn, waertegens haer wegens de E.E. Heeren Bewinthebberen belooft wert dat alle verlemptheden die se in soodaenige dienst, defensive ofte offensive, mochten ontfangen haer volgens den articulbrief sullen vergoedet worden.

15

Geduirende den tijt van de twee voorschr. jaeren sullen se ontlast blijven van alle contributien ende imposten ende nae expiratie van deselfde aen de Compagnie leveren een gerechten vijfden deel van alles dat sij cultiveren, 't sij eetbaere ofte profitable vruchten.

16

Ende opdat den aenqueeck van het cleine vee tot haerder nutt ende des Compagnies dienst mach gevordert worden, wort yd[er] vrij planter vergunt uyt des Compagnies hasiendo dry geyten, waerop sij nauwe regart ende opsicht sullen neemen ende daer voor genieten 't gebruick des suivels ende de halve aenteelunge sonder dat se voor het oude vee behoeven te caveren, de ander halve aenteelunge blijft erflick voor de Compagnie ende sal desselfs deylunge alle dry jaaren eens geschieden.

17

Nae de voorschr. deelunge ofte als de vrije planters haer vertreck is toegestaen, sullen sij het overige vee aen de Compagnie leveren ende voor yder geyt out boven 't jaar genieten dry Carolus guldens ende daeronder tot dry maenden toe half soo veel, te weten dertich stuyvers.

18

Soo sij ondertussen voor haer eigen gebruick eenige van't mannelick geslacht consumeerden ofte aen particuliere vercoften, sullen datelick soo veel ende soo gesorteerde des Compagnies hasiendo voegen sonder eenige fraude, op verbeurte van vier dubbelt sooveel (in vougen het naemaels in 't licht mocht comen) als sij verduistert sullen hebben.

19

Om hier in alle frauden voor te comen vermach den Directeur of sijn gemachtigde haer maentlickx het getall des aenqueecks af te vraegen ende nae de waerheit ondersouck te laeten doen als 't hem gevalt.

20

De vrije luiden ofte planters sullen haer submiteren ende onderwerpen de statuyten, wetten, reglementen, ordre, politie ende regierunge van de subalterne overheden deser plaetse, soo die gewoonlick geobserveert worden tot dat de E.E. Heeren Bewinthebberen daer anders sullen in ordonneren, sonder nochtans dat de particuliere tot eenige gemeene diensten de Compagnie ofte den lande aengaende, sullen geforseert ofte gedwongen worden.

21

Niemant sal eenige vrije luiden uyt den dienst mogen trecken ende ofschoon yemant sulckx aen den Directeur ofte Raedt versochte, sullen soodaenige niet aengenomen worden, 't sij dan met absolute verwillinge der contractanten ofte medestanders, veel min van den eenen tot den anderen overloopen als naer voorgaende volcomen bewillinge ende dat den tijt van soo veel jaeren als de contractanten ende medestanders met maelcanderen gemaeckt hebben, ende

wie sich hiertegens opposeert om hem in vrijheit te begeven, tegens die sal geprocedeert worden nae eisch der saeken.

22

Hiertegens sullen de contractanten ofte vrijgemaeckte in geenderlij mannieren mogen soeken, veel min gebruicken de dienst van eenige Compagnies dienaers, indiaenen ofte swartten sonder expresse toelaetunge ende voorkennisse van den Directeur op voorschreven amende.

23

Wijders beloven wij de particuliere ende vrijgegevene haer plantagien, vruchten, vee ende wat haer aengaet in sauvegarde te neemen, tegens alle gewelt ende strooperijen der ingesetenen ende geconfedereerde vremden te defenderen als Compagnies eigen plantagien, loopende ’t verniel door vijant op haer eigen risico, waertegens wy met alle mogelickheit haer nochtans sullen adsisteren.

24

Gelijck sij dan haerentwegen yder voor sijn particulier beloven bij lijfstraffe dat sij des Compagnies vee als paerden, beesten, geyten, schaepen, varckens niet sullen jaegen, vangen, dooden noch in geenderlij manniere beschadigen, haere noch der indiaenen thuynen niet spolieren, de indiaenen ende dienstbaere swarten aen vee, thuynen, lijf ende goet ongequelt ende beschadigt laeten, veel min met haare vrouwen ofte dochteren eenige oneerlicke conversatie ofte leven leyden.

25

Eyntlich belooft den Directeur (nae observatie van desen) de vrijgemaeckte alle hulp, faveur ende adsistentie die hij behoudens eer ende eet, sonder Compagnies nadeel ende ond[ ] des gemeenen bestes can tewege brengen, oock deese vrijcheden ende exemtien by de E.E. Heeren Bewinthebberen sijne meesters te doen approberen ende conformeren.

Gegeven in ’t fort Amsterdam op Curacao ady 10 martij anno 1643.

P.Stuyvesant

Ter ordonnantie van de E. Heer Directeur voorschr. A. Verellen, secretaris.

Wij ondergeschr. vrij planters verclaeren ende bekennen de voorschr. articulen, vrijheden ende exemptien met den E. Heer Directeur geaccordeert ende aengegaen te hebben ende beloven die onsentwegen nae te comen. In kennisse waeraf heben desen met eigen handen onderteickent ady 12 martio anno 1643 ter plaetse als vooren.

’t merck van
Francois Bruijn

Adolf Rije is te seggen
Adolf Perry

Yoryen Lbs is to seggen
Juriaen Lubertsen

’t merck van
Jan Josephs

’t merck van
Ritchert Gerrardt

’t merck van
Jan Portter

’t merck van
Jan Cottly

’t merck van
Jeremy Reddinck

’t merck van
Tecke Kollen

[3b] RESOLUTIE

1643 maart 13

Resolutie getrocken ady 13 martij anno 1643 op ’t eylant Curacao.

In de voorgaende bijeencompsten ende raedtsvergaderingen is meermaels geproponeert, gedelibereert ende overwogen wat met de vier aenwesende Compagnies jachten Neptunus, 7 Staer, Catt ende Paroquiet nu bij den anderen tot des Compagnies meest[en] dienst soude aenwenden, daer over een yder sijn advys gehoort ende op alles gelet watt ter matterie mochte dienen, ordelden wel om wichtige motiven noodich deesen staat ende dienstich voor de Compagnie een jacht recht door naer ’t vaderlant te senden ende het oude volck te verlossen, ’t welck haaren tijt is geexpireert ende ons dieshalven dagelickx om verlossinge aenloopt uyt vreese van wederom te vallen in een voorgaende ja ergeren hongersnoot, ’t welck staedt te gebeuren in vougen uyt het vaderlandt niet met victualien gestreckt worden. Oock was wel noodich de E.E. Heeren Bewinthebberen verwitticht wirden de enterprinse der Spaeniaerden op deese plaetse ende hoe se op Bonnairo alles vernielt hebben, oock de oude materialen tot de benefitien des souts soo daer noch overlaten sonder welcke ’t gemelte eilant de Compagnie onnut is ende geen dienst daer te doen, schoon daer eenige scheepen om soutladunge quaemen; ende aende andere sijde siende dat het voorschr. geconcludeert ende gepractiseert ende daerenboven een schip naer Nieu Nederlant om meel ende potspijsen dient gesonden, soude men met de twee andere jachten bij gebreck van cost ende volck de Compagnie geen ofte wynich prouffljt connen doen ’t welck [was geweest] de oorsaeck (waer bij de condtsschap van des vijants enterprinsen op dese eilanden quam) ’t verleden jaer mede niet heeft connen geschieden tot ons leetwesen. ’t Welck aen wedersijden geconsidereert heb[bende] tot des Compagnies meesten nut ende proffijt, nae onse beste kennisse goet gevonden ende beslooten de gemelte jachten nae de staat der magasijnen voorsien met het oude volck te bemannen ende voor de verlossinge eens te lijwaert omtrent Cartagenua ende Havana te [senden] behoudens datt het fort Amsterdam voolgens haare E[dele Heer Directeur] met tachentich soldaten, vijfentwintich matroosen ende behoorlick trainsvolck beset blijft, op hoope dat de Almogende een goede prinse mochte verleenen insicht omdatt hett verleeden jaar ende nu wynich caepers daer in ’t vaerwaeter sijnde de vijant des te seekerder ende meerder vaert mocht hebben ende vandaer ’t sij ’t een of ’t

ander verovert wirde een jacht recht door nae het vaderlandt te senden met het outste volck, tenwaare dan datt door contschap van den vijant ofte advys uyt het vaderlant de dienst der Compagnie ende welvaert deser plaetse anders vorderde, ende een ander nae Nieu Nederlant om eenich secours van viveres daer te becomen ende de twee resteerende nae expiratie van den cruystijt te versenden naer gelegentheit der victualien, tijt ende plaetsen.

Aldus met eenpaarige stemmen beslooten ende in kennisse der waerheit met eigen handen onderteickent. Actum ter plaetse, daage ende jaare als vooren.

P Stuyvesant

Jacob Lopper

Brian Newton

L. Rodenborch

Claes Martsz.

Jan Klaessen Smal

Jacob Tijssen Pal

Jan Claessen van Meppel

[3c] RESOLUTIE

1643 maart 18

Resolutie getrocken ady 18en martij anno 1643 in ’t fort Amsterdam op Curacao.

In de laest voorgaende resolutie getrocken den 13en deser blijckt het voorneemen om met het oude volck over de vijftich maenden hier in ’t landt geweest, voor de toegeseide verlossinge eerst eens te lijwaert te senden om de cost ende met eenen een goede prinse te soeken. Ondertussen wijls noch met het kielhaelen van De Sevenstaer besich waeren, arriveren hier vier Compagnies scheepen uyt Brasill om soutladunge, waerdoor ’t voorschr. intent niet alleen verachtert, maer ten deele gefrustreert wort, mits het oude volck met deese gelegentheit haer beloofde verlossinge ernstlick souken, waertoe haer geen reden ontbreken, soo omdat haer verbonden tijt meer dan geexpireert ende in de laetste hongertijt verlossunge met de eerste gelegentheit belooft is, oock doenmaels al reeckninge ende paspoorten gepasseert ende haer mits gebreck van victualien met De Kemphaen vergun[t] passagie over

ander eilanden te souken; hierbij gevoecht de vreese van wederom te vallen in een voorgaende gebreck der victualien, waer toe het hem alreede laet aensien, doordien wynich secours soo uyt het patria als Nieu Nederlant becomen hebben. Ten regarde der sielen die daer van moeten gevoet worden, ’t welck meerder onwillicheit ende mutinatie onder het volck soude causeren, vinden daerom ten meesten dienst van de Compagnie, rust, eenicheit ende maintenue van onsen staet, geraden het outste volck met het esquadre van den Dirrecteur Tolck ende daer vooren in ’t landt gecomen met de aenwesende soutscheepen verlossunge te vergunnen ende tot bemannunge van de aenwesende jachten wederom eenige matroosen uyt de scheepen te-lichten, welcke noch geen vijf maenden in dienst van de Compagnie geweest sijn, sulcx de reden, billicheit ende ruste des eilants vorderende.

Aldus gedaen ende beslooten ten jaare plaetse ende dage als vooren.

P Stuyvesant
Jacob Lopper
Brian Newton
L. Rodenborch
Claes Martsz.
Jan Klaessen Smal
Jacop Tijssen Pal

[4a] RESOLUTIE
1643 maart 20

Resolutie getrocken ady desen 20 martij anno 1643 in ’t fort Amsterdam op Curacao.

Door het arrivement der soutscheepen ende daer op gevolgde verlossinge van des Compagnies oudtste dienaers alvooren sulcx belooft, hebben wij ondergeschr., naeder op de gevolgen ende des Compagnies dienst, ruste, eenicheit ende welvaeren van deese plaetse lettende, bevonden dat de verlossinge wel diende tot reddunge uyt een weder aenstaende hongersnoot voor de vertreckende, maer wynich troost gaf aen de blijvende, die uyt het vaderlant dienen gesecondeert, omdat op het secours uyt Nieu Nederlant, volgens eigen bevindinge ende de rapporten dergener die daer geweest sijn,

weynich staet is te maeken. Voor daer anders in geordonneert ende versien wort, vinden daerom dienstlickst voor de Compagnie, nuttelickst voor dit eilant Haare E.E. op 't spoedichste de gantse staet ende gelegentheit te adviseren als de groote miserie ende hongersnooden waer in 't verleden jaer gesteeken hebben ende nae verloop van 2 a 3 maenden te verwachten sijn, soo niet uyt het vaderlandt met viveres gesecondeert ende met recruyten versterckt worden; oock met eenen des vijants conqueste ende wederverlaetunge des eilants Bonnairo met de toe vallen van dien als het slechten des forts, verniel der paerden, 't verbranden der stellunge ende materialen tot benefitie des souts, sonder welcke 't eiland de Compagnie onnut is, de contschappen van des vijants gelegentheit, voorsooveel ons bekent is, ende wat dies meer tot des Compagnies dienst, proufiijt ende nutticheit mocht strecken, 't selfde te doen door de soutscheepen soude langh tarderen. Waerbij compt 't rapport der aenwesende Brasilsvaerders dat binnen 't Recif noch meenichte van Compagnies schepen op suickervracht bleven wachtende, waervan se niet connende geryft worden, buyten twijffel hier om soutladinge souden comen, waertoe (omm soodaenige te spoediger te gerieven) ons allerlij materialen ende nootwendicheden ontbreken als cruywaegens, schoppen, plancken, deelen, oock volck om met de saysoenen sout op vordel te vergaderen.

't Welck alles geconsidereert ende overgeleit, vinden ten meesten dienste van de Compagnie datelick door een advysjacht Haere E.E. 't een ende't ander te remonstreren, opdat bij Haer naer Haere gewoonlicke voorsichticheit naerder mach op gelet worden ende daertoe te employeeren een wel beseilde Spaense barque De Catt genoempt.

Aldus gedaen ende beslooten in onse vergaderunge ende t'oirconde van waerheit desen met eigen handt onderteickent. Actum ten dage, jaare ende plaetse als vooren.

P Stuyvesant
Jacob Lopper
Brian Newton
L. Rodenborch
Jan Klaessen Smal
Jacop Tijssen Pal

[4b] RESOLUTIE

1643 maart 31

Resolutie getrocken in 't fortt Amsterdam op 't eiland Curacao ady deesen 31en martij anno 1643.

Vermits met het vertreck van de gelicentieerde soldaeten die haaren tijt over uyt was, alle militaire officien van den luitenant af tot de adelborsten toe opengevallen sijn ende de ordre ende dienst van de Compagnie vereist dat die volgens der E.E. Heeren Bewinthebberen prive instructien met andere bequaeme persoonen vervult werden, opdat de crijgsdisciplyn ende oefninge des te beter onderhouden wirde.

Soo is dat wij ondergeschr., volgende de ordre ende instructien van Haare E.E. ons alvooren van de bequaemheit, vigilantie ende getrouwicheit der persoonen nae onse beste vermogen geinf]or]meert hebbende, bij desen stellen ende aenneemen

Ten eersten, tot vaendraeger: in plaetse van Otto Jansen van Norden, vertrocken met 't schip De Melckmeit: Jacop Matthysen van Rijthoven, gewesen commandeur van Tolckxborch.

Ten tweeden, tot sergiant: in plaetse van Davit Edouwaertsz vertrocken met het jacht De Catt: Pieter Vrom, gewesen werckbaes.

Ten derden, tot cornet over de ruiters: in plaetse van Mackum Mackvarle, vertrocken met het jacht De Catt: Pieter Fredrickx van Maegdenborch, gewesen corporael over de ruyters.

Ten vierden, tott corporael: in plaetse van Piere Armengout, vertreckende met het schip De Hinde: Edouart Salmonsen, gewesen adelborst.

Ten vijfden, tot lantspisaet: in plaetse van Henrick Hendricksz, vertrocken met het jacht De Catt: Abraham Watsen, gewesen soldaet.

Ten sesten: tot corporael: in plaetse van Jems Callender, vertrocken met 't schip Het Hart: Adam Haijmich van Haynouw, gewesen soldaet.

Ten seevensten, in plaetse van Pieter Fredrickx, gewesen corporael der ruyters ende geadvanceert tot cornet: Pieter Hendricksen, gewesen ruyter ende alsnu corporael derselver.

Ten achsten, in plaetse van de gewesen capitain des armes Francois Bruin vrij planter geworden: Sigmundt Sellener, gewesen ruyter.

Ten negensten, in plaetse van Carsten Steensen, corporael naer huis vertrocken met 't schip Het Hart: voor lantspisaet in dessel[ ] plaetse aengenoomen Caspar Nuts, gewesen soldaet.

Ten thiensten, tot meesterbacker: in plaetse van Adrian Margot van Amiens, vertrocken met 't jacht De Catt: Juriaen Wolffart van Eystede, outste backersknecht in de backerie.

Ten elfsten, alsoo het getall der indiaenen met die van Aruba ende Bonnairo hier de helfte wel is vermeerdert ende tot onse ooren compt dat se veel tijts in 't landt rijden oock tegens onse ordre ende bevell ende oock somtijts daer gesonden om eenige diensten te veel tijt neemen eer se haer wederom herwaerts aenbegeven, speelende ondertussen haer persoonagie in 't rijden der paerden, vernielen der beesten ende andersint, 't welck om soo veel mogel[icken] voor te comen, vinden tot dienste van de Compagnie ende nutte van dit eilant geraden de indiaenen wederom te brengen onder de disciplyne, daer se bij tijden van de E. Heer Walbeeck ondergehouden sijn geweest, te weten onder eenen mayoordom, dewelcke dagelickx als de noot ende dienst van de Compagnie sulcx sal vereischen in 't landt sall rijden ende op al haer doen acht neemen, tot welcken wij hebben aengenomen ende gestelt Heymen Meurs van Essen, met verbeterunge voor deesen sijne dienst van acht guldens per meant.

Ten twaelfsten, overmits het vertreck van de cock der bootgeseilen ende in desselver plaets een ander noodich: wort van jongen tot man gemaeckt Thonis Jansen van Durgerdam om deselve plaetse te bedienen ende verbetert met vier gulden ter maent.

Aldus gedaen ende beslooten ten dage, jaere ende plaetse alsvooren ende in kennisse van waerheit met eigen handen onderteickent.

P Stuyvesant

Brian Newton

L. Rodenborgh

Jacob Tijssen Pal

[5a] RESOLUTIE

1643 april 14

Resolutie getrocken ady deesen 14 april 1643 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

Door verscheiden tijdingh van't eilant Beunairo seekerlick bericht dat daer in de pannen goede voorraet van sout was ende nu tot de afladunge van de vier aenwesende Compagnies scheepen daer moetende een nieuwe stellunge toe stellen, vinden ten meesten dienste van de Compagnie noodich tot bevorderinge van 't eerste, te weeten de benefitie des souts ende haestiger afvaerdinge der scheepen, derwaerts te senden all des Compagnies negros ende tot bescherminge van gemaeckte stellunge, materialen ende werckers daer te senden ende, tot naerder gelegentheit ende ordre uyt het vaderlandt, te houden 't jacht De Paroquiet als op de brantwacht in plaetse van de afgebrande fortresse, tot wiens hertimmeringe ons middelen ontbreken.

Ten tweeden, overslach gemaeckt aengaende de viveres ende bevonden dat die niet souden strecken tot dat of uyt het patria of uyt Nieu Nederlant ontset cregen, in vougen wij de dienstbaere swartten daeruyt onderhouden gelijck tot noch toe gedaen is met meel, boonen ende visch. Ende alsoo het nochtans noodich is, dat die in de soutpannen werckende behoorlick voetsel hebben, is daerom goetgevonden eenich volck met de schaloup opwaerts te senden nae de eilanden Aves ende Rocas om, soo't mogelick is, eenige schiltpadden voor de negros op te vangen, die soo wij bericht worden, daer in de maenden may ende juny op lant comen in reedelicke abondantie. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, dage ende jare als boven ende in kennisse van waerheit met eigen handen onderteickent.

P Stuyvesant
Brian Newton
L.Rodenborh

[5b] RESOLUTIE

1643 mei 19

Resolutie getrocken ady deesen 19en may anno 1643 in't fortt Amsterdam op Curacao.

Alvooren is tot des Compagnies meesten dienst ende maintenue des eilants Beunairo geresolveert daer te houden 't jacht De Paroquiet om de nieu gemaeckte stellunge ende 't sout dat no[ch] daer in vooraet is tegens vijanden ende vreembden te beschermen ende naederhandt bevonden dat de soutpannen met meerder sout dan voor desen beset waeren, hebben derwaerts gesonden al des Compagnies negros tot omtrent veertich in 't getall, om door deselve een goede partie souts op 't drooge te laeten brengen, nae dat de materialen connen lijden.

Doch alsoo daer gespeurt sijn 2 a 3 vreembde indianen, niet wetende tot watt intent ende of se daer van de Spaenjaerts met wil sijn gelaeten, ofte tegens will haer ontvlucht, vinden tot meerder verseekeringe des eilants nodich, soo lange de negros daer in den arbeit blijven, daer 3 a 4 ruyters te houden met 8 a thien soldaten om de wachten daer te lande te versien soo tegens het overrompelen als het wechloopen der negros. In vougen de vernoomen indiaenen daer eenich vaertuich mochten verwachten ende om beter opsicht ende regarde hier ende over andere Compagnies effecten te doen neemen, vinden goet mede derwaerts te senden den cornet Pieter Fredrickx van Maegdeborch als provisionel Commandeur, sijnde desselfs bequaemheit ende naersticheit ons voor desen genoechsam gebleken.

Tott onderhout van de negros in de soutpanne als tot streckunge van onse victualien die wynich sijn, is in de naest voorgaende resolutie goet gevonden eenich volck opwaerts te senden nae de eilanden Rocas ende Aves, om eenige provisie van schiltpadden te becomen, ende alsoo de gesonden victualien handt over handt minderen, worden genootsaeckt meerder volck derwaerts te senden, soo om 't voorschr. intent te beeter te bevorderen, als om de wynige vivres te beter te strecken door het versenden des volckx, die wij vertrouwen voor een tijt haer onderhout daer te sullen becomen, ende noch sesthien soldaeten bij de voorg[aende] te vougen, oock niettegenstaende ten hoochsten noodich [is] deese hier te houden ende de andre weder terugge te roepen tott defensie van deese fortresse; sijnde geinformeert dat aen 't eylant St. Martijn in de

24 scheepen vergadert sijn geweest ende mits daer niet te haelen is, stont wel te vreesen dat se van daer om niet verspiet te wesen d'een of d'ander aenslach mochten practiseren ende de gefrustreerde entreprinse des verleden jaers op deese fortresse hervatten, waer bij compt dat omtrent deese tijt de vloot uyt Hispanien passeerende, sij met maelcanderen mochten conjungeeren, tegens welcke aencompste dan de wynige besettunge die wij hier hebben wel bij maelcanderen diende gehouden, maer sijnde waerachtich datt noot wett breeckt protesteren dat door een weder gevreesde hongersnoot tott dese versendinge gedwongen worden. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, dage ende jaare als vooren.

P Stuyvesant
Brian Newton
L. Rodenborch

[5c] RESOLUTIE

1643 juni 6

Resolutie getrocken ady deesen 6 juni 1643 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

In de beide naest voorgaende blijckt, hoe dat wij tot streckunge van onse victualien ende onderhout des guarnisoens ende andere Compagnies dienaers genootsaeckt sijn geworden eenich volck naer de oppereylanden Rocas ende Aves te senden, op hoope van eenige schiltpadden daer te keeren; ende alsoo door minderungh des rantsoens de onderhout des volckx sober wortt, versouckt het guarnisoen van yder back een man te mogen senden aen 't eilant Clein Curacao, omtrent anderhalf mijl van ditt eilant gelegen, om te sien of se tott streckinge van haer sober rantsoen eenige schiltpadden conden keeren, met presentatie dat de blijvende de tochten ende wachten voor de vertreckende wouden versien in forma als jegenwoordich, 't welck haer om de billicheit des versouckx wortt toegestaen. Aldus gedaen ter plaetse, jaare ende daege als boven.

P Stuyvesant
Brian Newton
L. Rodenborch

[5d] RESOLUTIE

1643 juni 16

Resolutie getrocken ady 16 juni anno 1643 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

Onse victualien dagelickx minderende ende bevonden datt de potspijsen ende 't broot boven de 4 a 5 weeken niet connen strecken, in welcken tijt noch uyt het vaderlant noch uyt de Verginis geen secours te verwachten hebben, ende om door desselfs gebreck niet wederom te vallen in een voorgaende extremiteyt, vinden tott des Compagnies dienst, maintenue van deese fortresse ende onderhoudunge der sielen ten hoochsten noodich het jacht De Paroquiet eens opwaerts aen te senden naer 't eilant St. Cruis, met welckers Gouvemeur voor 2 maenden aengaende eenige ofte ontrent vijfentwintich oxhoofden boonen gecontracteert is gereet te hebben aen 't gemelte eilant doemaels binnen dry maenden, waervoor hem daer gelevert souden [worden] ses paerden ende twaelf geiten volgens 't geslooten contract daer af sijnde; ende ondertussen 't eilant Bonnairo, waer mits de laetst gevallen regen voor 't eerst in de pannen niet te doen is, door de chaloup ofte waeterboot in possessie te houden ende de negros daer noch sijnde te rugge te roepen om haer in de thuinen ende andere Compagnies diensten geemployeert te worden.

Ten tweeden op dato hier arriveerende een Spaens barckjen genoempt De Eendracht mett commissie van de Graven van Warch, toebehoorende eenen Cors Christiaensen, hebbende alhier voor deesen de Compagnie voor stuirman gedient, ende alsoo hij gemelte versouckt 10 lasten souts om met het selfde te loopen eerst naer de Caymanos ende vandaer naer de Engelse Verginis om een reise te maeken, tegens welcke hij presenteert te leveren twee ooxhoofden boonen die ons hier ten hoochsten noodich sijn, hebbende quaelick neegen vaten pottspijse in voorraet, ten opsicht waervan ende de wynicheit desselfs hem 't voorschr. versouck wort toegestaen, mits dat het door sijn eigen volck aen de stellungh sal gebrocht ende geembarqueert worden. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaare ende dage als boven.

P Stuyvesant

Brian Newton

L. Rodenborch

[5e] RESOLUTIE

1643 augustus 10

Resolutie getrocken ady deesen 10 Augustus anno 1643 in ’t fortt Amsterdam op Curacao.

Alsoo door het vertreck van Jacop Thijssen Pall gewesen schipper op ’t jacht De Paroquiet, sijnde al voor dry maenden met de soutscheepen nae ’t vaderlandt gegaen, t’sedert welcke tijt sijn verlaeten plaetse vacant is gebleven, edoch provisionelliter waergenomen bij den stierman Jan Claessen Boll wiens naersticheit, getrouwicheit ende bequaemheit ondertussen ende alvooren geexpirementeert, vinden tot dienste van de Compagnie te behooren den gemelten Jan Claessen Bol met de verlaeten schippers plaetse te voorsien, ende hem (sijnde nu sijn tijt geexpireert) daervoor toe te leggen veertien guldens per maent te meer hij nu meer dan dry maenden de gemelte plaetse sonder eenige benefitie heeft waergenoomen.

Ten tweeden, hebben tot schipper op de schaloup aengenoomen ende gestelt Lucas Lourentsen met verbeterunge van vier guldens per maent ingaende primo aprill lestleden, t’sedert welcke tijtt hij de plaets heeft waergenoomen ende sich daerin bequaem, naerstich ende getrouw genoech getoont.

Ten derden, sijnde door het vertreck van den siekentrooster ende voorleeser Casparus Durerus desselves plaets opengevallen, sijn door den predicant D. Johannem Comely instantelick versocht dat deselvige met een ander bequaem ende Godvreesent persoon tot sijn hulp mochte vervult worden lijdende sijn vocatie niet op de dagelijckse voorleesinge te passen sonder mercklicke verhinderinge van sijnen sabbatdienst, waer noch bij quam sijn onervaerentheit inde musice om de psalmen voor te singen, welcke alles vooren geconsidereert hebben met des welgemelten D. Johannis Comely advys doemaels daer, bij provisie geordonneert ende gestelt eenen Caspar Harmensen van Hindeloopen, welcke t’sedert des voorschr. siekentroosters vertreck de plaetse becleedende, heeft deselve soo wij ten deele selfs bevinden ende ten deele van de voorschr. predicant geinformeert worden behoorlick voorsien ende wort van hem verclaert waerdich daerin bevesticht ende behoorlick geloont te werden, ’t welck geconsidereert, hebben gemelten Caspar Harmensen van Hindeloopen als voorleeser ende snager aengenoomen met verbeteringe van acht gulden permaent voor deesen sijnen dienst, welcke

ingaen sall met den eersten may laestleden.

Ten vierden, op het versenden ofte hier houden van de gevangen Spaenjaerden aen 't eilant Buenairo gestrant, vielen verscheiden insichten pro en contra: hier te houden laeten de victualien quaelick toe, te versenden bij deese gelegentheit in soo soberen gestalte, sonden de vijant contschap van onse gelegentheit, waer op tot des Compagnies ende onser aller naedeel wel een entreprinse d'een of d'ander tijtt mocht volgen; doch alsoo voor 't jegenwoordich geen gelegentheit van haer te versenden presenteert, sijnde 't jacht De Paroquiet in timmeragie, de schaloup ende waeterboot nae de boveneilanden Buenairo ende Isle d'Aves versonden, vinden ten meesten dienst van de Compagnie te behooren desen ongedetermineert uyt te stellen tott naerder ende beter gelegentheit of Godt gaeve dat ondertussen uyt het patria of Nieu Nederlant mochten gesecondeert worden, 't welck dan willen hoopen Aldus gedaen ende beslooten ten daage ende jaare als vooren. In kennisse der waerheit deesen met eigen handen onderteickent.

P Stuyvesant
Brian Newton
L. Rodenborch

[5f] RESOLUTIE
1643 augustus 20

Resolutie getrocken ady deesen 20en augustus anno 1643 in 't fort Amsterdam op Curacao.

Hebbende voor 't jacht De Paroquiet (nu gecalifaet ende seilreede) door gebreck van volck ende viveres geen gelegentheit 't selfde uyt cruissen te senden ende geen ander employement als 't selfde voor Buenairo op de brandtwacht te houden, 't welck met de schaloup ofte waeterboot ondertussen well connen afsien, vinden tott dienste van de Compagnie ende volgens der E.E. Heeren Bewinthebberen aenschrijven om goede intellegentie met de indiaenen van Aruba te houden, noodich 't voorschr. jacht eens derwaerts aen

te senden om de gelegentheit des eilants ende der inboorlingen te vemeemen, nu al over de seeven maenden dat geen kennisse daervan gehadt hebben. Hier compt noch bij dat eenige indiaenen vandaer op dit eilant met der woon gecomen daer noch hebben eenige vrouw en kinderen, andere wynich vee als bocken, geyten ende schaepen, versouken daerover dat't een ende 't ander herwaerts over mocht getransporteert worden, 't welck streckende tot peupulatie ende benefitie deeses eilants, hebben haer sulcx bij deesen geconsenteert.

Ten tweeden, vinden ongeraeden als naedeelich voor de Compagnie ende sorgelijck voor deesen staet de gestrande ende nu gevangen Spaenjaerts nae bij der handt 't sij aen de vaste cust ofte Espaniole bij deese gelegentheit te brengen, uyt aenmerckinge dat sij kennisse hebbende van onsen jegen-woordigen soberen toestant, ende verleeden jaer door twee overloopers van gelijcken gehadt beyde omtrent dit getij des jaers, daer uyt mochten besluyten van een continuel gevolch ende oorsaeck neemen bij ofte nae onsen tijtt een ander entreprinse tot incorperatie van deese fortresse te practiseren, alsmede sij siende ons volck dagelickx in't lant loopen om de cost te beschaere[ ] ende daerbij wel merckende dat de negros besich sijn in 't l[ant] thuynen toe te stellen, mochten op d'een en d'ander wel een [ ] uytmaeken, mits met het begin van de reegenmaenden de tijt van stilte-voorhanden is, omtrent welcke die van de vaste cust voor deesen ditt eylandt meest plachten te besouken.

Hier compt noch bij de voorslach van de Spaense capitain (volgens t'aengeven van den roermaeker) aen hem gedaen of hij ende andere die rooms catholycke waeren niet souden willen over coomen, soo hij met een pirague ofte ander vaertuich haer aen Piscadero quam haelen, 't welck hoe well sonder bewijs ofte getuige van den roermaeker aengegeven, edoch van den Spaenjaert met dieren eede ontkent, bij ons eenich achterdencken geeft; de consideratien waervan ons tot meesten nut van de Compagnie, conservatie van deese fortresse ons doet resolveeren de gevangen Spaenjaerts hier te houden tottdatt uyt het vaderlant gesecondeert werden ofte gelegentheit crijgen die in Neuva Espanien aen Cuba ofte Florida te versenden.

Ten derden, ingevolge van de ordere der E.E. Heeren Bewinthebberen vinden goet tott adsistentie des schippers ende opsicht van viveres op 't jacht De Paroquiet een supracargo te ordonneeren, waertoe nae bevindingh van sijn bequaemheit ende getrouheit hebben aengenomen ende gestelt eenen Thomas

Thomassen van Uytrecht gecomen uyt Nieu Nederlant, heeft hier een tijt lanck op de secretarie als clerck geschreeven, waerin hij sich naerstich ende vlijtich getoont heeft, voor welcken dienst hem toegeleyt hebben ses guldens voor verbeeteringe. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaare ende dage als vooren.

P Stuyvesant
Brian Newton
L. Rodenborch
Jan Claessen

[5g] RESOLUTIE

1643 September 7

Resolutie getrocken ady desen 7en September anno 1643 in't fort Amsterdam op Curacao.

Den voorraet des magasijns overwogen, sien bij deselve dat ons voor eerst gort, broot, stockvis ende ooly soude manqueeren, welcke ten uyttersten boven de 2 a 3 weeken niet connen strecken, nae de comsumptie waervan ons niet overich blijft dan wynich boontjens, asijn ende vlees ten uytersten voor geen twee maenden, binnen welcken tijtt soo ons het secours uyt het patria ofte Nieu Nederlant niet bij quam gelijck voorleden jaer geschiet; ende daerom nu te vreesen is, souden van alles ontbloot sijn ende in eenen ergeren toestant dan de voorige, 't welck den alleen goeden Godt gelieve te verhoeden, vinden daerom tot dienste van de Compagnie, ruste ende maintenue van deese plaetse goet ende noodich de chaloup weder opwaerts te-senden nae 't eilant St. Cruis om te sien of daer eenige cassavie conde becomen ende ondertussen hoopen dat den goeden Godt of door deesen often een ander middel ons secours sal toesenden voor de comsumptie onser voorraet. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, dage ende jaare als booven. In kennisse waeraf hebben desen tot dien einde met eigen handt onderteickent.

P Stuyvesant
Brian Newton
L. Rodenborch
Jacob Matthysen van Rijtthooven

[J. Classen Boll][5]

[6a] RESOLUTIE

1643 September 24

Resolutie getrocken ady deesen 24en September anno 1643 in ’t fort Amsterdam op Curacao.

Vermits de gort, oolie ende ’t broot ons nu tegelijck begeven ende nochtans noodich is, dat (om onheilen voor te comen) het guarnisoen yets in derselven plaets worde toegeleit, tenminsten tott lijfsonderhoudinge, soo is ’t dat wij op den sooberen voorraet der boonen gelet hebbende, die omtrent 5 a 6 weeken connen strecken, goetvinden desselfs gewoonlicke uytgift, vier mutsjes voor yder man sVeecklijckx, te verhoogen; hoopen ondertussen van d’een of d’ander plaets eenich secours te becomen.

Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaare ende dage als vooren. In kennisse waeraf hebben deesen tott dien einde met eigen handt onderteickent.

P Stuyvesant
Brian Newton
L. Rodenborch
Jacob Matthysen van Rijtthooven
[J. Claessen Boll][6]

[6b] RESOLUTIE

1643 oktober15

Resolutie getrocken ady desen 15en octobris anno 1643 in ’t fortt Amsterdam op Curacao.

Den soberen vooraet des magasijns waerin niet meer dan twee rantsoenen boonen, asijn ende visch voorhanden sijn sonder yets meer, ende aende andre sijde den toestant des eilants van vee ontbloot, dat het onmogelick is alleenich met vlys al het guarnisoen te onderhouden, oock niet van hett wynige macke, ’t welck tegenwoordich ten meesten deele of voll ofte in ’t werpen sijnde, soude al te nadeelich voor het eilant sijn de jonge in de oude te dooden ende alsoo deese plaetse t’eenemael van het vee ende aenqueeck te berooven; vinden daerom tott

ruste ende conservatie van deese fortresse ende plaetse niet alleen dienstich, maer ten hoochsten noodich omtrent de helfte der besettinge met het jacht De Paroquiet te versenden ende datt voor eerst uytt verscheiden motiven nae ’t eilant St. Cruis ende van daer naer de Margaritas of daer eenich macke vee, gelijck ’t verleeden jaar gedaen hebben, conde vandaen haelen, ofte door contrary winden ende tegenstroomen de voorschr. plaetsen met de wynige victualien niet conden beseilen, nae de golf van Espaniola om daer de cost voor het volck te souken. Wordende om voorschr. redenen tot het een en ’t ander gedwongen tott eigen disreputatie ende naedeel van de Compagnie.

Aldus nae verscheiden consideratien ende overleggingen met eenpaerige stemmen beslooten ende in kennisse der waerheit met eigen handen onderteickent ter plaetse, dage ende jaare als vooren.

P Stuyvesant
Brian Newton
L. Rodenborch
Jan Claessen
Jacob Matthysen van Rijtthooven
[J. Claessen Boll][7]

[7a] RESOLUTIE

1643 december 5

Resolutie getrocken ady deesen 5 decembris anno 1643 in ’t fortt Amsterdam op Curacao.

In ’t formeren van den rantsoenbrief gelet hebbende op den voorgaende soberen toestant waerin des Compagnies dienaers de twee laetste gepasseerde jaeren gesteeken hebben ende aen de ander sijde overleit hoelange de victualien met de scheepen Swoll, Catt ende St. Jacop herwaerts gesonden souden connen strecken, ’t welck wij 10 a 12 maenden ten uyttersten bevinden, binnen welcken tytt ’t nieuwe secours verhoopende, vinden goet aan yder hooft’s weecklickx uyt te reycken voor hett eerst: 1½ lb vleys, ½ lb speck, 2 kannen potspijse, 1 lb stockvisch, 3 lb hartt ofte 5 lb weeck broot, 1 mutsjen ooly, 1 ditto asyn, 2 mutsjes wijn.

Ten tweeden, aengaende de 16 a 18 gevangen Spanjaerts vinden tott meesten

dienst van de Compagnie te behooren die noch een geringe tijtt hier te houden tottdat de scheepen ende jachten gereet sullen sijn om die alsdan te landen, waer se deese directie ende de Compagnie ,ondienstlickst sijn.

Ten derden, alsoo eenige persoonen soo met de 7 Starre uyt Nieu Nederlandt als met De Blouwen Haen haer uyt de Marenhaon ende van Christoffel alhier gecomen, versouken haer in des Compagnies dienst te begeven, eenige voor soldaeten andere voor matroosen, waeraen het ons bij deese gelegentheit beyde manqueert ende meerder gebreken sall, invougent outste volck nu omtrent de 5 jaeren in den dienst geweest met de eerstgaende scheepen gedemitteert sullen worden; vinden om voorgaende ende andere motiven voor de Compagnie dienstich ende deese directie noodich de versoukende in den dienst aen te neemen ende voor 2 jaeren vast te stellen. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaere ende dage als vooren. In kennisse waervan deesen met eigen handt onderteickent.

Jan Klasen Smal	P Stuyvesant
Marten Doene	Willem Cornelisen Oudemarckt
Jan Claessen	Jacob Loper
Brian Newton	
L. Rodenborch	

[7b] RESOLUTIE

1643 december 18

Resolutie getrocken ady deesen 18 decembris 1643 in ’t fortt Amsterdam op Curacao.

Vermits de gelegentheit des tijts om met avance voor de advantagieuste plaetsen als voor Cartagenua ende Havana te cruissen voordatt de vlooten op handt sijn, vinden tot den meesten dienste van de Compagnie goet ende geraeden op der E.E. Heeren Bewinthebberen aenmaeninge d’een of d’ander lanttocht te practiseren, sonder nochtans specefice uyt te drucken op watt plaetsen, soo omdatt voor ’t jegenwoordich wijnich condtschap hebben om sulckx met de meeste seekerheit ende ’t nutste te begrijpen; de welcke ons voorcomende sullen alsdan tijtt ende gelegentheit vinden ons daer beter over te beraemen ende sulcx te meer wijls den E. Heer Directeur geresolveert is selver mede te gaen.

Ten tweeden, om 't voorgaende ten gewensten einde te brengen dient tot de behoorlicke middelen gesocht om Godes segen over deselfde, welcke daerom in den geest ende waerheit will aengebeden sijn, achten daerom noodich alvooren te beraemen een vasten ende bedendach te houden op den 30 decembris, tegens welcken tijtt wij hoopen in volle forme gereet te sijn.

Aaengaende de middelen, vinden geraeden daertoe de meeste macht te employeeren die wij connen bij brengen ende van't eilant te lichten omtrent de 80 coppen, 's meest soldaeten, ruyters ende matroosen.

Om door de voorschr. ontblootinge des guarnisoens de fortresse ende't eilant niet te brengen in all te grooten gevaer, in vougen ondertussen de vijant eenich assoult daerop mochte maecken, 't welck wij niet en hoopen, vinden tot verseeckeringe desselfs noodich voor eerst met het esquadro te loefwaert van deese plaets te loopen ende aldaer 't sij aen Commena, voor Caracos ofte Puerto Cabello door contschap te verneemen wat daer of daeromtrent tot naedeel van deese plaetse mochte ve[rricht] worden, ende nae becomen condtschappen wijders te [verm]eenen watt tot des Compagnies dienst sall behooren.

Ten derden, belangende de bevrachtunge van de fluyt Den St. Jacop om hem 5 a 6 maenden in den dienst te houden, vinden sulckx niet ongeraeden om daerdoor voor te comen de beloofde demissie des volckx 't welck haeren tijtt geexpireert is, in vougen de gemelte bevrachtunge op redelicke conditien met desselfs schipper can gemaeckt worden, waerin alvooren dient begreepen dat de ladunge 't sijn in sout ofte anders die hem hier ingescheept mocht worden, voor de Compagnie sall sijn; ten tweeden datt hij geduirende den voorschr. tijtt sijn schip ende volck sal laeten gebruicken in alle voorvallende diensten 't sij negotieerende of cruissende, deffensif ofte offensive, waer hett den Directeur ende Raaden sall gevallen.

Ten vierden, aengaende de 10 gevangen Spaenjaerden vinden geraeden die op de scheepen ende jachten te verdeelen end soo lange daer te houden tott datt de voor te nemen exploicten sijn volbracht ofte als de gelegentheit sall presenteeren haer sonder ondienst van de Compagnie hier of daer te landen.

Eindelick, nae goede informatie ende berichtunge van de bequaemheit ende goet comportement des persoons Jan Louwijsen hebben denselven

aengenomen tott stuirman op 't jacht De Paroquiet met verbeteringe van acht guldens per maent. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaare ende daage als vooren. In kennisse waervan hebben desen met eigen handt onderteickent.

P Stuyvesant
Willem Cornelissen Oudemarckt
Jacob Loper
Brian Newton
L. Rodenborch
Jan Klaessen Smal
Marten Doene

[7c] RESOLUTIE

1644 januari 1

Resolutie getrocken in 't schip Den Blouwen Haen ady primo januari anno 1644.

Vermits de tegenstroomen niet connende boven Curacao laverjen], wierden genootsaeckt over te steeken nae Espaniola, van welcke plaetse om eenige contschap te becomen, 't sij van de gevonden mijne scheepen, die daer in ladunge mochten liggen ofte watt andersints, 't sij hier of daer tott dienst van de Compagnie was uyt te rechten, hebben goetgevonden (omme met het geheele esquadro niet te seer verkent te worden) twee a dry jachten vooruyt te senden, omme te ondersouken of sij voor onse compst eenige gevangens 't sij onder de wall ofte aen landt conden attaqueren ende daertoe te employeeren de jachten Den 7 Starre, Paroquiet ende Nassou. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaare ende dage als boven. Was onderteickent: P Stuyvesant, Willem Cornelissen Oudemarckt, Jan Claessen Smal, Marten Doene, Jan Claessen van Meppel, Jacop Lopper.

[7d] RESOLUTIE

1644 januari 14

Resolutie getrocken in 't schip Den Blouwen Haen liggende met het esquadro van de Compagnie ten ancker onder 't eilant Espaniola after Isle de Vacas ady desen 14 januari anno 1644.

Door de harde winden ende tegenstroomen niet connende tott ons voorneemen comen om de oostlickste gedeelten des eilants Espaniola te beseilen ende van daer eenige gevangenen ofte contschap becomen, hebben daerom efter niet willen vertraegen om des Compagnies dienst nae onse beste kennisse ende vermogen te practiseeren ende sulcx volgens voorgaende resolutie te loefwaert van 't eilant Curacao, om datt selfde in beeter verseekeringe te houden ende voor eerst een proef te doen op 't eilant St. Martijn, waertoe ons noodigen volgende motiven ofte beweechreedenen. Ten eersten: de voorgaende advysen van de E.E. Heeren Bewinthebberen aen de voorgaende Directeuren [ ] missiven sij de conqueste desselfs belast hebben, in vougen het met de macht doenmaels daer sijnde conde gepractiseert worden; alsmede aen ons ende onsen predesseur Van Campen saliger gedachtenisse ordineerende ons te informeeren van den staat des voorsch. eilants, dat sij de Edele Heeren verstaen hadden verlaeten te sijn, om hett selfde haerentwegen te besetten; nae welcke verlatunge, soo wij souden wachten, is (niet sonder fondament) te vreesen datt de Engelsche ofte Franssen van Christoffel, sijnde haere naebuiren, voor ons souden gereet sijn, vermits haer aen 't eilant merckelick is gelegen om de toubacscheepen bij faulte van volcomen ladinge ofte daer met sout af te laaden ofte tenminsten te ballasten; welcke besettunge van de Engelsche ofte Francen soo voor ons gebeurde, soude dan de Compagnie mercklicke interest lijden van de recognitien ende andere souts pretensien uyt alle de Indies, reden omdat de soutpanne des eylants St. Martijn gereeder leyt dan eenige andere in deese gewest ende datt daerom de scheepen soo uyt hett patria als elders daer liever souden ladunge soeken als elders, temeer omdatt hett gemelte eilant rontom in de bevolckte Caribes gelegen is, van waer se boven de soutladunge, 't sij door coopmanschap ofte toubacqsvrachte, eenige prijsen verhoopen, 't welck dan beneffens de intrest van de Compagnie mede souden strecken tott naedeel van de gemeene negotie onses vaderlandts. Waeruyt wij dan nae onse beste weetenschap vaststellen, datt de E.E. Heeren Bewinthebberen aen desselfs

conqueste gelegen is, weshalven bij desen met eendrachtige stemme resolveren ’t selfde met alle onse vermogen aen te tasten ende daertoe naest de hulpe Godes, des noot sijnde, der geassocieerden hulp te versouken. Aldus gadaen ende beslooten ter plaetse, jaere ende dage als boven.

Was onderteick[en]t

P Stuyvesant, Willem Comelisen Oudemarckt, Jan Claessen Small, Martten Doene, Jan Claessen van Meppel, Jacop Lopper.

[7e] RESOLUTIE

1644 mart 16

Resolutie getrocken in ’t schip Den Blouwen Haen ady 16 martij anno 1644.

Om het voorneemen op ’t eilant St. Martijn met meerder seekerheit te practiseeren, hebben goetgevonden hier aen ’t eilant eenige bequaeme soldaeten aen te neemen ende in gagie van de Compagnie vast te stellen, soo om absoluter commando over haer te hebben als oock om met gelegentheit een beter verlossunge voor hett volck te connen doen, ’t welck nu al eenige maenden over haeren tijtt is uyt geweest.

Ten tweeden, vinden tott den dienst van de Compagnie te behooren soo haest seill te stellen als hett mogelick is ende soo hett wesen can, morgenavont of overmorgen tijdelick seilreede sijnde. Ordelen datt noch de Compagnie ondienstlick of schadelick can sijn de particuliere schippers, hier met 2 a 3 scheepen op de reede liggende, ’t voorneemen te openbaeren, mit versoeck soo se buyten haer interest haer met de scheepen voor ’t voorschr. eilant willen vertoonen ofte ’t esquadre van de Compagnie volgen ende eenige dienst doen, datt haar (soo Godt de Heere de segen verleent) een vrij schip sout sall ingewillicht worden. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse ende jaare als boven. In kennisse met eigen handen onderteickent bij:

P Stuyvesant, Willem Cornelissen Oudemarckt, Jan Claessen Small, Martten Doene, Jan Claessen van Meppel, Jacob Loper

[7f] RESOLUTIE

1644 maart 30

Resolutie getrocken bij onse gemeene crijgs- ende scheepsraedt over occasie ons voorgevallen op het fortt St. Martijn.

Wortt goetgevonden dat men sall gaen, voornaementlick Jacop Mattijsen van Riethoven met t'sestich vierroers sal ga[en] in embuscade dicht onder hett fortt om te sien eenich av[ancement] daerop te doen tott prouffijtt van onse Heeren [Bewinthebberen] ende ons alte saemen om soo cortt te maeken als mogelick is om meester van 't selve fortt te worden. Voorts sall Jacop Mattijsen van Riethoven als vaendrich van Curacao, sall hebben hett volle commando van alle officieren ende soldaeten, die met hem op hett selve exploict gaen, datt niemant buyten sijn commando yets sall mogen doen ofte voornemen buyten sijn weeten, ten waere door eenige quetsuren; wortt hem bijgevougt den capitain des armes Sigmund Sellener ende Andries Holtsappel, die wij vertrouwen haer debvoir wel mede te sullen doen in absentie van de vaendrich voornoempt; hoopen dit alles ten besten sall comen. Aldus gedaen ende geslooten in ons veltleger voor St. Martijn desen 30 marty 1644. Was onderteickent: Jacop Lopper, Willem Comelissen Oudemarckt, Jan Claessen Smal, Martten Doene, Roger Johnson, Jacop Mattijsen van Rijthoven.

[7g] RESOLUTIE

1644 april 16

Resolutie getrocken in 't velttquartier voor St. Martijn.

Naedemael wij ondergeschr. Directeur ende officiers nu de belegerunge des fortts op 't eilant St. Martijn achtentwintich dagen hebben gecontinueert, op hoop (als ons voomeemen was) om 't selve te incorporeren, doordien wij van de twee gevangens die wij d'eersten dach bequaemen, verstonden daer wynich victualie in te wesen ende sulcx 't selve meende uyt te hongeren, connende met schieten ofte stormen geen vordel doen maer cruyt, lont ende cogels consumeren ende 't volck op een dangereuse plaetse brengen om doot geslagen te werden; ons 't selve is misluckt, also de vijant de verleeden nacht is geadsisteert door een barque dat tegenwoordich after 't fortt leyt ende d'heele

morgen mett lossen is doende geweest. Soo ist datt wij ondergeschr. siende door 't nieuwe victualueren des fortts geen cans om 't selve te veroveren ende te beduchten staet, datt sij alle dagen van Portorico ende andere plaetsen meerder secours van victualie ende volck crijgende, weesende wij luyden maer dryhondert soo soldaeten als matroosen aen landt sterck ende sijluyden omtrent tweehondert coppen binnen 't fort, het mett ons ten laetsten op een quaet einde soude connen uyt loopen, connende sijluiden aen alle canten des eilants buyten onse kennisse met volck aencomen ende ons de pas afsnijden; oock datt ons nieu aengenomen volck ende voluntairen op dato haer gewair hebben ter needer geleyt door eenich miscontentement over haer vaendrager, daer sij niet mede te vreeden wilden wesen noch sijn commando obedieren, eendrachtelick met den anderen hebben goetgevonden ende eenstemmich geresolveert de toecommende nacht te vertrecken, mede neemen alles watt wij connen ende datt wij de vijf metaelen ende een clijn ijsere stuckje op de berch staende, niet mogelyck sijnde om mede te crijgen, soo 't mogelick is sullen doen springen. Aldus gedaen ende geresolveert in 't veltquartier op't eylant St. Martijn, 16 april 1644. Was onderteickent

Jacop Lopper
Jan Claessen Small
Roger Johnson
Jan Sijmpnsen
Jan Claessen
Jacop Matthijsz van Riethoven
Q.P van Seventer
Pieter Pietersen
Pouwelus Leenders
Willem Cornelissen Oudemarckt

[8a] RESOLUTIE

1644 mei 18

Resolutie getrocken ady 18en may anno 1644 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

Alsoo ons tussen den 2en, 3en ende 5en aprillis ontrent de 450 sielen uyt de Marnahon (alle Compagnies dienaers) tegens hoope ende vermoeden bij

gecomen sijn sonder eenige victualie, waerdoor sij luiden verclaerden de selve plaetse hebben moeten verlaeten ende t'sedert dien tijtt haerluiden uyt onse magasijnen hebben moeten provideren, waer door onse victualien veel vermindert ende noch daegelickx meer ende meer souden comen te verminderen. Soo ist dat, gelet hebbende op de lanckduiricheit des tijts al eer uyt het vaderlandt weder souden gesecondeert worden met andere lijfs nootdorften ofte victualien ende omme niet wederom te comen in eenen voorigen staat ende hongersnoot, gelijck wij alreede de dry voorige jaaren gesteeken hebben, oock om onse victualien soo veel doenlick is te strecken, hebben voor eerst goetgevonden de meeste part van 't volck (met het esquadro van den hr. commandeur Wiltschut uyt de Marnahon gecomen ende bij deese conjunctie des tijts alhier onnoodich) met het schip Den Blouwen Haen naer Nieu Nederlant te senden, met hoope dat se aldaer noch eenigen dienst voor de Compagnie t'sullen connen uytrichten, ende soo niet over dien wech passagie neffens montcosten (die wij alhier haer niet connen langen) naer 't vaderlant te mogen obtineeren ende den hr. commandeur Wiltschut met eenich volck op sijn versouck te vergunnen dat van hier met het dogboot, waermede een partie van sijn vol[ck] alhier gecomen, te laeten vaeren naer Pharnambuco alw[aer] verclaert sijn verantwoordinge te doen heeft. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, dage ende jare als vooren.

L. Rodenborch	P. Stuyvesant
Jan Klaessen Small	D. Wiltschut
Marten Doene	J. Fries
Abel Oudens	Willem Cornelisen Oudemarckt
	Jacob Loper
	Brian Newton

[8b] RESOLUTIES

1644 mei 20, 21, 25

Verscheiden resolutien ten verscheiden dagen over de propositien van den E. Heer Directeur getrocken op 't eilant Curacao in 't fortt Amsterdam, te weeten op 20, 21 end 25 may anno 1644.

Sijnde op den eerste ende seste voorstellinge in de voorgaende geresolveert

ende met eenparige stemmen goetgevonden door gebreck van vivers het meeste volck uyt de Marnahon met het schip Den Blouwen Haen te versenden nae Nieu Nederlant, op hoope datt de soldatesque daer noch eenige dienst tegens de wilde mochte doen ende De Blouwen Haen eenige vrachten mocht becomen; ende den commandeur Wiltschut op sijn ernstich versouck met het dogboot naer Brasill te laeten gaen, alsoo hij protesteert sijn verantwoordinge daer te moeten doen; all het volck, in de 400 sielen, naer Brasill te senden, laeten onse montcosten niet toe, noch oock den meesten nutte ende dienst van de Compagnie om da[ ]. Overmits de gelegentheit ende bequaemheit des tijts, wort goetgevonden het schip Swol ende jacht De Catt van hier te versenden naer Cartagenua om aldaer ende daeromtrent te cruissen om des Compagnies meesten nut ende dienst aldaer waer te neemen, ende het jacht De Paroquiet neffen Den Neptunus te senden naer de gewesten van Moena ende Savona om des Compagnies saeken aldaer waer te neemen. Aldus gedaen ende beslooten. Actum ter plaetse, jaere ende dage als vooren ady 25 may 1644.

P Stuyvesant
Willem Cornelisen Oudemarckt
Jacop Loper
Brian Newton
L. Rodenborch
Jan Klaessen Smal
Marten Doene

[8c] RESOLUTIE

1644 mei 26

Resolutie getrocken ady 26 may anno 1644 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

De vordere propositie van den E. Heer Dirrecteur in dato ingegeven over de veranderinge met de compste van De Melckmeit, vinden op de eerste geraeden ende alsoo te behooren datt de victualien te laet uyt Brasill per De Melckmeyt gesonden ende daerover in dese haven gearriveert, hier in de magasijnen sullen ontlost worden tott streckinge van de victualien deeses eilants, reden om datt de uyt die Marnahon stercker dan de dienaers die tot

dese conqueste behooren hier uyt de magasijnen nu reeds twee maenden gespijst sijn ende noch langer onderhouden souden sijn all waeren deese niet gecomen, 't welck dan gestreckft] soude hebben tott merckelick ongerief van diegene die aen 't eilant behooren; oock is de geheele fluyt aen de E. Heer Dirrecteur bijn sijn Excellence ende E. Heeren Hooge Raaden geconsingneert soo de Marnahon mochte verlaeten weesen, blijckende bij de instructie des capitains, consequentelick oock de ingescheepte victualien.

Ten tweeden, vinden geraeden de fluyt nae ontladunge soo lange te doen cruissen bij der handt omtrent Moena tot dat een soutvracht aen Bonnairo voor hem becomen; seggen uyt cruissen te senden om daerdoor in effect te brengen de laest genomen resolutie van hett volck uyt de Marnahon tot secours voor Nieu Nederlant te senden, dewelcke anders souden aenhouden om mett ditto fluyt nae het vaderlant te gaen, alsoo der meester tijtt geexpireert is.

Op de derde ende laetste, vinden de Raaden goet dat de laest genomen resolutie voortganck hebbe, om eenich volck uyt de Marnahon gecomen, oock de gelicentieerde dienaers van ditt landt, met De Blouwen Haen naer Nieu Nederlant te senden. De reeden van approbatie sijn,

Ten eersten, datt sulcx reede het volck van de Marnahon is aengeseitt ende hett volck van hier geconsenteert, die reede reeckeningen ende paspoorten ten deele daerover ontfangen hebben ende toegestaen is met de eerste gelegentheit te vertrecken, om dat voorhants onse aenweesende scheepen ofte jachten toe te gebruicken, sijnd' oock 't meeste volck over haeren tijtt uyt geweest ende ten meesten deele bij de Hooge Raiden gelicentieert uyt de Maranhaon nae het vaderlant te vertrecken; deese ende andere motiven hebben ons bewogen de voorschr. resolutie te concipieeren met advys ende toestemminge 1. d'heer commandeur Wiltschut, [2.] captain Jan de Vries ende ten 3en Abel Oudens, schipper van 't dogboot, blijckende bij de voorschr. onderteickeninge.

Over de tweede propositie hebben geresolveert 't advys van den commandeur Wiltschut, captain de Vries en de schipper Abel mede in den Raadt te neemen om over haer eigen saeken alsmede over de discomportementen van de schippers neffens ons haer advys ende ordel te geven. Op 't eerste hebben sij haer gevoel gegeven, over het laetste excuseerden sij haer te sitten, uytgenomen Abel Oedens.

Op de loopende tijdungen van de Spaense vloot ende het afloopen van ’t eilant St. Cruis, alsoo geen seekere tijdunge daervan hebben, wortt in twijfeel getrocken ende daerom goetgevonden tott meesten dienst van de Compagnie t versenden van ’t volck ende de cruissende scheepen ende jachten voort te presten; nae ons gevoulen vast stellende, soo deese vlooten op deese conqueste van Curacao yets voor hebben, ’t selfde all sall geschieden, eer onse scheepen gereet connen sijn ofte sullen ten minsten ondertussen eenige naedere tijdunge becomen.

Op de vierde, vinden niet alleen geraden, maer noodich de bevrachte fluyt St. Jacop in dienst te continueeren ende hem met de eerste gelegentheit met eenige paerden opwaerts te senden naer de Caribij eilanden om victualie daervoor te becomen, vermits de onse door de tocht op St. Martijn seer sijn gemindert ende door ’t volck uyt de Marnahon meerder in getall dan die tot deese conqueste behooren daglickx meerder ende meerder sijn minderende; achten daerom oock noodich de paerden niet van Aruba maer hier te embarqueren.

Op’t vijfde, aengaende de informatie van den gevangen Spaenjaert datt een Engels schip met 32 stucken in Comnagotta souden liggen, op zijn verclaeringe, sijnde alleen, een schip derwaerts te senden, achten op soodaenige onseekerheit ’t ondersouck daervan bij dese gelegentheit ondienstich, alsoo der tijtt om met meerder avance voor Cartagenua te cruissen rede voorhanden is.

Op de seste, is in den tweeden geantwoort, te weeten ’t versenden van Den Blouwen Haen nae Nieu Nederlandt.

Ten seevensten, naedatt Jan Sijmonsen behoorlick volg[ens de] informatie van sijn cergie gedeporteert was, hebben wij op ’t goet rapportt ende kennisse ons gedaen van Paulus Leendersen, opperstierman van ’t schip Swoll, als hebben denselven gesteltt in plaetse van den voomoembden Jan Sijmonssen als capitain ende opperhooft op De Neptunus.

Ten achsten, op ’t eigen versouck van eenige nieuwe dienaers aen St. Martijn aengenomen om met de fluyt St. Jacop nae de Caribos te mogen vertrecken onder presentatie van haer te goet hebbende maentgelden te laeten, vinden geraeden haer versouck toe te staen om van de montcosten die se behoeven ontlast te wesen; ende niet alleen van deese maer oock andere die haeren tijtt geexpireert is ende ’t selfde versouken sulcx toe te staen, mits dese naer

arrivement in de eilanden haer eigen passagie te soeken ende uyt des Compagnies maentgelderen gaen.

Over de informatien van de 3 a 4 gevangen negros ende mulaten hebbende, wijls wij op een tocht geweest sijn, een balsa beginnen te maeken omtrent de oostpunt ende ten naesten bij voltimmert, om met die te gaen nae de vaste cust ende aldaer ons vertreck ende des forts swackheit t'ontdecken, waervan genoechsam blijck sijnde, hebben deselve met der doot niet gestraft, gelijck se wel verdient hadden, maer tot des Compagnies meesten nut goetgevonden die nae strenge geeslinge te versenden om victualien daer voor aen St. Cruis ofte andere Carabise eylanden te ruyl[en]. Weeten datt hier omtrent bijderhandt niet prouffijtelickx voor de Compagnie te haelen is, ende van de plaetse te lijwaert geen contschap hebben ende daerom onseeker off er yets prouffijtelickx mochte uytgerecht worden.

Eindlick datt het te hoppen is dat het volck tegens de rebellerende wilden in Nieu Nederlant gebruickt, het landt daerdoor bevredigt mocht worden ende weder in sijn voorgaende stant gebracht tott nutte vande Compagnie, sijnde ons all voor deesen bekent datt den Dirrecteur aldaer volck ende adsistentie van nooden heeft. Deese ende meer andere motiven bewegen ons de voorgaende conceptie voortganck te doen hebben, oock niettegenstaende met eenige viveres gesecondeert sijn, die voor de blijvende eintlick wel te passe sall comen ende daerom hoochelick dient gespaert.

Eintlick wortt goetgevonden de placcaeten tegens de hoereerders, openbaare blasphemien, misbruick ende lasteringe van Godes heilige naem, de traecheit in 't aenhooren ende bijwoonen van de daeglickse gebeden ende sondachse predicatien te afflgeeren ende doen aenslaen. Aldus gedaen ende beslooten ter plaatse, jaare ende dage als vooren.

P Stuyvesant
Willem Cornelisen Oudemarckt
Jacob Loper
Brian Newton
L. Rodenborch
Jan Klaessen Smal
Marten Doene

[8d] RESOLUTIE

1644 juni 6

Resolutie getrocken ady deesen 6 juni anno 1644 in ’t fort Amsterdam op Curacao.

Den tegenwoordigen voorraet des magasijns der viveres overwogen sien bij deselve vermits het secours voor die van de Marnahon ons bijgecomen met de fluyt De Melckmeyt weder vrij wat gesecondeert heeft ende nu well voor 8 a 9 maenden soude connen strecken: ende om ’t selfde tott meesten nutte ende dienste voor de Compagnie te menageren ende te verorberen, hebben goet gevonden hett rantsoen voor de eerste dry a vier loopende maenden uyt te reycken als volgt, te weeten: voor yder man per week ander half pont vleys, een half pont speck, ¾ lb stockvis, tott naerder ordre een half mutsjen ooly, een mutsjen asijn, twee kannen pottspijse, vijf pont weeck oft dry pont hardt broot.

Ten tweeden, vermits hett vertreck van Pieter Pietersen van Amsterdam, gewesen schipper op een veroverde barque De Nassou genoempt, door Den Blouwen Haen uyt de Marenhaon hier gebracht ende wij niet en twijffelen noch eenigen dienst voor de Compagnie daermede sall connen uyttgericht worden, dieshalven noodich geacht deselve weder met een ander bequaem persoon om als schipper daer op te commanderen, te versien. Ende geinformeert sijnde van de bequaemheit des persoons van Lourents Christiaensen van Coppenhaegen, gewesen schipper op het galjoot Amsterveen genoempt, hebben denselven aengenomen ende gestelt om nu als schipper op de barque Den Nassou te commanderen ende des Compagnies dienst daermede waer te neemen ende hem deshalven toegeleyt voor gagie 42 gulden per maent, ingaende primo juni dese loopenden jaars.

Ten derden, hett jacht Den Neptunus onvoorsien sijnde van een onder-stuirman ende noodich bevonden wirt deselve plaetse mett een bequaem persoon vervult wirde ende wij wijnich stof daertoe alhier hebben, sijn genootsaeckt geweest een van de bequaemste matroosen daertoe te verkiesen ende naer onse beste bevindinge van capaciteit daertoe genomineert den persoon van Adriaen Cornelissen van Baringhoorn ende sal winnen 20 gulden per maent, inga[ende] primo juni dese loopenden jaars.

Ten vierden, het gallioot genoempt Amsterveen alhier met volck uyt de

Marnahon gecomen ende onbequam geacht was om naer Brasill te senden, is goet gevonden (naer datt voor deesen met advyse van den Raide geordonneert was om alhier ten dienste van de Compagnie tussen deese eilanden te gebruiken) 't selve soo haest claer is naer Bonnairo te senden om ons van de gelegentheit desselven eilants ende der soutpanne aldaer bericht te connen brengen.

Ten vijfden, vermits geen constapel op 't jacht De Paroquiet is ende noodich geacht wort hetselve met een bequaem persoon daertoe dienende versorcht werde ende wij bericht sijnde van de capaciteyt des persoons van Pieter Janssen van Lubecq, hebben denselven aengenomen ende gestelt voor constapel op 't voorsz. jacht De Paroquiet, ende sal winnen 16 gulden per maent, ingaende primo juni anno 1644.

Ten sesten, Huibert Muller gevaeren op 't jacht Den 7 Staerre, sijnen tijt geexpireert sijnde ende sich de novo in dienst socht te begeven, is weder aengenomen voor twee jaeren, ingaende primo juny, ende sall winnen 12 gulden per maent. Aldus gedaen ende gepasseert ter plaetse, dage ende jaare alsvooren.

P Stuyvesant
Jacob Loper
L. Rodenborch
Pouwels Lendersz
Jan Claessen

[8e] RESOLUTIE

1644 juni 16

Resolutie getrocken ady desen 16en juni 1644 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

Hett galjoot Amsterveen van hier op den 7en deeses naer Bonnairo seilende ende op den 11en wederkeerende met rapport noch wynich apparentie van sout te maeken in de pannen was, maer goede hoope dat eer een maent tijts ofte 6 weeken ten langsten verstreeken tott eenige scheepsladungen genoechsam souden wesen, hebben goetgevonden de fluytt De Melckmeyt,

om alhier niet vruchteloos in deese haven te houden liggen, neffens onse jachten De Neptunus en De Paroquiet te doen cruissen tussen Moena ende Savona om also Compagnies nut ende prouffijt op onsen algemeynen vijant te helpen bevorderen.

Ende alsoo bericht sijn datt aen ’t eilant Espaniola altemets eenich sout te becomen is, voornaementlick in de bahia van Hato de Cavelliero, vinden goett onse voorschr. jachten Den Neptunus en De Paroquiet eens derwaerts aen te ordonneren, om de sekerheit van dien te verneemen ende alsoo bevindende ons daervan te berichten. Aldus gedaen ende beslooten ady desen 16 juni ter plaetse ende jaare als boven.

P Stuyvesant
Jacob Loper
L. Rodenborch
Jan Jansen van Nimmegen
Pouwelis Lendersz
Jan Claessen

[9a] RESOLUTIE

1644 julii 18

Resolutie getrocken in ’t fortt Amsterdam op Curacao ady 18 juli anno 1644.

Door hett galjoot Amsterveen voor 8 a 10 dagen naer Buenairo gesonden om de toestant der soutpanne te verneemen, met sijn wedercomst geinformeert datt de pannen ten deele met sout waeren beset ende goede aparentie gaven, hebben daerom niet willen vertraegen maer met de meeste spoet doen gereet maeken watt tot de benifitie des souts eenichsints mochte dienen; ende sulcx niet naer vereisch ende maete wat daertoe noodich was, maer nae de presenteerende gelegentheit, sijnde ontbloot van schoppen ende cruywaegens, hebben efter tott des Compagnies meesten nut, proffijt ende dienst goetgevonden met de toegestelde materialen sooveel souts op ’t droogh te brengen als gelegentheit, weer ende tijtt (voornaementlick de Almogende) sall toelaeten; ten minsten (soo hett Godt gelieft) om soo veel souts te benificeeren als tott afladungen van de scheepen Melckmeyt en de bevrachte fluyt De St.

Jacop mocht dienen ende daertoe te gebruicken den dienst van al de negros, te meer voor het jegenwoordige niet prouffijtelickers ende dienstelickers met deselve can uytgerecht worden. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaare ende dage als vooren.

P Stuyvesant

Jacob Loper

L. Rodenborch

[9b] RESOLUTIE

1644 juli 22

Resolutie geconcipieert op t eylant Curacao ady 22 Juli anno 1644.

Hebbende ’t seedert verleeden maendach sijnde den 18 deeser tott op dato alle debvoir ende naersticheitt aengewent om door hett galjoot ende schaloup eenige noodige materialen tott benifitie des souts aen Buenayro te brengen ende met eenen des Compagnies dienstbaare swarten; maer tot noch toe door de tegenstroomen verhindert ende alsnoch geen cans siende om onder de wall op te haelen, vinden tott des Compagnies dienst ende meesten proffijt geraeden ’t galjoot met soo veel negros ende materiaelen als bequaemlick can voeren te laeten oversteeken naer de custen van Espaniola ofte ten minsten bij noorden ’t eylant om; waertoe ons dan noodigen ’t arrivement van De Melckmeyt aen Bonnairo, ons in dato 22 July adviseerende sijn compste aldaer, ende datter souts genouch tott sijn ladunge was, ’t welck bij deese gelegentheit dus laat in ’t jaar, sijnde een vogel in de vlucht geen versuym vertreck can lijden.

Ten anderen oock is noodich datt hett galjoot met de eerste gelegentheyt nae overen gesonden worde om onse cruissende jachten Neptunus ende Paroquiet eenich broot te brengen, ’t welck haar gebreeckt ende ’t seedert haer vertreck hier voor de selfde is gebacken, waervan sij daegelicx manquement sullen crijgen.

Houdende ondertussen de schaloup bijderhandt om met deselfde de stroom kenterende de resteerende negros ende materialen langs de wall opwaerts aen te senden, opdatt de benifitie des souts te eerder mocht begonnen worden. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, jaare ende dage als booven.

P Stuyvesant
Jacob Loper
L. Rodenborch

[9c] RESOLUTIE

1644 augustus 22

Resolutie getrocken ady deesen 22 august anno 1644 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

Ten eersten vinden wij ondergeschr. Directeur ende geordineerde raaden goet, sijnde maer vier in 't getall (mits de absentie der maritime), den luytenant Jacob Scherf uyt de Marnahon hier gecomen met onsen vaendrager Jacob Mattijsen van Riethoven tott ons te asumeeren in plaetse van de afweesende seecapitainen, oock haer gevoel ende ordel tott meesten contentement van de E. Heeren Bewinthebberen des gemeenen eilants welvaert ende onser beter verantwoordinge te geven. In kennisse der waerheit hebben deesen met eigen handen onderteickent ten dage, jaare ende plaetse als boven.

P Stuyvesant
Jacob Loper
L. Rodenborch
Jan Jansen van Nimmegen

[9d] RESOLUTIE

1644 augustus 22

Resolutie getrocken ady 22 august anno 1644 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

Vermits de quetsure van den E. Heer Directeur voor St. Martijn ontfangen hier volgens de certificatie ende verclarunge van de barbiers, bevesticht door de daeglickse ervarentheit, tott geen cure ende volcomen genesunge can gebracht worden in deese warme ende heete landen tott ons leetweesen ende daerom sich nootwendelick nae hett vaderlandt moet begeven.

Soo ist datt Sijn E. willende voor sijn vertreck met advyse van den Raade ende andere officieren sijn directie ende regierunge van deese conqueste laeten in soodaenige form ende stijl als die dienstlickst voor de Compagnie ende

nuttelickst voor haere dienaers tott conservatie van dit eilant mochte weesen, 't sij bij forme van Raaden uyt de aensienlickste ende gequalificeerste persoonen ofte bij forme van een opperhooft.
Soo is 't datt wij de saake overleyt hebbende, bevinden datt de regierunge behoort gelaeten te worden gelijck voor deesen geweest bij een provisionell opperhooft, die alle dingen, de politie, militie ende negotie aengaende, proponeert, voorstelt ende bij meerderheit van stemmen der aenweesende raaden concludeert ende besluyt. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, dage ende jaare als vooren ende in kennisse der warheit bij ons onderteickent.

P Stuyvesant
Jacob Loper
L. Rodenborch
Jan Jansen van Nimmegen
J. Scherff
Jacob Matthijsz van Rijtthooven

[10a] RESOLUTIE

1644 augustus 22

Resolutie getrocken ady 22 august anno 1644 in 't fortt Amsterdam op Curacao.

Vorders sijnde geproponeert ende overleyt wie uyt de geordineerde Raeden de te verlaeten cergie ende plaetse van de vertreckende Heer Directeur Stuyvesant geduirende sijn absentie ofte tott naeder ordre van de E. Heeren Bewinthebberen provisionelliter soude waerneemen; sijn haer bij den E. Heer Directeur voorschr. voorgestelt twee uyt de aensienlickste, gequalificeerste ende naeste raaden, te weeten den capitain luitnant Jacop Lopper ende den commissano Lucas Rodenborch, sijnde op geen van beyden yets te seggen ten aensien van haer voorgaende diensten, waerom den een of den andren mochte geprefereert worden.

Soo ist nochtans datt de capaciteyt ende bequaemheit van beyde tot soodaenige cergie bij ons ondergeschr. nae onse beste kennisse overleyt sijnde, bij pluraliteyt van stemmen genomineert ende gecooren is den persoon van Lucas Rodenborch, jegenwoordich commissano van de train, viveres ende coopmanschappen, ons vertrouwende sijner bequaemheit, getrouwicheit ende

goeden wille om den dienst van de Compagnie als provisionel Directeur ende opperhooft te besorgen en waerteneemen. Aldus gedaen ende beslooten ter plaetse, dage ende jaare als booven.

P Stuyvesant
Jan Jansen van Nimmegen
J. Scherff
Jacob Matthijsz van Rijtthooven
Q. P van Seventer
A. Verellen secretaries
Heindrick Henderick Braw
Pieter From

[10b] RESOLUTIE

1644 augustus 23

Resolutie getrocken ady deesen 23 august anno 1644 in ’t fortt Amsterdam op Curacao.

Hoewel de grootheit des forts ende dienst van de Compagnie om ’t selfde behoorlick te besetten ende tott haerder eeren behoorlicken te defenderen vereischt datt geen officieren, soldaten ende matroosen gedemiteert wierden voor ende al eer met een meerder getall uyt het vaderlandt gesecondeert waeren.

Soo ist nochtans datt lettende op de langduiricheit des tijts ende daeruyt volgende onlust, die veele in haare cergie, diensten ende schuldige plichten hebben, hebben wij ondergeschr. eenige dienaers van de Compagnie ver-lossinge toegestaen, sijnde nae het gemeene spreeckwoort met onwillige honden qualick haesen jagen; op hoope datt wij te eerder met nieuwe uyt het vaderlant door de E.E. Heeren Bewinthebberen ende voorspraecke van onsen E. Heer Directeur sullen versien worden, licentieerden vooreerst uyt de officieren:

Quirijn van Seventer provisionel fisqaal, Hendrick Hendricksz Braa aequipagiemeester, Pieter Fredrickx cornet ende Pieter Vrom sergiant, op haer ernstich versouck ten aensien van haer lange diensten ende omdatt de drie laetste cergien van andere bequaemlick in haer plaetse connen waer

genomen worden.

Uyt de militaire:
Louwijs Gualterus heeft 83 maanden.

Uyt de ruyters:
Pieter Gerritsen van Heusden, Jems Vis Gerrit, Gerrit Thomssen Schuyt, Albert Janssen van Haerlem, mits de expiratie van haere tijtt ende om andere alsoo bequaeme te avanceeren in haer plaetse, tijt, noot ende gelegentheit sulcx vereischende.

Uyt de trainspersoonen: Dirck Stippel supracargo van de gebleven fluyt Den 7 Starre, Barent Lambertsen bottelier, Michiel Marmodick ende Simon Woutersz Winckel sijnde over haeren tijtt uyt geweest ende ten aensien van haere plaetse hier overich, beneffens deese Hendrick Hendricksen van Amsterdam bootsgesel, Jacob Jacobsen soldaet, Abraham van Bergen soldaet, Jan Standby ditto, sijnde door ongeneeselicke sieckten ende vermincktheeden in des Compagnies dienst gecregen hier onnut.

Hebben noch aen den Heer Directeur geconsenteert den secretaris Aernoudt Verellen om des E. Heer Directeurs schriften te supplieeren ende te copieren tott haer lieder verantwoordunge ende der E. Heeren Bewinthebberen contentement, heeft oock boven datt demissie van de E.E. Heeren Meesters. Aldus gedaen ende beslooten ten jaare, plaetse ende dage als vooren.

P Stuyvesant
Jacob Loper
L. Rodenborch
Jan Jansen van Nimmegen
J. Scherff
Jacob Matthijsen van Rijtthooven

[10c] RESOLUTIE
1644 augustus 25

Resolutie getrocken in ’t fort Amsterdam Curacao ady 25 august 1644.

Het voorschrevene over de licentie van eenige officieren geresolveert, resteerde de vacante plaatsen met andere bequaeme ende gequalificeerde persoonen te

vervullen volgens de ordere van de E. Heeren Bewinthebberen, dat alle vacante plaatsen bij den Directeur ende Rade suUen versien worden. Hebben daerom voor eerst in de te verlaeten plaatse van den commissario L. Rodenborgh gestelt den commys van de magasijnen Carel van Brugge ons sijner bequaemheyt ende naersticheyt hiertoe vertrouwende.

Ten tweden, in de plaatse van de aequipagiemeester (sijnde noodych dat die bij een eervaaren persoon hem des verstaende wierde waergenoomen) hebben daertoe gecooren onsen oppertimmerman Harmen Willemsen, sijnde geneyght beyde plaatsen voor een en deselfde gagie waer te neemen, ons sijner bequaemheyt ende getrouwichyt versekerende.

Ten derden, in plaatse van den vertreckende cornet hebben gestelt den corperael van onse ruyterije Pieter Hendrijcx op de goede kennisse ende rappoorten ons van hem gedaen.

Ten vierden, mits het vertreck van 2 sergianten en volgens ordere van de E. Heeren Bewinthebberen nodych gevonden een sergiant met een capteyn des armes, die mede des sergiants plaatse sal bedienen, aen te nemen, te weten als sergiant den jegenwoordygen maiordom over de indiaenen Balthasar van Essen, te vooren Hijmen Meurs geheeten en tot captein des armes Frans Meijndersz van Hamborgh, corperael.

Ten vijfden, alsoo de daeghlijckse siecken ende toevallen veele in de coy brengen en 't geheele lant quaelick door eenen barbier can voorsien worden, vereyschende oock somtijts de gelegenthyt ende dienst van de Compagnie, gelijck se rede doet, dat eenige dienaers van de Compagnie met de negros in de soutpannen van Bonayro mogen worden gesonden, bij welcke alsdan een barbier noodych is, hebben nootsaeclijck een ander barbier moeten aenneemen ende daertoe op de berichtinge van den opperbarbier gestelt ende aengenoomen Joan Piers van Behtouw ende leggen hem toe 16 fl. per maent ingaende primo juny, t'sedert welcken tijt hij dese plaatse heeft waer genoomen.

Ten sesten, de secretaris ende provisionel fisqaal mede vertreckende, eenen Hendrijck Eldersz van Couseur als clerq aengenoomen, hebbende nu rede 5 a 6 maenden op 't cantoor van de secretarie geschreven ende daerom redelijck in de schrijfcunst eervaaren, om gebruyckt te worden bij den commissaris als

commys ofte bij den provisioned Directeur als clercq, nae dat de gelegentheyt vereyst ende sijn capacyteyt mede brenght, sal voortaen nemen 15 fl. per maent.

Ten 7den, het galjoot Amsterveen hier behoorlijcken gerepareert en voor dese directie hooghnoodych om tot des Compagnys nut ende 's lants dienst hier ende daer versonden te worden, was niet min noodych een bequaem persoon om als schipper daer op te commanderen, hebben daertoe nae goede kennisse ende informatie aengaende de naerstichyt ende bequaemheyt aengenoomen Lucas Louwrents van Hoesem, hebbende onse chaloup nu omtrent 2 jaaren als schipper bedient, leggen hem toe mits expiratie van verschr. tijt de gagie van de voorgaende schipper Lourents Christiaensz, te weten 30 fl. per maent.

Eyntlijck, sijnde hier gemeenlijck militaire ende maritime persoonen gebreck ende eenige oude dienaers, die haeren tijt over uyt is ende voor desen mits continuatie in den dienst versocht hebben avancement van gagie, hebben sodanige, sijnde eervarender ende bequaemer als andere nieuwe, haar versoeck toegestaen met 2 gulden verbeteringe voor ieder jaar, ende in der selfder rede twe ruyters, te weten William Joons ende Joris Jons, welcke verbeteringe ingaet met den aenvangh deses jaars, hebben rede 2 a 23 maanden boven haaren tijt, de volgende wort sulx mede geconsenteert, 't selfde versoeckende. Aldus gedaen ende beslooten ten jaare ende dage als boven.

P Stuyvesant

Jacob Matthijsz van Rijtthooven

Jacob Loper

L. Rodenborch

Jan Jansen van Nimmegen

J. Scherff

[10d] RESOLUTIE

1644 november 9

Resolutie getrocken in 't schip De Melckmeyt ady deesen 9en november anno 1644.

Nae een verleegen storm vervallende in dato voor sondag in de verkeerde canned tegens ons vermoeden ende hoop sijnde de wint omtrent het s.o. soodatt de rechte caneel niet connen aendoen ende van waeter ontbloot, sijnde maer twee leggers voor 61 coppen in voorraet, waermede van de wall af te steeken dunckt ons t'eenemael ongeraeden, te meer nu all acht a thien daegen niet meer dan vijf mutsjens voor yder hooft hebben uytgedeelt, sonder datt de cock bij gebreck van 't selfde behoorlick heeft connen cooken, waerdoor dan 't volck te met door schuirbut begonnen in te vallen ende onmachtigh te werden, lieten daerom in dato versoeken d'een of d'ander haven te kiesen om ons van waeter te versorgen ende 't volck watt te vervarssen; 't welck bij ons ondergeschr. in consideratie geleyt, hebben met maelcanderen tot meesten dienste van de Compagnie ende behoudenisse van haer schip De Melckmeytt goet gevonden de eerste bequaeme haeven in Yrlandt in te loopen, sijnde door een hooge noot daertoe om voorschr. motiven genootsaeckt, om datt geen beeter gelegentheyt van havens met deese s.ooste winden connen beseilen, waerbij noch gevoegt dat onse boechspriet in de laest geleden storm eeven voor de woelinge gebrooken ende oversulcx boven hett stagh afgecapt, noodich is datt tott preservatie van de fockemast wat geWagt wordt, 't welck in see niet heeft connen geschieden mits het holle water. Aldus gedaen ter plaetse, jaare ende dage als vooren.

P Stuyvesant	Jan Jansen van Nimmegen
R. Treurniet	Daniel Henthouwer
Pieter Siuwes	't merck gestelt by
	Jacob Janssen van Schellingwouw

[11] OKTROOI TOT OPRICHTING VAN EEN KOLONIE OP CURACAO AAN JOSEPH NUNES DE FONSECA alias DAVIT NASSI EN MEDESTANDERS MET DE AAN HEN VERLEENDE "VRIJHEDEN ENDE EXEMTIEN."

Anno 1652 ady 22 february.

De Bewinthebberen van de Generate Geoctroyeerde West-Indische Compagnie ter camere tot Amsterdam. Allen dengeenen die desen jegenwoordige sullen sien ofte hooren leesen saluyt; doen te weeten dat sij aen Joseph Nunes de Fonseca alias Davit Nassi ende medestanders hebben geconsenteert ende geoctroyeert, consenteeren ende octroyeeren mits desen dat deselve sullen mogen oprechten een colonie op het eylant Curacao gelegen in de limieten van het district van de voorsz. Compagnie, achtervolgens ende in conformite van de conditien daervan particulierlijck gemaeckt. Ordonneeren, ontbieden ende versoecken daeromme alle ende een ygelijck die desen eenigsints aengaen magh dat sij den voors. Joseph Nunes de Fonseca ende medestanders daerinne geensints ende beletten, maer veeleer alle hulpe, faveur en adsistentie daer het van noode soude mogen wesen bewijsen, alsoo wij sulcx ten dienste van de Compagnie hebben bevonden te behooren. Aldus gedaen t'onser vergaderinge in Amsterdam desen 22e february 1652

[12] OKTROOI TOT OPRICHTING VAN EEN KOLONIE OP CURACAO AAN JOSEPH NUNES DE FONSECA alias DAVIT NASSI EN MEDESTANDERS MET DE AAN HEN VERLEENDE "VRIJHEDEN ENDE EXEMTIEN."

1652 februari 22

Vrijheden ende exemtien bij de Bewindhebberen van de West-Indische Compagnie ter Camere in Amsterdam toegestaen ende geaccordeert aen Joseph Nunes de Fonseca alias David Nassi ende medestanders, als patroon van een colonie op het eylandt Curacao, gelegen in de

lemiten van het district van voorsz. Compagnie.

1

De voorsz. Joseph Nunes de Fonseca ende medestanders sullen vermogen met haer schip ofte schepen, eygene ofte bevrachte, haer te transporteren ende te begeven naer het eylandt Curacao ende aldaer oprechten een colonie op de conditien ende articulen hier naer volgende.

2

Dat den schipper van het voorsz. schip off schepen, sal moeten lichten behoorlijcke en gewoonlijcke commissie met opgevinge van de naem, groote, monture ende manninge van deselve.

3

De particulaire persoonen, wesende coloniers van de voorsz. De Fonseca ende medestanders, sullen oock gehouden wesen hare namen aen de earner te laten aenteyckenen, acte van consent te lichten ende te beloven dat sij respectivelijck den generalen articulbrief van de Compagnie, soo veel haer aengaet sullen naercomen ende onderhouden.

4

De voorsz. De Fonseca of sijn gesubstitueerde op het eylandt Curacao gecomen wesende, sal gehouden wesen hem te addresseren aen den vice Directeur van het voorsz. eylandt, jegenwoordich sijnde den persoon van Lucas Roodenburgh ende aen den selven doen ende presteren den eedt van getrouwicheyt, hem ende den Raedt aldaer erkennende voor sijne wettelijcke overicheyt ende gehoorsaemde als dat betaemt in het naervolgen van alle ordres en commandementen als aldaer sullen werden gestelt ende gegeven.

5

Sal de voorsz. De Fonseca en medestanders werden geconsenteert ende toegestaen bij forme van erfpacht ofte goet leen te mogen verkiesen ende aenvaerden sodanige parthijen van landen, als hij ende sijne onderhebbende coloniers eenichsints sullen machtich sijn te bebouwen, tot aenquekinge van allerhande vruchten ende gewassen, oock beestialen ende vee van dat geweste (uytgesondert de salines ende de bosschagien van stockvischhoudt, die de Compagnie aen haer behout) te reeckenen de groote en quantiteyt van de voorsz. landen naer het getal van persoonen, te weten voor 50 persoonen 2

mijlen langs de custe, voor 100 persoonen 4 mijlen ende soo naer de advenant, onder conditie dat sij gehouden sullen sijn de voorsz. aenquekinge ende culture binnen "s jaers te beginnen ende het voorsz. getal van persoonen binnen den tijt van vier achtereenvolgende jaren te brengen, op peyne van wederom van de voorsz. landen te vervallen.

6

De selve persoonen sullen genieten vrijdom van thienden ende allerhande recognitien van alle de voorsz. vruchten en gewassen voor den tijt van 10 jaren, doch van houdt ofte iets anders daer vallende buyten de plantage of gehandelt wordende, betalen als andere particuliere.

7

Des soo en sullen sij niet vermogen eenig gecapt hout de Compagnie toebehorende te aenvaerden, ofte enige particulire 't sij indianen of andere, van de plaetsen bij haer geoccupeert te depossideren, maer wel deselve afstant willende doen daervoor in redelickheyt ende ten overstaen van den voorsz. vice Directeur contentement doen.

8

Sullen de voorsz. patroon en coloniers de coopmanscappen en goederen die sij van hier willen medenemen aengeven ende brengen in het packhuys van de Compagnie, betalende als andere, wel verstaende dat van vivres en behoeften voor en tot de colonye niet en sal betaelt worden.

9

Sal den voorsz. patroon des versoeckende gegeven worden een houdt-ende soudtbrieff, van gelijcke een commissie van Haer Hooch Mo[gende] om de scheepen van de Portegijsen te mogen aentasten en veroveren, mits dat de prinsen sullen moeten hier te lande gebracht worden om onder de administratie van de Compagnie ter judecatuire van de admiraliteyt gestelt te worden, op sodanige recognitie als andere commissievaerders betalen.

10

De Bewinthebberen sullen ordonneren ende schrijven aen den voorsz. vice Directeur dat hij den voorsz. patroon en coloniers geensints belette of verhindere, maer allenthalven soo veel mogelijck faveur en adsistentie bewijse, gelijck dan de Compagnie oock deselve neemt in hare sauvegarde en protectie, belovende haer met de macht die sij daer heeft tegen alle gewelt soo veel doenlijck te defenderen ende beschermen, mits dat deselve persoonen in

sulcken voorval haer oock behoorlijck te wederstellen, tot welcken eynde alle mans persoonen overgaende haer van een vierroer of musquet op de gewoonlijck calibre sullen moeten versien op haere eygene off des patroons costen.

11

Ende de wijle onder de voorsz. coloniers naer apparentie eenige sullen wesen van de christelijcke religie, sal den patroon deselve niet mogen belasten omme op den sabbath dach der christenen eenigh werck te doen, gelijck hij selfs nochtans en andere hoewel geene christenen oock niet vermogen te doen, veel min haer in den godtdienst eenigsints te beletten ofte schandael te geven, alsoo 't selve directelijck strijden souden tegens d' intentie van de Compagnie dewelcke dan oock daer tegens met behoorlijcke aenschrijvinge aen den voorsz. vice Directeur sal voorsien.

12

Eyntelijck ende ten laetsten sullen de voorsz. patroon ende coloniers toegestaen worden sodanige previlegien als hier naer de patroonen en coloniers in Nieuw Nederlandt sullen werden gegeven, soo veel de gelegentheyt van dit jegenwoordige eylandt sal cunnen toelaten, tot welcken eynde haer t'sijner tijdt daervan sal werden gegeven, copye, om hun naer deselve te mogen reguleren.

[13] GELIJK AAN 11 EN 12.

REGISTER VAN DE CURACAOSCHE BRIEVEN

No. 60

[14] BRIEF VAN LUCAS RODENBURCH, VICE-DIRECTEUR VAN CURACAO AAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM

1654 april 2

No. 28

Erentfeste, wijse, voorsinige ende seer discrete heeren.

Mijn Heeren.

Onsen laetsten aen Haere E.E. is geweest met 't Hoff van Cleef, waervan de copie hierneffens gaet. 't Sedert met dit overcomende scheepje De Goede Hoope uyt Nieu Nederlant ontfangen U E.E. aengenaeme van dato 14en decembris anno 1652, alleenlijck dienende tot advertentie Haerer E.E. miscontentement over de voor desen gesonden recepissen ende dat op Haere E.E. aenschrijven de naemen van de uyt Brasil weggevoerde soldaten niet hebbe laeten toecommen, dat Haere E.E. vreemt dunckt dat ons dien-aengaende aen de supracargos refereren, indien de namen gehadt ofte geweten hadden. Ende Haere E.E. op haer schrijvens niet hadden bekent gemaeckt, maer geweesen bij de supracargos te soecken soude een vreemt ende moetwillige ongehoorsaemheyt weesen ende met reden van haere E.E. daerover beschuldigt connen worden. Maer deselve sijn noch hier noch aen Bonnairo aen lant geweest, hebbende die van de schepen Salomon ende Samson mede genoomen ende in Nieu Nederlant gebracht en gelijck Haere E.E. voor desen hebben geadviseert, door de Heer Stuyvesant gehouden. De namen sijn ons onbekent, derhalven de E.E. Heeren die niet connen senden, maer hebben den E. Heer Stuyvesant daerover geschreven om U E.E. die te laeten toecommen. De namen van de 4 man door Abrahams Offerhande hier gebracht hebben Haere E.E. met Het Hof van Cleeff toegesonden ende gaen met desen wederomme. Soude die met denselven schip gesonden hebben, maer doen wij in 't fort waeren holpen die den schipper aen St. Jan sout cruyen ende doen wij aen St. Cruys waeren gecomen om den schipper af te vaerdigen waeren van St. Jan naer 't fort gegaen. Ende den schipper hem soo seer beclagende over de dangereusheydt der plaetse, gelijck U E.E. sien connen bij het ingelegte briefken van Hendrick Martensz, die hem het sout leverde, aen ons sout, dat nu noch bij de brief doenmaels aen Haere E.E. geschreven

vinden, dorsten denselven niet ophouden dat den schipper Cornelis Symonsen seyt de negros 't sout maer in de cruywagens hebben gedaen en dat de stellinge van sijn eygen volck en sijn eygen spijckers gemaeckt is. Het sout lach maer 8 a 10 treden van de stellinge ende de stellinge is maer 5 noortze deelen lanck, waertoe gehadt heeft om 't sout in de boot te kruyen 3 negros ende de vier weggevoerde persoonen. Ofte hij se nu heeft laeten cruyen ofte staen toekijken is ons onbekent. Wij hadden hem dit gelangt om te wercken, 't can wesen 50 a 60 spijckers aen de stellinge gebracht heeft, dat soo nauw bij ons niet onthouden is en een man of twee die met de boot vooruyt gingen (om de bequaemste plaetse uyt te sien daer sijn ancker soude laten vallen) een hant geleent hebben, can oock wel wesen, maer d'indianen hebben daertoe alle het hout (uytgesondert de deelen van Haere E.E. van hiermede gegeven) uyt het bos gecapt en onsen timmerman is daer geweest om die te maecken. Doch de stellings van St. Jan sijn van wynich importantie, wordende maer van 15 a 16 stutten en 7 a 8 dwarsbalckjes daer dichtbij uyt het bos gecapt, ende 20 a 22 delen gemaeckt. Cruywagens hadde selfs in, maer siende de Edele Compagnis cruywaegens, daer van 2 wel 3 van de sijne conden volmaecken wilde sijn eygen niet gebruycken, laetende die aen de joode. Sommige schippers als hier sijn meenen als maer een soutbrief van Haere E.E. hebben alles per donne is en als in 't vaderlant comen contrarie sien, weten se niet wat se inbrengen sullen. En dat is dan onsen danck dat die buffels soo achteraen jocken en soo met bootsswerven om haer soo haest doenlijcken is, voort te helpen, maer sullen soodanige op een ander tijt wel bij ons in't fort laeten comen haer afscheydt haelen.

De obligatie van onsen broeder voor de reders van 't schip De St. Niclaes gepasseert, bevinden in die soo noch hier hebben het jaer 1652 duydelijck gespecificeert. lndien in de eerst niet is moet in de penne gebleven sijn dat nochtans in de recepisse van den schipper van de ladinge van 40 lasten sout en 20 paerden geteykent (daerneffens aen Haer E.E. gesonden) conde gesien worden dat in de obligatie gestelt is per slot van reeckeninge in plaets waeruyt de schult is spruytende is omdat hier yets daer opgelevert is ende geordonneert te betalen hadden. Dat onsen broeder neffens de teyckening van den schipper hebben laeten verbinden voor de betalinge is geschiet omdat d' andre reders haer wel bij haer brieven aen ons verbinden voor de voldoeninge maer niet verder als yder sijn aendeel. Sij sijn al wel suffisant maer hadden liever een te soecken als vier ende dat de betalinge aen de Barbados in suycker niet soo

seecker hiel als een vaste wissel waerinne onsen broeder wel onderwesen hebben ende wel belast aen niemant van de andre yets te laeten volgen voor dat goede verseeckertheyt van de betalinge voor Haere E.E. hadden. Wij wenschten wel dat hier niet gecomen was, niet omdat de intresse van Haer E.E. voor sijn ¼ part op ons souden comen indien niet voldaen was, maer om de presumptie dat hier hadden (ofte met onse kennisse) laten comen hetwelcke dies noot sijnde nochtans genoechsaem anders sal bewijsen connen ende niet anders geweten hebbe dan in dienst van Sr. Gabry was, voordat sijne brieven met De Waterhont in Nieuw Nederlant ontfinck.

De reeckeninge hebbe Haere E.E. met Het Hof van Cleef gesonden ende gaet hierneffens wederomme met een recepisse van den schipper geteyckent ende een missive ende copie van de andren van de reders houdende d'eene principael sijnde meest van een inhout hiere ofte Haere E.E. niet voldaen waeren om ons daervan te dienen indien wij eenige gelegentheyt bequamen om van deselve te eyschen. De reders waeren doen an de Barbados maer hebben haer meeste middelen (uytgesonden Marcus Munnick) tot Hamborgh. Hierneffens gaet aen Haere E.E. een missive aen onsen outsten broeder met een volmacht om de penningen te eisen indien Haere E.E. niet voldaen was, Haere E.E. gelieven een van de brieven als dan daer bij te voegen maer verhoopen ende vertrouwen vastelijck dat reets betaelt is.

In 't visiteren der hier wesende recipissen hebbe drie gevonden van de scheepen Goude Man, De Stapel en Roode Leeuw welcke bevinden alsoo gestelt gelijck Haere E.E. schrijven, de Directeuren daermede in gementioneert hetwelcke naerdemael Haere E.E. soo ampel daer over schrijven, schijnt Haere E.E. aennemen met voordacht geschiet is en 't selfde duyden dat wij ons eenige mede voogdie van 't lant willen toeschrijven, dat noyt gedacht hebben, noch veel min de meninge geweest, noch gedifficulteert 't recht van de E.E.Compagnie anders als Haere E.E. behoorde t'ontfangen ofte dat het de Compagnie niet gerechtelijck soude competeren. Het is noyt ons gebruyck geweest de recepissen soo hier van de schippers laeten teyckenen, onsen naem daerin te mentioneren, maer wel in die recepissen soo aen Bonnayer worden gepasseert, als wij niet selfs daer sijn om ofte eenige goederen overich hadden die hier van nooden waeren. De faulte dat dese soo gestelt sijn vertrouwen gecomen is omdat de schepen maer met haer halve last hier vroeger quamen als deselve verwachtende waeren ende ten eersten om

haer afscheit versochten sijnde met haer vijven den secretaris de handt doen soo vol werckx hadde met ’t gene tussen ons ende des colloniers patroon gepasseert was ende andre schriften voor ons als voor den joode neffens een groote volmacht claer te maecken. De recepissen heeft door een sopracargo laeten copieren naer die soo mede van Bonnaire brochten sonder misschien in ’t colationeren verder gelesen als de somme ofte met voordacht gelet te hebben de namen van de directeur daermede ingementioneert waeren ende deselve misschien bij ons niet eens naergelesen, gelijck wel meer geschiet dat, als met de schippers hebben gereeckent aen den secretaris wijsen om daervoor te teickenen ende als de recepissen al leesen, selden verder leesen als tot de somme den vorderen stijl dit behoorden te hebben van buyten genoch wetende ende den secretaris oock wel bekent is, hebbende de plaetse haer 11 a 12 jaeren bedient dat ’t selve door dit abuys gecomen is, connen Haere E.E. lichtlijcken oordelen uyt de recepissen selfs doordien die luyden op Bonnairo gepasseert sijn, daer de schippers die hier geteyckent hebben ende van 27 en 29 may gedateert sijn, ’t welck 12 juny behoorde te wesen ende dat maer twee alleensluidende daervan gepasseert sijn, daer nochtans niet beter weeten ofte reets twee van elck aen Haere E.E. gesonden hebben ende hier neffens de derde gaen om tegen die soo Haere E.E. voor desen gesonden hebben te confereren waeruyt Haere Edelen connen oordeelen niet met voordacht alsoo gestelt sijn, waerop hier namaels beter sullen letten.

Van de paerden aen Jan Dyllan gelevert sien hier langsaem aen de betalinge te geraecken, connende qualijck eyts nemen daer niet en is. Indien geweten hadde sijn compagnie niet sufficant in ’t vaderlandt waeren geweest en Haere E.E. geen arrest op de goederen met Heer Joris ’t huys gesonden gedaen souden hebben souden hier deselve in verseeckertheyt gehouden hebben. Wij sijn hem omtrent 2500 a 3000*f*. voor meel ende cledinge aen des E. Compagnies dienaers verstreckt, schuldig die in sullen houden ende de rest met gelegentheyt soecken.

Wij en connen niet bemercken yets besonders hier uytrechten sullen, als des Compagnies dienaers uytputten, die meest voor haer souden moeten dienen indien maer cargnesoen hadden, vercoopende oude gardijnen en andere oude lappen wel drymael hooger als nu in ’t vaderlant souden costen. Den patron versocht ons laestmael op de reeckeninge van den capitain van de indianen goet te doen 150 rijxdaelders dit hem in goederen gelangt hadden waervan

ondersoeckende wat daervoor gehadt hadden, wierde 't selve van de officiers ende twee overcomende schippers gewaerdeert in 't vaderlant waerdich souden wesen 29 gl. 19 stuivers ende diergelijcke handelinge hadde meer voor maer sijn 't selfde voorgecomen. Sijnen tijt van 4 jaeren sullen nu haest geexpireert wesen: dat het getal van 50 coppen compleet moet hebben ofte van alle sijne gerechtichheden versteecken, waervan nu niet meer als 10 ad 12 coppen tot sijn collonie heeft, die van hem oock wel gaeren ontslagen souden wesen ende onder de E.E. Compagnie planten buyten de collonie, maer hebbe die niet willen aennemen voordat ordre hebben wat Haer E.E. gelieven gedaen te hebben.

Dat Haere E.E. bericht sijn van Aruba sooveel paerden na de eylanden gevoert sijn gelooven ende dat eenige daervan vercoft hebben is seecker, gelijck Haere E.E. sien connen bij neffensgaende reeckeninge, maer dat niet daer soude gebleven wesen als manquerons en schenthonden is onwaer-achtigh, ter waere alle soo daer aengeteelt worden, manquerons ende schenthonden genoemt worden. Daer hebben tot noch toe geen voor Nieu Nederlant gemanqueert ende verseeckert Haere E.E. indien 't eylant van andere niet overvallen wort, dat als eenige schepen daer om paerden comen, sullen connen geholpen worden en meer als uyt Nieu Nederlant begeert sullen worden en dat bijaldien Haere E.E. bij haer resolutie blijven dat in den tijt van 3 a 4 jaeren bevinden sullen dat alles van de paerden, door ons vercoft meer gecomen is, als alleenlijck de huyden waert sijn suyvere winst is hetwelcke iichtelijck soude connen betoonen indien nodich was, maer 't sal sich selfs wel wijsen. Ende daer is ons niet aengelegen wat de E.E. Heeren gelieven daerin gedaen te hebben, wij hebben maer Haere E.E. ordre te volgen die oock naecomen sullen en voortaen geen meer vercoopen noch versenden als naer Nieuw Nederlant, als begeert worden. Indien die ordre eerder gehadt hadden, souden eerder geobserveert hebben.

De begeerde lijsten des compagnies dienaers, negros en indianen worden Haere E.E. met desen gesonden alsmede den inventaris van 't wynige dat hier bij 't lant noch is en Haere E.E. Iichtelijck selfs conden oordelen wat hiervan nooden is, niet twijfelende U E.E. sullen op alles goede ordre stellen en staet aen Haere E.E. wat gelieven te senden sonder Haere E.E. met lijsten ofte andersints wetten te maecken, dit tot beantwoordinge van Haere E.E. van dato 14 decembris. 't Naervolgende sal alleen dienen tot communicatie des

vorderen staets deser directie.

Aengaende dit eylant is in een redelicken goeden staet, uytgesondert gebreck van carguesoen, ammunitie, volck en het fort dat wel een steenhoop gelijckt, op veel plaetsen neergevallen, dat maer van losse steenen onder in cley en boven sonder cley opgeset is en de cley onder met een overvloedigen regen soo deese twee jaeren gevallen die uytgespoelt is, het bovenwerck op veele plaetzen heeft neder gevallen met schantscorven en al de balcken, plancken van de batterien vergaen, dat de wielen van de affuyten daer doorgesackt sijn, dat bijkans geen stucken gebruyckelijck sijn. De affuyten mede seer slecht, dat niet connen laten repareren door gebreck van materialen, als plancken en spijckers, waerdoor de huysen ende magasijnen oock niet connen onderhouden die meer incorten sullen heel vervallen indien niet versorcht worden. Met de nootwendicheden over de muiren des forts hebbe in beraet gestaen of de negros daeraen soude stellen op aen ’t hoop cappen doordien soo swack van volck sijn en wynich cruyt hebben dat selfde niet defenderen connen als van eenich vijant mochten besocht worden en daerom evenveel docht te wesen of ’t selve neerlach ofte opgeset was. Maer hebbende reets een scheepsladinge stockvishout in voorraet, hebben het fort bij der handt genomen en verhopen voor de toecomende regenmaenden een groot stuckjen kalck te hebben; dat oordelen de stichters desselfs alsoo gemakkelijck hadden connen doen als in cley indien een neger die in sulcke stenen als ’t fort van opgeset is, heel wat metselen conde, verleden jaer met een cannoe niet van hier naer de vaste cust was geloopen, vertrouwen wynich soude scheelen off soude ’t fort dit jaer buyten om een voet dick in ’t calck gecregen hebben, soude alsdan altijt niet weder neer vallen waeraan nu alle jaeren veel werck hebben.

Van ’t eylant Bonnairo hebben ’t sedert verleden September geen tijdinge gehadt. Daer is verleden jaer geen sout uyt de panne gecomen, oock niets van importantie is geweest en vreese daer oock dit jaer weder incomen sal noch hier namaels niet, soo lange niet alvooren schoon wort en die aerde soo verleden jaer met het inbreecken der zee in de pan gespoelt, weder daeruyt gebracht wort, indien maer niet heel bedorven is met den overvloedigen regen en zeewaeter dat daer ingespoelt is, sijn passagie niet yvers in de panne genomen heeft en deselve leek gemaeckt, waervan geen recht ondersoeck connen doen, hebbende geen vaertuygh waermede daer connen comen, noch de arme menschen (die doenmaels al bijeans naeckt liepen) daer in souvegarde

liggende, met yets helpen of adsisteren. Noch die van Aruba van gelijcken waervan in 17 maenden geen tijdinge gehadt hebben of niet weten desselfs staet. Den commandant adviseerde ons doenmaels wynich te vooren d'indianen een generale jacht hadde laeten doen en bij malckanderen gehadt 600 merrien en ontrent 300 paerden, soo hengsten als ruynen waervan Nieu Nederlant genoech sal connen versorgt worden, indien maer 't eylant van andre niet overrompelt wordt en de paerden wech voeren. Waeraen twijffelen of reets niet al geschiet is inY laetste van augusti in een weeck hier van beneden drie schepen, twee besuyen en 't bij noorden gesien oplaveren, waeruyt U E.E. lichtelijck connen oordelen wat schade het gebreck van een bequaem vaertuych is, waervan de E. Hr. Stuyvesant van jaer tot jaer wel goede hoope en belofte gedaen heeft, dat van een voor ons te laten maecken en dan een te coopen, maer noyt yets gevolcht. En dewijl voor desen niet tot effect heeft connen brengen, vertrouwe in deesen tijt noch veel minder, waeromme alhier den 18en septembris passato in passant uyt Guinea eenen Claes Jansen den Engel comende, hebben van denselven gecoft een jacht van omtrent 20 lasten bij hem in Guinea van de Portugesen verovert, voor de somme van 1500 gl. door Haere E.E. uyt sijn recognitie te laeten inhouden. Verhoopende de E.E. 't selve niet qualijck (maer voor welgedaen) sullen aenneemen alsoo ten hoochsten hier nodich was, niet alleen om Bonnairo en Aruba daermede te besoecken, maer oock hoope hadden daermede plancken van gebleven fluyt van Bonnairo en van 't Wapen van Nieuw Nederlant noch eenige aen Cleyn Curacao te crijgen om de batterien mede te versien.

Maer hadden het jacht qualijck gecofft ofte dit overcomende scheepje De Goede Hoope uyt Nieuw Nederlant comende, waermede de Hr. Stuyvesant soo ernstig om sout aen ons schreef, dat niet conden nalaten 't jacht te senden met ontrent 10 lasten sout is den 24 octobris vertrocken, hadden verhoopt voor de winter van daer ons weder toegesonden soude worden, maer tot noch niet vernoomen. Indien 't maer mach met het sout daer gecomen wesen, sal t'en eer 't gene gecost heeft wel opbrengen, verstaen het sout daer tegen 8 gl. de schepel vercocht conde worden.

Van victualie sijn godtdanck noch wel van soodanige als dit lant geeft versien tot de tijt dat wederomme uyt de gront andre trecken connen.

Godt de Heer verleene ons maer voortaen soodanige regenmaenden als nu twee jaeren gehadt hebben, soo voor de lantbouwe als aenteelinge van ’t bestiael.

Wij senden U E.E. met desen alle boecken en schriften tot dit jaer 54, uytgenoomen de boecken van vivres, train en acquipagie waeromme daervan inventaris senden; souden die meer gesonden hebben, maer hebben geen pampier daertoe, dit pampier van de boecken soo nu mede senden moeten meest achter andre oude uyt nemen. Indien dese U E.E. niet ter hant comen sullen geen weder laeten connen copieren voordat van pampier versien zijn.

Op de lijste van ’t guarnisoenboeck staet Borgert Stammen als luytenant en Gerrit Doeman, vaendrich, waervan U E.E. vertrouwe oordelen sullen verlooren costen sijn en dat over ’t tegenwoordich cleyn guarnisoen geen luytenant en vaendrich van nooden was. Hetwelcke hebben moeten doen omdat den persoon van Borgert Stammer alhier ses jaeren de compagnie segge, cometsplaets van de ruyters bedient hadde en soodanich dat hem te bedancken hadden. Daeromme doen den vaendrich Pieter Hendricksen vertrock, de naeste tot het vaendel was, maer conde hem in ’t fort niet trecken omdat hem uyt het lant niet missen conde, hebbende geen die bequaem was de negros en indianen te commanderen ende die in goede ordre te houden, oock die eenige kennisse van de soutpannen hadden, noch om ’t cappen des stockvis te bevorderen.

Hebben doen in N. Nederlant waeren (waer de vrouw van de sergeant Denman oock was en om ’t vendel versocht voor haer man) met de Hr Stuivesant van de saecke gesproocken, welcke goet vondt den cornet tytel van luytenant te geven en ter maent toe te leggen 40 gl., den sergeant den tytel van vaendrich en 30 gl. per maent, ’t welck gedaen hebben, maer op het guarnisoenboeck open gelaten, omdat hart aen ons aenhouden voor de volle gagie waerin niet heel buyten reden gaen, insonderheit Borgert Stammer die altijt te paerde moet jacken en jagen, dan met d’indianen en dan met de negros waermede ongelooflijck veel cleeren verslijt, insonderheyt als stockvishout gecapt wort en de vaendrich altijt moet oppassen op ’t wachtswoort ende diergelijcke diensten, sijnde een man van 66 a 68 jaeren ende voor desen ’t vaderlant voor luitenant gedient, maer hebbe daerin niet verder connen comen, latende ’t selve staen tot discretie van Haere E.E.

Per brenger deses Jochem Jansen, schipper van 't verongeluckte schip 't Wijnvat, gaet een packje voor U E.E., daerinne eenige specie soo bij d'indianen voor mineralen, door inductie van een Spanjart voor onse tijden gevonden, gehouden wort en also de colloniers patroon Jan Dyllan door listigheyt van eenige onser indianen, daervan mede deelachtig gemaeckt is; senden U E.E. bij desen derhalven een monster daervan, om te laten beproeven wat daervan comen mochte, niet hebbende de mine (so eene wesen mochte), bij dese dangereuse tijden wijder dorven openen ende oock niet doen sullen, tot naerder ordre van U E.E. ende anders voor ditmael niet hebbende.

Erentfeste, wijse, voorsinige ende seer discrete heeren, sullen U E.E. naer cordiale groetenisse ende wenschunge den segen Godes in alle haere voornemen ende voorspoedige regeringe, denselven in sijne protexie bevelen ende ondertussen verblijven, Mijn Heeren,

Actum, 2 April anno 1654
int fort Amsterdam
in Curacao

U E.E. onderdanige dienstwillige
geaffectioneerde dinaer,

L. Rodenburch

[op verso]: No. 4

[15] BRIEF VAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM AAN LUCAS RODENBURCH, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO.

1654 Juli 7

Copia

No. 29

Aen den E. Lucas Rodenborg,
Vicedirecteur op Curacao.[8]

Erentfeste, Eersaeme, etc.

Met het scheepje De Goede Hoope hebben wel ontfangen U E. missive nevens bijgaende boecken en pampieren van de 2e april deses jaers, waerop tot antwoort sullen voegen. Ende eerstelijck soo hebben wij seer ongeerne ende met misnoegen gesien de overgroote chacherije die aldaer door de Joodsche Natie ende de colonier Jan de Yllan gepleecht wordt in het verkoopen van hunne waeren ende oude vodderijen tot soo excessive hoge prijs. Waeromme

U E. gelast ende gerecommandeert wert sulcx in aller manieren te weeren ende niet meer toe te laeten. Ende opdat hiertoe te minder occasie mochte werden gegeven soo hebben wij goet gevonden U E. mette eerste gelegentheyt toe te senden enige behoefticheden soo van soldatenkledinge, vivres en schrijf-gereetschap, als oock parthije ammonitie van oorloge, gelijck bij de nevensgaende lijste te sien is, waervan 't eene U E. gerecommandeert wert met voorsichticheyt ende op de streckelijckste wijse aen de meest behoeftichste van des Compagnies dienaers aldaer uyt te reycken ende't andere ten meeste nutte ende tot de nodige reparatie van de fortresse als anders, matelijck ende met goede sorchvuldicheyt te doen employeren ende gebruycken.

Voorts dat den colonier Jan de Yllan aldaer weynich uyt recht ofte hem met de culture is bemoeiende, hebben wij al over lange met leetwesen verstaen, waeromme wij oock bij onse missive van de 24 jully des voorleden jaers U E. onse ordre ende intentie hoe hem hierinne te gedragen, hebben bekent gemaeckt, waeraen ons alsnoch refereren. Andertusschen moeten U E. niet naelaetich sijn ontrent het invorderen van de schult die de Compagnie alsnoch van de voorsz. De Yllan is competerende temeer dewijle van desselfs medestanders alhier te lande niet te haelen is.

Dat het weynich getal van personen die den gemelte joode aldaer in sijnen dienst is hebbende hun noch wel gaern van hem ontslagen soude sien geloven wij wel, doch soo lange sij van denselve naer behoren werden getracteert ende gehandelt, soo sijn sij schuldich haeren verbonden tijt te voltrecken, dewelcke geexpireert sijnde soo staet haer vrij andere meesters te soecken.

Dewijle wij verstaen dat aldaer goede quantiteyt stockvishout gereet ende in voorraet is leggende, soo hebben U E. niet alleen te verwachten een schip van den Directeur Generael van Nieu Nederlandt om 't selve aldaer in te nemen ende herwaerts over te brengen, maer sijn oock voornemens noch een twede schip metten eersten aen U E. af te veerdighen om 't resterende hout ende sout soo aldaer dan mocht sijn aff te halen waeromme wij U E. bij desen wel serieuselijck hebben willen recommanderen het cappen van stockvishout soo veel mogelijck te bevorderen ende doen bevorderen, doch wel lettende ende achtinge nemende dat de jonge stammen verschoont ende voorts daerinne geobserveert ende neergecomen wordt de ordre hierover voor desen beraemt ende gegeven.

Het optrecken van de muren des forts in kalck hebben om redenen bij U E. gemoveert ons wel laten gelaten ende werden U E. gerecommandeert in de reparatie desselfs de mesnagie soveel mogelijck te betrachten ’t welck alsnu temeer can geschieden dewijle jegenwoordich aldaer geen buytenlandsen vijanden sonderling te verwachten en sijn, alsoo de langverwachte vrede tusschen de regeringe van Engelandt ende dese staet althans solemnelick is gesloten gelijck U E. uytte nevensgaende authentycque gedruckte artyckelen sal connen sien. Om welcke redenen wij dan oock in bedencken geweest sijn niet alleen het metale maer oock de meeste helfte van’t ijser geschut vandaer te doen haelen. Doch hebben liever, alvorens U E. gevoelen hierover wel willen verstaen dewelcke dan mette eerste gelegentheyt sullen afwachten.

De redenen die U E. inbrengen waeromme genootsaeckt is geweest een jacht aldaer te coopen duncken ons oock genoeghsaem billick en sufficant ende dierhalven en sijn wij de koop niet disapprobeerende maer wel enichsints de conditie ende methode daerinne geobserveert, namentlijck dat de penningen ter somme van *ƒ*1500, alhier soude worden voldaen ende gerescontreert jegens de recognitien die de Compagnie van den vercoper van ’t gemelte jacht is competerende alsoo wij veel liever hadden gesien dat U E. de voldoeninge aldaer gedaen ende ons hier van ongemoyt gelaten hadden ’t welck U E. dan nae desen sal hebben te observeren.

Wij sijn in swaermoedich bedencken dat het gemelte jacht bij U E. met sout naer Nieu Nederlandt gesonden enich ongeluck sal overgecomen wesen t welck of waer bevonden werde, soo hebben wij den Directeur Stuyvesant gelast aldaer metten eersten een ander bequaem vaertuych van 18 a 20 lasten te coopen omme tusschen Curacao ende de eylanden Aruba ende Buenairo te gebruycken waervan de besorginge U E. bij desen op ’t hoogste oock wert gerecommandeert alsoo wij ons aen de preservatie ende behoudenisse van die plaetsen ten opsichte van Nieu Nederlandse conquesten vele laten gelegen sijn.

Ende opdat de correspondentie tusschen die van Nieu Nederlandt ende Curacao oock des te beter mochte werden onderhouden tot soulagement van beyde die plaetsen, soo sijn oock voomemens geworden mette eerste occasie alhier nae een bequaem vaertuych van 60 a 80 lasten om te hooren ende te koopen omme op dat vaerwater ende tusschen beyde die plaetsen te gebruycken, ’t welck U E. dan metten eersten hebben te vernemen.

Gelijck U E. sien onsen ijver ende kosten tot bevorderinge van die plaetsen soo moet

deselven oock geduyrich sijn speculatie laten gaen in het bedencken op middelen die tot voortsettinge van dien enichsints soude connen ofte mogen stricken, omtrent hetwelcke oock al mede in consideratie is comende de voorteelinge van 't krijtend vee. Ende dewijle U E. in sijne missive van den 8en martii 1653 oordeelt dat het aenfocken van dien veel gevoeglijcker aen Buineiro als wel aen Curacao sal connen geschieden, soo sijn ons om redenen bij hem ten dien eynde geallegeert, daermede oock confirmerende.

Wij hebben in het examineren van de boecken bij U E. overgesonden, niet connen sien dat de goederen ingecocht en gehandelt voor de peerden etc. alle ende behoorlijckin 't goeder boeck warden verantwoort, bijsonderlijck die staen op den name ende titul van William Aires ende de voyagie op de Caribische eylanden. Ende dewijle wij oock alhier niet en connen vinden de boeckn van 't jaer 1650 soo van de goederen ende vivres als ammonitie ende equipagie soo warden U E. bij desen gelast ons van 't eene metten eersten te version (nevens de manquerende boecken van de vivres, train ende equipagie van den jaere 1651, 1652 ende 1653) ende van 't andere naeckte en claere onderrechtinge te geven, gelijck dan oock deselve serieuselijck gelast ende gerecommandeert word, alle jaeren precyselijck ende sonder enich uytstel, de generale en particuliere boecken ons over te stieren, omme 't selve alhier oock in beter ordre gebracht sijnde, ons daer nae des te seeckerder te connen ende mogen reguleren.

Wat belangt de penningen ons over koop van peerden per reste competerende van de reders van 't schip St. Nicolaes bedragende ter somme van ƒ3362.4.10 deselve sijn ons alsnu eerst per wissel van Hamborch overgemaeckt geworden.

Utte bijgaende copye requeste geexhibeert uytten name ende vanwegens den joode Jan de Yllan, colonier op 't eylant aldaer, hebben wij geappostilleert als in margine van dien op yder poinct te sien. Waerna U E. voor soo veel hem is raeckende, sich hebbe te reguleren.

Hiermede, Eren feste etc.

Actum Amsterdam

7 July 1654

[16] BRIEF VAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM AAN LUCAS RODENBURCH, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO

1655 maart 22

Copie. No. 34

Aen Lucas Rodenburg, Vicedirecteur op Curacao.[9]

Erentfeste, etc.

Onse laest generale missive aen U E. is geweest van den 7 July des voorleden jaers gaende over Nieu Nederlant waervan copye hiemevens gaet, aen welckers inhout ons alsnog refereren. De goederen ende behoeften U E. bij deselve belooft sijn naderhand oock van hier (als bij de nevensgaende lijst te sien) op Nieu Nederland afgesonden mette schepen De Gelderseblom ende Groot Christoffel sulcx dat niet en twijfelen off U E. sal alle hetselven van daer wel hebben ontfangen.

't Sedert ende ontrent seven a 8 weecken geleden is alhier over de Caribische eylanden gearriveert eenen Jan Mortier, gewesen opsiender over des Compagnies bestiael op Curacao, de brieven ende papieren die U E. hem voor ons mocht hebben medegegeven heeft hij volgens U E. ordre (soo hij segt) aen de gemelte eylanden gelaeten omme vandaer mette eerste occasie over Hamburch bestelt te worden. Doch dewijle wij deselve tot op dato noch niet en hebben vernomen sijn niet sonder bekommeringe van deselven gebleven ende verongeluckt sullen sijn, sulcx dat wij dan al wederom voor groot gedeelte onkundich blijven van de pertinente geleghentheyd van dier plaetse ende hoedanich het sich in die quartieren is toedragende. Doch alsoo wij in 't generael al voor lang verstaen hadden dat aldaer groote quantiteyt stockvischhout gereet ende veerdich was leggende, soo hebben wij oock alnu eeniger tijt geleden aen den Directeur Stuyvesant geordonneert, omme vandaer over Curacao een schip met hout herwaerts te laten comen 't welck off reets ware geschiet, hebben echter niet konnen twijffelen off U E. sal alsnoch wel een ladinge hout gereet hebben, geconsidereert den langen tijt die 't daertoe heeft gehadt, waeromme wij dan oock al eer getracht hebben tenselven eynde noch een schip van hier derwaerts te bevrachten, doch niet tot contentement konnen aenraecken, hebben 't tot nu toe moeten uytstellen als wanneer met de reders van 't overcomende schip eyndelijck verdragen ende

overeengecomen sijn gelijck U E. bij de nevensgaende certepartye sall konnen sien.

Dat mette ladinge van 't selve soo haest mogelijck mogen werde gespoedicht recommanderen wij serieuselijcken doch alyoorens het stockvischhout in te nemen, sal noodich sijn ende werde U E. oock bij desen geordoneert het voorseijde schip voor ballast ende voor water vast te maecken, te laten innemen partije pockhout geprepareert ende in soodanige stuck gesacht als wij den brenger deses Jan Mortier bij memorie hebben mede gegeven, edoch oft voorseyde schip nae de preparatien van dien opgehouden souden moeten worden soo sal U E. Heer hetselve voor ballast laten innemen partije sout ende alsoo ten spoedichsten met stockvischhout geladen herwaerts aensenden omme in geen onnoodige onkosten van legdagen te vallen.

Ende oft buyten ons vermoede gebeurde dat door het affladen van het eerste schip van Nieu Nederlandt geene volle ladinge stockvischhout aldaer gereet was, soo werde U E. oock gelast ende geauthoriseert terwijle het resterende hout werde gekapt ende geprepareert, 't voorseijde schip middelerwijle op de eylanden Aruba ende Buenairo ende vandaer met paerden ende sout op Nieu Nederlandt te senden. Hem in desen deelen regulierende na de tijt in dewelcke geoordeelt werde de voorschreven ladinge gereet te konnen sijn, 't welcke wij dan voorts U E. op 't hoochste sijn aenbevelende omme den meesten dienste ende proffijt van de Compagnie daerinne te betrachten.

Wij sijn alhier bericht dat aldaer oock merckelijcke quantiteyt ende wel 40000 lb. wol ofte cattoen, nevens partije toebadq gereet is leggende, welcke wij presummeren voor dese Compagnies aldaer ingehandelt te sijn, waeromme wij dan voornemens sijn geworden hetselve metten eerste gelegentheyt na desen door een ander schip van daer te laten halen.

Omtrent die subject valt ons in hoe dat ons nu en dan seeckerlijck te kennen gegeven is, dat aldaer ende van de eylanden Aruba en Buenairo veele peerden, stockvischhout ende sout sijn weggehaelt ende vernegotieert 't welcke wij hebben vertrouwt geschiet te sijn uyt gebreck van nootwendige behoeften. Doch 't sedert wij dese oersaecke ende deckmantel weggenomen ende U E. van het noodige behoorlijck hebben laten versorgen, hebben wij oock te kennen gegeven onse ernstige meyninge, daerinne bestaende dat wij in geenderley wijse begeren dat van daer eenige peerden vervoert ofte eenige

handel met hout ende sout gedreven souden werden onder wat pretecxt hetselve oock soude mogen wesen, sonder onse expresse ordre ende aenschrijvinge 't welcke wij dan te rade geworden sijn U E. wederom ende nochmaels bij desen serieuselijcke te gelasten ten eynde hij hem daernae preciselijck hebbe te reguleren, alsoo wij anders genootsaeckt souden werden daerinne te versien nae behooren.

Tot het maecken ende prepareren vant sout ende anders senden onder andere over partije Noortse deelen omme oock de soutpanne bequaem ende goet te maecken ende gelijck U E. gelast werde den persoon van Hugo Claessen continueel ende altijt soo veel mogelijck de behulpelijcke handt te bieden. Soo werde U Edele oock besonderlijck gerecommandeert de aentelinge vant krijtent vee 't welcke alsoo U E. oordeelt beter aen Buenairo als wel aen Curacao te konnen geschieden, soo hebben ons daermede geconfirmeert gelijck wij alsnoch sijn confirmerende. Ende ten eynde dit eylandt nevens dat van Aruba te beter moge werden gesecondeert ende versorcht hebben dienstich geoordeelt U E. hiemevens toe te senden eenige vivres, ammunitie en partije equipagiebehoften (gelijck bij de nevensgaende factuyre en cognossemente te sien) omme oock de jachten en vaertuygen die tusschen Curacao ende die eylanden moeten werden gebruyckt, geduurich bequaem ende in 't vaerwater te konnen houden.

Alsoo onseecker sij off de brieven ende papieren door U E. over de Caribisen eylanden gesonden ons sullen ter handen komen om redenen vooren verhaelt, soo hebben oock noodich geacht U E. bij desen serieuselijck te recommanderen ende te gelasten ons van de gelegentheyt ende staet aldaer pertinentlijck met dit schip te adviseren ende met eenen over te senden (nevens hetgeene in onse laeste missive werde gerequireert) distincte lijste van het getal der peerden en ander bestiael soo op die eylanden werden gevonden, mitsgaders de quantiteyt van 't hout ende sout alsdan noch in voorraet sijnde ende tegens wat tijt wederom een scheepsladinge veerdich soude connen wesen omme ons na t'een en t'ander preciselijck te connen reguleren.

Wij hebben alhier wederom aengenomen den persoon van Jan Mortier tot 20 *ƒ*. ter maent, gaet tegenwoordich over met sijn ondertrouwde. U E. kan denselven sijnen voorgaenden dienst aldaer wederom laten waernemen ofte oock soodanige andere opleggen waertoe hij bequaemst souden mogen werden gevonden.

Hiermede, Erentfeste etc.

Actum Amsterdam, desen
22 martii anno 1655.

[17] FAKTUUR VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR CURACAO

1655 maart 27

Copye

Factuyre van de goederen ende behoeften voor de West Indise Compagnie ter kamere Amsterdam gescheept int schip genaemt De Liefde, daer schipper op is Anne Douwesen voor't eyland Curacao in zee geloopen den 27 marty 1655.

No. 34

21 smal tonnen roggemeel sijnde een last wegende netto 4029 lb. costen met ongelden t'samen ontfangen	ƒ106.-.-
1 ocxhooft brandewijn	ƒ89.14
1 ditto asijn	ƒ18.-
2 vaten) speck connende te costen 1 smalton) met ongelden	ƒ80.-
1 ton beschuyt daerin 525 stucx a 22 st. per cento	ƒ5.15.8
1 vatgen met 6 hammen ende 6 stucken geroockt vleys t'samen	ƒ18.14.8
1 casge met 4 edamse en 2 leytse kasen t'samen	ƒ8.12.-
1 casge met mostertsaet	ƒ2.18.-
1 kelder met gebrande wateren	ƒ33.12.8.
1 halve pijp bronswycker mom	ƒ24.-.-
	ƒ387.6.8

Epagiepagie [*sic*] behoeften

4	groot hondert en acht noortse delen	
	met ongelden	ƒ173.42.-
18	ocxhoofden met 3 hoet smecolen	
	met ongelden	ƒ73. 6.-
2	varckens daerin 6 tonnen teer a	
	9½ ƒ. de ton	ƒ57.-,-
2	tonnen pick a 15½ ƒ.	ƒ31.-.-
1	ancker traen	ƒ12.-,-
1	ocxhooft met 472 lb. harpuys	ƒ40.-,-
1	vat daerin 32 klauwers-	
	werck, 25 seylnaelden	ƒ18.10.-
	1 vat daerin	
	25 bos mos	ƒ2.10.-
	8 klauwerswerck	ƒ4.-.-
	9 gesorteerde trossen	ƒ170.3 .-
	4 lijnen van 12)	
	2 dito van 9) 75 lb	ƒ18.15.-
	2 ditto van 6)	
	12 bos lording ..	ƒ8.12.-
	12 bos huysingh	ƒ5.8.-
	12 bos marling	ƒ2.14.-
	3 sticklijntiers	ƒ4.10
	5 wiite lijnen, 9 draet	ƒ10.5.-
	1 zegen, lanck 46 vaem)	
	8 lb. boetgaern)	ƒ54.2.-
	25 lb. seylgaern	ƒ11.5.-
	6 hechten tot trecksagen	ƒ1.10
	drage het om ƒ698.2-	ƒ387.6.8
	Transport van de andere sijde	ƒ698.2.-
		ƒ387.6.8
1	vaetgen daerin	
	2000 dubbelde middel nagels	ƒ13.-.-
	2000 enkelde ditto	ƒ7.-.-
	2000 lasijssers	ƒ4.10.-
	2000 schotspijkers	ƒ3.-.-

4000 pomptassiens	ƒ2.8.-
200 vijff duymen	ƒ3.4.-
100 ses duymen	ƒ2.2.-
4 vijlen met haer hechten	ƒ1.10
3 trecksagen a 3½ guldens	ƒ10.10
3 stucken stael wegende 45½ lb. a 5 st	ƒ11.7.8
1 groot vat daerin	
1 out groot seyl	ƒ35.2.-
1 dito groot marseyl	ƒ31.4.-
1 dito voor marseyl	ƒ21.9.-
1 dito fockbonnet	ƒ7.16.-
1 dito bootseyl en fock	ƒ7.1.-
1 bael nieu frans canefas	ƒ204.8.-
	ƒ1064.13.8

Amonitie van oorlog

4 vaetiens ider met 50 lb. boscruyt	ƒ104.-.-
1 ocxhooft daerin 200 lb. lont)	
1 dito daerin 100 lb. lont) t'samen 300 lb.	ƒ29.-.-
3 houte melckmaten	
6 temsen om de melck door te lopen	ƒ4.10
3 houten bacx om boter schoon te maecken	
	ƒ137.10

schrijfgereetschap

16 boecken papier a 6 st	ƒ4.16.-
1 schrijfboeck van 3 s. cleyn mediaen	ƒ2.-.-
8 bossen schaften	ƒ2.16.-
3 lb. inktstoff	ƒ1.10.-
2 lijnen	ƒ-.3.-
3 pennemessen	ƒ1 4 . -
2 slijpsteenen	ƒ-.4.-
2 almenacken	ƒ-.12.-
½ lb. lack	ƒ1.7.-

f 14.12.-

somma *f*1604.2.-

[18] INVENTARIS VAN GOEDEREN AANWEZIG IN DE GOUVERNEMENTSDEPOTS OP CURACAO

1655 mei 27

Curcoa Invyntaris genoomen ady 27sten mayo
anno 1655 op 1 eylandt Curacao
in t fort Amsterdam

Amunitie

13 gebroocke pistoolen
4 slooten van vuerroers sonder loopen
27 onbequaame roers
26 musquetten, indien gerepareert worden
37 unbequame ditto
2 londt roers onbequaem
29 ps. lange piecken
5 braet spitten
2 donderbussen
3 onbequame houwers

No. 61 20)
en) onbequame bandeliers
29)

3 hellebaerden
(2 rollen plattloot met
(2 stuckies loot
17 forquet stocken, alle onbequaem
13 coegelformen, groot ende clyn
19 onbequame spanders
9 ditto roer lappen
2 ditto cruyt sacken
5 draagh banden, onbequaem

2 patroon tassen, ditto

1 cruyt hoorn

2 trommel vaeten, onbequaem

15 cleene bossen londt

In kennisse der waerheyt hebben wij als commissarissen daer toe gestelt dit voorschrevene alsoo bevonden ende met eygen handt onderteeckent. Datum ut supra.

A. Verellen

Borgert Stammen

N. Hack

Op de Baterijen

Op de Noordt Baterije

2 ses ponders)
) ijsere
2 5 ponders)

1 metaele a 6 lb.

1 ditto a 3 lb.

Op de Oost Baterije

2 metaele een a 3 lb ende 1 a 4 lb.

6 ijsere 5 ad 8 lb. ende 1 a 6 lb.

Op de Suydt Baterije

1 ijsere a 3 lb.

1 ditto a 5 lb.

2 acht ponders

2 ses ponders

1 metaele a 3 pondt

Op de West Baterije

3 twalff ponders

3 5 ponders

1 vier ponder

3 metaele ider a 6 lb. ijser

In 't Cleene fordt

6 twalff ponders ijsere

In de Dry hoeck

2 4 ponders ijsere

In De Peereboom

3 ijsere stucken van capteyn Beaulieu tegens 2 sesponders

In de Kruyt kelder

300 ponden goedt kruyt

200 ditto onbequaem

In kennisse van waerheyt hebben wij als commissarissen daer toe gestelt dit voorschrevene alsoo bevonden ende tot dien eynde met eygen handt onderteeckent.

Actum ut supra

A Verellen N. Hack

J. Jacobson Bruyn

In 't magesijn van Nicolaes Blanche

12 smal tonnen ongebuydelt meel

1 ditto fijn

een oxhooft oly daerop 150 cannen

een ancker asijn

In kennise der waerheyt hebbe desen met eygen handt onderteeckent.

Actum deesen 27en Mayo 1655 op Curacao

N. Blanche N. Hack

J. Jacobruyn

[19] INSTRUKTIE VOOR MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO, BONAIRE EN ARUBA EN DE RADEN

1655 juni 8

12. Copie van instructie op 't eylandt Curacao gelaeten.[10]

Instructie gegeven bij die Edele Heer Petrus Stuyvesandt, Directeur Generael oover N. Nederlandt ende oover die eylanden Curacao, Bonnairo ende Aruba voor die E. Heer Matthis Beck, Vice Directeur oover die voor. eilanden, waernaer Sijn E. ende bijgevoegde Raeden haer sullen hebben te reguleren.

1en

Den welgemelten Heer Directeur sall soo op die booven geschreven eylanden Curacao, Bonnairo, Aruba als op hett aenwesende vaertuych ende die scheepen offte jachten, die hem van tijt tott tijt mochten toegesonden worden, oover alle militaire, maritime ende traines persoonen, van watt qualiteit die mochten wesen, alsmede oover die vrije luyden, naturellen ende dienstbaere swarten hebben ende houden hett opperst gesach, commandement ende die eerste plaatse ende stemme in alle vergaderingen.

2en

Welcke vergaderingen alleen uyt last ende ordre van den Vice Directeur sullen geconevoceert ende geleydt worden, daer hij alle saeken die politie, justitie, negotie, oorlogen, hoocheden ende gerechtigheden die Compagnie raekende sall proponneren, bij meerderheit van stemmen concluderen ende in cas die stemmen coomen te steken een dubbelde stemme hebben.

3en

Den Raade sall bestaen uyt den Heer Vice Directeur meergemelt, uyt den luytenant, commys ende vaendrager in voegen die saeken puyrlick militaire

sien offte die Compagnie ende hunne ministers raeken, in voegen civil offte gemengelt sien tussen vrije luyden onder malcander offte tussen vrije luydens, die E. Compagnie offte haere ministers, vermach dan in plaets van de commys ende vaendrigh twee uyt die censerlickste ende bequaemste vrije luyden tott hem ende den luytenant assumeren. En voorts sall den voorschreeven Heer Vice Directeur vermogen van die bequaemste ende gequalificeerste officieren offte persoonen daertoe te adsumeeren als die gelegentheit der saeken ende den dienst van de Compagnie tott meerder ende beter verantwoordinge sall vereischen.

4en

Indien eenige delicten coomen begaen te worden, sall in sulcken gevalle door den Heer Vice Directeur 't sij datt hett pure militaire offte well mixte saeken mochten sien, naer gelegentheit van dien den Raade doen vergaderen ende deselve asumeren tott hett getall van vijff persoonen, die sullen jugeren ende rechtspreken op den eisch ende die aenclachte bij den auditeur offte die desselffs plaatse sall becleeden tegens yemandt te doen.

5en

Ende alsoo die gelegentheit niet toelaet datt die delinquanten die lijff offte litt mochten coomen te verbeuren, die verde affgelegentheit van plaatsen naer N. Nederlandt offte elders onder ons gebiedt te senden, ende oock ordinair is die delinquanten tott exempell van andre gestrafft werden daer sij die misdaet committeren, soo werden den gemelten Vice Directeur ende Raaden mitsdesen geauthoriseert alhier naer merite ende exigentie van saeken selffs oock aen hett leven te doen straffen.

6en

In welcke vergaderinge Aernouet Verellen als secretaris de penne sall voeren, alle saaken, propositien, resolutien, clachten, defaulten, arresten mett die redenen van dien, oock alle vonnissen, sententien ende decisien pertinentlick annoteren, te boek te brengen, registreren ende daerneffens goedt ende perfect journael ende daghregister houden van alle hettgeene, soo te water als te lande, mach voorvallen, watt scheepen hier aencoomen, wat se brengen, haalen ende verrichten, gelijck hij oock die testamenten van hett volck ende

alle anderre soo private als publique acten, contracten ende alderley ander geschrifften sall instellen, passeren, registreren ende mett alle scheepen copien van alle resolutien, journaelen ende ander registers, van de E. Heer Vice Directeur ende hem selffs ondertekendt, mett alle gelegenheit aen ons sall ooversenden.

7en

Sal oock den voors. Verellen als auditeur nemen goede ende pertinente informatie ende schrifftelicke verclaringe van alle soo criminele als civile, militaire ende maritime misdaeden nae sijn beste kennisse en in gevolge van den articulb[rief] ende Compagnie ordre concludeeren ende recht eischen sonder eenich aensien van persoonen, fafeur offte particuliere vrintschap, naer sijn vermeugen ende wetensc[hap] daerin gaende ende daeroover verdere sententie ende uytspraeke van die E. Heer Vice Directeur ende Raeden daeroover te verwachten.

8en

In gevalle onder die gemelte raatspersoonen eenige diversiteit van stemmen voorviel, sullen die minste in alle manieren sonder eenigh tegenspreken die meeste volgen ende buyten de vergaderinge in't minste niet openbaeren noch van haer laeten bemercken, dat se van een ander gevoelen geweest sien, maer sullen wel vermeugen statim in 't boeck van die resolutie haer advis ende oordell te schrijven offte te doen schrijven.

9en

Den comiss van die vivres, trayn ende coopmanschap sall van gelijcken goedt boek ende register houden van alle des Compagniessaeken, negotien, incoomen ende effecten alhier, oock van des scheeps ende landsvolck, van hett overlijden dergeenen die sterven, affrekeninge der dooden, die inventaris ende vercoop van haer naergelatene plungien, item in 't boeken van de copeyen haerer testamenten, die hem den secretairis tijdeli[ck] ter handt sall stellen ende daervan copeyen ten minsten eenmael des jaers bij hem ende den Directeur getekendt aen ons ooversenden.

10en

In de fortificatie daer die Vice Directeur hem bevint sullen hem die sleutelen van 't fortt ende magasin tott sijn discretie bevolen wesen; hij alleen sall hett wachtwort geven ende alle generaele ende speciale authoriteit, gesach ende commandement hebben. Ende die minder officieren niet vorders als van des Vice Directeurs ordre sall dependeren ende die capiteyn-luytenant achter-volgens dien die soldaeten in tochten ende wachten leyden, inde waepenen exerceren ende verrichten wes hem van den Vice Directeur tott dienst vande Compagnie sall geordonneert worden.

11en

De placcaeten ende ordonnantien voor desen gearresteert datt niemandt eenige tuynen, vruchtboomen ende watt dies aengaende sall mogen spolieren, becorten ofte berooven, eenich wilde offte macke vee van watt natuyre ende hoedanicheit 't soude sijn sall mogen vangen, dooden offte sich selffs eigenen sonder des Edelen Directeurs expresse last, ordre ende toelatinge; datt niemandt eenige paerden sall meugen rijden offte berijden als alleen die meerder officieren ende die sulx tott Compagnie dienst ende eylandt bevorderinge segge bevrijdinge is offte wordt toegelaeten ende daeromme oock in geenderley manieren eenige negros offte negerinnen eenige cracken vergunt sullen worden, ten sij alleen tott noodige diensten ende affvoeringe van vivres offte andre vruchten; datt niemandt die naturellen van 't eylandt offte oock andre in haere persoonen, vrouwen offte goederen geen ooverlast noch vercorttinge sall aendoen, die vrouwen offte swarttinnen niet onneerlijck handellen, veel min mett deselve onchristelick converseren; dese ende diergelijcke te voeren affgecondigde placcaeten ende ordonnantien sullen den voors. Directeur ende Raeden in rigereuse observance maintenieren.

12en

Oock sall hij niet toelaeten datt die meerdere offte mindere officieren, 't sij vrije offte dienstbaere, die onder sijn commando sorteren ende haer ordinairis verblijf binnen die fortresse hebben, sonder sijn special consent ende ordre des nachts daerbuyten blijven, oock ter contrarie die buyten geordineert sijn daer binnen vernachten offte datt die fortten van vrembde teveel gefrequen[teert] worden.

13en

Voornaementlick heeft hij 't voors. te observeren bij aencomste van vrembde scheepen, sijnde geallierde als Engelsse, Fransse ende Oosterlingen, die welcke well als bontgenooten voorsichtelick meugen getracteert ende gehandelt worden, maar oock ter eerster aencomste gelast-niet als een redelick getall aan landt te coomen, ongewaepent ende in die fortresse niet meer dan dry, vier offte vijff persoonen t'seffens.

14en

Oock vermach hij voor haer gelt aen soodanige eenige ooverhebbende vervarschinge ende behoefften laeten toecoomen, mits daervan houdende aparte reken[ing]. Sijnde ondertussen altijt verdacht hem selven niet teveel te ontblooten, maer datt alvooren voor het volck ende die schepen van die Compagnie, die daer mochten aencoomen, gesorgdt werden.

15en

Welcke scheepen van die Compagnie hij altijts eerst en spoedigh sall doen accommoderen ende niet toelaeten dat sij daer langer liggen als noodich is, maer deselve tott volvoeringe van haren last ende dienst vermaenen ende uytpressen.

16en

Voornaementlick wordt den Vice Directeur gerecommandeert alle persoonen ende dienaers die reede onder hem gestelt sijn ende naermaels onder hem gestelt mochten worden in goede ordre, discipline ende tott haer debvoir te houden, den beschreven articulbrief ende andre onse bevel[en], instructien ende ordonnantien doen naercoomen ende achtervolgen. Sullen daeromme oock geene persoonen, van watt qualiteit die oock mochten wesen, haer vermeugen te verplaetsen, vertrecken, gaen offte keeren sonder kennisse, voorweten ende speciale last van den Vice Directeur voornoempt, maer sullen ter contrarie gehouden blijven haer te laeten imployeren, versenden ende gebruycken, waer den dienst van de Compagnie ende last van den Directeur haer vordert.

17en

De naturellen des eylants sall hij buyten een hart, slaevich ende onchristelick tractement handellen ende door bUlige persuatien ende belofften tott den dienst animeren, voornaementlick tott hett cappen van stockvischhoudt, tott hett affvoeren van rijswerck omme bij gelegentheit die schanscorven te verniewen, tott hett affrechten van de paerden, onderhouden ende schoon-maeken van waterputten ende andre gewoonlicke diensten in conformite als die tott noch toe geplegt sien.

18en

Die dienstbaere swarten sall van gelijcken onder een vigillant ende eerlick persoon daertoe reede gestelt offte noch te stellen buyten hardt ende onchristelick tractement doen aenleyden tott soodanige diensten, waeruyt die Compagnie den meesten voordeel sall connen trecken, voornaementlick in't continuelick cappen van stockvisshoudt offte benificeeren des souts naer tijts gelegentheit, 't sij hier offte aen Bonnairo, waernaer die standt der magasijnen ende tijts gelegentheit die meeste advantagie te doen is. Houdende soo mogelick is alle tijt eene goede parteye stockvischhoudt ende 2 a 3 scheepsladinge sout op vordel ende gereet tegens aencomste van secours-scheepen, 't sij uytet vaderlandt offte Nieu Nederlandt.

19en

Eenige schiltpattvangers, oock die manatie offte seekoevleys vaeren, behoort hett last sout niet minder dan tegens 5 a 6 ponden vlaams gerekendt te worden, noch oock die geene die hett naer N. Nederlandt offte naer die Vergines willen voeren, maer die hett belooven in een groote quantiteit naer't vaderlandt te brengen can gehandelt worden naer die reglementen ende instructien als volgt.

Eenige permissievaerders uytet vaderlandt offte van elders omme een heel schipsladinge coomende, hebben daervoor tott naerder ordre van die Compagnie te betaelen als volgt:

Twee rixdaelders per last, indien de schippers hett sout alleen mett haer eigen volck ende materialen uyt die panne benificeren ende soo van haer eigen hoop scheep brengen, maer indien hett van dien hoop offte hoopen door die

Compagnie ministers offte negers gebenificeert door hun affgehaelt wordt eens sooveel, te weten ƒ10 per last. Edoch staet te noteren, datt geen particuliere sout van den hoop vergunt wordt soolange daer bequaem sout omme te benificeren in die pannen is, 't welck nochtans mett des Companeys eigen offte gehuyrde scheepen een ander gelegentheit heeft omme de maentgelderen te excuseren.

Particuliere schippers ende permissie vaerders vermogen hett sout oover hunne eigene stellinge te laden ende mett haer eigen volck ende materialen als wanneer sij maer die voors. recognitie des souts hebben te betaelen, mits die stellinge ende alle die materiaelen latende ten behoove van de Compagnie ende bevorderinge des souts benefitie. Maer soo hett imbarqueren oover des E. Compagnies stellinge ende mett Compagneys materialen ende cruywagens, hebben te betalen:

een schip booven die 50 tott 100 lasten	ƒ150	)	
een dito van 100 tott 150	ƒ200	)	
		)	voorstellinghgelt
een dito van 150 tott 200	ƒ250	)	
een dito booven 200 last	ƒ300	)	

Voor het gebruyck van ieder cruywagen vier guldens eens ende soo deselve gebrooken wordt ses guldens, voor het gebruyck van een Compagneys neger een rixdaelder per dagh op des schippers cost.

20en

Opdatt onse gereformeerde religie ende die kennisse van den dry eenigen ende waerachtigen Godt in meerder respect, achtinge ende opmerckinge bij die blinde indianen gebrocht wierden ende datt soo stichtelick ende noodich werck van 't onderwijsen ende leeren der kinderen soo in onse taele als religie te beter gevordert mach worden, wordt hem op hoogste gerecommandeert die ouders te vermaenen haere kinderen bij den daertoe verordineerden schoolmeester te houden.

21en

Alsoo sonder des Heeren vreese ende sijn goddelicken segen alles vruchteloos

ende vergeefs is, wordt den Directeur gerecommandeert dieselve voor hem ende alle die onder hem gestelt sien in die grootste achtinge te doen hebben ende te bevorderen datt Godts wordt bij christenen ende onchristenen worde vercondigt des sondags bij voorlesinge van een oopenbaere predicatie ende op andere dagen bij gewoonlicke gebeden, sorge dragende datt oock deselve van hem ende die onder hem gestelt syen, gefrequenteert ende bijgewoont worden.

22en

Hett rantsoen vermach den E.E. Heer Directeur mett advise van den Raede verminderen ende vermeerderen nae[r] den staedt der magasijnen ende tijts gelegentheit.

23en

Tott meerder bevorderinge vande culture vermach Sijn E. soo aen die oude Companeys dienaers als vrije luyden reede gearriveert offte naemaels noch te coomen, soo veel landt aenwijsen als die versoekers naer capaciteit haerder persoonen offte aentall van dienaers, 't sij eigen offte gehuyrde, machtich sijn te beneficeren ende te bearbeyden, oock die aengewesene landereyen naer die industrie der persoonen amplieren ende vergrooten, oock naer mercklicke negligentie naer die tweede ende darde waerschouwinge verminderen ende andere die naerstige[r] sien, daermede benificeren. Welcke aengewesen landerijen gegeven ende opgedragen sullen worden in oprechte waar[e] eigendom op soodanige exemptien ende vrijicheden als die particuliere coloniers ende inwoonders van N. Nederlandt genieten, waeraff aen een yeder ter gelegener tijt grondt ende opdrachtbrieff in behoorlicke forme sall gepasseert werden in conformiteit van grondt ende opdrachtbrieven in N. Nederlandt gebruyclick, waeraff mett de eerste gelegentheit minute aen den Vice Directeur sall gesonden worden.

24en

Sijn E. sall oock tott meerder bevordering van de aenteelinge ende voortsettinge des landts vermeugen aen die particuliere coloniers ende vrijeluyden die des versoeken, verstrecken uyt des Companeys vee offte voor reekeninge van die Compagnie van die naturellen meugen coopen omme aen

particuliere op halve aenteelinge uyt te doen 4, 5, 6 meer offte min geyten, oock des versocht siende voor hett darde offte vierde calff, sooals Sijn E. ten besten van die Compagnie ende's lants mehrder voortsettinge sall bevinden te behooren.

25en

De resterende offte ooverige coebeesten en geyten van de Compagnie can sijn E. onder 2, drie ende meer harders offte opsienders naer die quantiteit der beesten verdeelen in verscheiden coraelen offte percken ende die nae des tijts saisoen veranderen ende verplaetsen, sooals Sijn E. nae des tijts constitute sall noodich vinden, sorge dragende sooveel mogelick is, datt die beesten immer 't meerendeel derselver in gewoonlicke coralen gebracht werden omme daerdoor voor te coomen aen d'eene sijde die verwilderinge, aen d'ander sijde 't vernielen offte berooven derselver door quaetwillige menschen.

26en

Aaengaende die paerden die aenteelinge waeraff tott naerder ordre dient gereserveert voor die Compagnie, oover sulx soo veel als mogelick is bevordert te worden, heeft Sijn E. daerin goede ende narstige sorge te dragen dat geen paerden bij offte van particulieren gebruyckt offte bereeden werden ten waere des landts offte Compagnies dienst sulx specialick waere vereyschende, edoch mett Sijn E. voorweten ende besondere kennisse. Echter in voegen yemandt van die vrije coloniers een, twee offte meer paerden tott haer gebruyck mochten noodich hebben, sall Sijn E. vermeugen deselve aen soodanige te vercoopen ende leveren op betaelinge uyt die vruchten ende effecten van den lande bij die coopers te produceren; welcke paerden oock van de coopers bij vertreck offte ander gelegentheit wederomme vercocht ende gelevert meugen werden aen anderre coloniers, sonder nochtans da[t] die paerden niet getransporteert offte vervoert meugen worden naer eenige anderre eylanden offte anderre plaetsen buyten 't gouvernement van N. Nederlandt, ten waere dan mett naerder ordre ende consent van de E. Compagnie.

27en

De paerden hier meer versekert ende nutter voor die Compagnie aen dit

eylandt als aen Aruba, vermits daer behalven 't steken van die ratelslangen meer gebreck van waeter subject sien dan hier, dient hett vercoopen en vervoeren van paerden van ditt eylandt sooveel verexcuseert als die extreme nootsaeklicheit die alle ordre excludeert can lijden. Ooversulx werd Sijn E. gerecommandeert in voegen gelegentheit mochte becomen tegens paerden eenige negers te trocqueren, hier ende in N. Nederlandt ten hoogsten gerequireert tott bevorderinge van de culture offte tegens nootwendige vivres tott onderhoudt van 't guarnisoen, datt in soodanige occasie die paerden van Aruba gelevert werden, gelijck dan oock Sijn E. indachtich geliefft te sien mett alle gelegentheit sooveel paerden voornaementlick merrien van Aruba herwarts aen te doen brengen als hij bequaem vaertuych can becoomen omme hettselve te effectueren.

28en

Alsoo bericht werden datt die naturellen van Aruba goede quantiteit cleyn vee hebben ende 't selve tegens een civile prijs verruylen, te weten een geyt offte bock tegens een croon offte rixdaelder werdt Sijn E. gerecommandeert bij gelegentheit een schaloup offte jacht mett eenich lijwaet derwarts te expedieren omme eenigh vee van de indianen te ruylen omme door dien middell hett crijtent vee ende coebeesten sooveel te excuseren als doenlicken is.

Eyndelicken en ten laetsten alle verdere ende vallende saeken die Sijn E. mochten vooren coomen ende in dese instructie niet is vervatt, wordt Sijn E. wijsheit en beleyt bevolen. Werdende vertrouwdt datt allenthalven den dienst van den lande ende Compagnie sall werden betracht.

Aldus gedaen ende gearresteert in't fortt Amsterdam op hett eylandt Curacao den 8en juny anno 1655.

[20] SCHULDBEKENTENIS VAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1655juni9

Copia

Ick Petrus Stuyvesant, Directeur Generael der Nieuw Neerlandt ende Curacaose conqueste, certificere ende bekenne ontfangen te hebben ende gecocht van de commies Michiel Vrijmoet, soo in vyveren als anders de waerdije van twee duysent achthondert vier guldens veertien stuyvers welcke somma van ƒ2804.14.- gecontracteert ende .belooft alhier in paerden te voldoen aen de voornoemde Vrijmoedt off die uit zijnen naem daerom soude mogen comen mits deselve haelen van 't eylandt Aruba, maer indien sijn gelegentheyt niet en streckte de betalinge van de bovengemelte somme alhier in paerden te halen off te laeten haelen, verbinde mijn persoon ende goederen, geen uutgesondert de bovengemelte penningen aen de eersaeme Luycas Rodenborgh als volmachtighde off zijn ordre in Nieu Neerland off Amsterdam door Sr. Nicolaes van Lith te betaelen off te laeten betalen in goet leverbaer specie naer expiratie van acht maenden nae dato deses. Orcondt der waerheydt desen met eygen handt, dry onderteeckent, den eersten betaeldt, d'anderen van geender waerden. Gegeven ende gepasseert 9 juny in 't fordt Amsterdam op eylant Curacao 1655.

Onderstond P Stuyvesant

In voegen den vertoonder deses off nu off naemaels gelegentheyt mochte hebben om de bovenstaende obligatie gesproten uut ontfange vivres voor 't eylandt Curacao, eenige paerden te haelen off te doen haelen, wordt bij desen geordeneert de Heer Vice Directeur Beck versocht en oock bij desen geordineert deselven van 't eylandt Aruba te laten volgen van den ontfanck quitantie te eyschen off in te trecken en off gelegentheyt mochte hebbe om eenige meer te inbarqueren als d'som importeert, vermoch deselven laeten volgen off voor reeckeninge van de Heer Vice Directeur Lucas Rodenborgh off anderssints met d'ontfangers contracteren naer gelegentheyt van saecken. Actum in fort Amsterdam op 't eylandt Curacao, datum als boven.

Onderst. Pr. Stuyvesant

[21] LIJST VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR NIEUW-NEDERLAND

[zonder datum]

Lijste vande cargasoenen ofte winckelgoederen soo onder andere met het schip De Pietas van Guinea aen't eylandt Curacao gecomen sijn ende die alsnu van daer na Nieu Nederlandt sullen werden gesonden.

16	@ bruyn laken	a 63 st.	ƒ50:8
15	@ grauw laken	a 63 st.	ƒ47:5
19	@ swartt laken	a 5 gulden	ƒ95:
30	@ grauw dittos	a 63 st.	ƒ94:10
40	@ bruyn dittos	a 42 st.	ƒ84:
83¼	@ blauw laken	a 42 st.	ƒ174:16
20¼	@ bruyn dittos	a 42 st.	ƒ42:10
13	p. croonrassen van diverse coleur	a 37 ƒ pr p.	ƒ481:
13	p. prince sayen	a 27	ƒ351:
8	p. gecouleurde sayen)		
	)	355 @ 25 st. d'p	ƒ443:15
2	p. ditto swarte)		
60	paer coleurde coussens	a 44 st.	ƒ122:
47	paer grijse dittos	a 54 st.	ƒ128:
48	paer vrouwe dittos incamadijt	a 25 st.	ƒ60:
238	@ garen gewatert cammelott	a 16 st.	<u>ƒ190:12</u>
			ƒ2364:18
	Comt met 50 percento augmentatie		<u>ƒ1182</u>
			ƒ3546:18

[22] VERKLARING VAN LUCAS RODENBURCH, VICE-DIRECTOR VAN CURACAO

1655 juni 12

Volgens de reckeninge gehouden bij Jan Galjaert, schoolmeester en gewesen opsiender van de geyten, sijn uyt de geyten en schaepen van de Heer Stuyvesant aen de Compagnie gelevert, die aen des Compagnies dienaers voor rantsoen sijn uytgegeven in diverse tijden, hondert ses en vijftich stucks ende 't sedert dat Sijn E. hier geweest is, sijn aen de schepen Pereboom, Abrahams Offerhande ende aen de gemeene taefel gelevert ontrent 36 stuckx soo geyten, gesneden bocken en rammen die uyt de geyten en schaepen van de Compagnie gerestitueert moeten worden ofte anders aen de Heer Directeur Generael voorschreven goedt gedaen worden tegens drie gulden het stuck 't welck hier de gemeene marckt is. Tot bewijs en verseeckeringe waeraff desen hebben gepasseert en met eygen hant geteeckent. Actum Curacao, in't fort Amsterdam ady 12 juny anno 1655.

Was onderteeckent, L. Rodenborch

Naer gedaene collatie is desen [b]evonden mette prinsipael t'accordeeren.

L. van Ruyven

[23] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1655 december 24

Copeye

Edele, eerentveste, manhafte, wijse, voorsien[ige] ende seer discrete heer Mijn Heere.

U E. aengenamen missive van dato 17en juny per de barcq Curacao, van het eylant Aruba hebbe per den cornet Balthazar van Essen well ontfangen, die in dato 24en juny jongstleden met voorschreven barcq geladen met eenich stockvishout alhier well gearriveert. 't Sedert is hiermede godlof in dato 17en septembris well geariveert de fluyt De Liefde, daermede per schipper Anna Douwens wel ontfangen U E. beyde aengenaem[e] missive van dato 15en septembris ende 22en octobris, U E. op 't hooghste bedankende vor die

ampele ende large atvysen soo het U E. belieft heeft mij per deselve te doen participeren ende off wel 't vol[ck] hier begon te verflouwen met dat de vorschreven fluyt boven vermoeden was blijven tarderende, soo sijn echter nu met desselfs geluckigh arivem[en]t wederom gecourageert, temeer verstaende U E. geluckige ende voorspoedige overcomst ende salvo arivement in N. Nederlant ende vorders gedane progres met het wederom veroveren van de fortresse ende gelegentheyt op de Suyt rivier door de Sweden vor desen ten onrechte ingenomen ende benaerdert. Was te wenschen dat het droevig ende beclaechlijck toevall tusschen de wilde en onse natie in U E. absentie vorgevallen niet was geschiet, gelijck als uyt U E. aengenaemen ende mondelingh bericht van andere verstaen hebbe dat dan die gelegentheyt des te meerder soude hebben doen floreren ende vortsetten. Het is een groote stoutigheyt van [de] wilden dat se soo veel schoone gelegentheyten van bouwerijen, menschen ende vee hebben durven verdestrueren. Soo sulcx met vorbedachten raedt van haer geschiet waere, sonder dat hun orsaeck daertoe gegeven was, soude hun liever vor openbaere vijant erkennen als met geveynsde vruntschap onder hun leven. Dat U E. desen onverwachte toevall veell moeyten ende becommernissen baert, omme alles wederom in stilstandt te brengen, is niet vreemdt ende ben met U E. van gevoelen dat dor godes genadige segen ende hulpe het gepasseerde dienaengaende noch well ten besten van 't lant soude connen comen uyt te vallen, naerdien dat die buytensluydens ende boeren nu dor haer eygen schaede geleert zijnde, in plaets van in toecomende soo separaet te woonen, beter bijeenwooninge ende verseeckeringe sullen maecken, temeer gelijck U E. schrijft, dat die dorpen daer oock maer thien a twaelf huysen staen, ongemolesteert sijn gebleven.

Tot rescriptie van U E. aengenaemen soo van het eylant Aruba ontfangen sall cortelijck dienen, dat die goede intentie [ende] welmeeninge van U E. ome met des compagnies negerts derwaerts te gaen ende stockvishout te cappen niet hebben geraetsaem gevonden vermits hier aen de westpunt corts naer U E. vertreck van hier, noch soo veel stockvishout uytgevonden in meerder quantiteyt ende oock beter hout als vertrouwt wierde aen Aruba te becomen soude wesen, temeer alzoo het stockvishout soo als vorschreven met die bar[cq] vandaer gecomen gantsch slecht was ende veel differeert bij ['t] geene soo hier gecapt hebben. Oock vermits soo weynich arbeytsame negers gelijck hier nu dor experientie bevon[den] soo conden met geen vordell op beyde

plaetsen verdeelt werden alsoo niet alleen 't hout, vor soo veel als hebben connen becomen, tegens de wederomcompste van de vorschreven fluyt De Liefde hebben moeten gereedt maecken, maer daerenboven oock besorgen dat sout uyt de pan van St. Jan niet versuymt wierde ende naer tijtsgelegentheyt mede aen Bonairo behalven des compagnies ende negers-thuynen preparaet ende schoon te maecken ome met den eersten regentijt beplant te worden gelijck als godlof geschiet is. Vanwegen die paerden van Aruba herwaerts ende naer Bonairo te transporteren ome redenen als large in U E. aengenaemen wert gedacht hebbe deswegen schipper Anna Douwensz versocht dat met de fluyt De Liefde bevoren sijn ladinge hier in te nemen, een keer derwaerts wilde doen, maer niet daertoe connen disponeren alzoo dat deswegen geen kans sien bevoren datter van de Heeren Meesters uyt Hollant ofte van U E. uyt N. Nederlant expres tot dien eynde bequaem ende well beseylt vaertuych gesonden ende dat den bequamen tijt van 't jaer derwaerts in acht genomen wort.

Die vrije luydens alhier hebben soo well als de Compagnie niet gemancqueert aen haer debvoir ende soo veel lants beplant, meer als vertrouwe oyt op dit eylant geschiet is. Alzoo dat wanneer God de Heere sijnen segen belieft te verleenen ende den regen continuerende gelijck als in de maent novembris jonghst begonnen heeft, soo sullen geen mays noch boonties gebreck hebben. Ter contrary den regen vroech ophoudende, gelijck als hier sommige vresen dordien soo laet van 't jaer begonnen heeft, dan is te duchten dat de vruchten soo tegenwoordigh groen ende schoon staen, echter niet tot perfectie comen sullen, alzoo doch alles alleen dependeert aen de genaede ende segen des Heeren.

Ick geloove niet dat dit jaer veel cattoen ende tobacq sal geplant worden,alsoo een yder besorcht is ome de montcosten daervan die vrije luydens vornamentlick groot gebreck gehadt hebben, dordien hun niet tot nootdruft hebbe connen assisteeren ende selfs eenen tijtlangh aen des compagnies dienaers maer een lb. broodt des weecx heeft connen werden uytgereyckt, alzoo dat seeckere wortels op 't landt hebben gaen uytgraven ende daer koecken van weten te backen in plaets van broodt ome haeren hongerigen buyck te vullen.

Ick ben ome redenen vorschreven ende vanwegen dat vorschreven fluyt De Liefde boven vermoeden was weghblijvende, gen[oot]saeckt geweest met

raedt ende advys van de officiers alhier des compagnies barck Curacao een keer te laten d[oen]naer het eylant Martenicqe ofte Guardeloupe daer [sij] comen coste met eenige geyten ende schaepen van het ey[lant] Aruba ome vandaer in troco van dien eenige provisie van broodtcost te becomen tot dien eynde in dato 14en oct[tobris] vermits sieckte van Pieter Willemsz Smit, schipper op v[oorschreven] barck, Johan van Gaelen ende cornet Balthazar van Essen d[er]rwaerts op het spoedighste af te vaerdigen, die godlof naer het arivement van vorschreven fluyt De Liefde in dato 3 [ ] des morgens hier binnen de haven van het eylant Marten[icqe] wederom well geariveert sijn, mede brengende vor 47 ge[yten] ende schaepen ontrent die waerdij van thienduysent lb. tobacq aen broodtcost, te weten aen meelen, cassava[e], farinse ende boonties. Soude een goede reys gedaen heb[ben] dat se bevoren 't vertreck van Aruba geweten hadde, gelijck sij daernaer op de reys sijnde bevonden, 't mancqueren van dat se te weynigh gras hadden mede [ge]nomen onderwegen vor die beesten te eeten ende andre mislagen gecomitteert, waer dor dat bijnaer de hel[fte] van 't vee onderwegen gestorven is.

Sal genootsaeckt wesen metten eersten des compagnies barck andermael een keer naer d'eylanden te lae[ten] doen vornamentlick om een bequaem smit herwaertfs] sien te animeren ende ome d'oncosten van dees reys goet te maecken wederom eenige geyten ende schaepen m[ede] senden. Alzoo onse smit meester Arent Reyniertsz in dato ultimo novembris jonghstleden van de rooloop deser weerelt is overleden ende gelijck als U E. bewust, da[t] hier sonder smith niet uytgerecht can worden s[oo] wensten well, dat off U E. in N. Nederlant off onse Heeren Meesters in Hollant tijtlijck hiervan kennisse hadden, ten eynde van soodanige smit als hier bij 't landt vereyscht wert, metten eersten mochten worden versien. En sall noodigh wesen dat met den eersten een smith uyt Hollant gesonden wordt om off denselven aen d'eylanden mancquerende ons echter hier niet contin[uelick] mochten verlegen vinden. Ende schoon twee smeden hier hebbende sullen op middelen bedacht wesen ome d'oncosten dienaengaende met Godes genadige hulpe ten meesten dienst ende proffijt van de compagnie goedt te maecken.

Schipper Anna Douwensz heeft weynigh sout van St. Jan in sijn schip ingenomen dordien een quaede reede is ende naer 't verlies van sijn werpanckers is uyt vreese van meerder ongevall vandaer naer die bay van St.

[ ] geseylt ende of ick hem well geerne derwaert met des compagnies barck toevoer van soudt soude hebben willen doen, soo is deselve daertoe gansleck ende onbequaem ende moet eerst vertimmert wesen. Ende met booths derwaerts te halen ende te brengen soude langen tijt consumeren, meer als ’t soudt dat inneemen soude, waerdich. Is derhalven niet op mij hebbe durven nemen van hem hier op te houden ende tusschen beyde dat doende sijn geweest met sijn ladinge in te nemen. Hebbe noch sooveel stockvishout doen cappen ende bij der hant brengen als doendelick was op hoope of met hout samen soo dor d’indianen gecapt aen Aruba, sijn grootruym van vorschreven schip ontrent mochten voll becomen, daer echter aen twijffele. Den comandeur van Aruba heeft mij geschreven dat vertrout ontrent drie barcken vol stockvishout aldaer gereedt sall sijn ende sall een officier met de fluyt derwaerts gaen ome ’t selve in te scheepen ende tot dien eynde schael ende gewicht mede nemen ome te wegen.

’t Scheepie Den Dolphijn, soo U E. atviseert noch vor den winter uyt N. Nederlant herwaerts met de resterende nodige behoeften te depescheren sullen met verlangen tegemoet sien ende oock niet mancq[eren] met Godes genadige hulpe te maecken dat tegens den goeden tijt U E. wederom met een goede ladinge sout zal bijcomen.

Een goedt barbier met medicamenten sijn mede met verlangen verwachtende, alzoo hier niet hebben vor een sieck mensch tot hartsterckinge ende laeffenisse te dienen. Den comissaris Nicolas Blansche is naerdat een drie maenten sieckelijck geweest is, eyndelick ’t sedert de compste van vorschreven fluyt De Liefde op den 13 van dese maent decembris deser werelt overleden.

Den backer Hans Fredericks, dien ick gedeurende die sieck[te] van vorschreven comissaris Blansche saliger vor een noothulp gebruyc[kt], hebbe op sijn versoeck gelicentieert met vorschreven fluyt naer Hollant te vertrecken vermits eenige jaren aldaer a[en] een weduwe verlooft is geweest die hij anders vreest dor sijn langh weghblijven met een ander mochte comen te trouwen.

Ick ben genootsaeckt geweest den supracargo van vo[rschreven] fluyt De Liefde, genaemt Laurens van Ruyven, doch met sijn eygen vrije will, hier te houden ome onder mijn opsich[t] ende onderrichtinge in plaets van de comissaris N. Blansche sa[liger] alhier in compagnies dienst te imployeren vermits niemant van compagnies dienaers hier op ’t lant hebbe die daertoe dienstic[h] ofte bequaem sijn.

Den secret[aris] Arnoudt Verellen daer U E. mij, hier wesende, wel v[oor] gewaerschout dat weynich dienst van trecken soude, hebbe hem te liever terwijle nu sulx bij experientie bevo[n]den, op sijn eygen versoeck mede gelicentieert per dese fluyt met sijn familie naer 't vaderlant te vertrecken. Alle[en] staet daerop dat aen de oude dienaers die hier noch zijn, hunne rekeninge uyt de oude boecken laet toecomen opdat geen blame i[n] sijn afwesen mochte naerlaten.

Die provisie door U E. aen ons gesonden per vorschreven fluyt, daervan is hier aen't lant gecomen als per quitantie aen den schipper gepasseert als volcht:

twee hondert schepels erritten,
een hondert drie en dartich ditto tarwe,
sestich ditto roggen,
een oxhooft, daerin niet boven 12 kannen franse wijn, een oxhooft azijn,
twee halve pijpen mom,
houtwerck, een en dartich balcken, vier en twintich swalpen van ontrent twee duymen dick, vijff stuckx tot affuyten, vijfthien sparren ende eenige stucken plancken van de waterback ende paerdestallingh.

Alzoo uyt U E. aengenamen verstaen dat die provisie dor U E. als voorschreven vor en ten behoeve van 't guarnisoen alhier gesonden meerendeels uyt U E. eygen bouwerije is geproduceert ende vor U E. eygen rekeninge gesonden, derhalven aen den schipper Anna Douwensz ofte U E. cousijn Van Lidt drie a vier lasten stockvishout soude doen hebben ome daertegens soo veel als in Hollant sal comen te renderen afgeschreven te worden ende alzoo de ladinge van het stockvishout dor den schipper Anna Douwensz dor malcanderen gestout is ende derhalven in den connossement aen de Heeren Meesters geconsigneert gaet soo hebbe aen Haer E. 't selve gedienstelick versocht ende U E. welmeeninge te verstaen gegeven, waerdoor vertrouwe dat deswegen niet sal worden gemanqueert.

Ick hebbe van den schipper Anna Douwensz twee cleene oxhoofden franse wijn ende twee halve anckers keulse brandewijn gecocht in plaets van het oxhoofft dor U E. gesonden, dat ledich ende voll met swicken aen lant gecomen is, dat den schipper secht op de Zuytrivier geschiet te wesen dort vreemt volck soo overgevoert heeft. Mede hebbe van hem gecocht een paar

rouw oosenb. linnen houdende een hondert 12 ellen om alhier ten dienste van de compagnie gebeneficieeert te worden. Wat selve bedraecht, daervan hebbe aen den schipper op de Heeren Meesters een assignatie gepasseert.

Naer't vertreck van dese fluyt De Liefde, Godt believende, sall de reckeninge van de administratie dor den comissaris Blansche saliger soo wel van de vivres als stuckgoederen ecupagie alles soo als gedeurende mijn directie alhier vorgevallen is,doen opnemen ende soo aen U E. per de eerste gelegentheyt als aen de Heeren Meesters pertinent de bevindeng daervan oversenden.

Off oock wel van meeninge was als nu den regentijt vorbij is, ons best te doen tot noch een scheepsladinge stockvishout soo hier als op d'andere d'eylanden uyt te vinden. Soo wete echter niet off daer sal toe connen comen, eensdeels omdat 't hout hier schaers te becom[en] is, andersdeels wegen dat geen smith hebben ome d[e] ferramenten daertoe noodich, te maecken ende als stucken bre[cken] te repareeren. Hier is een fransman van een caeper gecomen die sich vor een slootemaecker uytgegeven he[eft], maer can soo veel niet doen dat de soldaten him geweer repareert, veel weyniger een bijll oft fossie verstaellen, alzoo dat ten hoogsten om een bequa[em] smit verlegen sijn. Selfs connen die vrije luydens hi[er] op 't lant daer sonder niet woonen vermits als hun ferram[enten] ontstucken sijn, gerepareert moeten wesen.

'
t Meeste vordell hier dat ick ordele vor de compagnie te wes[en] dat is diligentie te doen over al op die drie eylanden waer dat noch eenigh bequaem stockvishout ende pock[hout] te becomen is 't selve te doen cappen ende bijderhant bre[ngen] ome met gelegenth[ey]t van schepen gehaelt te worde[n]. De soutpannen aen Bonairo schoon te maecken om[e] soo veell sout aldaer te vergaederen als doendelick is, do[ ] dan naer N. Nederlant ende elders daer den meesten di[enst] ende proffljt van de E. Compagnie aengelegen is can vervoert worden. De soutpan van St. Joan is bereyts s[o]danigh vermaeckt dat verhoope twee maels in't jaer soudt daeruyt te becomen, gelijck als oock aen de Heeren Meesters geschreven. Wanneer licentie connen erlangen bij die regeringe in Engelant ome van hier paerdefn] naer de Barbados te mogen vervoeren vor so veel al[s] van Aruba jaerlijcks connen vermist worden ende daertoe bequame ende luchtige schepen ordoneren genoechsaem versien met watervaten ende behoeften dat well te meer vordeel vor de E. Compagnie daerwaerts daermede soude te doen zijn.

Onder alle des compagnies negers die hier zijn hebbe nu dor experientie bevonden dat niet boven twintigh stucx sijn die swaeren arbeyt doen connen ende tot stockvishout cappen ofte in de soutpannen te arbeyden suffisant ende bequaem sijn, waerbij U E. jugeren cont wat arbeyt daermede te doen is, wesende niet genoech ome hier het noodige te verrichten. Ick geswijge deselve op d'andere eylanden te verdelen, derhalven vor de E. Compagnie seer noodigh ende dienstigh waer dat hun hier met meerder cloecke ende arbeytsame negers versagen ende met die eerste ocasie ende gelegentheyt doendelick van de andere soo weynigh als geen dienst doen, hun ontlasten. Alzoo in den hongerigen tijt alsoo well eten willen als de besten, die men dan om harentwill uyt de arbeyt moeten houden ome hun de cost vor te gaen soecken ofte men is genootsaeckt hun aller uyt 't magesijn te spijsigen.

De compagnies koebeesten sijn noch in goeden doen ende crearen well vort. Doch hebben bevoren de comste van de fluyt De Liefde eenen tijt langh alle weecken twee ossen moeten slachten tot onderhout van 't guarnesoen. Ende soo lange geen gesouten vleesch noch speck becomen wert noch gecontinueert met een te slachten. Verhoopende dat het verwachte scheepien Den Dolphijn van costy ons dienaengaende ontset sal mede brengen opdat de vortteelinge van de ossen tusschen beyde comen groot te worden soo geen coebeesten behoeven geslacht t' worden gelijck als tot dato Godloff niet geschiedt is.

Ick hebbe noch een corael daertoe verordonneert aen St. Joris op de bequaemste plaets van 't landt, daer de beesten 't meest hun paster naer toe hebben ende in den droogen tijt oock geen watergebreck is. Derhalven d'eene helft van de beesten onder goede ende bequame opsienders aldaer eerstdaeghs sullen verdeelt worden vermits meer als de helft uyt het coraell van den seursacksthuyn des's nachts blijven slaepen.

Off well den heer Roodenburch aen U E. hier wesende, to[e]segginge gedaen ome dor sijne negers tegens de wederomcompste van vorschreven fluyt De Liefde een acht en twintigh lasten stockvishout dor sijn dienaer Franck te doen kappen vor rekeninge van de E. Compagnie ad dertigh stuyvers 't h[on]dert lb. soo heeft echter sijn vorschreven dienaer met grooten onwill niet boven twaelff lasten gecapt ende alzoo ditto Fra[nck] van mijn hier daervor betaelt procureert aen stuckgoederen ende kost uyt magasijn exempt vijffhondert guldens die hij secht dat den Heer Rodenburch met U E. uytsta[ende] heeft ende daertegens sullen gerescontreert worden. S[oo] sall ick

deswegen in rescriptie deser U E. goede gele[gentheyt] ende ordre verwachten per mijn gouverne.

Off ick well hier vorengedacht vanwegen dat de geplante vruchten schoon staen soo heeft echter in thien ad twaeflff] dagen 't sedert herwaerts over weynich geregent ende dat noch maer aen de sijde van de westpunt, maer [aen] oostpunt gans niet. Alzoo dat de geplante vruchten be[reyts] aldaer sijn vergaen ende soo geen meerder regen comp[t], dat God genadelick will verhoeden, soo staet geschaepen doch geen vruchten tot perfectie comen sullen. Ende soo wij dan geen se[cours] off van costy uyt N. Nederlant off uyt Hollant become[n], soo sullen ons op 't hoogste verlegen vinden ende alle noodige diensten daert proffijt van de compagnie aengelegen is moeten still staen. Derhalven is hier altijt op 't hoogjst] noodich eenich voorraet van durabel vivres vor een q[uaed] gewas ende off ick well gerne ome vorschreven consideratie den cleenen vorraet soo tegenwoordigh hebben gelijck als g[e]bruykelick is wat te langer soude willen doen strec[ken] ende naer adtvenant onsen tegenw`oordige staedt vor y[der] gemeen persoon drie ende een half lb. broodt, ande[r]halve k[an] potspijs ende twee lb. vars vlees ende d'officieren naer adtvenant tot gelegentheyt van meer t[e] doen uytreycken. Soo sijn eenige hier die and[ren] oproeyen ende weygeren 't rantsoen te ontfangen alzoo dat het dangereus is op soo verde afgelegene plaetsen vornamentlick als men niet cost genoech heeft ome 't volck te geven. Niettemin sall trachten met de hooftofficieren soo veel de menagie vor te staen als mij mogelijck is ende ondertusschen de vaderlijcke sorge van U E. en de E. Heeren Meesters verwachten.

De fluyth De Liefde heeft hier over de twee en sestich last stockvishout ingekregen ende twintich last sout ende verhoope dat noch thien ad t[wa]elf last stockvishout aen Aruba sal incrijgen [ ] wanneer vertrouwe dat weynich sall scheelen van sijn voile ladinge. Alzoo vorders naer gelegentheyt des tijts aen de E. Heeren Meesters het noodige geatviseert sal mij ome cortheyt tot besluyt van desen daeraen refereren.

Hiermede, Edele, eerentveste, wijse, vorsienige ende seer discreete heer,
mijn Heere, sall naer mijne onderdanige ende onser aller dienstelicke
gebiedenisse met sampt soo U E. lieff zijn, onder der genadige protectie des
alderhooghsten bevelen ende blijve

Mijnheer,

Curacao, int fort Amsterdam
den 24en decembris anno 1655.

U E. dienstwillige
geaffectioneerde dienaer

Dr. M. Beck.

[24] [ONTBREEKT]

[25a] RESOLUTIE

1656 februari 21

Extraordinarii vergaderinge gehouden in't logement van den Heer Vice Directeur M. Beck.

Maendach den 21 febr. anno 1656.

Present: M. Beck Vice Directeur
Borgert Stammart lieutenant
Jan Jacobsz. Bruyn vaendrich
Balthasar van Essen cornet
Hans Grouwel sargiant

Is door den E. Heer Vice Directeur M. Beck desen Raede voorgedraegen het versoek van den joode genaemt Isaeck de Fonsekou wesende coopman op 't scheepje genaemt Constant Anna, soo op den 18 deser uyt de Barbados alhier binnen de haeven gearriveert is, brengende een cargasoen van meelen, brandewijn, oly ende stuckgoederen, alles volgens de factuer van voors. joode in desen Raede overgelevert. Versoeckende 't selve hier te moogen verhandelen aen de Compagnie ofte inwoonders, hebbende tot dien eynde eenige brieven van adres ende recommandatie selfs van den Heer Gouverneur van de Barbados medegebracht, die desen Raede voorgelesen ende gecommuniceert sijn, voorgevende soo wanneer die Compagnie vrij handelinge aen d'inwoonders van de Barbados hier consenteerden, dat die

Compagnie diergelijck previlegie ende toestaeninge van dese eylanden op de Barbados meede niet souden werden geweygert. Op welck versoeck heeft den E. Heer Vice Directeur het belangen ende goedtvinden van desen Raedt versocht ende sijn schrupel hier in bekentgemaeckt, als voor eerst dat van de Compagnie niet geauthoriseert is omme eenige handelinge hier toe te laten incluys geen paerden te mogen verhandelen als door hooch dringende noot ende gebreck van fictuali[en] ende alsoo den voors. coopman sijn fictualie het weynichste is van sijn cargo ende de rest stuckgoederen ende natte waeren, dat met die toestaeninge van vrij hier te mogen handelen veel creytent vee als schaepen ende geyten niet alleen soude wechsleepen ende dit eylant daervan grootelijckx ontblooten, maer oock met het dier schacheren ende vercoopen der jootse natien, die natuerellen van 't lant van hun crijtent vee ontbloot werdende dan niet sullen hebben waer van hun selven te substendeeren selfs tot prejuditie van de Compagnie ten anderen. Meede sijn bedencken ende swaericheyt hadde van absolut te weygeren van gansch hier niet te mogen handelen, die Compagnie dan oock t'eenemael mochte werden versteecken omme bij d'een of d'ander gelegenheyt eenige correspondence ende handelinge op de Barbados te moogen erlangen, te meer de voors. coopman ende schipper van't schip, dat selfs een Engelsman is, voor gewis verclaren dat van hier voor reeckeninge van de Compagnie eenich vaertuych ofte schip aen de Barbados coomende, soo vrij sall werden toegelaeten te handelen als eenich Engelsman. Ende wert bij den E. Vice Directeur geoordeelt dat sulcx wesende ende d'occasie bij de Compagnie waergenoomen werdende dat naer gelegentheyt dat die paerden aenteelen ende van d'eylanden connen gemist werden die Compagnie 't selve ende meerder voordeel soude connen coomen te genieten dat nu die particuliere soecken te doen. Derhalven desen Raede het voors. gealigeerde is voordraegende ende in deliberate gegeven wadt nu voor die Compagnie 't best, dienstelijck ende vorderlijck is te doen; of handelinge te weygeren of toe te staen.

Op welcke proposite ende gedaene voorslaegen is eyndelijck naer rijpe deliberatie eenpaerelijck geresolveert ende verstaen dat soo wanneer den voors. coopman Isaeck de Fonsekou redelijck sijn cargasoen wilde instellen ende aen de Compagnie vercoopen, mits die betaelinge daervoor aen Aruba te ontfangen aen Compagnies paerden ende naer gelegentheyt eenich creytent vee, dat met hem sall werden gehandelt als in billickheyt ende in reedelickheyt

sall bevonden worden te behooren. Ende opdat particuliere haer niet sullen hebben te beclagen dat soo wanneer die Compagnie dese voors. cargo negotieert daerdoor voor haer selven te wesen versteecken te coopen 't geene tot haer nootdruft van doen hebben; is geresolveert dat van 't geene soo die Compagnie selfs niet noodich van doen heeft, daer meede sullen werden sonder eenige avance gerieft in troco van geyten ende schaepen a prijs contant, dit alles omme sooveel mogelijck te excuseeren dat crijtent vee niet mochte werden van het eylant vervoert.

[25b] RESOLUTIE

1656 februari 23

Vergaderinge gehouden in 't logement van den Heer Vice Directeur M. Beck.

Present: M. Beck Vice Directeur
Borgert Stammart lieutenant
J Jacobsz Bruijn vaendrich
Balthasar van Essen cornet
Hans Grouwel sargiant

Woensdach den 23 februari anno 1656.

Is door den E. Heer Vice Directeur M. Beck desen Raede voorgedraegen ende gecommuniceert hoe dat den jootschen coopman Isaeck de Foncekou niet geresolveert is in te gaen die conditie bij desen Raede op sijn versoeck hem toegestaen betreffende sijn cargo aen de Compagnie te vercoopen tegens betaelinge daervoor aen het eylant Aruba te ontfangen omme verscheydene consideratie eride swaericheden die deswegen is aligeerende, verclaerende liever met sijn scheepje ende cargasoen onverrichter saecke naer de Barbados te willen keeren als aen Aruba de betaelinge daervoor te ontfangen. Ende terwijle hem alhier geen handelinge conde werden toegestaen, soo was geresolveert seyn reyse naer Jamayka te vervorderen ende aldaer sijn meesters meeste voordeel te soecken, gelijck sijn ordere was houdende, ende of wel den E. Heer Vice Directeur den voors. coopman daerop heeft aengeseyt hem geen

andere conditie conde werden toegestaen als volgens de resolutie op den 21e deser in desen Raede hem bekent is gemaeckt ende soo hij deselve niet willende ingaen, dat vrijelijck naer Jamayka sijn reyse mochte vervorderen. Echter gesien hebbende dat den voors. coopman daertoe met sijn schipper vastelijck geresolveert was, heeft derhalven den E. Heer Vice Directeur goedt gevonden, bevooren dat vertrocken was desen voors. coopman ende schippers resolutie desen Raed te communiseeren ende te overleggen wadt voor de Compagnie ende ingevolge voor de conservatie van 't guarnisoen 't beste gedaen ofte gelaeten dient, of men sal persisteeren bij die resolutie van den 21 deser ende hem naer Jamayka laeten vertrecken ofte dat men in consideratie van de vivres ende 't geene soo die Compagnie ten behoeve van 't guarnisoen van doen heeft, in naerder bespreck ende handelinge met hem sou coomen ofte niet.

Naerdat alles bij desen Raede naer een iders beste kennisse en de wetenschap is overwoogen ende door den E. Heer Vice Directeur deswegen omvraege gedaen advys begeert, is bij den Raedt geconsidereert den sooberen staedt van des Compagnies magesijn ende onseeckerheyt wanneer dat uyt Hollant ofte N. Nederlant deswegen eenich secours hier sall coomen te arriveeren, te meer het misgewas ende dat de lantvruchten dit jaer hier op 't eylant niet wel gesuccedeert sijn, waerdoor des Compagnies neegers ende meer andere op 't lant woonende onderstant moeten hebben omme van te leven, beneffens andere insichten ende consideratien meer ende op hoope dat de Compagnie in voorvallende gelegentheyt bij wegen van hier op de Barbados goede correspondentie ende vrije handelinge mochte werden toegestaen, is eenpaere-lijck geconcludeert ende verstaen aen den voorschreeven coopman te consenteeren, naerdat die Compagnie ten behoeve van 't guarnisoen alhier van wegen sijn fictualie ende andere behoeften sall wesen geaccordeert, het resteerende dat die Compagnie niet van doen heeft aen de vrije luydens hier op 't lant te mogen verhandelen, mits ende voor bedingh dat aen de indianen ofte naturellen van 't lant geen andere waeren sall moogen te vercoopen ofte te leveren als 't geene sij nodich van doen hebben, soo omme haer te cleeden als tot levensonderhout ende dat voor een billicke prijs sonder eenich bedroch te plegen. Ende voor soo veel als wegen ende voor reeckeninge van de Compagnie met hem sall werden gehandelt, sall met paerden ende stockvishout, soo als den Vice Directeur met den voors. coopman sal coomen

te accorderen, betaelt worden.

[26] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1656 maart 21

Duplicaat

Edele Erentfeste Manhafte

Wijse, Voorsienige, Seer Discrete Heer, Mijn Heer. Op den 24 decembris met de fleuth De Liefde over ende bij wegen van Amsterdam beneffens ende onder couverte der missiven aen de E. Heeren Majoors was aen U E. mijnen jongsten die verhoope voor den ontfanck van desen wel ontfangen sult hebben. Per faute van dien soo gaedt hier neffens die copye daer aen mij referere. Neffens de voorschreven fleuth De Liefde soo op den 26 decembris eerst van hier naer Aruba vertrocken, hebbe des Compagnies barck mede derwaerts gesonden met ordere ome het stockvishout, voor soo veel aldaer door d'indianen gecapt, op het spoedigste in voorschreven fleuth te imbarqueeren ende ome de reijs goedt te maecken voor de barck met eenen eenige schaepen ende geyten aldaer voor reekeninge van de Compagnie te negotieeren in troco van eenige stuckgoederen. Ome alles te spoediger ende te beter verricht te worden hebbe neffens den schipper Willem Pietersz Smitje, den Cornet Balthasar van Essen mede derwaerts gesonden de welcke eerst met de ledige barck op den 2en February alhier gearriveert sijn door dien't sedert hun vertreck van hier den wint ende stroom sodanigh verandert wesende dat sij niet tegenstaende tot twe maelen toe hun best gedaen hebben ome met voorschreven barck ende ingelaeden vee, bestaende in vier en negentich schaepen en negen ende twintich geyten soo aldaer genegotieert, binnendeur ende langhs de Vaste Cust die naeste passagie herwaerts op te coomen echter door contrarie harden stroom ende wint genootsaeckt sijn geweest wederom te keeren naer het eijlant Aruba ende door gebreck van watervaten ende uyt vrese van een lange reyse hebbe het voorschreven ingehandelt vee wederom gelost ende onder opsicht ende bewaringe van den Commandeur ende indianen aldaer gelaeten, wesende bereijts twintich schaepen ende een geyth daervan gestorven. Ende sijn soo voorts met de ledige barck den 18en Janewary van Aruba t'seyll gegaen ende achter om verbij Spanijola op den

2en february als voorschreven alhier gearriveert, rapporteren dat op den 28en decembris het stockvishout soo aen Aruba door d'indianen gecapt wesende, niet meer dan drie en twintich duysent een hondert pont in de fluyt De Liefde gescheept is. Waer af een cognosse onder een geslooten couverte met dito fleuth per schipper Anne Douwes aende E. Heeren Majoors gesonden ende d'andere twe soo als de selve van voorschreven schipper sijn geteeckent, aan mijn overgebracht. Ende is de voorschreven fleuth De Liefde naerdat enige van waeter ende branthout ingenoomen heeft op den 2e janewary van daer t'seyll gegaen. Godt geve dat 't sedert voorspdedich ende sonder ongeluck t'Amsterdam bij de Heren Majoors tot haer E. contentment magh geamveert sijn.

Naerdat voorschreven Compagnies barck naer gelegenheyt hier hebbe laeten versien ben genootsaeckt deselve andermael een keer te laeten doen naer de Cariby Eylanden doordien tegens hoope de geplante vruchten hier op't eylant door die groote droochte soo't sedert mijnen jongsten alhier gecontinueert tot geen perfectie ofte rijpichheyt hebben connen coomen. Alsoo dat merendeels de vrije luydens op 't lant niet soo veel vruchten coomen te trecken ome haer selven te substenderen, ick geswijge dat't guarnisoen enich genott daer van soude trecken. Des Compagnies ende negers tuynen sijn sodanich verdrooght datt daer geen saedt genoechsaem van coomen sall ome tegens het toecomende saisoen wederom te planten ende derhalven genootsaeckt ben des Compagnies negros onderhout te geven mitsgaders eenige vrijluydens die niet en hebben omme voor te coomen dat met steelen ende slachten van Compagnies paerden ende coebeesten geen meerder schaede gedaen wort. Oock soo sijn, met verlies van onsen smith als per mijnen jongsten geadviseert, niet weinich verlegen. Hebbe mede enichsints onse hoope gestelt dat achtervolgende U E. aengenaeme missive jongst per voorschreven fleuth De Liefde van costy ontfangen 't scheepje Deo Dolphijn ons noch met eenige provisie tijdelijcken soude wesen bijgecoomen maer tot dato niet vernoomen. Derhalven ende om redenen als voorschreven niet langer durven uijtstellen des Compagnies barcq naer d'eylanden te senden op hoope dat in troco van schaepen ende geyten soo in passant aen het eylant Aruba innemen sall, daer voor enich retour ten minste van enich broot ende pottspijs sall mede brengen, dat ons tusschen beyden sullen connen behelpen tot dat of van U E. uyt N. Nederlant of van onse E. Heeren Majoors uyt Hollant naer gelegenheyt

deswegen gesecundeert worden.

Dese missive dusverre geschreven hebbende is alhier op den achtienden february geamveert een scheepje van de Barbados genaemt Constant Anna, door eenige jootsche coopliedens, soo aldaer aen den Barbados resideren gelijck voorgeven naer Jamaycka gedistineert, ten waere dat in passant hier aen coomen het cargasoen soo in voorschreven scheepjen gelaeden hier connende verhandelen. Wesende den schipper van voorschreven scheepjen een Engelsman genaemft] Ritchert Lhomle ende den coopman een jooden genaemt Isaeck da Fonseco brengende brieven van adress ende recom-mandatien van Sr. Marcus Monnincx, Henrico de Castro, Simon Devale ende selfs een van de Heer Gouverneur van de Barbado[s]. Daerin mentioneert dat het faveur soo hier aende brengers soude gedaen worden orbodich is in diergelijcke occasie wederom ’t selve te doen ende soo mij Sr. Marcus Monnincx adviseert soo is eenen Capitein Mannincx Engelsman U E. beken[t], met voorschreven jooden in het scheepjen ende carga[soen], geintresseert. En voor soo veel ick uyt die brieven hebbe connen verstaeri oordele dat ’t scheepje is gedestineert met meerder intent[ie] ome hier te handelen als naer Jamaycka te g[aen] alhoe wel ten waere den soobren staedt van des Compagnies magesijn alhier ende dat geen seeckerheyt weten wanneer ons van costy uyt N. Nederlant ofte uyt Hollant tot secours van dien eenig voorraedt mogte toecoomen. Soude onverrichter sak[e] wederom van hier vertrocken sijn maer uyt consideratie van ’t selve ende d’insichte, gelijck als U E. uyt nevensgaende extract ende copyen uyt onse notulen alhier condt sien hebbe voor reeckeninge van de Compagnie ten behoeve van ’t guarnisoen alhier van hun genegotieert over die vierduysent pont ongebuydelt meel, een groot vadt hardt broot ende ontrent vijf ad ses hondert guldens aen stuckgoederen, met een pijp brandewijn, ses vaeten bier saemen bedraegende over drie duysent guldens. Daer tegens in betaelinge gelevert veertien soodanige paerden als hier well connen gemist werden ad t’een hondert vijftich carolus guldens volgens den tacxt van de Compagnie ende het resteerende in stockvishout ad tien gulden ’t hondert pont, wesende hout hier door een joode gecapt voor reeckeninge van de Compagnie voor den tacxt door U E. daer opgestelt ad dartich stuyvers ’t hondert pont. Maer is soodanich slecht hout dat niet soude durven aan U E. naer Nieu Nederlant noch aen de Heeren Majoors naer ’t vaderlant senden gelijck als hier notoir ende kennelijck is.

Edoch alsoo die voorschreven negotianten ’t selve versocht hebben te coopen, te meer alsoo hedt selve door een joode als voorschr. gecapt is, hebbe hun ’t selve ten prijse als voorschr. geaccordeert ende toegestaen. Oordeel oock beter te wesen bij voorschr. gelegenheyt hierop als voorschr. ten orber te brengen ende tot des Compagnies meeste voordeel te benificieeren, als met schaede voor des Compagnies reeckeninge naer ’t vaderlant te senden.

De Compagnies barck hebbe op den 11 deser van hier gedepescheert naer Aruba ome aldaer inpassant schaepen in te nemen ende daer mede voorts naer Martenicque te gaen ten eijnde soo het doenlijck is een smith te becoomen daer wij hier op ’t hoogste ome verlegen sijn ende met eenen voor soo veel die schapen importeeren, vande beste coop provisie soo aldaer te becoomen is. In retour daervoor meede te brengen voornaementlijck potspijs daer hier gans geen voorraedt meer van hebben ende ten waere de comste van voorschr. scheepjen die broot cost soude o[ns] oock haest begeven hebben. Anders is hier godt lof alles noch well. U E. vee onder d’opsicht van Freer Wilhelm Beck ende Nicolaes Hack criart wel voort, maer met die plantinge sullen dit jaer meer schaede als profijt doen. Drie a vier jooden soo versocht hebben van het eijlant te vertrecken hebbe ome reedenen dat de selve meerder schaedelijck als profijtelijck op ’t lant sijn hun versoeck toegestaen. Ende alsoo ’t scheepje daer desen meede gaedt op sijn vertreck staedt soo sall hier meede sluyten tot per den naesten, godt believende van hier adroyture van alles breeder. Onderentusschen E. Erentfeste Manhafte Wijse Voorsienige seer discrete Heer beveele U E. naer onser aller dienstlijcke gebiedenisse sampt alle so U E. lief sijn onder die genadige protextie des alderhoogsten ende blijve,

Mijn Heer,

Curacao in ’t fort Amsterdam den
21 martii anno 1656.

U E. dienstwillige
geaffectioneerde dienaer
M. Beck

[27] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM

1657 juni 11

Copeye

Edele, ehrentveste, achtbare, wijse,
voorsinnige ende seer discreete heeren.

Mijn Heeren. Mijnen jonghsten aen UEd.Achtb. is geweest in dato 16en aprill bij weegen ende over de Caribische Eylanden, den welcken verhoope dat lange voor den ontfanck van deesen door UEd.Achtb. wel sall weesen ontfangen, ende per foute van dien, soo gaen hierneffens den tijt toelaetende de copye waeraen mij referere. ’t Seedert is de stijgerschuyt met die geene soo daer meede waeren gecommitteert ende gesonden, ten eynde als in onse voorige missive wert gedacht, omme in passant die voomaemste hooftstat (van de Vaste Cust) Caraquas hier naest bijgeleegen, aen te doen, alhier wederom voorspoedich ende wel gearriveert, meede brengende schriftelijck antwoort van den Gouvernuer derselver plaetse, denwelcken soo als geraporteert wert, wel groote genegentheet hadde, tot ’t geene soo hem door onse missive aengedient is, maer echter ’t selve niet publieck durven laeten blijcken, omme en van weegen die bepaelinge soo alligeert datter is geaccordeert ende beslooten in ’t verdrag ofte vreede tractaet met sijn Coninghlijcke Mayestyt van Spanien ende Haere Hooch Moogende de Heeren Staeten Generael. Ende gaet hierneffens de origenale missive soo als voors. tot rescriptie van daer ontfangen, mitsgaders het relaes ende mondelingh raport, soo als onse twee gecommiteerde soo derwarts geweest sijn, die homeuren hebben gevonden. Echter niet geraetsaem gevonden omme en van weegen eenige scheepen soo aldaer laegen die voomaemste ende aparte memorien soo hun was meede gegeven aen den Heer Govemuer ende Opper Regeringe aldaer te communiceeren omme niet ergens in verdacht ofte achterhaelt te moogen worden, temeer alsoo daertoe geen occasie ende gelegentheet gehadt hebben, vermits niet verder als aen strandt in de haven ende beneden de fortressen geweest sijn, ende vandaer wederom gedepes-scheert, sonder dat sij naer de hooftstatt Caraquas sijn ontbooden geweest. Sijnde niettemin van de hooffden der fortresseh ende plaets[en] van de vlecke ende haven daer sij waeren, door ordr[e]ende bevell van den Governuer van Caraquas

well onthaelt, ende aengepresenteert alles wat sij to[t] bevorderinge haerer ryse naer Eustatius mocht[en] van nooden hebben. Raporteeren dat groott versoeck ende aenloop hebben gehadt omme stuckgoederen als stoffen, linnen en hoeden, maer hebben hun verexcuseert, alsoo niet geoorlooft was, op haere custen, haven ende gronden te handelen. Dat derhalven geen hadden durven meed[e] brengen, maer ter contrarie soo sij gelegenthey[t] hadden, ende dat sij binnen Curacao geliefden te coomen, neegers ende stuckgoederen, coopen, da[t] sij daer souden willecom sijn, ende tot haer contentement hetsij voor contanten, huyden, toebac[k] ofte andere waeren in Europa getrocken werd[en] geaccomodeert. Hebben oock aen verschyde particulieren die aparte memorie soo hun wa[s] meede gegeven, gecommuniceert ende naer gelegentheyt aen deselve soo ampel en largo gedivulgeert als hebben geconnen, ende eenige daerdoor soodaenich geanimeert, dat verhoopt U [E.] noch eenige vruchten daervan d' een of d' ander tijt sall werden getrocken, alles al[s] breeder uut die raporten ende bijlagen hier neff[ens] gaende can werden beooght, daeraen omme cor[t]heet ben refererende. Onder anderen soo is een seecker inwoonder aen Caraquas dat e[en] Biscayer is bij onse voors. gecommitteerdefn] aldaer geweest ende te kennen gegeven, da[t] een seecker nieuw vaertuych aldaer op staep[el] hadde staen daer meede van sints was eerstdaeghs een keer te doen langhst de Vaste Cust van Caraquas herwaerts naer seeckere eylanties leggende ontrent ende tegensover Bonayro naerder de Vaste Cust, ten eynde omme aldaer schiltpadden te vangen, sustinerende aldaer wel ontrent dry weecken sijnen tijt daermeede toe te brengen, van meeninge sijnde, naer sijne gelegenthyt eenigen touback, huyden ofte andere gereede waeren meede te neemen op avontuer, omme ingevall sij aldaer gelievende bij hem te coomen met hem te handelen ende soodanige coopmanschappen meede brengen, soo hem dienstich waeren, dat hij daer voor die betaelinge soude gereet bij der handt hebben ende oock daer beeter gelegentheyt hebben omme van andere negotie te spreecken, alles als breeder uut die bijlaagen hier neffens gaende can werden gesien. Soo is 't dat op 't selve raport ende, omme dieselve inwoonders meer ende meerder tot onswarts te animeeren ende aen te locken met advys ende communicatie van bijgevoeghde raaden alhier goetgevonden een van des Compagnys vaertuygen met een soodaenich cleen cargesoentie als hier hebbe connen bij der handt te crijgen darwarts te avontueren, ende bevonden dat denselven Biscayer oprechtich in sijn toesegginge ende beloften is geweest, alleen is belett geweest dat geen

huyden ofte touback heeft connen meede brengen overmits uut last van den Governuer van Caraquas van ’s Koninichs weegen eenige persoonen naer Porto Cabelho heeft moeten overbrengen ende omme aen deselve geen quaade suspitie te geeven, soo heft ’t selve bij deese occasie in sijn barck niet durven meede brengen anders als een wynich rouw cooper ofte slacken soo hij voor het clyn cargesoentie soo van ons volck genegotieert in betalinge heeft gelevert ende heeft vorders eenen voorslach gedaen, ende oock selver een missive aen mij geschreeven met sijn eygen handt daervan hier neffens den origineelen aen UEd.Achtb. ben sendende tenderende ten eynde omme des Comp. neegers onder naer vo[lgende] conditien aller te verhandelen, voor sooveel als hier pr[e]sent te coop sijn, te weeten dat de Comp. hier selver een schip met hun eygen volck sullen gereet hebben omme die negros in te embarqueeren, ende geresolveert sijnde sijn presentatie in te gaen, hem te laeten weete[n] ter plaetsen daer hij verordoneert heeft, ende ons volck jonghst bij hem geweest is, soo sal hij sel[f] in persoon sonder tijtverlies hier binnen de haven coomen, ende accoort ende conditie maecken, waervoor ende tot watt prijs dat hem die neegers sull[en] werden gevolght ter plaetsen, daer hij deselve seguer ende sonder peryckel verhoopt te brengen ende geen neegers ontfangen bevoor dat de betaling[e] daervoor aen boorth van ’t schip sall gelevert weesen ende sall hij selver ofte sijn companion soo lange meede aan boorth van ’t schip bij de neegers blijven, tot dat die conditie ende accoort soo hu[n] sall gemaeckt weesen, ten vollen gepresteert is. Raporteeren dat die plaetse daer hij seght deselve te sullen brengen te weesen aen de noorthsijde van Cuba daer geen fortresse noch gelegentheet is omme van hunne natie desweegen verhindert ofte geturbeert te worden. Dat oock selfs sijn cousijn soo meede naer aen bewandt is van de vrinden daer hij die neegers bij brengen sall, hier op Curacao soo lange in ostagie ende verseeckeringe wil laeten tot dat blijcken sall dat in alles sijn beloften ter goeder trouw sall hebben gepresteert, alles als breeder is blijckende bij neffensgaende rela[es] ende raportt van den cornett Balthasar van Ess[en] ende Johan Rombouts hier neffens gaende des weegen gedaen, ende heeft versocht dat me[n] hem hierop soude laeten antwoort weeten tot sijner naerichtinge. Nu wensche niet anders als dat ick hier op UEd:Achtb. tijdelijck antwoor[t] mochte hebben, wat voor mijn hier in te doe[n] ofte te laeten staet, ende dat tusschen byden cost genoech voor de neegers mach coomen te erlangen omme ’t selve aff te wachten.

Ende alsoo UEd.Achtb. wijse voorsichticheet uut deese relaesen ende raporten van het gepasseerde beeter suit connen juseeren ende aprehendeeren wat daerin te doen ofte te laeten staet als ick schrijven can, soo sall ick op alles UEd.Achtb. ampele ordre ende reschriptie op het spoedichste verwachten tot mijnder naerichtinge. Vertrouwen meede dat UEd.Achtb. genoechsaem wert aprehenderen dat soo wanneer UEd.Achtb. verstaet dat men die Spaniarts onse naeste gebueren hier sall soecken met ons in handelinge te encourageeren, gelijck als nu ten deelen begonnen. Dat 't selve op geen bloote toeseggingen can plaets grijpen, maer dat daertoe de effecten selver requireeren, ende derhalven UEd.Achtb. in bedenckinge geeven, ofte niet geraetsaem is een schoon cargesoen stuckgoederen tot dien eynde metten aldereersten op voorraet hier te senden. Ende schoon die Spaniarts deselve hier niet coomende negotieeren, soo souden echter, soo wanneer daertoe van UEd.Achtb. gequalificeert sijnde vertier in connen gemaeckt worden in't op en afflaveeren met onse vaertuygen naer d 'een off d 'ander eylanden, soo als die gelegentheet het best presenteert. Dat dan noch soo een vaertuych hier was als hetgeene soo nu jonghst met De Bontekoe gecoomen, dat vijff a ses voet langer was, soude daertoe seer gedienstich ende wel te pas coomen met schipper en matroosen daer men sich op verlaeten ende vertrouwen mach alsoo hier wynich daer van versien sijn.

't Sedert mijnen jonghsten hebbe meede naer mijn beste vermoogen ordre gestelt op de gelegentheyt van Bonayro ende derwarts gesonden een getrout persoon met namen Johan van Gaalen daervan in mijnen jonghsten van gedacht in plaets van den overleedenen Commandeur Hugo Claessen, versien met soodanige commissie ende instructie als naer uutwijsende neffensgaende copyen, hebbende aldaer bij hem onder sijn commando dry vrijwillige soldaten, twe van hier ende een soo bij den vo[rigen] commandeur daer geleegen heeft, die versocht heeft sijnen tijt aldaer te moogen uutdienen met daerenbooven vier indiaenen met hun vrouwen ende kinderen, sampt thien stuckx neeger[s] ende thien negerinnen, vrouwen van ditto neegers ende twee cleene mysies, kinderen van ditto 't samen twee en twintich neegers, groot ende clyn. Ick en twijffele niet ofte sall alle devoir aenwenden, dat niet alleen de soutpannen daer in eenen goeden standt sullen werden gebrach[t] ende onderhouden, maer oock daerenbooven in h[et] cappen van stockvishoudt tusschen byden geen tijt versuymen, ende ter gelegener tijt die culturu[s]

gelijck meede in acht neemen, daertoe hem bijlen ende gereetschappen meede gegeven. Ende gae[t] hierneffens een missive soo naer sijn arrivement aldaer van hem hebbe ontfangen, verhop[e] dat UEd.Achtb. niet werden man-queeren als per mijne voorige missive versocht, omme hem te versien met cruywaegens, schoppen, deelen ende soodanige gereetschappen gelijck als UEd.Achtb. kennelijcken is, dat tot die soutpannen werden gerequireert, alsoo door gebreck van cruywagens putsen van hier heeft meede genoomen, omme 't sout uut de pannen bij provisie op drooch te arbyden totdat met beeter gereetschap sall werden versien.

Naer Aruba hebbe 't seedert meede aen den commandeur aldaer thien stuckx neegers met twee negerinnen gesonden met bijlen omme in 't cappen van stockvishoudt voor een tijt lanck geimployeert te werden, opdat soo wanneer UEd.Achtb. d'een of d'ander schip sendende niet naer de laedinge, Godt believende sal behoeven te wachten.

De Compagnies barck soo die neegers derwarts gebracht heeft is voll met stockvishoudt dat de indianen gecapt hebben gelaaden wederom gecoomen weesende schooner en beeter houdt als oyt voor deesen van Aruba gesien hebbe. Aen Bonayro vertrouwe naer de monsters, soo van daer becoomen, dat beeter ende swaerder houdt te becoomen sall weesen als hier.

't Scheepien St. Nicolaes daer schipper op is Jan Mortier, daervan voor deesen aen UEd.Achtb. geatviseert, soo hier in passant was aengeweest, die vertrout hadden al in't vaderlandt soude gearriveert weesen, is eyntlijcken op den 27en deeser naer een lange moylijcke ende gans becommerlijcke ryse alhier weederom gearriveert. Heeft in passant aen St. Domingo een schip van twee hondert lasten groot gestrandt gevonden, daer uut dat een wynich pockhoudt, sampt anckers, geschut ende touwerck gesalveert, heeft daervan dat den schipper en stuerman, weesende Hamborgers met hem overcoomen, hebbende mede eenige wynige huyden en andere cleenicheeden van de koekillers op die passagie genegotieert daer meede en 't geene voors. is wederom in passant herwaerts overgecoomen, omme sijne betaelingen te erlangen voor 't geene soo van hem als per mijne voorige missive geatviseert ten behoeve ende onderstant van 't guarnesoen ende gelegentheet alhier gecocht, daervoor dat hem alhier stockvishoudt ad thien gulden 't hondert pondt sal contenteeren alles als breeder bij de reeckening ende boecken van administratie is blijckende.

’t Seedert is op den 31 en deeser Godtloff hier meede wel gearriveert ’t schip Den Voogel Struys daer schipper op is Simon Cornelissen Gilde, daermeede wel ontfangen UEd: Achtb. aengenaeme missive van dato 23en november 1656 ende 12en martij 1657 de welcke godt believende met ’t selve schip breeder en puntueelijcker sullen werden beantwoort. Alsoo hetselve voor UEd. Achtb. reeckeninge hebbe bevracht omme soo veel stockvishoudt hier in te laeden als sal connen voeren ad dry quart stuyver ’t pon[dt] ofte dry oorties ende omme hem sijne volladinge te connen ingeeven, twee maenden leghdaagen bedongen alhoewel verhoope met Godes genaedige hulpe hem vrij eerder te depescheeren, doordien het stockvishoudt al in’t bos daertoe gecapt leyt ende niet resteert als aff te brengen, dat die indianen eenen tijt herwarts over traechlijek hebben gedaen ende met dat geen schip hier weesende omme te laeden, soo hebben hun oock niet seer aengeprest ende omme deselve te encourageeren ende te animeeren, soo sall hun met watt linnen ende een dronck brandewijn (gelijck als tot die laedinghe van ’t schip De Bontekoe meede gedaen) vereere[n] ende die afflaedinge soo cort maecken als can, temeer alsoo den schipper heeft bedongen, in gevall dat twee groote sloupen ende eenige coopmanschappen soo natte als drooge waeren soo hier gebracht, tusschen byden dat hier sijn laadinge is inneemende niet connende verhandelen, ofte bij andere segure weegen ende gelegentheet naer de Caribische eylanden te senden, dat dan in passan[t] selfs alleen het eylandt St. Christoffel sal vermoogen aen te doen, omme ordre te stellen op sijne gelegentheet aldaer mits dat aen UEd.Achtb. suffisante bewijs sall over-brengen, dat niet boove[n] veerthien daagen ten langhsten daer sall hebben vertoeft op peene van sijn vracht te verliesen.

Het arrivement van voors. fluyth ofte schip Den Voogel Struys is een groot secouers voor ons alhier ende sonder ’t selve, alsoo verstaan dat a[en] de Caribische eylanden niet te becoomen is, soude ons met die neegers op ’t hoochste verleegen gevonde[n] hebben, ende met dat UEd.Achtb. ons niet als roggen meelen sijt sendende ende het slachten van des Compagnies koebeesten als voor deesen meermael[en] geatviseert gans schadelijck ende sampt hett crijtent vee niet streckelijck is, ende den voors. schipper soo verstaen reedelijck van gesouten vleesch ende speck versien is, soo sall genootsaeckt weesen ingevall tot een billiken prijs will verstaen, ons met wat daer van te versien, voor soodanige betaelinge als ’t best hier met hem sullen connen coomen

te accordeeren.

Wat belanght het bedencken soo UEd.Achtb. sijt hebbende dat ons alteveel verlaeten souden hebben op de versorginge ende het secours van costi ende N. Neederlandt, ende dat door de behoorlijcke menagie niet soude weesen waergenoomen, ende hett magesijn genoechsaem verschoont, te meer alsoo de ervarentheyt heeft geleert als wanneer die Spaniaerden van deese eylanden meester waeren, dat se hun meest altijt hebben moeten onderhouden, van 't geene alhier was vallende, ontrent het welcke hun dapper te hulpe soude weesen gecoomen, die groote abondantie van vis die alhier in soodanige quantetijt te becoomen soude weesen, dat gesecht wert genoech te sijn omme selfs bij gebreck van vleesch een nootsaeckelijck guarnesoen te connen onderhouden ende te spijsigen, d'welck UEd.Achtb. oordeelen een goet hulpmiddel te weesen, niet alleen als het magesijn slecht versien is, omme het vee alhier ende besonderlijck de moerbeesten te spaeren, maer bij voorraet selfs omme tegens ongeleegentheeden ende onvruchtbaere jaaren gewaepent ende versorght te connen sijn, ende dienvolgende ingevall hetselve alhier in dier voegen meede gepractiseert was geweest, ende daerneevens op die culturinge behoorlijck regaert genoomen werde, daertoe verkiesende plaetsen ende plecken ontrent de waeterputten geleegen, omme deselve bij drooge jaaren ende schaersheet van reegen daer uut te connen besprengen ofte anders natt te maecken gelijck well in meer andere plaetschen geschiet, dat UEdiAchtb. gewisselijck vertrouwt dat het magesijn alhier, soo haest niet ontbloot maer de vivres vrij langer gestreckt soude hebben ende oock dienvolgende de compagnie soo niet vervreempt en ontsett sijn geworden. Van parthije stockvishoudt als nu tot inhandelinge van die spetie geemployeert mij wel serieuselijcken recommanderen alle 't geene als voors. gealligeert in practicque te brengen, ende voorts door gedurige industre ende naersticheyt die meeste minagie alhier te betrachten ende doen betrachten, opdat die compaghnie in haere lasten meer ende meer verlicht ende van haere soo geringe incomsten noch niet berooft ende ontsett en coome te worden.

Tot reschriptie op't geene als voors. sal naer die experience ende ondervindinge van den clynen tijt soo alhier geweest ben UEd:Achtb. naer gelegentheet des tijts soo mijn schrijvens gelooff mach mertiteeren op alles in oprechticheet informeeren.

Wat belanght dat die Spaniarts haer selver hier op 't landt, ten hare tijden

hebben connen sustenteere[n] in voegen als UEd:Achtb. sijt adviseerende, datt avoyeere geeme, alsoo wynich familien hier op ’t land[t] gewoont hebben, hebbende noch fortresse noch guarnesoen te onderhouden, ende daeren-booven, soo mij bericht wort, over de achthien duysent koebeesten behalven meenichte van schaapen en gyten, die Godt beetert door ons volck ende guarnesoen soodanich sijn vermelt, datter geen overgebleeven waeren, alsoo omme weederom criason ende aenteelinge te hebben van de Vaste Kust eenige wynige sijn gehaelt, die t seedert weederom tot een redelijck getall sijn geaugmenteert, ende watt voordeel deselve connen bijbrengen, soo mogen blijven verschoont, hebbe nu tot meermaelen aen UEd:Achtb. geatviseert da[t] aen mij omme cortheyt ben refererende, ten tijde van de Spaniarts sijn hier soodanige quantityt coebeesten geweest, dat deselve alleen omme de huyden sijn geslacht geworden, ende daerdoor soodanige quantityt van vleesch gehadt dat sij het ni[et] in het goede hebben connen profiteeren. Dat die Spaniarts hier op ’t landt soo in de binnewater[en] als bayen visch genoech voor haer verdoen hebben con[nen] becoomen, is meede wel te gelooven, alsoo mij degeene berichten, soo hier ’t landt eerst hebben helpen inneemen, datter niet als vijff a ses Spaniarts opgewoont hebben, ende d’indianen soo doen met meenichte hier waeren, geneerden hun met ’t vee gelijck als die weenige soo nu noch hier bij ons sijn, meede doen. Ick heb in den schaersen tijt met des Compagnies visnett alle naersticheijt laeten doen in verschyde binnewaeteren ende bayen omme vis te vangen, oock altemet wel goede vanghsten gedaen, maer ’t volck verderft meer aen schoenen als den vis waerdich is, die sij vangen, alsoo barvoets weegen scharpe clippen ende steeckende zeeappels niet connen gaen visschen, ende is derhalven ’t volck onwillich omme dat sij barvoets niet in ’t water gaen connen ende hun schoenen die sij wynich hebben niet willen bederven, ende is beswaerlijck op soo verde affgeleegene plaetsen hun daertoe met fortse te constringeeren, ende off wel hier ende daer andere bayen sijn, soo visrijck sijn, soo hebbe tot noch toe soo wynich naer onsen goeden will ende genegentheet als UEd.Achtb. goede intentie noyt connen beneerstigen, alsoo niet wel te royen is sonder riemen gelijck als nu eenen geruymen tijt geleeden expres een van des Compagnies vaertuygen met soo veel volck als van doen waeren omme ’t nett te regeeren naer de Bay van St. Cruys gesonden op hoope quantitijt visch te vangen ende deselve tot streckinge van ’t guarnesoen in te souten, maer ten waere dat dor een neeger selfs in tijts gewaerschout waeren geweest die door

een quaetwillige van't selve volck aengesocht was meer andere neegers te disponeeren die barck te helpen affloopen, ende daermede duer te gaen, Wij souden niet alleen die barck ofte vaertuych quijt geweest sijn maar oock een goede quantity[t] neegers, gelijck als in de nootulen (voor deesen aen UEd.Achtb. overgesonden) can werden gesien waerdoor genootsaeckt wierden die occasie wech te neemen ende 't visschen te staecken.

Wij moeten alle avonden onse waeterbooth ende andere clyne vaertuygen, hoe slecht en sober dat gestelt sijn wel vast aen een kettingh sluyten, omme te verhoeden dat neegers noch blancken daermeede connen duerga[en.] Dat wij hier ervaaren ende trouw zeevaerent volck genoech hadden, met een a 2 bequame beseylde vaertuygen met hun royboots, souden deselve mett meerder segurantie naer andere eylanden conne[n] senden, omme schiltpadden ende visch te vangfen] als hier ter plaetse. Ick hebbe een visnett van [het] schip De Bontekoe hier gehouden, dat aen den Commandeur van Bonayro meede gegeeven omme alda[er] in de binnewaeteren voor hem en sijn volck meede te visschen, daer beeter gelegentheet toe is als hier als geen andere noodige diensten te doen waeren, soo souden daer oock well voor ons hier goede quant[i]tyt visch connen vangen, dat beryts voor deesen aen d[en] commanduer aldaer gerecommandeert, maer soo lang[e] als daer stock-vishoudt te cappen is hebbe geordonneert geen tijt met die vis vanghst te versuymen maer naerstig in 't cappen van 't selve hunnen tijt besteeden, ende geen meerder vis vangen als tot haer onderhout van noden hebben.

UEd.Achtb. sullen oock niet wel connen gelov[en] dat de soldatesque die vis soo wij ordonaris coomen te vangen als met 't visnett daerom uutgesonden worden, hetselve voor een extraordinary vervall reeckenen als selfs die moyte daeromme doende, ende sich gans onvergenoecht houden, als hun daerneffens hun ordinary rantsoen niet wert gevolght, en[de] durven wel stoutelijck alligeeren, dat soo wanneer hun ordinary beroep betreffende den militayr[en] dienst sijn waerneemende, niet vorders verobligeert sijn ende dat die Compagnie hun die cost schuldich is end[e] in sulcke employen sich gans onwillich stellen niettemin alles wat hier in mogelijck is te doen ende gedaen can worden sal mijn beste vermoogen daertoe contribueeren naer die gelegentheet soo hier daertoe sijn hebbende ende noch becomen mochte.

Belangende het sout, soo uut de soutpannert van St. Jan met des Compagnies

neegers geprofiteert dat deselve neegers tot beeter voordeel in 't cappen van stockvishout souden hebben connen sijn geimployeert volgens UEd.Achtb. sustinu, is niet anders als dat UEd.Achtb. hiervan de rechte kennisse ende informatie niet sijt hebbende, want soo haest als het sout hier in de pannen gesett is, soo moet 't selve uutgebracht ende geprofiteert werden ofte soo daermeede gewacht wert ende datter een reegen op compt, soo is 't selve verlooren, ende schoon dat al materialen in dien tijt tot het cappen van stockvishout gehadt hadden, soo soude echter omme UEd.Achtb. meeste voordeel te soecken, gehouden weesen voor een veerthien daagen en dry weecken het stockvishoudt cappen te laeten staen, totdat als voors. het sout uut die pannen op het drooch gebracht was, ten ware datter een schip was soo expres naer hett stockvishout was wachtende ende de oncosten van leghdaagen grooter was als het sout waerdich was, andersints soo lange het houdt in 't bos staet soo en is hetselve niet verlooren, maer het sout compt door reegen als voors. te smelten en tot niet te worden.

Aengaende de voortsettinge ende bevorderinge der culture is ende wort in alles genoech beharticht voor soo veel als daer toe gelegentheet en middelen sijn hebbende, maer die UEdiAchtb. informeert dat in deese warme landen vruchten te trecken sijn van eenige importantie als daer drooge jaaren sijn, met deselve ontrent plaetsen ende plecken te planten daer waeterputten sijn, omme bij manquement van reegen daeruut te connen besprengen ofte anders natt te maecken, die informeert en bericht UEd.Achtb. gans qualijck ende bethoont dat wijnich kennisse heeft wat tot de volcoomene wasdom der vruchten in deese warme landen is requirerende, want onmogelijck is, dat sonder reegen van booven die vruchten hier te lande tot perfectie connen coomen. Wel is waer dat in morassige gronden die hier op gans Curacao niet te vinden sijn, selfs wel geplandt gesien hebbe in Brasill, dat deselve in den droogen ofte soomertijt vruchten voortgebracht hebben, maer op droogen grondt gelijck als hier op Curacao doorgaens is, can sonder reegen geen vruchten voortgeteelt worden, soo in considerat[ie] can coomen omme 't guarnesoen alhier eenige hulp te connen doen. Die eenichste plaets soo hier opt landt is, dat is een plaets genaempt Hato da[er] het waeter uut het geberchte als een fontijn compt loopen, welck waeter men can lyden over den ganschen thuyn aldaer, alsoo dat men denselvfen] overal can besprengen, weesende een thuyn van cleen begrijp, ende brenght met groote moyten en arbyt in den droogen tijt soo veel vruchten niet voort, omme de hoenders en eend[en] soo daer sijn

hebbende te connen onderhout doen. Ende ick blijve derhalven noch bij mijne voorig[e] advysen dat UEd.Achtb. niet beeters cont doe[n] als deese plaetse naer gelegentheet te versien, soodanich dat die beestialen mogen blijven v[er]schoont ende een jahr dry ofte vier mogen voor[t]teelen, sonder aengetast te worden, deselve sullen UEd.Achtb. meerder voordeel toebreng[ ] als UEd. Achtb. tot noch toe hebt connen aprehendeeren, ende goet reegenjaaren coomende, dat d[ie] gewassen wel succiderende, soo sal hier geen brootcost van nooden weesen, ende 't geene da[t] in voorraet hier is van durabile cost, can also[o] voor een reserve op voorraet blijven bewaert ende sullen die diensten allenthalven niet als te bet[er] connen werden waergenomen, ende die gering[e] incomsten als stockvishout ende wat dies meer can coomen voor te vallen, alles suyver in UEd.Achtb. handen coomen, alhoewel sall b[e]wijsen ende goet doen, dat het weenige, soo de[s]weegen ben genootsaeckt geweest tot ond[er]stant van de plaetse ende gelegentheyt alhie[r] te employeeren, meerder tot UEd.Achtb. profij[t] als naedeel geschiet is.

De boonen en erreten soo Outger Wallissen uut De Bontekoe ons hier gelaeten, bevinden tot ons leetweesen, soodanisch gestelt, dat eerder bequaem sijn voor beesten als menschen te eeten, hebbe deselve aen de neegers niet durven geeven, uut vreese daerdoor een sieckte onder deselve te veroorsaecken. Ten waere die landtvruchten, soo uut des Compagnies plantagien ende van particulieren ingehandelt, wij souden ons met die victualie uyt De Bontekoe ontfangen, bedroogen gevonden hebben, behalven die gordt ende het speck dat ons goet onderstant gedaen heeft.

't Seedert 't vertreck van't schip De Bontekoe hebbe informatie uut het ruyters quartier, daer die neegers hun residentie hebben, datter 't samen achthien stuckx neegers en neegerinnen, tot mijn leetweesen gestorven sijn, daervan dat die documenten ende bewijsen aen UEd.Achtb. sullen werden overgesonden. Godt geeve datter geen meerder sterven moogen.

Het accoort ende conditien soo UEd.Achtb. met Sr. Henrico Matthias coopman binnen Amsterd[am] gemaeckt, weegen deselve neegers hebbe wel ontfangen. 't Selve overgesien ende geleesen, bevinde seer favorabel voor den voors. Sr. Henrico Matthias te weesen, dan can wel dencken dat UEd:Achtb. 't selve gedaen hebben omme een beginsel ende inleydinge van negotie alhier te maecken. Ick sall niet manqueeren omme UEd:Achtb. ordre ende aenschrijvens, dienaengaende, Godt believende, wel ende naer behooren te

observeeren ende naer te coomen ende ondertusschen niettemin off het gebuerde dat het verwachte schip van den voors. Sr. Henrico Matthias niet alhier quame te arriveren gelijck tot op dato noch niet vernoomen, soo sall UEd:Achtb. ordre ende reschriptie tusschen byden verwachten, off men met den voors. Biscayer die gepresenteerde conditie alsvooren geextendeert met die neegros souden durven ingaen ofte niet ende op die goede hoope ende vertrouwe dat met onse naeste gebueren alhier sal connen comen te handelen. Soo sal meede een clyn cargesoentie bij deese gelegen[t]heet voor UEd:Achtb. reeckeninge van den schipper Simon Cornelissen Gilde negotieeren, opdat deselve hier coomende, ten minsten een wynich moge vinden ende oock in passant naer Bonayro met onse vaertuygen, soo wel aen den Biscayer als aen den anderen inwoonder hier vooren ofte bijlaagen genomineert te moogen laeten weeten met wat goederen dat hier coomende connen, werden gerieft ende van elckx een wynich meede te neemen, omme gelegentheet weesende hun te thoon[en] ende met eenen den Biscayer aenseggen als da[t] geen ordre hebbe negros van 't landt te laet[en] gaen bevoor de betaelinge ontfangen te hebben ende dat echter naer dato over vier maenden hem een ampeler ende naerder bescheyt sullen laet[en] weeten, alsoo daer en tusschen verhoope reschriptie van UEd:Achtb. te erlangen ende dat te meer omme dat hij gesecht heeft tevreeden te weesen soo lange te wachten tot dattet ons geleegen sall coomen, als was het oock ses mae[n]den naer datum, gelijck hij oock tijt en plaets sall bestemmen daer men hem sal connen vinden. Ick vertrouw dat hij op die conditie ten minsten wel twe hondert stucken van achten voor een leeverbaere neeger ende negerin door malcanderen soude geeven. Ende den prijs van huyden heeft hij laeten weeten achthien schellingen 't stuck te weesen. Het wyni[ch] cooper bestaende in 13 slacken ofte stucks soo van hem ontfangen voor het jonghste cargesoentie, sal met het voors. schip Den Vogel Struys aen UEd:Achtb. senden, me[t] noch ontrent veerthien hondert lb. van het nieuw verffhoudt van Aruba tot een proe[f.] Wij sullen alle devoir aenwenden omme nae[r] de gepresumeerde goudt ofte silvermijne alhier ondersoeck te doen ende is bereyts ordr[e] daerop gestelt omme met die gereetschappen soo hier hebben, ende door UEd:Achtb. nu met voors. jonghste schip gesonden, daernaer met alle vlijth ende naersticheijt te graven, ende soo wij diep connen coomen, dat eenige goed[e] aparentie connen vinden, sullen niet suymachtig weesen aen UEd:Achtb. 't selve tijtlijcken te adviseeren ende eenige monsters daervan toe te senden.

Belangende ende van weegen de caapers sullen ons meede naer UEdiAchtb. jonghste aenschrijvens preciselijcken reguleeren.

Het bevorderen van de culture ende voortsettinge van alderhande vruchten als besonderlijck die tot soulagement van UEd:Achtb. expensis verhoopt wert te sullen connen dienen, heeft noch en sall aen ons devoir niet manqueeren. Tot cattoen hebben een groot stuck toe schoon ende geprepareert ende overal naer de eylanden omme goet en vars saet geschreven, 't selve becoomende, ende geplandt weesende ende goede vruchten voortbrengende. Wij sullen hier omme 't selve tijdelijck schoon te doen maecken ons beste weetenschap en vermoogen toe contribueeren, alsoo een van deselve soorte van muelentie als in Siara gebruyckt van de Barbados hier meede gebracht, ende can daer naer soo veel laeten maecken als nodich coome te hebben.

Wij hebben nu met 't schip Den Vogel Struys cantoor gereetschappen ontfangen, alsoo dat den commiess daertoe sall houden omme voorts die guamesoen boecken en reeckeninge van administrate uut te copieeren ende aen UEd:Achtb., Godtbelievende, met voors. schip sonder in gebreecken te blijven, te laeten toecoomen.

Vrs. scheepien St. Nicolaes heeft alhier voorts sijne laedinge ingenomen aen stockvishoudt bestaende in als volgt.

Voor en van weegen dat voor reeckeninge van de Compagnie, soo voor deese als nu jonghst van hem gehandelt als per reeckeninge sullen uutwijsen 't samen monteerende lb. 25700

Voor ende van weegen Johannes Roodenburgh ende Frans Bruyn overgeleverde waeren ende verdiende loon lb. 8600

Voor reeckeninge van UEd:Achtb. naer uutwijsende neffensgaende connossement lb. 9600

somma lb. 43900

Ende alsoo met't schip Den Vogel Struys soo als voors. tegenwoordich hier in ladinge licht als UEd.Achtb. van alles breeder ende pertinenter bericht, Godt believende, sullen laeten toecoomen, soo sal deesen eyndigen. Ende hiermeede

Edele, Ehrentveste, Achtbaere,
Wijse, Voorsinnige ende seer
Discreete Heeren,

Mijn Heeren, Beveele UEd:

Achtbare naer mijne onderdanige ende dienstlijcke gebiedenisse onder die genadige protexie des Alderhoochsten ende blijve,

Mijn Heeren

UEd:Achtb.

Onderdanigen diena[er].

Curacao, in 't fort Amsterdam,
den 11en juny anno 1657.

[28] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM

1657 juli 28

Copeye

Edele, ehrentveste, achtbaere, wijse,
voorsinnige ende seer discreete heeren.

Mijn Heeren. In dato 11en juny jonghstleeden met 't scheepien St. Nicolaes, p[e]r schipper Johanne Mortier, was aen U E. Achtb. mijnen jonghsten, die verhoope voor den ontfanck van deesen wel ontfangen sult hebben. Per foute van dien soo gaet hierneffens de copye, daeraen mij refereere ende dient deesen tot conformatie van dien tot acompagnement van 't schip Den Vogel Struys, soo 't sedert naer ons best vermoogen met stockvishoudt voor U E. Achtb. reeckeninge hebben gelaaden voor soo veel als heeft connen innemen. Hebbe meede het wynich cooper daervan in mijn jonghste missive van gedacht wert met eenige wyniche huyden ende touback, soo 't seedert becoomen, daerin gescheept als p[e]r neffensgaende factura ende connossement te sien daeraen mij refereere. Godt de Heere geve dat daermeede geluckich ende voorspoedich acosti bij U E. Achtb. mach coomen te arriveeren.

Achtervolgens mijn vooriges schrijvens hebbe ons stijgerschuyt naer de vaste cust aen seecker eylantien gesonden ter verordineerde ende bestemder plaetsen aen den Biscayer ende sijn E. beschyt laeten weeten op den voorslach soo gedaen 't betreffende 't verhandelen der neegers invoegen als largo in mijn

jonghstes schrijvens aen U E. Achtb. geextendeert ende hem geadviseert gelijck als U E. Achtb. uyt neffengaende copye gelieft te sien, daeraen mij refereere, wesende denselven inhout van duyts in Spaens getranslateert opdat te beeter soude mogen verstaen. Waerop dat sijn E. geresolveert heeft selver in persoon hier te coomen met onse voors. stijgerschuyt, coomende in sijn company meede een seecker padre, genaempt Frey Francisco omme eenige stuckgoederen met een a twee cleene negerinnen te handelen, gelijck oock aen den voors. Biscayer eenen cleenen jongen neeger met eenige weenige stuck-goederen vercocht, daertegens dat eenige wynich huyden en touback met onse voors. steygerschuyt meede gebracht heeft soo tot een proeff neffens deesen in voors. schip Den Voogel Struys aen U E. Achtb. werden overgesonden, costen als per factura, de huyden vijffthien schellingen het stuck ende den touback ses stuck van achten d'arobe van vijff en twintich pont. Ende aen den voors. padre Frey Francisco hebbe over de vierhondert stucken van achten aen stuckgoederen vercocht met twee cleene negerinnen, alles tott eenen sivilen ende redelijcken prijs, omme hem tot di[e] negotie, daer ick achte den Company veel aengelegen te weesen, selfs hier binnen onse haaven te incourager[en] ende animeeren te coomen. Tot welcken eynde aen den voors. padre die voors. twee cleene negerinnen overgelaaten ad eenhondert vijfftich stucken van achten ider, is 't samen dryhondert stuck van achten. Ende aen den voors. Biscayer een cleenen jongen ad eenhondert twintich stuck van achten ende die coopmanschappen soo aen hem vercocht hebbe van den brenger deeser Simon Cornelissen Gilde, schipper van 't schip Den Voogel Struys tot dien eynde expres, bevoor haer comste voor U E. Achtb. reeckeninge alhier gecocht, opdat wanneer van onse voors. naeste gebueren in soodanige gelegentheet hier coomende, ten minsten iets voor het vragen mochten vinden, totdat tusschen byden van U E. Achtb. selver soodanich cargesoen mochte werden gesonden als tot sulckx vereyscht wert, gelijck als per mijnen jonghsten aen U E. Achtb. meede ten deelen, te verstaen gegeven ende off wel den voors. padre Frey Francisco geen betalinge voor 't geene als voors. hier gecocht heeft, meede gebracht, soo hebbe hem echter omrae consideratie voor hett eerste mael niet wel connen weygeren volgens die affreeden ende bespreck soo met onsen commissaris ende schipper van den stijgerschuyt bevoor sijn comste alhier genoomen, dat is hun wederom te laeten brengen ter bestemder plaetse met't geene soo gecocht hebben, mits dat voor't geene soo alhier onbetaelt gebleeven niet sullen vermoogen aen landt te

brengen veel weeniger werde gevolcht bevooren gedaene betaelinge in handen van den commissaris ende schipper in voors. stijgerschuyt ende dat in goede suffisante huyden op hunne ordinari groote offte maete ende die geene soo hunne ordinary maete niet hebben, daervoor sullen gehouden weesen, dry voor 't eene te leveren. Welcke voors. huyden, soo hunne ordinary groote offte maete hebben, sal den voors. commissaris ende schipper, weesende den cornett Balthasar van Essen ende Claes Dircksen Druyst aen boorth van voors. stijgerschuyt ontfangen in betalinge voor ende vanweegen als voors. tot twintich schellingen 't stuck ende naer voldoeninge van dien hun dan leeveren 't geene soo als voors. hier gecocht ende wat sij meerder aen huyden ofte andere spetie sullen met voors. stijgerschuyt coomen te senden als 't selve inporteert sal aen hun in soodanige coopmanschappen als hier hebben gesien, voldaen en betaelt worden, tot welcken eynde den voors. padre geresolveert is met onse voors. stijgerschuyt wederom alhier te coomen, omme desweegen die betaelinge te ontfangen, mits dat hem dan daermeede een van onse vaertuygen hier over, ontrent Cora aen de vaste cust sullen aen landt setten off in dit cleen veginsell soo als voors. omme beste will ende op hoope van een meerder gevolgh met voors. persoonen ingegaen U E. Achtb. alsoo wel gevalt ende off men soo en in dien voegen voor soo lange men niet beeter can, met hun in handelinge souden moogen continueeren sal geerne U E. Achtb. ordre ende goede gelieffte metten eersten verwachten, tot mijner naerichtinge.

Voornamentlijcken meede weegen 't verhandelen van de neegers daer den voors. Biscayer nu selfs hier wesende mij een soodanige openinge ende naerder bericht van gedaen heeft, dat men daeruyt niet anders soude connen presumeeren off daer is een oprecht en goed gevolgh van te verhoopen die gereetste ende naeste passagie soo aen mij te. kennen gegeven hoe en op watt manniere dat men niet alleen een scheepslaedinge met neegers maer successivelijcken mehr met goede courante coopmanschappen daerneffens soude connen verhandelen is dat deselve hier binnen de haven met een schip ende nootsaeckelijckheet gereet weesende, hij selfs in persoon bereytwillich is, soo haest aen hem ter bestemder plaetsen die weet daervan sal gedaen weesen, omme hier te coomen ende soodanige accoort ende conditie met die Company te maecken, waerdoor dat vertrouwt de Company soo wel als hij goede avanse soude coomen te doen. Die plaetse dae[r] de neegers souden moeten gebracht werden is eygentlijck genaempt Porto Velo daer den stapel van negotie ende licentie can werden erlanght omme deselve vrij aldaer te moogen verhandelen,

mits betaelende eenhondert darthien stucken van acht[en] voor ider neeger, dat die gerechticheet van den Coningh is, maer die licentie wert niet vergunt anders als aen hun eygen natie, edoch can onder protext van een Hollants schip en volck gehuert te hebben omme die neegers te haelen ende over te brengen genoe[chsaem] passeeren onder den naem ende titul dat die neegers ende coopmanschappen soo in 't schip sijn, hun eygene natie is toehoorende. Alsoo is 't dat den voors. Biscayer die neegers van de Company soude willen contracteeren ende coopen onder naervolgende conditie dat hij ofte sijn compagnon in persoon met noch vijff a ses van hunne natie buyten oncosten van de Company hun, neffens, des Company schipper, commissaris, volck ende matroosen in het gereet liggende schip sullen embarqueeren ende daermeede hunne rijse naer Porto Velo bevorderen ende naer becoomene licentie aldaer van den Gouvernuer die neegers verhandelen, welcke neegers daer naer arivement datelijck vercoch[t] weeten, tot soodanigen hoogen prijs dattet die oncosten van voors. gerechticheet omme de licentie te erlangen genoech draagen mach, derhalven die oock op haer neemen willen ende naer salvo arrivement aldaer aen de Company voor ider neeger ende neegerin van achtthien a dartich jaaren outh betaelen twehondert realen ofte stucken van achten in staaven van silver ofte stucken van achten ende connen vorders aldaer soodanige licentie erlangen omme dan voorts naer soodanige plaetsen ende gelegentheeden te moogen varen omme 't schip aff te laeden met soodaniche last ende ladinge als in de contreyen vallen ende des Company meeste profijt aengeleegen is. Insgelijck voor coopmanschappen den prijs alhier geaccordeert ende gemaeckt sijnde sullen die betaelinge daervoor aldaer in deselve maniere als voor die neegers presteeren, doch den risico ter zee ende oncosten van de neegers tot daer ter plaetse soude de Company moeten draagen, maer daer ter plaetsen gearriveert weesende, daervoor sullen sij caveeren dat die conditie soo hier vanweegen de Company met hun sal werden presenteert den voors. Biscayer sijn leeven daervoor te pant te stellen ende selver in persoon soo lange hier in 't fort te blijven ofte een ander gequalificeert persoon te laeten ten ceure van de Company op verlies van desselfs leeven dat geen fraude hier onder gemeent noch gemenght is. Ende conditioneeert meede dat die neegers minderjarige als oock oude ende gebreckelijcke een besonderen en minderen prijs van soude moeten gemaeckt worden, geresolveert sijnde op soodaniche conditie ten allen tijden als alhier een schip met neegers gereet sal sijn, van nu aff aen plaetse ende gelegentheet te nomineeren daer men hem die weet als

voors. sall connen laeten doen daerop dan hier coomen sall in 't geene als voors. met Godes genadige hulpe getrouwelijcken presteeren die andere voorslach en conditie als per mijne jonghste geadviseert van benoorden Cuba die neegers te brengen seght soo voorspoedich niet te sullen connen geschieden als deese ende gaet hier neffens in 't cort soo hij selver in Spaens desweegen op pampier gestelt, daeraen mij wijders refereere ende soo mij bericht heeft soude hierdoor eenen wegh gebaent worden waerdoor dat sij selvers in het toecoomende de neegers ende andere coopmanschappen van daer hier souden coomen negotieeren ende een negotie van importantie coomen te maeck[en] dit geene als voors. mij aldus voorgecoomen weesend[e] hebbe geen occasie willen versuijmen U E. Achtb. 't selve te atviseeren omme soo wanneer U E. Achtb. connende aprehendeeren dat op soodanige conditie die negers herwarts over souden moogen en connen werden verhandeit dan daerop soodanige wijse ende ordre op het spoedichste gelievende te stellen, soo als U E. Achtb. 't best verstaet ende goet vint te behooren.

Wij hebben meede van voors. Biscayer en padre Frey Francisco verstaen dat booven de Margerites een Hollants schip soude weesen aengecoomen met stuckgoederen daer alleen twe Spaniarts souden op weesen, die rest soo wel schipper als matroosen Hollanders, laedende aldaer huyden 't geene wij presumeeren 't schip te weesen van Sr. Henrico Matthias soo hier verwacht wort maer to[t] op dato noch alhier niet vernoomen.

Wat goederen soo alhier van den schipper gecoch[t] uyt 't schip Den Voogel Struys soo ten behoeve ende nootsaeckelijckheet voor 't guarnesoen ende gelegentheet alhier als voornamentlijck meede omme aen onse naeste gebueren die Spaniarts te verhandelen gelieven U E. Achtb. uyt neffensgaende reeckeninge te sien, mitsgaders uut die bijlagen wat van deselv[e] aen den voors. Biscayer ende padre Frey Francisco vercocht, daervan als voors. die resterende betaling[e] met de stijgerschuyt ben verwachtende, dat per de naeste gelegentheet, Godt believende, met't gene vorders voorvalt aen U E. Achtb. sal werden overgesonden. Godt de Heere sijnen seegen geevende, dat die Spaniarts door dit cleen beginsel mochten werden geanimeert hier te coomen handelen, soude profijtelijcker voor U E. Achtb. weesen selver voorraet van cargesoen hier te hebben als op die manniere als voors. hier te coopen. U E. Achtb. resolverende cargesoen te senden soo gelieven meest van soodanige sorteringe te senden als in mijnen voorgaende van gedacht ende den

voors. Biscayer in't cort hier neffens op pampier gestelt, vertrouwende dat met die wederomcomste van voors. padre Frey Francisco de rest van de stuckgoederen ofte lijwaeten soo van den schipper uyt voors. schip Den Vogel Struys gecocht, sal werden vercocht, alsoo dat wanneer andere meer coomende niet sall hebben omme aen deselve te connen vercoopen per atvys

Op tijdinge soo van de Caribische eylanden becoomen per des Companys bootien 't sedert dat voors. schip Den Vogel Struys alhier gelaaden heeft den schipper doen veranderen van resolutie ende sijn thuysryse naer costy van hier over N. Nederlant doen nemen, omme reedenen als breder uyt die bijlage hierneffens gaende, te sien daeraen mij omme cortheet refereere.

Off het gebuerde, dat Godt de Heere genadelijcken wil verhoeden, soodanige geruchten ende tijdingen waerachtich waeren, gelijck als hier met voors. bootien verstaen ende Hollandt met Franckrijck alsmeede Engelant in oorloogh quame, soo wil niet twijffelen off U E. Achtb. werden ons niet alleen hier daervan tijdelijck waerschouwen maer oock behoorlijck secundeeren opdat niet alleen te beeter op onse hoede connen weesen maer oock in cass datse ons wilden bijcoomen, suffisant mochten werden bevonden omme ons leeven ende deese plaetse te defendeeren ende waere wel noodich dat wij in tijts hier van eenige seeckere tijdinge becoomen mochten, opdat niet onder protext van noch onse vrinden te weesen, onse plaetsen en havens trachten te frequenteeren ende daerdoor ons de meeste schaden connen toe te brengen daer wij echter naer ons cleen ende beste vermoogen tegens voorsichtich en op onse hoede sullen sijn ende desweegen beryts aen Aruba als oock aen Bonayro waerschouwinge gedaen, op haere hoede te weesen en verlaeten ons vorders op de vaderlijcke sorge van U E. Achtb.

Wij wenschen te verlangen dat die Spaensche cooplieden met het verwachte schip daer U E. Achtb. weegen die neegers meede gecontracteert hier waeren ende ons van deselve ontlasten, opdat ons die montcosten soo veel te langer mochten coomen te strecken.

De indianen hier claagen dat die paerden niet soo continueerlijck achter malcanderen connen uytharden omme het stockvishout uyt die clippen en bosschen aff te brengen, gelijck als nu eenen tijt lanck gedaen hebben ende sijn oock selver soo veel te arbyden niet gewoon, alsoo dat schoon hier noch wel stockvishout te becoomen is, hetselve omme die consideratie voor eerst hier

noch wat sal laeten berusten ende ondertusschen aen Bonayro en Aruba daeromme uyt sijn ten eynde omme soo wanneer tusschen byden ofte naer den ontfanck van deesen noch een schip van U E. Achtb. gesonden wierde, niet leedich maer Godt believende, met sijn voile ladinge wederom mochte thuys gaen. Watt assistentie dat van de vrijluydens alhier tot deese scheepsladinge stockvishout hebbe g[e]hadt, refereere mij aen het extract uyt ons dagelijkx register hierneffens gaende.

Wij sijn hier omme een smith ende blijven daeromme verleegen, alsoo nu tot dry smeeden toe in den clynen tijt dat hier geweest ben, naer malcanderen alhier in den arbyth geimployeert die corte daerop sijn ingevallen ende sieck geworden, alsoo dat den eenen gestorven ende twee niet langer hebben connen arbyden ende gaet den jonghsten op sijn instantelijck versoeck met deese gelegentheet meede over naer costy in soodanigen staet dat naer menschelijck oordeel het leeven niet sall thuys brengen ende wert U E. Achtb. gedienstelijck versoght ons met de eerste gelegentheet van costi met een goet smith te versien, die soo well groff werck als cleen werck can maken. Ende sullen daerbij denselven een van des Companys neegers tot sijne hulpe bijvoegen omme 't selve hantwerck te leeren ten eynde als in U E. Achtb. jonghste ontfangene missive wert gedacht. Wij hebben niet het achste part gereetschappen genoech omme U E. Achtb. dienst allenthalven waer te nemen ende dat alleen gebreck door een smitt.

Wij hebben 't sedert het arrivement van voors. schip Den Vogel Struys hier een beginsel gemaeckt omme te ondersoecken naer die gepresumeerde gout of silvermine ende soo lange gecontinueert als onse gereetschappen daertoe bequaem geweest sijn, maer noch niet gearbyth op die plaetsen daer ick mijn ogenmerck op gehadt hebbe, maer op een ander plaetse soo ons hier van de outste indianen genaempt Diego aengeweesen, daer ten tijde van de Spaniarts de spraeck van gegaen heeft een goudt mine te weesen ende off well tot op die vier a vijff vademen diepte gecomen weesende soo hebben echter niet connen vinden dat ons oogh gecontenteert heeft ende connen per manquement van suffisante gereetschappen niet dieper in arbyden. Ick soecke U E. Achtb. noch mijn selven niet te ingageren alleen segge soo U E. Achtb. grondich bericht van soodanige importante gelegentheet gelieft te weeten, soo dient daervan oculare inspectie genomen van luydens soo sigh dies grondigh verstaen omme geen vergeeffse moyten ende oncosten te doen. Niettemin als wij met

genoeghsame gereetschappen daertoe geprovideert sijn wij sullen niet manqueeren soo op die tegenwoordige als op andere plaetsen ons devoir te doen ende its vindende van aparentie aen U E. Achtb. bij alle weegen ende gelegentheet oversenden.

Met dit schip Den Vogel Struys gaen vier vaetiens aen de heer Pergens soo, goet ende quaet als wij van primo instantie tot nu toe uut voors. plaetse uyt gearbyth hebben omme off a costi eenigh meester officiall was die daeruyt eenigh yeusement connende geven van aparentie als mij wel bericht is dat goede officialen doen connen, gelijck oock desweegen aen de heer Pergens geschreeven daeraen mij omme cortheet ben refererende.

De boecken van atmenistratie soo van den commissaris Nicolaes Blanche salliger als den tegenwoordigen commissaris Laurens van Ruyven tsamt ’t guarnesoenboeck ’t sede[rt] mijn comste alhier, gaen hierneffens tot dato ulti[mo] december anno 1656. Wat ’t sedert gepasseert is sal in de volgende boecken aen U E. Achtb. worden overgesonden ende verantwoort. Wat nu in deese missiv[e] niet wert gedacht, vertrouwe dat U E. Achtb. uut die bijiagen hierneffens gaende, sal vinden geextendeert daeraen mij omme cortheyt ben refererende.

Wat ick van de schipper Simon Comelissen Gilde vor U E. Achtb. reeckeninge gecocht als per neffensgaende reeckeninge, daervoor hebbe aen ditto schipper dry alleensluydende assignatie op U E. Achtb. gepasseert, waervan den eene voldaen weesende den anderen van geender waerden is. Twijffele niet off U E. Achtb. werden den gemelt[en] schipper daervoor goet contentement ende betaelinge laeten genieten.

Hebbe meede van den voors. schipper een groote welbeseylde schloup voor U E. Achtb. reeckeninge nu op ’t lest van sijn vertreck gecocht omme alhier tot U E.E. Achtb. meesten dienst ende profijt geimployeert te werde[n] voor de somme van duysent guldens als per assignat[ie] daervan apart aen ditto schipper gepasseert, te betaelen naer salvo arrivement ende behouden rys van schip en ingeladene goederen, dat Godt de Heere door sijne genade voorspoedich wil verleenen.

Hiermeede,

Edele, ehrentveste, achtbare, wijse, voorsinnige ende seer discreete heeren,

mijn Heeren, beveele U E.E. Achtb. naer mijne onderdanige ende dienstelijcke gebiedenisse onder die genadige protexie des alderhoochsten ende blijve, soo lange ick leeve,

Mijn Heeren,
U E. dienstwillige geaffect[ioneerde]
dienaer,
M. Beck.

Curacao, in 't fort Amsterdam
den 28enjuly 1657

[29a] TOESTEMMING VERLEEND DOOR MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN SCHIPPER SIMON CORNELISSEN GILDE

1657 juli 28

Alsoo Simon Cornelissen Gilde, schipper opt schip Den Vogelstruys van weegen de Compagnie, de E. Heeren Bewinthebberen van de camer Amsterdam voor het eylandt Curacao eenige victualie en andere goederen ingehadt heeft, omme bij weegen ende over die Caribische eylanden met voorschreven schip over te brengen voor ordinari ende bedongene vracht, ende naer salvo arrivement ende verrichtinge van dien aen Curacao door den Visdirectuer een wederom thuysvracht becoomen heeft met stockvishout voor reeckeninge van welgemelte E. Heeren Bewinthebberen voors. onder conditie dat naer becomene ladinge die thuysryse soude vermogen over die Caribische eylanden [te] doen, ende aldaer in passant ordre stellen op sijne Meesters goederen soo niet alleen op sijn herwarts comste daergelaten maer oock noch in sijn schip is hebbende, vermits geen gelegentheet weesende deselve op Curacao te vercoopen omme deselve aldaer in d'een of d'anderen goeden bekenden vrints handen te laeten ofte selfs te verhandelen, maer dat de gelegentheet mochte voorvallen ende presenteeren, mits dat niet boven veerti[en] daagen daer aen d'eylanden soude mogen vertoeven op verbuerte van sijn bedongene vracht. 't Is dan sulckx dat 't seedert een cleen Compagnies bootien van[de] voors. eylanden gecomen sijnde, soo tijdinge brenght dat die Hollantsche scheepen in Franckrijck in arest gehouden wierden, ende oock

aen de eylanden overall gewaerschout waeren in tijts te vertrecken uyt vreese van oorlogh soo tusschen Franckrijck ende Hollandt voorhanden was, weshalven niet alleen den voors. schipper sigh beswaert is vindende omme sijne ryse derwarts naer d'eylanden ende omme reedenen als voorschreven te doen, maer oock selfs den Visdirectuer niet geraetsaem vindende op soodanige geruchten, een soodanige importante ladinge met stockvishoudt van weegen ende voor reeckeninge van sijne voorschreeven E. Heeren Meesters derwaerts over te risiqueeren ende derhalven heeft liever willen vergunnen ende toestaen, gelijck toestaet mits deesen, dat den voors. schipper, met sijn voors. schip ende ladinge stockvishoudt sal vermogen bij die seguerste weegen ende passagie sijn thuysryse naer Amsterdam op het spoedichste bevorderen bij weegen en over N. Neederlandt, omme aldaer in passant sijne onvercochte goederen in salvo te brengen, ende tot dien eynde sigh adresseeren aen den E.E. Heer Directuer Generael Petrus Stuyvesant, ome met desselfs consent deselve goederen aldaer aen landt te brengen ende te verseeckeren, alles naer usantie en costume daer ter plaetse, mits dat niet langer aldaer sal vermoogen te vertoeven als ter discretie ende believen van den E.E.. Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant voorschreeven.

Aldus gedaen ende gearresteert op het eylandt Curacao in't fort Amsterdam den 28en July anno 1657.

M. Beck

[29b] RESOLUTIE

1658 maart 11

Extract uyt het register der resolutien genomen bij de Bewinthebberen vande West-Indische Compagnie ter camere Amsterdam op maendagh den 11en martij 1658.

Gelesen een geprojecteerde missive aen den Vice Directeur Beck raeckende de soutvaert aen Bonajra ende een naerdere reglement ofte ordre ten dien eynde, vermits den jegenwoordige oorlogh met de croone van Portugael gecon-

cipieert, waerbij alle particuliere toegestaen werden op een gevoegelijcke en bequame maniere sout van daer te mogen haelen ende alhier in dese landen ofte wel adroicture nae oosten te vervoeren, dewelcke beyde naer gedaene omvrage sijn geapprobeert. Sullende dienvolgende de geprojecteerde missive in't net worden geschreven ende 't reglement gedruckt omme daervan aen een ider alhier kennisse te doen ende deselve noch met het gereedt leggende schip 't Postpaert nae Curacao te vervaerdigen; sijnde 't gemelte reglement van innehouden als volcht:

De Bewinthebberen van de Geoctroyeerde West-Indische Compagnie ter camere van Amsterdam notificeren bij desen een yder die 't aengaet, hoe dat Haere E.E. goedtgevonden hebben tot bevorderinge van de navigatie deser landen ende specialijck tot benifitie van de Caribisvaerders, Nieuw Neederlandtsvarders ende alle andere die met commissie van de welgemelte Compagnie uyt dese landen comen te vaeren binnen het district van deselve Compagnie, soodanige ordre te stellen ende voorsieninge te doen op ende aen de soutpannen aen Bonajra en Curacao, dat sijluydens vastelijck vertrouwen een ygelijck naer desen fallen tijden aldaer soutladinge gereedt sall connen vinden, omme 't selve van daer te vervoeren ende te brengen in dese landen ofte elders op de volgende conditien.

Eerstelijck, dat dengeenen die met sijn schip aen Curacao ofte Bonajra eerst compt ende soutladinge versoeckt oock eerst ende voor alle andere die naer comen met alle vlijt vant gereedtste sout voort geholpen sall worden.

Men salt van wegen de gemelte Company leveren in des schips boot, sloep ofte andere vartuygh, sonder dat daervoren ofte voor arbeytsloon yetwets betaelt sall worden, maer sall in plaetse van betaelinge den schipper aldaer passeeren een obligatie van inhout als hier volcht:

Ick ondergeschreven schipper op 't schip genampt bekenne bij desen aen Bonajra in mijn voors. schip ontfangen te hebben van wegen de Heeren Bewinthebberen van de Westindische Compagnie ter camere van Amsterdam lasten souts, op dese conditie dat aen deselve ofte haers recht hebbende vrachtvrij ende sonder eenige gemeene avarije subject te sijn het gerechte vierde part van dien in specie ofte van 't gunt bij vercoopinge suyver daervan procederen sall, prompt haerder keure gelevert ende sonder eenige rescontre ofte cortinge aen 't Caribis lastgelt voldaen sall werden, soo Godt den Heere mij met voorschreeven schip

behouden reyse verleent, onder verbandt van't selve mijn schip met all sijn toebehooren ende voorts van mijn persoon ende goederen, die onderwerpende alle rechten en rechteren. In kennisse der waerheet drey alleensluydende obligatoire recepissen geonder-teeckent den aen 't eylant Bonajra; waervan een voldaen sijnde, d'ander van geender waerden sullen sijn.

In cas dat imant geraden mochte vinden met het sout niet in dese landen te kehren, maer in oosten ofte elders te gaen om 't selve daer te verhandelen, sulcx sall den schipper aldaer gehouden sijn te verclaren ende daervan te teeckenen drey obligatoire alleens luydende recepissen van dusdanige inhout:

Ick onderges. schipper op 't schip genampt.........................bekenne bij desen aen ….. in mijn voors. schip ontfangen te hebben van wegen de Heeren Bewinthebberen van de Westindische Compagnie ter camere van Amsterdam lasten souts, op dese conditie dat aen deselve Heeren ofte haers rechts hebbende vrachtvrij ende sonder eenige gemene avarij subject te sijn voldaen ende betaelt sall werden het gerechte vierde part vandien naer den prijs soot aen haer tot Amsterdam gerendeert sall hebben, laetst voor het vertoonen van d'eerste deeser aen een van mijne reeders ende dat sonder eenige cortinge aen't Caribis lastgelt, rescontre ofte exceptie, al waer 't schoon dat het voors. schip ende sout mochte comen te verongelucken. Verbindende hier onder hetselve schip met al sijn toebehooren en voorts mijn persoon en goederen, ten bedwangh van alle rechten en rechteren. In kennisse der waerheet drye alleensluydende obligatien, waervan eene voldaen d'ander van onwaerden sullen sijn, onderteeckent aen 't eylant...............................den.....................

Die met sijn soutladinge in N. Neederlant sall gaen ofte kehren, deselve sall een obligatie teeckenen volgens dit formelier:

Ick onderges. schipper op 't schip genampt.......................... bekenne bij desen aen in mijn voors. schip ontfangen te hebben van wegen de Heeren Bewinthebberen van de Westindische Compagnie ter camere Amsterdam lasten souts, op dese conditie dat aen de Heer Directeur Generael van wegen deselve Compagnie in N. Neederlant voor reeckeninge ende ten behoeve van deselve Compagnie ter camere voors. vrachtvrij gelevert sall worden een gerechte vierde part van 't voors. sout ofte de rechte waerde van dien ten keure van deselve Heer Directeur, soo Godt den Heere mij daer meede behouden reyse verleent. Hier onder verbindende mijn voorn. schip

met alle sijn toebehooren ende voor[ts] mijn persoon en goederen, ten bedwangh van alle rechten en rechteren. In kennisse der waerheet drey alleens luydende obligatien, waervan eene voldaen d'ander van onwaerden sullen sijn, onderteecken aen 't eylant .... den ....

Bij de bovenstaende occasie van het Bonajris sout meede gesproocken sijnde van Curacaose en Arubise paerden, die aldaer in groote abondantien dagelijcx comen te vermeerderen ende nochtans soo in N. Neederlant als in de Caribische eylanden ende andere plaetsen weinich werden getrocken, daervan de Compagnie dienvolgens geen off weinich voordeel is genietende, ende apparentlijck d'oorsaecke sal sijn den hooge prijs, die op deselve is gestelt. Soo is goedtgevonden ende verstaen om N. Neederlant mehr ende mehr van paerden te versien, die aldaer ten hoogsten dienstich sijn tot de culture van de landen ende bij gevolge grotelycx soude connen comen te strecken tot populatie ende aenwas van die plaetse, ende oock omme de Caribische eylanden ende andere plaetsen daerontrent gelegen mede daervan naer behooren te accommoderen; dat voortaen aen alle ende een ygelijck, die geneegen sij paerden vandaer te haelen ende ter voornoemder plaets oft plaetsen te brengen sulcx met consent en toestaen van dese camer ofte wel den vicedirecteur op Curacao, mits betaelinge voor yder paert alhier ofte op Curacao dat nae N. Neederlant wert vervoert, vijftich guldens in Hollanse waerdije ende voor degeene die naer de Caribische eylanden en andere vremde plaetsen werden gebracht tachtich gelijcke carolse guldens. Behoudelijck nochtans om alle fraude voor te comen, die in dese negotie van de paerden door de faciliteyt van degene die naer N. Neederlant behooren te werden gevoert mocht comen te geschieden, dat de schippers en coopluyden die haere paerden derwarts inneemen, sullen gehouden sijn acte te teeckenen ende haer server en haer schip en goederen te verbinden van dat sij hare voyagie niet en sullen veranderen, maer haere paerden als voors. in N. Neederlant brengen, op peene indien sij contrarie comen te doen, dat sij alsdan boven de eerste beloofde ofte betaelde vijftich guldens van yder paert, noch de somma van vijftich guldens voor yder stuck sullen betaelen.

Naer gedaene collatie is desen
bevonden met de principael
t'accordeeren.

L. van Ruyven

[30] [ONTBREEKT]

[31] UITTREKSEL UIT EEN MISSIVE VAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM AAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO

1658 maart 26

Extract uyt de massive van de E.E. Heeren Bewinthebberen ter camere Amsterdam, van dato 26en martij anno 1658 aen den Vice Directeur Matthis Beck op het eylant Curacao.

Het stockvishout bij U E. mette Vogelstruys ende St. Pieter oovergesonden is bij contract door ons vercocht op conditie dat bij ons in een geruymen tijt in 30 maent geen ander stockvishout vercocht sall werden ende alsoo wij trachten te vermijden alle questie die daeruyt op d'een off d'ander maniere mochte comen te ontstaen soo heeft ons goedt gedacht U E. bij desen aen te schrijven ende wel ernstich te ordonneeren int cleen ofte groot geen stockvishout te vercoopen ofte te verhandelen ofte te laeten vervoeren op Nieuw Neederlandt, de Caribis ofte elders tot onse naerder ordre tensij directelijck aen ons selfs waertoe wij ons verlaten sullen.

Naer gedaene collatie is desen
bevonden met de principael
t'accordeeren.

L. van Ruyven.

[32a] KWITANTIE

1658 augustus 29

Ick ondergeschreven bekenne in des companys magasijn ontfangen te hebben van Jan Harmensen Prins, schipper op ’t scheepien Diemen, ten ooverstaen ende bijwesen van den vaendrich Jan Jacobsen Bruyn ende Frans Pietersen, stuerman van ’t jacht Ouwerkerck, van den E. Heer Directeur daertoe gecommitteert, dese naervolgende goederen in dato 29en Augusty Anno 1658 op ’t eylant Curacao in ’t fort Amsterdam.

Achtien hondert seven en dartich pont vleesch in vier vaten

achtien hondert seven en negentich pont speck in elf vaten
twee hondert scheepels taruwe
hondert scheepels erten
twee hondert deelen
een vadt bloem meel
een ocxhooft Franse wijn
een vatien booter
een ocxhooft mom

Welcke voorschreven goederen als meede de vleys ende speckvaten wel geconditioneert hier aen landt gecoomen sijn.

Des ten oirconde hebbe dit in presentie van voorschreven getuygen onderteeckent.

Actum ut supra.

Was onderteeckent
L. van Ruyven

Als getuygen
Jan Jacobsen Bruyn
Frans Pietersen Sixluiger

[32b] KWITANTIE

1658 September 5

Ick ondergeschrevene Jacob Davitsz, stuerman op des Compagnies scheepien Diemen bekenne van den E. Heer Vise Directeur Mathias Beck ontfangen te hebben op reeckeninge van mijn verdiende maentgelden de somma van dartich Carolus guldens in contant gelt om tot mijn nootdruft laecken te coopen tot cledinge van Jan Gerritsz, schipper van 't verlooren schip De Postpaert.

Des ten oirconde sijn hiervan drie alleensluydende gemaeckt, waervan d'een voldaen sijnde, d'ander van geender waerden is.

Actum Curacao, in't fort Amsterdam den 5 septembris anno 1658.

Jacob Davijtsen

[33] KWITANTIE

1658 September 10

Ick ondergeschrevene Jan Harmensz Prins, schipper op 't jacht Diemen bekenne van den commissaris Laurens van Ruyven ontfangen te hebben uyt des Compagnies magesijn naervolgende goederen:

een smalton en ses en dartich kan gort voor scheepsprovisie

twe schepels ditto voor de parcquiten
acht en dartich greene plancken
een ancker asijn
twee hondert en sestich pont out touwerck
vijftien vadem tros van 48 draden
twintich groote ende cleyne blocx
een werp ancker

Curacao, in't fort Amsterdam ady den 10en September anno 1658.

Was onderteeckent
Skipper Jan Harmensen Prins

[34] MEMORIE VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR CURACAO

1658 September 11

Memorie van nootwendicheeden ende behoeften, soo voor het eylant Curacao etc. ten dienste van de company wert gerequireert.

2 stercke bourewagens met vier raders

paerdentuygh ende gereedtschappen tot voorschreven wagens voor acht treckpaerden

1 carr met twee raeders ende gereedtschappen voor twee parden

1 ploegh met die behoorlijcke gereedtschappen daertoe; eenige nieuwe stercke cruywagens omme sout meede te cruyen

1 nieuwe cooren ofte mael meulen ofte het houtwerck ende materialen daertoe omme hier nieuw gemaeckt te connen werden
balcken deelen ende sparren tot packhuysen
plancken van 2½ duym dick voor batterijen

plancken van 2 duym dick omme des companys steygerschuyt ende barck een nieuw vlack te connen maecken
schwalpen tot affuyten voor ’t canon
claphouters ende een goede quantiteyt houte hoepels voor de cuyper alhier
schmitscoolen

varse victualie van de vruchten soo in Nieuw Nederlant vallen naer geleegentheet dat aldaer can werden gemist, opdat bij aenlandinge van scheepen met neegers ons hier niet mochten verleegen vinden

van alderhande varse thuynsaet

Curacao, in ’t fort Amsterdam den
11en September anno 1658

[35] IS GELIJK AAN 34

[36a] CONNOSSEMENT

1658 September 13

Ick Jan Harmensz Prins van De Rijp Schipper naest Godt van mijnen schepe ghenaemt Diemen als nu ter tijt gereet liggende voor Curacao om metten eersten goeden wint die Godt verleenen sal te zeylen na N. Nederlant alwaer mijn rechte ontladinge zijn sal, oorconde ende kenne dat ick ontfangen hebbe onder den overloop van mijn voorsz schip van u den E. Heer Vise Directeur M. Beck te weten drie en twintich en een half last sout ider last van acht en twintich vol opgehoopte cruywagens al drooge ende wel geconditioneert en gemerckt met dit voorstaende merck. Al het welcke ick belove te leveren (indien mij God behouden reyse verleent) met mijn voorsz schip tot N. Nederlant voorsz aen den eersamen den E.E. Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant ofte aen sijnen facteur ofte gedeputeerden, mits mij betalende voor mijn vracht van dit voorsz goet ende de averije na der usantien van der zee. Ende om dit te voldoen dat voorsz is, so verbinde ic mijn selven ende alle mijn goet, ende mijn voorsz schip met alle sijn toebehooren. In kennisse der waerheyt, so hebbe ic drie connossementen hier af ondertekent met mijnen name, of mijnen schrijvent van mijnent wege, al van eender inhout, het eene voldaen, de ander van geener weerden. Geschreven in Curacao den 13en dach September Anno 1658

Schipper Jan Harmensen Prins

[In marge: stempel met wapen van Amsterdam en daaronder:]
Deze goede oprechte connossementen zijn gedruckt ende werden verkocht bij Francoys Lieshout, boekverkooper wohnende op den Dam in't Groot Boeck.

[36b] NOTITIE VAN GOEDEREN VERZONDEN DOOR MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO

[zonder datum]

Notitie van 't geene als volcht soo neffens desen van den Vis Directeur met't scheepien Diemen aen naervolgende gesonden werdt:

Aen den Edelen Heer Directeur Generael P Stuyvesant:

vijff vaten schuymsout gemerckt

vier vatiens te weeten twee met ingeleyde lemoenen ende twee ditto lemoensop met ditto merck

vier papegeyen in twee coeyen

vier en twintich parquiten in twee coeyen

Aen den Heer Jacob Alrichs op de Suydt Ravier

een vat ofte oxhooft schuymsout gemerckt

twee vatiens te weeten een met ingeleyde lemoenen ende een ditto lemoensop met ditto merck

Aen den Heer Nicasius de Silla

een vatien schuymsout gemerckt

Aen den Heer Secretaris Cornelius van Ruyven

een vatien schuymsout gemerckt

Aen de nieuwgetrouwde Sr. Johannes van Brugh met jeffrauw

Rodenborgh)
een vatien schuymsout)
een vatien ingeleyde lemoenen)
een ditto lemoensop) gemerckt
een papegey)
twalff parquiten)

[37] AANTEKENING VAN GOEDEREN TOEBEHORENDE AAN JOSUA EN MORDAHAY EMRIQUES

1656 januari 1

Memoria de loque dexo el snor Josua e Mordakay Emriques el primer dia del mes de enero 1656 anno

100 pares de sarsillos que me costarae a 20 lb. de tabalo el par

3 dosensas de tiseras pequenas que me costarae 8 lb. de tabalo el par de tiseras.

2 dosenas de tixeras mas grandes que me costarom 11 lb.de tabalo el par.

17 Masos de perlas de Venesia de 10 cordones cada maso que me costarom cada

maso 100 lb. de tabalo. Biene a ser cada cordom a 10 lb.
100 didales de coser que me costarom 150 lb. de tabalo el siento biene a ser libra imedia de tabalo vendidas. dosenas y media de cuchilles nauaxas que me costeron a 3 lb. de tabalo el cuchillo monta 864 lb. de tabalo.
dosenas de tronpos que me costarom a 25 la dosena biene a ser 2 lb. de tabalo la tronpa.
4 millares y medio de aguras a 80 lb. de tabalo el millar biene a ser 8 lb. el siento.

4 groesas de cas caneles que son 48 dosenas que me costaron 200 lb. de tabalo la gresa biene a ser 17 lb. la dosena.

pandoreilles	2000
petis cesaux	288
grand ceseaux	264
peles	1700
des a coustra	150
couteaux	846
espineftert	600
esquielere	360
fonnetter	800
	3 per la livre
	2102/4
	1051-4

[38] AFREKENI NG VOOR DEN KAPITEIN AUGUSTIJN BEAULIEU

1655 DECEMBER 30—1659 april 23

Monsieur Capteyn Augustijn Beaulieu moet hebben 't geene als hieronder volcht:[11]

anno 1656 ady 28 October voor van Josua Mardochay Henricus ontfangen voor reeckeninge van dito naervolgende cramerijen:

7 paer veneetsche pandanten
4 dousijn cleene franse scheerties
1 dousijn groote ditto
110 ps. mans en vrouwen vingerhoeden
28 massen veneetsche peerlen

19 dousijn messen

20 dousijn en 11 ps. trompen

3500 naynaelden

19⅓ dousijn copere bellen

Restanten ditto tegenstaende ontfangen cramerij voor reeckeninge als voors in dato 23en april anno 1659 en ditto Beaulieu geintregeert.

2 pr. veneetse pendanten

———————

———————

29 copere vingerhoeden

26 massen veneetse peerlen

17 ps. messen

8 dousijn trompen

1600 ps. naynaelden

———————

Vercoop van tegenstaende ontfangen cramerij 't sedert den ontfanck tot dato 23 aprill anno 1659.

vercocht 5 pr. ad 3 gl. 't pr.	ƒ15,—,-
vercocht 4 dusijn a 24 st. 't pr.	ƒ57,12,-
vercocht 1 dousijn grote dito a 30 st.	ƒ18,—,-
vercocht 81 ps. a 4½ st. 't ps.	ƒ18,04,8
vercocht 2 massen a 15 gl. de mass	ƒ30,—,-
vercocht 211 ps. messen a 6 st. 't ps.	ƒ63.06.-
vercocht 12 dousijn en 11 ps. a 8 st. 't dosijn	ƒ31,—,-
vercocht 1900 a 12 gl. 't duysent	ƒ22,16,-
vercocht 19⅓ dousijn a 8 st. 't dousijn	ƒ46,08,-
somma	ƒ302,6,8

Mons. Capt. Augustyn Beaulieu

Debit

Anno 1655 ady 30 december voor als per memoriael

56	p. canifas a. 20 st. d'el	ƒ56,—,—	
42	p. linnen a. 36 st. d'el	ƒ75,12,—	
		ƒ131,12,—	ƒ131,12,-

A Ecupagiegoederen

80 enkelde middel nagels		ƒ4,—,—
100 dubbelde ditto		ƒ—,12,—
34 ps. lange plancken a 34 st ’t ps.		ƒ51,—,—
15ps. corte ditto a 20st ’t ps.		ƒ15,—,—
150 ps. hoepels a 3 st ’t ps.		ƒ22,10,—
2 ps. dicke plancken tot affuyten		ƒ20,—,—
1 Balck		ƒ10,—,—
4 claphouten		ƒ1,12,—
1 lange tross lb. 150 a 6 st. 1 lb.		ƒ45,—,—
30 cannen teer		ƒ3,—,—
1 Ancker soo aen Bonayra gevist		
lb. 600 a 3 st. ’t lb.		ƒ90,—,—
	ƒ262,14	ƒ262,14,—

Voor aen Nicolaes Blanche als per Obligatie

door Jaques Alin genooten		ƒ120,—,—
anno 1659 ady 23 April Compt per saldo deeses		ƒ343,—, 8
	somma	ƒ857. 6, 8

M. Beck

Credit

Anno 1655 ady 30 December per een groote sloup met syl en treyl sampt ancker en touw soo hier op ’t lant gelaten heeft ƒ300,—,—

Anno 1656 ady 4 Martij per des companys courael St. Joris van Josua en Mardochaij Henricus voor ditto sijn reeck. ontfangen naervolgende gyten

95 ps groote a 8 schelling ’t ps	ƒ228,—,—	
18 ps cleene a 30 st. ’t ps	ƒ27,—,—	
	ƒ255,—	ƒ255,—

Anno 1659 ady 23 april per als per specificatie van nevensgaende reeck. der cramerij vercocht ƒ302, 6, 8

Somma ƒ857, 6, 8

[39] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1659 april 30

Copye

Aen de Edele Heer Directeur
Generael Petrus Stuyvesant.[12]

Edele, ehrentfeste, manhafte, wijse,
voorsinnige ende seer discrete heer.

Mijn Heere. Met 't scheepien Diemen, dat in dato 19en September jonghst van hier met sout naer costy aen U E.E. afgesonden was aen U E.E. mijnen lesten als per neffensgaende copyen daeraen mij referere ende alsoo 't selve niet wederom hier vernomen, soo sijn niet sonder bedencken of wel het een of ander ongeluck, hetsij in't gaen ofte comen gehadt heeft, dat echter niet willen verhoopen.

Jonghst in den maent february hebbe alhier een particulier schip bevracht ende afgelaaden van ontrent eenhondert vijfftich lasten groot met stockvishout en huyden voor de Companye als particuliere dat op den 4en martij van hier achterom Engelandt naer Amsterdam vertrocken is, hebbende mede goede quantityt contanten voor particuliere alsmeede eenige voor de Company. Godt de Heere sij gebeeden 't selve voorspoedich ende sonder ongeluck in salvo te brengen ende alsoo de gelegentheet hier gans onverwacht offriseert dat 't schip daer deesen mede gaet De Vergulde Meulen, hier in passant is aengecomen door gebreck van water, waerdoor occasie becomen deese weenigh regulen tot couverto van de incluysen aen onse E.E. Herren Meesters op Amsterdam te schrijven die ick open gelaten opdat U E.E. mede mochte werden verstendicht van 't geene hier passeert omme te excuseren in deesen daervan te elargeeren met dienstelijck versoeck als U E.E. daervan suit weesen bedient, deselve te sluyten ende onder U E.E. couverto met die eerste gelegentheet voorts te bestellen.

Mij is leet dat wij hier soo weenigh occasie ende gelegentheet hebben met U E.E. te correspondeeren ende datter geen capabel scheepien is soo tusschen N. Nederlant ende hier in ’t vaerwaeter mochte blijven continueeren, omme het nodige vandaer hier ende wederom van hier derwarts over te brengen, dat een capabelder scheepien als ’t scheepien Diemen dienden te weesen, met een trouwe schipper ende volck daerop, omme iets van importance daerin te durven resiqueren.

Occasie offrisserende dat U E.E. verleegen sijnde omme sout, hebben hier aen St. Jan noch ontrent twe hondert last leggen tot U E.E. dienst.

Soo datelijck in’t schrijven van deesen arriveert hier godtloff binnen de haven Sr. Augustijn Heermans met’t galiooth Nieuw Amstel daermede ontfangen verscheydene van U E.E. aengename missive als oock van andere vrinden die Godt believende, met deselve galiooth sall beantwoorden ende omme den brenger deeser niet op te houden sal deesen eyndigen.

Hiermeede,

Edele, ehrentfeste, manhafte, wijse, voorsinnige ende seer discrete heere beveele U E.E. met alle diegeene soo U E.E. lieff sijn, naer onser aller groetenisse onder die genadige protexie des Alderhoochsten en blijve, soo lange ick leeve,

Mijn Heere,

Curacao, int fort Amsterdam
den ultimo april anno 1659.

U E.E. dienstwillige, geaffectioneerde
vrin[t] en dienaer,

[40] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1659 mei 16

Duplicat

Aende Edele Heer Directeur Generael
Petrus Stuyvesantt

Edele, ehrentfeste, manhafte, wijse,
voorsinnige ender seer discrete heer.

Mijn Heere. Met't schip Den Vergulden Meulen in dato ultimo april was aen U E.E. mijnen jonghsten als per neffensgaende copye daeraen mij referere. Nu bevinde mij antwoort schuldich op U E.E. aengename missive van dato 4en en 6en marty soo per 't galiooth Nieuw Amstel op 't sluyten van mijn jonghste missive in dato ultimo april per Sr. Augustijn Heermans wel ontfangen hebbe. Het heeft ons op 't hoochsten leet geweest te verstaen dat't jacht Diemen soo van hier in dato 19en September laestleeden met een ladingh sout aen U E.E. gedepescheert, noch niet a costy gearriveert was. Off nu 't selve jacht wederom d' een of d' andere plaets sal hebben aengedaen door leckagie, ofte wat d' oorsaeck is van't selve retardement, hebben alsnoch geen tijdinge ende staet te duchten schoon dat noch eyndelijcken behouden rys compt te doen, dat soo goeden uytslagh met de ladinge sout niet sal aentreffen als wel soude hebben gedaen soo wanneer voorspoedich a costy gearriveert was. Echter soude ons lieff weesen omme te hooren dat noch eyndelijcken behouden sal sijn overgecomen.

Brenger deeser Sr. Augustinus Heermans twijffele niet ofte sal aen U E.E. largo bericht toebrengen wat tot bevorderinge van de gemene trafique ende onderlinge correspondentie tusschen N. Nederlant en de Curacausche eylanden vooreerst het aparenste ende profitabelste is. Ende naerdemael dat sijn E. mij bericht dat in Nieuw Nederlandt die nieuwe ende vaverabele resolutie soo bij de E.E. Heeren Bewinthebberen ter camere Amsterdam over het affhalen van sout ende paerden beraempt noch niet kenbaer was, soo hebbe aen sijn E. daervan een copye behandicht ten eynde opdat in

voorvallende occasie sigh onderlinge daervan soude connen bedienen. Doch die paerden souden moeten van Aruba gehaelt worden alsoo van hier niet connen werden gemist ende het sout van Bonayra ende Curacao. Ende ten ware het ons aen materialen gemanqueert, souden hier selfs noch een a twe goede soutpannen, beter als St. Jan doen opmaecken. Ende alsoo overlange omme die materialen geschreven soo vertrouwe deselve alle dagen tegemoet te sien, als wanneer wij verhoopen hier sooveel sout op voorraeth te sullen becomen dat noyt geen scheepen ofte vaertuygen van costy tevergeeffs omme sout comen sullen, glijck tegenwoordich oock niet en hebbe op't versoeck van gemelten Sr. Augustynus Heermans geaccordeert dat soo veel lasten sout aen St. Jan in sijn voors. bevracht galiooth Nieuw Amstel sal innemen als 't selve voeren can. Ende naerdien 't sout al te swaren last ist omme sijn volle ladinge alleen daervan in te nemen soo hebben sijn E. geaccordeert ende toegestaen dat voor reeckeninge van de E.E. Heeren Bewinthebberen ter camere Amsterdam onse Heeren Principalen soo veel stockvishout in voors. galiooth sal inscheepen als behalven sijn ladinge sout sal connen voeren onder soodanige sivile vracht glijck als met U E.E. acosty daer over sal comen te accordeeren.

Wat ordre dat ick wegen stockvishout uyt patria van onse voors. Heeren principalen becomen hebbe gelieve U E. te sien uyt het extract van haer E.E. Achtb. missive de dato 26en martii anno 1658. Derhalven is mijn gans dienstelijck ende vrindelijck versoeck dat U E.E. believe met die eerste van daer vertreckende scheepen ofte schip op Amsterdam, het voors. stockvishout directelijck aen haer E.E. Achtb. over te senden omme redenen als in deselve haer E.E. Achtb. ordre breeder te sien, daeraen mij omme cortheet referere.

Alsoo verstaen dat die Caribische muscobado suycker acosty tot hogeren prijs connen werden vercocht als wel in Hollant, soo hebbe deese occasie niet willen versuymen aen U E.E. voor reeckeninge van de Compagnie als per neffengaende lijste blijckt, seeven vaten daervan soo alhier genegotieert toe te senden wegende samen netto lb. 3789 met dienstelijck versoeck dat U E.E. deselve ten meesten dienst ende profijte van de Compagnie gelieft te doen vercoopen ende het netto procedido daervan aen haer E.E. Achtb. met de eerste gelegentheet over te senden off wel de suyckeren selfs soo als U E.E.

aldaer naer behouden overcompste wert bevinden ten meesten dienst ende profijte van de Compagnie te behooren.

De quantitijt vivres met voors. galiooth volgens lijste hier gebracht ende 't geene door Sr. Augustijn Heermans hier gelaten, blijckt bij quitantie van den commissaris L. van Ruyven, soo als hier in des Compangies magesijn ontfangen is.

Van de moerbesie boomen hebben in een tob maer drie a vier stammen ontfangen ende twijffelen off daer noch eenige substantie genoech bij sal sijn omme te cresseeren ofte niet. Sijn aen Hato op een vochtige plaets in deselve aerde daermede hier gebracht is, in de gront gesett ende can niet schaaden dat bij gelegentheet eenige meerdere gesonden werden op hoope dat se beeter geconditioneert mochten overcomen als deese.

Mij is leet dat U E.E. niet can verder gerieft met eenige der oude Compagnie neegers daer U E.E. omme sijt schrijvendei, doordien twaelff stuckx daervan aen Bonayra onder den Commandeur Hans Fredericks in 't cappen van stockvishout ende beneficeeren der soutpannen in ocupatie sijn, alsoo dat hier niet genoechsaem sijn omme des Compagnies nootsaeckelijcke diensten te verrichten ende derhalven genootsaeckt sal werden met die comptste van nieuwe neegers van de cust van Africa soo alle dagen hier venvacht werden, eenige daervan tot des Compagnies dienst alhier uyt te kiesen. Ende wensten soo vroegh quamen dat met deese goede occasie daervan U E.E. gerief mede coste toesenden, daertoe echter verhoope naer deesen geen occasie toe te sullen manqueeren.

Augustinus Beaulieuw, capteyn op 't fregat St. Pieter is hier geweest eenige weenige dagen bevoren de compste van voors. galiooth, als wanneer met mij hier gereeckent weegen alle het geene soo hier uytstaende gelaaten. Hadde ick U E.E. brieven met die beschyden soo veel vroeger gehadt, soo soude die goederen die hij per resto van sijn reeckeninge van hier mede genomen ingevolge van U E.E. schrijvens hebben connen hier houden, dat nu niet geschiet is. Sijn E.E. heeft mij wel gesegt aen U E.E. ordre ende procuratie daertoe gelaeten te hebben omme off niet hier quame sulckx te inneren, maer met dat soo veel schuldich gebleeven was, edoch heeft gewijgert den saldo van sijn reeckeninge bedragende *ƒ*343,8 te ontfangen, mij ordonerende indien dat

U E.E. daer niet omme liet vorderen, dat ick ’t selve dan den armen soude laeten toecomen. Dat mij nu vremt geeft naerdemael costy in ’t magesijn negenhondert guldens schuldich gebleeven is, daertegens dan glijck als hier op des Compagnies boecken blijckt de bovengeseyde *ƒ*343,8 op affcortinge sullen connen dienen ende can omme de rest off hier off in N. Nederlant daer het eerste compt aen te landen aengesproocken werde[n]. Ick sal ondertusschen de pampieren daervan soo lange hier onder mijn bewaringe blijven behouden, tot U E.E. naerder ordre ende sende alleen hierneffens de reeckeninge soo als hier met mij geliquideert.

D’obligatie ende connossementen van de ladinge soo als hier met Sr. Augustinus Heermans geaccordeert ende voor reeckeninge van de Compagnie ingescheept gaen hierneffens en sal mij daeraen ende die vordere bijlaagen ome cortheet refereeren.

Hiermede,

Edele, ehrentfeste, manhaffte, wijse, voorsinnige ende seer discreete heer, beveele U E.E. naer onser aller dienstelijc[ke] gebiedenisse met sampt alle soo U E.E. lieff sijn onder die genadige protexie des Alderhoochsten ende blijve soo lange ick leeve

Curacao in ’t fort Amsterdam
den 16en mayo anno 1659.

Mijn Heer
U E.E. dienstwillige, geaffectioneerde
dienaer ende vrint.

[41] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1659 augustus [23]

Duplicat

Edele, ehrentfeste, manhafte wijse,
voorsinnige ende seer discreete Heer.

Mijn Heere. Wat aen U E.E. naer gelegentheet des tijts met 't galiooth Nieuw Amstel per Augustinus Heermans geadviseert, daervan gaen hier neffens de duplicaten ende sal ons aengenaem weesen van desselfs tijdelijck ende goet arrivement met die eerste occasie te verstaen glijck oock deese goede occasie en gelegentheet van de scheepien Speramundy per schipper Jan Pietersen niet hebben willen versuymen de continuatie en gelegentheet deeses eylants (Godtloff tot op heeden toe) aen U E.E. te atviseeren betreffende de commersie met onse naeste gebeuren alsoo dat tot noch toe hier sooveel goet niet gebracht is, dat courante waaren geweest sijn off is alles vercocht ende voornamentlijcken den handel met die neegers soo die Company op deese plaets voor haer gereserveert heeft. Hier leggen tegenwoordigh twe scheepen soo veel als reysvaerdigh omme van hier adroyture naer 't vaderlant te gaen die mij soo veel occupatie geven dat geen tijt ovrigh hebbe omme in deesen largo aen U E.E. te schnjven wesende het eene een Companys schip genaempt Den Coninck Salomon soo met dryhondert een en dartich slaven van Guinea hier op den 2en July gearriveert is waervan 300 ps. op leveringe aen seecker Spaense negotiant ad eenhondert ende vijftich stucken van achten ieder ps. soo veel als vercocht hebbe die alle dagen hier verwachtende ben omme deselve te comen ontfangen en wensche dat bevoor 't vertreck van voors. twe scheepen geschieden mochte omme aen de Ed. Heeren Meesters het prosedido daervan te mogen toesenden. Van welcke voors. negers heeft Franck Bruyn voor U E.E. twe jongens met een mysken uijtgesocht, soo met dit scheepien over comen hebben deselve soo veel mogelijcken tegens de coude versien. Insgelyckx heeft dito Franck Bruyn twe voor den commissaris Van Brugh uijtgesocht die oock met deese occasie voor dito commissaris reeckeninge sijn overcomende, daervoor dat U E.E. die betalinge van dito Van Brugh van wegen en voor reeckeninge van de Compagnies gelieft te laeten ontfangen soo als U E.E. in billicheet verstaet te behooren. Den commies Laurens van Ruyven heeft hier mede twe jonge neegers gecocht voor reeckeninge van sijn broeder den heer secretaris a costy ten prijse als die parthij hier heb vercocht is ad eenhondert vijftich pathienje ps. Ick ben noch alle dagen een schip met neegers verwachtende, wenste dat hier waeren al was het tot duysent stucks, den voors. coopman alleen soo als voors. hier verwachte omme de als voors. van Den Coninck Salomon te comen haelen is suffisant en sal die graegh met

eenen meede coopen.

Ick hebbe ordre van de E.E. Heeren Meesters omme eenige negers tot bijftien a sesthien in't getal tegens't voorjahr aen U E.E. te senden, die nu wel souden hebben connen mede over comen. Maer alsoo hier niet versien sijn van groff laken omme de selve te cleeden ende oock bevreest off sij daertegens de winter niet souden connen aerden ende voortaen hier geen neegers sullen manqueren, soo vinden goet volgens d'ordre van de E.E. Heeren Meesters tot tegens 't voorjahr te wachten, als wanneer oock een jonck negerinnetie voor Sr. Augustinus Heermans, soo mij daeromme versocht heeft, senden sal. Ondertussen verhope mede selver van U E.E. atvys en ordre te ontfangen off U E.E. omme eenige meerder neegers als voors. benodicht sijt en van wat ouderdom en quantityt U E.E. deselve gesonden begeert tot mijn gouverno.

Wij verwachten hier met smarten naer d'een of d'ander schip uyt vaderlandt dat ons eenigh secours van victualie mochte toebrengen alsoo wij hier niet als van alles van doen hebben soo wel brootcost, potspijs, vleesch, speck etc.

Ick vreese dat de Heeren Meesters staet maecken op 't jacht Diemen dat ons selve van costy victualie genoech sal toebrengen, waerdoor sij ende wij geabuseert sullen sijn ende sal hun in de vente der negers meer schaden toebrengen als de cost die wij van doen hebben, soo tot onderhout van guarnesoen als voomamentlijck die neegers reede gecomen ende noch te comen. Indien geen cost tijdelijck compt thienmael waerdich is can niet bevroeden waerom de E.E. Heeren Meesters in 't senden van vivres soo slap sijn naerdemael een van het nodichste is soo ick haer E.E.:Achtb. bij alle occasie hebbe geatviseert en gerecommandeert tot voorraeth van de neegers en alle andere voorvallen te senden.

Ick wenste dat U E.E. gelegentheet hadde ende dit scheepie ofte een ander op het spoedichsten met soo veel groff houtwerck als voor deesen ende nu andermael per memor[ie] hier nodich requireert voor een raisonabelen vracht weder op het spoedichsten conde herwarts [ ]poneren met soo veel victualie als U E.E. missen cont, waeraen U E.E. ons vrintschap en de Ed. Compagnie grooten dienst sult comen te doen. In di[en] een ladinge sout van hier ofte paerden van Aruba gerequireert werden, connen daertegens wederom op U E.E. ordre geaccommodeert werden.

Mij is leet dat nu en dan Spaense schepen binnen onse hav[en] hier comende, verleegen sijnde omme victualie en ecup[agie]behoeften en andere materialen omme hunne scheepe[n] te repareren, dat deselve niet can gerieven. Tot weljcken] eynde beryts over lange eenen voorslagh gedaen aen o[nse] Ed. Heeren Meesters in"t vaderlandt, omme onder anderen hie[r] een timmerwerff op te rechten met alderhande material[en] en ecupagie behoeften versien, omme alle soodanige scheepen van alles te connen gerieven, waerdoor te meerder geanimeert ende aenlockinge soude werden gegeven met hun scheepen hier binnen onse haven te comen ende te meerder negotie veroorsaecken. Oock de nootsaecklijckheet voorgedragen hoe dat deese plaetse voortaen met meerder besettinge versien diende als tot noch toe tot maintenu ende verhoedinge van alle vremden imaginatien soo die Ed. Compagnie in deese soo wel en goede aengevangene negotie souden willen soecken te verhinderen ofte te perturberen ende tot meerder encouragement dergener die hier onder haere vleugelen comen handelinge doen ende andere toevallen die in tijden van vreede soo wel als in oorlogh in acht genomen dienden, dat deese plaetse in meerder extime en aensien sal brengen als tot noch toe geweest sijn.

Wij sijn hier niet sonder bedencken dat Godt genadelijck wil verhoeden indien Engelandt met Hollandt wederom in oorloogh quame, off wel deselve niet jalours van deese plaetse en begonnen negotie sijnde, ons hier ten eersten souden comen atacqueren, alsoo sij daer op uyt sijn indien sij conden geerne overal de negotie alleen wilden hebben ende die Hollanders 't selve verhinderen als ten deelen uyt de proceduren soo met Sweeden tegens Denemarcken in preyuditie van Hollandt reede gepasseert is, waervan d[ ]cloot noch niet te nedergeleyt is ende waren volgens die tijdinge soo ons dit scheepien gebracht heeft, vijftich cloecke Engelse scheepen tot assistentie van de Swee[den] naer den Sont, daertegens lagh een vlooth in Hollan[dt] omme behalven de vlooth soo rede uyt Hollandt tot [ ] assistentie van Denemarcken voor d[ ]egen de [ ]neghs geweest is omme ten eersten mede derwarts te gaen onder 't beleijt ende commando van den Visatmirael De Ruijter. Van het gesuccideerde dienaengaende sien wij nu met verlangen tijdinge tegemoeth. Godt de Heere geeve dat alles ten besten van 't vaderlandt en tot eenen goeden bestendigen vreede mach sijn uytgevallen

alsoo den oorlogh niet als ruyneux is ende alle commersien verachtert.

Wat quantityt sout dit scheepien Speramundy uyt de soutpan van St. Jan alhier ingenomen heeft, daervan gaet d'obligatie van den schipper geteeckent hierneffens onder een couverto apart aen U E.E. daeraen mij omme cortheet referere.

Wij hebben hier op mijn peditie uyt't vaderlandt een treffelijck jonckman tot predicant met dit scheepien becomen met namen Adriaen Beaumont en jonghman van goet en stichtelijck leeven, treffelijck van gaven en suyver van leer. Alsoo dat Do. Machiel Zyperus en sijn huysvrouw met deese occasie naer costy comen op hoope aldaer tot d'een of d' ander beroep te comen. Daertoe gelove dat wel voor hem gelegentheet soude weesen indien dat met een goet testimonium van hier quame te vertrecken ende sigh soodanigh gedragen dat sulckx hadde mogen meriteren.

Ick wensten tijt en gelegentheet te hebben om aen U E.E. larger en breeder met deese occasie te connen schrijven alsmede aen verschydene andere goede bekende vrinden a costy; dat echter met het depescheeren van voors. scheepien en andere Spaense scheepen en negotianten soo present hier sijn 't selve doet uytstellen tot per den naesten, Godt believende.

Weegen die groote droochte soo hier continueert, hebben geen orangie appelen noch limoenen omme U E.E. te connen senden, niettemin sende aen U E.E. hierneffens vier anckers limoensop soo van de Cust van Africa becomen die versoecke in danck gelieft te ontfangen, met noch twe vaten met schuymsout voor U E.E. menagie met voorstaende merck bij occasie en gelegentheet van iets meerder en beeters, sullen niet manqueeren U E.E. daervan te provideeren.

Hiermeede,

Edele Ehrentfeste Manhafte Wijse Voorsinnige ende seer Discrete Heer beveele, U E.E. naer onser aller gedienstelijcke gebiedenisse met sampt Mevrou Stuyvesants en alle soo U E.E. lieff sijn, onder de genadige protexie des alderhoochste[n] en blijve soo lange ick leeve,

[ ] In 't fort Amsterdam   Mijn Heere U E.E. dienstwillige

[ ] Augusty anno 1659 geaffectioneerde vrindt ende dienaer.

[42] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIRECTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1659 September 10

Duplicat

edele, [ ] manhafte, wijse, voorsinnige, [ ] seer discrete heer.

Mijn Heere. Alsoo 't scheepien Speramundy alhier de bay van St. Jan niet heeft connen ofte durven aendoen omme daer sout in te nemen ende derhalven geresolveert over te steecken naer Bonayra omme aldaer sijn lading sout in te nemen, glijck oock desweegen aen den Commissaris geschreven en ordre gegeven het voors. scheepien na[sijn] arrivement aldaer op 't spoedichsten te depescheeren. Echter twijfelende of niet noch wel des Compagnies sloup het voors. scheepien daeraen treffen mochten, so[ ] met eenige behoeften derwarts ben sendende ten eynde deese weenige regulen tot converto der missive aen de E.E. Heeren Meesters aen U E.E. te dirigeren wesende die duplicaten soo van hier met Den Coninck Salomon en St. Jan adroiture op den 3en September naer 't vaderlandt sijn vertrocken, hebbende selve open gelaten met dienstelijck versouck als U E.E. sigh daervan heb[be] bedient, alsdan gelieft te sluyten ende met de eerste gelegentheet neffens U E.E. missiven aen de [ ] Heeren Meesters te oversenden ende alsoo 't sedert an de[ ] hier niet is voorgevallen als in de selve missive werdt gedacht soo sal mij omme cortheet daeraen refereren.

Hiermede,

Edele, Ehrentfesten, Manhafte, Wijse, Voorsinnige ende seer discrete Heer beveele U E.E. naer onser aller dienstlijcke gebiedenisse sampt mevrouw Stuyvesants ende alle soo U E.E. lief sijn onder die genadige protexie des Alderhoogsten en blijve soo lange ick leve

Curacao, in 't fort Amsterdam, den 10en September 1659.

Mijn Heere, UEE dienstwillige, geaffectioneerde vrient ende dienaer.

[43a] SCHEEPSJOURNAAL VAN DE ST. JAN

1659 mart 4—1659 november 4.

Copy

Journael gehouden op 't schip St. Jan begonnen den 4 marty in 't jaar anno 1659.

den 4en marty	Lichten wij ons ancker door ordre van den E. Heer Directeur Johan Valkenborch en den E. Heer Directeur Jasper van Heussen, om onse reyse te vervorderen naer Rio Reael om aldaer slaven voor de E. Compagnie te handelen.
den 8en ditto	Op Saterdach arriveerden met ons schip voor Arda om aldaer te lichten den ondermeester nevens aen Tammorijn tot verversinge voor de slaaven. Gingen 's anderen daegs wederom t' seyl om ons reyse te vervorderen naer Rio Reael.
den 17en ditto	Arriveerden in Rio Reael voor een dorp genaempt Bany. Aldaer vonden wij het companys jacht genaempt De Vrede. Hetselve jacht werdt tot behulp van ons uytgesonden om slaaven te handelen.
	In april niet gepasseert als slaaven te handelen.
den 6en mayo	Is een van onse matroosen overleeden genampt Claes van Dienen van Durgerdam.
den 22en ditto	Lichten wij wederom ons ancker en liepen uyt Rio Reael nevens het jacht De Vrede. Hebben aldaer gehandelt twee hondert negentien stucx slaaven, soo mans ende vrouwen, jongens als meysies en wij setten ons cours naer't Hooge Lant van Ambosius om aldaer cost voor de slaaven te soecken, alsoo in Rio Reael niet te becomen was.

den 26en ditto	Op Maendach arriveerden wij onder 't Hooge Lant van Ambosius om aldaer victualie voor de slaaven te soecken en wij hebben aldaer seven daagen t' soeck gebracht maer qualijck soo veel becomen als de slaaven daglijcx consumeerden, soo dat wij resolveerden naer Rio Cammerones te loopen om te sien of aldaer eenige cost voor de slaaven te becomen waare.
den 5en juny	Op Donderdach arriveerden in Rio Cammerones en het jacht De Vrede gingck opwart om cost voor de slaaven te soecken. Denselven ditto is onse cuyper overleeden genampt Pieter Claessen van Amsterdam.
den 29en ditto	Op Sondach resolveerden wederom om onse reyse te vervorderen, alsoo aldaer oock weenich cost voor de slaaven te becoomen was door de groote reegen die wij daglijcx hadden. Alsoo datter veel slaaven aen de roode loop raeckten door de sjechte victualie die ons van Delmina werdt meede gegeven, waeronder vele vaten gort waaren die niet bequaem was om te gebruycken. Hebben alsdoen aen de schipper Adriaen Blaes overgelevert hon[dert] vijf en 't neegentich stucx slaaven bestaende in een en tachentich mans, een hondert en vijff vrouwen, ses jongens en drey mey[skens] waervan de connossementen sijn geteeckent en een met het jacht De Vrede naer Delmina gesonden neffens een reeckeninge en[de] recipissie van resterende goederen.
den 25en July	Arriveerden wij aen Cabo de Loop du Consalvo om aldaer water [en] branthout te haelen.

den 27en ditto — Is onse meester overleeden aen de roode loop, genaempt Martijn de Lanoij.

den l0en augusty — Arriveerden het companys schip genampt Den Swarten Arent comende van Casteel St. George del Mina gedestineert naer patria.

den 11en ditto — Resolveerden wij wederom om ons reyse te vervorderen naer 't eyl[ant] van Annibo om aldaer eenige vervarsinge voor de slaaven te coop[en]. Wij hebben aen Caep de Loop geleegen sestien daagen om water ende branthout te haelen. Onder de watervaten sijn in de veertich stucx in duygen geweest e[nde] onbequaem om te versien, alsoo onse cuyper in Rio Cammerones is overleeden en anders geen hadden die deselve weer coste repareren.

den 15en ditto — Arriveerden aen 't eylant Annibo. Hebben aldaer tot verversing voor de slaaven gecocht hondert halff keer boontiens twaelf verckens, vijf duysent coekersnooten met vijff duysent soete oranje appelen nevens eenige andere verversinge.

den 17en ditto — Gingen wederonder seyl om onse reyse te vervorderen naer 't eylant Curacao.

den 21en September — Heeft den schipper den scheepsraet achter geroepen en geresolveert om aen 't eylant Tobago te loopen en aldaer water te haelen, souden anders door gebreck van water gestorven hebben, alsoo ons watervaten vele waren uytgeleckt.

den 24en ditto — Op Vrijdach arriveerden aen 't eylant Tobago; haelden aldaer water en cochten oock eenich broodt voor ons volck, alsoo sij in drey weecken

	geen rantsoen hadden gehadt.
den 27en ditto	Gingen wederom t'seyl om onse reyse te vervorderen naer 't eylant Curacao als vooren.
den len november	Verlooren wij ons schip op het riff van Rocus en ons volck vluchten datelyck in de boot, alsoo der geen apparentie was om slaven te bergen, alsoo wij het schip mosten verlaeten door de groote brandinge.
den 4en ditto	Arriveerden wij met de boot aen 't eylant Curacao. Den heer Gouverneur Beck ordonneerden twee sloepen om de slaaven uyt het wrack te haelen, waervan den eenen sloep van een roover wierde genomen met vier en tachentich stucx slaaven.

[43b] LIJST VAN OVERLEDEN SLAVEN OP HET SCHIP ST. JAN MET VERKLARING OMTRENT DE SCHIPBREUK

1659 juni 30—1659 november 4

Copy

Lijste van de overleeden slaaven op het schip St. Jan van den 30 juny tot den 29 October in't jaar anno 1659.

	mans	vrouwen	jongens
juny 30	3	2	
July 1 dito	2	1	
den 3 dito		1	
den 5 dito		2	1
den 6 dito		1	
den 7 dito	1		

den 8 dito	2	1	
den 9 dito	2		
den 10 dito		2	
den 12 dito		1	
en 13 dito	2		1
14 dito	1		
den 16 dito	3	2	
den 17 dito	2		
den 18 dito	3	2	
den 19 dito	1	3	
den 20 dito	1		
den 21 dito	1	1	
den 23 dito		2	
den 24 dito	1	1	
den 25 dito	2	1	
den 26 dito	1		
den 28 dito	3		
den 29 dito		2	
augusty den 2 dito	2		
den 3 dito	1		
den 6 dito	1		
den 8 dito	2		1
den 9 dito		1	
den 11 dito		1	
den 16 dito	1 man overbort gesprongen		
den 18 dito	1		
den 20 dito		1	
den 22 dito		1	
en 23 dito		1	
den 24 dito	1		
den 29 dito		1	
den 31 dito	1	1	
	41	31	3
	mans	vrouwen	jongens

september den 3 dito	1		
den 6 dito	2		
den 7 dito	1		
den 8 dito	1	1	
den 13 dito	1	1	
den 14 dito	2	2	1
den 16 dito	1		
den 23 dito		2	
den 24 dito	1	3	
den 26 dito		1	
october den 1 dito	2		
den 3 dito	1	1	
den 4 dito		1	
den 10 dito	1	2	
den 12 dito	1		
den 13 dito	1		
den 19 dito		1	
den 23 dito	1		
den 29 dito	1		
	59	47	4
	mans	vrouwen	jongens

Den eersten november twee uhren voor dagh hebben wij [het] schip St. Jan verlooren op het rif van Rocus en bennen met een boot gevlucht naer het eylant Curacao en lieten in ’t schip St. Jan staen of blijven vijf en tachentich pieces slaaven, soo mans als vrouwen en jongens en meyssiens en bennen den vierden deser maent aen Curacao gearriveert.

[44] NOTARIEEL BEVRACHTINGSKONTRAKT

1659 april 5

Copia L. S. Schaef

In den naem des Heeren Amen. In den jaere van der geboorte desselfs ons Heeren ende Salighmaeckers Jesu Cristy 1659 den 25en January sijn voor mij Henrick Schaeff, notaris publicq bij den Hove van Hollandt geadmitteert, t' Amsteldam resideerende ende den ondergeschreven getuygen, in eygener persoonen verscheenen ende gecompareert, de Heeren Eduard Man ende Abraham Wilmerdoncq, Bewinthebberen van de Geoctroyeerde Westindische Compagnie ter camere alhier in Amsteldam, als hiertoe bij het collegie van de heeren, hunne medebroederen, geauthoriseert, als bevrachters ter eenre ende schipper Jan Janssen Eyckenboom van Hoorn, meester (naest Godt) van sijnen schepe genaemt Den Eyckenboom, langh 120 wijt 25 ende een halff, hol 40 ende een halff daerboven vijff ende een halff ende ses voeten met een schans ende back, ter andere sijde.

Ende verclaerden de voors. comparanten ende verclaeren bij desen seecker contract van bevrachtinge van den voors. schepe met malcanderen ingegaen ende gemaeckt te hebben, in der forme ende maniere hiernae beschreven. Te weeten dat den voors. schipper gehouden sal sijn, sijn voors. schip alhier ter steede metten aldereersten gereet te leveren, dicht, wel gecalefaet ende voorsien van goede, genoechsaeme anckers, touwen, taeckels, seylen, lopende ende staende want ende andere toebehoorende nootsaeckelijckheyden ende gereetschappen ende hetselve monteeren met thien goede stucks geschuts, cruyt ende scherp daertoe gerequireert ende andere ammunitie naer advenant; dies dat de nodige consumptie van het cruyt ende scherp voors. bij de Compagnie sal vergoedet worden. Bij welcke thien stucken geschuts de voors. Compagnie noch soo veel andere stucken geschuts op het voors. schip sal mogen leggen als't haer geliefft ende bequamelijck daer opleggen cunnen ende cruyt ende schetp daertoe oock selffs versorgen ende bekostigen. Mits dat in de nodige consumptie van dien, de voorn. schipper het contingent van sijn voors. schip oock sal draagen. Dat vorders de gemelte Compagnie hetselve schip sal bemannen met soodanigh ende soo veel volcx ende voorsien van victualie soodanich het deselve Compagnie believen ende goetduncken sal. Hetwelck van d'een en d'ander sijden gedaen sijnde sal het voors. schip van wegens de voors. Compagnie affgeladen worden ter voller ende bequame lading toe, off tot soo verre als het deselve voors. Compagnie gelieft met alsulcke goederen, waeren ende coopmanschappen als deselve sal goetvinden.

Geladen wesende sal het selve schip met de eerste bequame wint ende weder, soo Godt alsdan verleenen sal, afgesonden worden ende seylen van dese landen recht daer nae de Custe van Africa ende deselve cust van boven aff, off van Cabo Verde af langs loopen ende alle handel, plaetsen ende poorten aendoen, handelen, leggen ende verblijven naer goetvinden van de voors. Compagnie ende haren commys tot voor het casteel St. George del Mina alwaer sijluyden van den Directeur Generael ende Raeden van de Compagnie ordre sullen ontfangen ofte vinden off van hier haer mede gegeven worden. Ende verseylen nae de Bocht van Guinea ende alle andere plaetsen daerin gelegen aendoen ende behandelen nae d'ordre die den Generael ende Raeden hem geven sal off van hier gegeven sal worden. Van daer voorts nae het eylant Curacao, Buenaire ende Aruba in Westindien ende oock nae Nieu Nederlant ende alomme elders daer het die Compagnie off hare ministers geraeden vinden ofte ordonneeren sullen ende mede aen alle deselve quartieren ende plaetsen, handelen ende traficqueeren goederen, waeren ende coopmanschappen, als oock volck innemen, laden ende lossen, mede tot believen van de voors. Compagnie ofte haere ministers. Ende tot dien eynde op deselve custen, quartieren ende plaetsen seylen ende herseylen, heen ende wederlopen, anckeren leggen, lossen laden ende herladen soo dickwils ende menichmalen daer ende soo langh den dienst van de Compagnie verstaen sal worden sulcx te vereysschen. Voorts vandaer keeren ende comen tot voor deser steede Amsteldam off ter gedestineerde los plaetse. Ende aldaer naer behouden overcomste ende salvo arrivement de ingenomen retourladinge ende goederen aen de voors. Compagnie lossen ende utleveren. Hetwelck gedaen wesende sal hem schipper voor de bedongen vracht verscheenen wesen yder maent de somme van acht hondert guldens van 20 stuiver 't stuck. Des dat die Compangie vast staet voor de tijt van ses aen malcander volgende maenden off langer duyrende, alsdan nae beloop des tijts, te reeckenen, alle lopende maenden nae de almanac, in te gaen, ende aanvangh te nemen als het schip om de reyse te vorderen, buyten de leste tonnel van't Texel in zee sal gecomen wesen ende te expireeren als hetselve tot voor dese steede Amsteldam off ter gedestineerde losplaetse als vooren in salvo sal sijn gearriveert ende sijn ancker sal hebben laten vallen. Te betaelen 14 dageh a drie weecken nae de voors. ontlossinge hier te lande, mitsgaders haverie ende pilotagie naer coustume van der

zee en de daerenboven noch een caplaecken voor de voorn. schipper tot discretie van de Compagnie. Ende sal denselven schipper met ende benevens het volck van de comp. oock met het voors. schip de reyse magh doen om op het schip ende desselffs gereetschappen ende toebehoorten toe te sien, genietende de montcosten van de Compagnie maer blijvende de maentgelden ofte gagie buyten lasten van deselve. Ende sal hij daer ende boven de ordren ende instructien articulbrieff ende andere reglementen van de Compagnie geduyrende de reyse onderwurpen wesen, min noch meer dan off hij deselve oock hadde be-eedigt, dewelcke mit hier alhier gehouden worden voor geinsereert. Ende besonder oock aengaende de particuliere ofte privee verbooden handelinge, inscheepinge ofte overvoeringe van particuliere off privee goederen, coopmanschappen ofte comptanten, op peene als volgens den voors. articulbrieff, ordren ende instructien van de voors. Compagnie. Verbindende hieronder de welgemelte Heeren Bewinthebberen, comparanten in desen, voor de voldoeninge van de voors. bedongen maent ofte vrachtgelden, haverie ende pilotagie hunne privee persoonen ende goederen ende den voors. schipper specialijck mede sijn persoon, schip gereetschappen ende bedongen vrachtgelden ende generalijck alle sijn andere goederen, roerende ende onroerende, present ende toecomende geene uytgesondert, tot submissie van den Hove van Hollant ende alle rechten ende rechteren. Alles oprecht gedaen t' Amsteldam ter presentie van Crijn van Seventer ende Marten Hegervelt, poorters als getuygen hiertoe versocht.

Coll.

Utgegeven voor copie desen 5en
aprilis anno 1659. Bij mij

H. Schaeff, not. pub.

[45] CONNOSSEMENT

1659 mei 2

Ick ondergeschreven bekenne in des Companys magesijn ontfangen te hebben van Jacob Jansen Huys, schipper op 't galjoot Nieuw Amstel, dese naervolgende goederen soo door den E. Heer Directeur Generael Petrus

Stuyvesant herwaerts gesonden sijn, in presentie van Jan Jacobsen Bruyn, vaendrich ende Johannes A. Wassenaer daer toe gecommitteert.

Ses vaten speck daerin netto elfhondert vijftien pont
ses vaten vleys daerin netto elfhondert twee en vijftich pont
negenenveertich schepels tarwe
negenveertich schepels wit erritten
vier en drie quart schepels graeuw erritten
samen elf tonnen bier
drie anckers brandewijn
vijfenveertich greene plancken.

t Welck wij ondergeschrevenen als getuygen in kennisse der waerheyt met eygen handen hebben onderteeckent.

In dato 2en majo anno 1659 op 't eylant Curacao int fort Amsterdam.
Als getuygen L. van Ruyven

J. Jacobsen Bruyn
Johannes A. Wassenaer

[46] CONNOSSEMENT
1659 mei 16

Ick ondergeschreven schipper op't galjoot Nieuw Amstel, bekenne bij desen aen 't eylant Curacao in mijn voornoemde galjoot ontfangen te hebben van wegen de Heeren Bewinthebberen van de Westindische Compagnie ter Camere Amsterdam eenendartich lasten souts op dese conditie dat aen de Heer Directeur Generael van wegen deselve Compagnie in Nieuw Nederlant voor reeckeninge ende ten behoeve van deselve Compagnie ter Camer voorschreven, vrachtvrij gelevert sal worden een gerecht vierde part van 't voorschreven sout ofte de rechte waerde van dien ten keure van deselve Heer Directeur soo Godt den Heere mij daermeede behouden reyse verleent. Hier onder verbindende mijn voornoemde galjoot met alle sijn toebehooren ende voorts mijn persoon ende goederen hebbende en toecoomende, ten bedwangh

van alle rechten en rechteren.

In kennisse der waerheyt drie alleens luydende obligatien, waervan eene voldaen d'ander van onwaerden sullen sijn. Onderteeckent aen 't eylant Curacao den 16en majo anno 1659.

Augustine Herrman

Jacob Jansz Huys

[47] CONNOSSEMENT

1659 mei 16

Ick Jacob Jansen Huys van Langedijck, schipper naest Godt van mijnen schepe ghenaemt Nieu Amstel, als nu ter tijt gereet liggende voor Curacao om metten eersten goeden wint die Godt verleenen sal te zeylen na Amsterdam in N. Nederlant alwaer mijn rechte ontladinge zijn sal, oorconde ende kenne dat ick ontfangen hebbe onder den overloop van mijn voorsz schip van U Matthias Beck Vice Directeur te weten vier en twintich duysent pont stockvishout en seeven vaten Caribische suycker wegende t' samen dry duysent seven hondert en negen en tachentich ponden met voorstaende merck 5.6.7., al drooge ende wel geconditioneert ende gemerckt met dit voorstaende merck. Al het welcke ick belove te leveren (indien mij God behouden reyse verleent) met mijn voorsz schip tot Amsterdam in Nieu [Neder]lant voorsz aen den eersamen Edelen Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant ofte aen sijnen facteur ofte gedeputeerden, mits mij betalende voor mijn vracht van dit voorsz goet, volgens conditie met voorseyde Edele Heer Generael Petrus Stuyvesant te maken ende de averije nader usantien van der zee. Ende om dit te voldoen dat voorsz is, so verbinde ic mijn selven ende alle mijn goet, ende mijn voorsz schip met alle sijn toebehooren.

In kennisse der waerheyt, so hebbe ic drie connossementen hieraf ondertekent met mijnen name, of mijnen schrijvent van mijnent wege, al van eender inhout, het eene voldaen, de ander van geener weerden.

Geschreven in Curacao den 16en dach may anno 1659.

Augustine Herrman

Jacob Jansz Huys.

[In marge stempel met wapen van Amsterdam en daaronder:]
Dese goede oprechte connossementen zijn ghedruckt ende werden vercocht bij Francois Lieshout, boekvercooper, wonende op den Dam in't Groot-Boeck.

[48a] LIJST VAN SUIKER INGESCHEEPT VOOR NIEUW-NEDERLAND

1659 mei 16

Leyste van de caribische moscovado suyckeren met't galioot Nieuw Amstel aen den E.E. Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant naer Nieuw Neederlandt gesonden voor reeckeninge van de E.E. Heeren Bewinthebberen ter camere Amsterdam met voorstaende mercken ende volgende No:

No:	1	vadt weecht	bruto	935 lb. tarra	100 lb.
No:	2	een vadt	bruto	308 lb. tarra	80 lb.
No:	3	een vadt	bruto	446 lb. tarra	80 lb.
No:	4	een vadt	bruto	430 lb. tarra	80 lb.
No:	5	een vadt	bruto	799 lb. tarra	44 lb.
No:	6	een vade	bruto	1106 lb. tarra	80 lb.
No:	7	een vadt	bruto	255 lb. tarra	26 lb.
			bruto	4279 lb. tarra	490 lb.
			tarra	490 lb.	
			netto	3789 lb.	

Curacao, in't Fort Amsterdam den
16en mayo anno 1659.

M. Beck

[48b] LIJST VAN GOEDEREN INGESCHEEPT VOOR NIEUW-NEDERLAND

1659 juni 16

In 't galjoot Nieuwer Amstel anno 1659

Factuere van de ingelaaden goederen in 't galjoot N. Amstel daerop schipper is Jacob Jansen Huys, gedistineert te gaen naer Amsterdam in Nieu Nederlant.

Aen 't eijlant St. Cristoffel

Augustinis Hermans aen N. Varlet en Company

10 vaaten daerin	3668 lb. suycker
1 cist daerin	550 lb. suycker
1 vat daerin	68 lb. cattoen

Idem aen hemselven

1 vat daerin 166 lb. suycker

2 vaaten stroop

Pieter van Loo aen Tieleman van Vleck

1 vatie suycker)
) provisie
1 vaatie lamoensop)

Aen 't eijlant Curacao

De Heer Vice Directeur Becx aen de Heer Directeur Generael Stuyvesant

7 vaaten daerin 3789 lb. suycker

24000 lb stockvishout

7¾ last sout

Idem aen de Heer Generael voornoemt

1 clyn cassie suyker)
) provisie
1 vatie sout)

Idem aen de Heeren N. de Sille en P Tonneman

1 clyn vatie suycker

Idem aen Do. Driesius

1 vaatie suycker

De Heer Vice Directeur Becx aen Johannes Verbrugge

1 clyn cissie suycker)
) provisie
1 vaatie sout)

Idem aen A. Hermans en N. Varlet

1 vat suycker provisie

Idem aen Cornelis van Ruyven

1 vaatie suycker, provisie

Lourens van Ruyven aen C. van Ruyven

1 vat horns

Do. Syperius aen H. Jansen van der Vin

1 vatie suycker provisie

Monsieur Vaendr. aen Daniel Litsco

1 vat hoorns

Franck Bruijn aen Mr. Hans Kiersteede

1 vat hoorns

Idem aen Johannes Verbrugge

1 vat horns

Augustinis Hermans aen N. Varlet en Company

23¼ last sout

Volcht 't geen gelaaden is inde Zuyt Revier van Nieu Nederlant voor 't Fort
Nieuwer Amstel t' weeten

Augustinis Hermans

14 beere huyden	2 halve bevers
10 bereyde harte vellen	12 onbereyde harte vellen
2 vosse, 1 leeuwe vel	4 elants huyden

Salemon Hansen

3 bos harte vellen, 66 stucx	1 pack beere huyden, 14 stucx
18 elants huyden, 6 stucx	1 kist, 1 sack beddegoet

Monsr. Van Gasel

3 box harte vellen, 76 stucx,	1 packie in matte
12 elants huyden	1 packie bevers

De Heer Beeckman

1 packie bevers ongemerckt

1 koffer 1 ton	1 packie harte vellen
1 packie harte vellen	1 ditto harte vellen

Jacob de E. Comp. sargiant aen Pieter Rudolphus

2 packen harte vellen
1 clyn packie bevers

In 't galjoot Nieuwer Amstel den 16
juny anno 1659

B. Beyard supracargo

[49] VERKLARING OMTRENT GELEVERDE SLAVEN EN SCHULDBEKENTENIS

1660 januari 11

Ick ondergeschreven bekenne mits deesen ontfangen te hebben van den E. Heer Matthias Beck, Gouverneur over de Curacaose Eijlanden, twe ent sestich ps. slaven outh en jonck tot complement en voldoeninge van't contract door de Srs. Hector Pieters en Guilliamme Momma met de E.E. Heeren Bewinthebberen ter camere tot Amsterdam in dato 26 juny anno 1659 gemaeckt. Ende vermits die neegers met't schip Den Coninck Salomon langh voor onse ondergeschreven compste waeren verhandelt en 't schip Den

Eyckenboom tot op dato hier niet gearriveert daer het voors. contract van mentioneert, soo heeft echter gemelten Heer Gouverneur naer sijn best vermogen mijn ondergeschreven met voors. twe ent sestich slaven gerieft ende vanweegen die oude en jongen soo onder voors. neegers geweest sijn, twe neegers affslagh laeten genieten. Alsoo dat suyver blijft sestich stuckx daervan dat ick ondergeschreven hier aen den Heer Gouverneur voors. betaelt hebbe ses en veertich stuckx volgens contract ad eenhondert twintich stucken van achten, bedragende vijffduysent vijffhondert twintich stucken van achten. Alsoo dat noch resteeren te betalen veerthien stuckx neegers omme volgens contract in Hollandt door Srs. Hector Pieters ende Guilliamme Momma in Amsterdam aen de E.E. Heeren Bewinthebberen voors. op verthonen van deese mijne quitantie betaelt te werden. Tot welcken eynde hiervan drey alleensluijdende gepasseert, ende in presentie van twee ondergeschrevene geloofwardige getuygen onderteeckent wesende, d'eene voldaen d'ander van geender waerden.

Curacao in 't fort Amsterdam den 11en January anno 1660. Wel te verstaen dat de voors. veerthien stuckx negers soo resteeren in Amsterdam betaelt te werden, niet hooger sullen werden gereeckent als volgens contract ad tweehondert tachentich guldens ider stuck bedragende, samen dreijduijsent negenhondert twintich Carolus guldens. Datum ut supra.

Pedro Diez Tzorrilla
Wout Janssen

Als getuygen
Nicolaes Hack
L. van Ruyven

[50] MEMORIE VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR CURACAO

1659 augustus 24

Memorie van nootwendichheeden ende behoeften soo voor het eylandt Curacao ende ten dienste van de Company wert gerequireert.

Victualie soo brootcost als potspijs, sampt vlees en speck;

lange balcken omme gooten van te maken tot reegenbacken, onder de daken van de magesijnen in 't fort;

balckendeelen en sparren tot packhuysen;

plancken van 2½ duym dick voor baterijen;

plancken van 2 duym dick omme des Compagnies stijgerschuyt en barck een nieuw vlack te connen maken;

swalpen tot affuyten voor't canon;

claphouters en een goede quantityt houtehoepels voor de cuyper alhier;

twe starcke boerewagens met vier raaders;

paerdentuych ende gereetschappen tot voorschreven wagens voor acht treckpaerden;

een carr met twe raders en gereetschappen voor twe paerden;

een ploegh met de behoorlijcke gereetschappen daertoe;

een nieuwe coorn ofte maelmeulen ofte het houtwerck en materialen omme hier nieuw te connen gemaeckt werden.

Curacao, in't fort Amsterdam den 23en augustus anno 1659

[51a] CONNOSSEMENT[13]

1659 augustus 24

Ick Jan Pietersen van Dockum, schipper naest Godt van mijnen schepe, ghenaemt Speramundy als nu ter tijdt ghereedt legghende voor Curacao om met den eersten goeden windt die Godt verleenen sal te zeylen nae N. Nederlandt alwaer mijn rechte ontladinghe zijn sal, oirconde en bekenne dat ick ontfangen hebbe onder den overloop van mijn voorsz. schip van U Frans Bruyn te weten vijff stuckx neegers waeronder een negerintie al drooge ende wel gheconditioneert, ende ghemerckt met dit voorstaende merck. Al het welcke ick beloove te leveren (indien mijn Godt behouden reyse verleent) met mijn voorsz. schip tot N. Nederlandt voorsz. aen den eersamen de E.E. Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant ofte aen sijnen facteur ofte ghedepu-

teerden, mits betalende voor vracht van dit voorschreven goedt volgens discretie van voors. E. Heer Directeur Generael. Ende om dit te voldoen dat voorsz. is, soo verbinde ick mijn selven ende alle mijn goedt, ende mijn voorsz. schip met alle sijn toebehooren.

In kennisse der waerheydt, soo hebbe ick drie connossementen hier af onderteeckent met mijnen name, al van eender inhout, het eene voldaen, de ander van geener waerden, geschreven in Curacao, den 24en dagh Augusty Anno 1659.

Yan Pyersz Grot van Dockom

[51b] CONNOSSEMENT

1659 augustus 24

Ick ondergeschreven Jan Pietersen van Dockum, schipper opt scheepien Speramundy bekenne bij deesen aen Curacao in mijn voornoemt schip ontfangen te hebben vanweegen de Edele Heeren Bewinthebberen van de Edele Westindische Compagnie ter camere Amsterdam vijfftigh last sout op deese conditie dat aen den Edelen Heer Directeur Generael vanweegen deselve Compagnie in Nieuw Nederlandt voor reeckeninge ende ten behoeve van die selve Compagnie ter camere voorseyt, vrachtvrij gelevert sal worden een gerechte vierde part van't voorschreven sout ofte de rechte waerde van dien ten keure van deselve Edele Heer Directeur Generael, soo Godt de Heere mij daer meede behouden rijse verleendt. Hier onder verbindende mijn voornoemt schip met alle sijn toebehooren ende voorts mijn persoon en goederen ten bedwangh van alle rechten en rechteren. In kennisse der waerheyt drey alleensluydende obligatien met mijn eygen handt onder-teeckent, waervan d'eene voldaen d'ander van onwaerden sullen sijn. Op't eylant Curacao, in't fort Amsterdam den 24 augusty anno 1659. Segge Bonayra

Yan Pyers Grodt van Duockuom[14]

Voor een passagie

[52] VIJF VERKLARINGEN OMTRENT DE SCHIPBREUK VAN DE ST JAN

1659 november 25-1659 november 27

Informatie genomen door ordre van den E. Heer Directeur Matthias Beck over 't nemen van de companys neegers, soo gebleven waren op't schip genampt St. Jan op't eylant Rocus, alsmeede over 't neemen van 't companys vartuych die omme deselve te bergen waeren uytgesonden door den Heer Directeur M. Beck voorschreven.

Compareerde Jan van Gaelen, die door den Heer Directeur was uytgesonden met schipper Hans Marcussen Stuyve, omme de voors. slaven te helpen bergen met des companys vartuych nevens de schipper van 't gebleven schip en eenige van sijn matroosen wesende uytgeseylt alhier uyt fort den sevenden november tegens den avont 't saterdachs. Daeraen quamen in 't gesicht van Bonajra soo sij naer de wall liepen in 't gemoet een Engels caper ofte roover daer voor captaein op voer Jan Pietersen, wesende uyt Denemarcken gebooren ende sij uyt de wall quamen ende de loeff van haer hadden, deeden haer stricken ende soo dat niet datelijck gedaen hadden, dreychden het met geschut. Ende deesen declarant aen boorth van de voors. caper comende wiert hem affgevraecht waer dat van daen quam en waer naer toe heenen wilde, antwoorden dat van Curacao quam en naer Bonaira voors. wilde. Daerop den capteyn van de caper vraechde, wat daer doen wilde, daerop den declarant antwoorde om des companys volck te gaen besoecken. Daerop hij seyde ick gae mee met mijn schip en blijft ghij hier aen boorth en laet 't vartuych vooruyt seyllen, 't welck sij deeden en aen Bonajra voors. gecomen wesende, op de ree met voors. vartuygh, daer 5 a 6 van 't volck van de caper waren opgegaen, rieper een van't gebleven schip van lant aen die van't vartuych, soo den declarant naderhant heeft verstaen, off se schipper Blaes, sijnde de schipper van 't gebleven schip, mede brochten en off se aen Rocus hadden geweest omme de neegers te bergen, soo op't voors. schip, dat daer gestran[t] is, waaren gebleven ofte dat ser eerst naer toe souden gaen omme deselve te bergen. Daerop de capers, soo op de barck waar[en], seyden, nu hebben wij

genoech dat wij weeten dat ghij de schipper sijt van ’t gebleven schip, spreeckende tegens den schipper voors. en ontrent twee uhren daernae quam de caper met sijn schip, genaempt ’t Casteel Ferget, gemonteert met vier stucken en ohtrent dartich man op de reede, dicht daer ’t vartuych ten anc[ker] lagh. Doen riepen tot hem sijn maets die op des companys barfcq] ofte vartuych waaren, captyn wij hebben een goede prijs, verhaelende van ’t gebleven schip op Rocus en hebbende tegen den declarant seer gescholden waerom hem niet geseght hadde van’t voorverhaelde en hebbende geantwoort sulcx niet gehouden wa[ren] te doen ende met eenen versocht ende geprotesteert hem tewe[gh] laten gaen om sijn reys daeromme uytgesonden was, te vervo[lgen]. Heeft sulcx niet willen doen, maer ter contrarie heeft hem m[et] gewelt opgehouden en ’t vartuych op sondach, daeraen tegens h[un] will, gesonden naer Cleen Curacao, daer den voors. caper sij[n] luytenant hadt met een partij van sijn volck en een piragfie], omme op des companys vartuygen, soo sij seyden te passen. ’s Maendachs daeraen ’s morgens quam voors. vartuych wed[er] met den luytenant ende ’t volck, verlatende haere piragie s[ij] van de Spaniarts hadden genomen op de cust van Caracas so [ ] present noch aen Cleen Curacao voors. ten ancker leecht en tegen den avont maeckten ’t seyll nemende met gewelt med[e] des companys vartuych en settende daer sijn volck op, latende alleenich aen boorth schipper Hans voors. met twee man en den declarant met de rest van ’t volck van ’t vartuych en eenige van ’t gebleven schip nam met gewelt meede aen sijn boorth en vervorderde haer reys naer de cust van Caracas. Daer comende den caaper deede stranden een fregat, die verstonden ses stucken op te hebben en met voors. companys vartuych deeden stranden een Spaense piragie en daernaer staecken o[ver] en quaemen te lande bij Cleen Ilhe Davits, daer sij anckerden en hebbende declarant versocht nevens ’t ander volck haer wild[ ] op haer berck setten, wilden niet toestaen als alleenich de declarant op de berck ofte vartuych soude gaen en doen hee[ft] de caaper daer blijven leggen en stuerden den declarant me[t] veertien van ’t caapers volck, met voors. companys vartuy[ch] naer Rocus, met ordre daer gecomen sijnde, alschoon de barc[k] genaempt De Jonge Bontecoe, daer schipper op vaert Jan Rijkartsen, meede weegens de heer Directeur uytgesonden omme de voors. slaaven te bergen deselve mochte in hebben, haer die te ontweldigen als een

goede prijs. Ditto berck hadde daer vier daagen bij't wrack geleegen ende van haer barck een paerdelijn aan 't wrack vast gecregen om door die middel de neegers in haer berck te crijgen en te bergen. Dan conden sulcx niet te weech brengen uyt vreese van de neegers en doordien te swack van volck waeren. Dieshalven resolveerden des companys vartuych daer schipper op was den voors. Hans Stuyve, af te wachten omme alsoo starcker te sijn van volck ende daerdoor de neegers te bequamer te connen aen boort brengen. Dan daer gecomen sijnde worden in presentie van den declarant met het vartuych geabordeert en door de voors. veertien man van de caapers vijandelijck aengetast en overweldicht en namen en booties van de berck ende sloup alle beyde de companye toebehoorende en haelde[n] met deselve de neegers uyt het wrack tot vier en tachentich stucx in't getall en laden deselve in de voors. berck De Bontecoe en gingen daermeede naer Ilhe Davidts alwaer den caaper lagh die alle de neegers aen boort heeft overgenomen. Ondertusschen bleeff de sloup ofte vaartuych met den declarant aen Rocus leggen voorgevende noch iets te willen bergen en daegs daeraen quamen meede aen Ilhe Davits voors., hebbende geborgen eenige kocx keetels en touwerck dat meede in de caaper overnamen en doen ditt gedaen sijnde vraechde den declarant off se nu haer wil hadden en versocht te moogen vertrecken met het voors. vartuych ofte companys sloup. Seyden alse water en hout gehaelt hadden en presterende in sijn versoeck creegh ten lesten tot antwoort dat hem't vartuijch dienstich was en niet weerom wilde geven en bij soo verde hem de berck meede conde dienen dat hij die meede soude behouden en voorts alles wat van de companye naer Curacao ofte van Curacao mochte comen dan vermits mijn sulcx niet dienstich is soo con 't met all U E. volck daerop gaen en maeckt niet veel praats off sullen U E. al te samen naeckt uyt trecken en gaet still aen boort en maeckt niet eer seyll als wij 't seyll gaen. En sijn op den 23en t' savonts doen hij't seyl maeckte, nemende sijn cours naer de vaste cust, 't seyl gegaen en op dato alhier gearriveert. Ende dit verclaert alsoo waerachtich geschiet te sijn desnoot sijnde met eede te bevestigen.

In presentie van Theunis Lucassen en Pieter de Leeuw, als getuygen, hiertoe versocht in 't fort Amsterdam anno 1659 den 25 novembris.

Als getuygen

Theunis Lucassen	was onderteeckent
Pieter de Leeuw	Jan van Gaelen

In presentie van mijn Nicolaes Hack, secretaris.

Compareerde Jan Rijckartsen, schipper van den companys b[erck] De Jonge Bontecoe en segt dat hij uyt last van den Heer Directe[ur] naer Aruba was gegaen, daer leggende ordre heeft becomen voorts sijn reys naer Rocus te vervorderen omme aldaer te bergen des companys slaaven soo daer gebleven waeren i[n] het schip St. Jan, coomende van de cust van Guinea 't welck voort hebbe naergecomen, daer gecomen sijnde voort mijn diligentie gedaen om aen 't wrack te comen en bracht so[o] veel te weegh, dat een paerdelijn aen boort creech en qu[amen] doen twee neegers aen 't schuytie swemmen daer meede h[et] paerdelijn aen boort hadde gebracht. Daernaer is 't paerdel[ijn] wederom los geraeckt en door hart weer heb niet wederom [aen] boort connen comen. Dieshalven resolveerden des companys vartuych daer schipper op vart Hans Marcussen Stuyve dae[r] van ick notitie hadde meede soude comen om de slaaven te helpen bergen, aff te wachten, te'meer om dat mij swack van volck bevont en dat dieshalven die neegers te vreesen stonde[n]. En op den 16en deeses quam het vartuych 't welck mij viantlijck a[en]taste. Daerop den declarant vraechde wat sij wilden hebben, seyde te sullen thoonen sijn seebrieff, 't welck hij deede, dat sij seyde wel te sijn en seyden dat hij in haer dienst soude blijven soo lange a[ls] sij wilden. Dat haer weygerde als niet schuldich te sijn haer te dienen maer wel aen den Heer Directeur in dienst van de companye daertoe hij was uytgesonden. Evenwel wiert gedwongen met sijn volck en namen hem sijn schuyten aff met gewelt en hebben met hetselve des companys slaaven nevens het schuiten van 't vartuy[ch] voors. geborgen aen boorth van sijn voors. berck en bennjen] met hem seyll gegaen naer Ilhe Davits daer den caaper lagh genampt Casteel Ferget daer capt. op voer Jan Pietersen van Coldingen in Denemarcken, van wien het volck was die voors. companys vartuych hadden bemachticht en genomen en hebben d[e] slaaven in't schip overgenomen. Ondertuschen bleeff het voors. vartuych aen Rocus leggen nevens het bootien van den declarant om[me] soo se voorgaven, met het voors. vartuych en voors. booties no[ch] meer te bergen glijck oock noch

brochten twee slaaven, eenige olifantstanden en andere cleenicheeden, soo dat in alles hebben genomen 84 slaaven en 2 suygelingen en oock genomen en met haer weghgevoert het voors. companys vaartuych daer schipper op va[ert] Hans Marcussen Stuyve en seyden tot den declarant, alschoon de voors. slaaven op haer compste aen Rocus in de barck hadde gehadt, sij mij die met gewelt souden affgenomen hebben en voor goede prijs verclaert, omdat geen commisse hadde maer alleenich een seebrieff. En seydt den declarant dat hem gelt hebben gepresenteert voor de dienst die sijn barck en volck deeden als gedwongen, heeft sulcx geweygert te nemen, want haer geen dienst schuldich was en voor gedwongen dienst niet conde nemen. Oock seydt den declarant dat hij aen den capt. een briefien heeft gegeven dat niet van haer heeft genooten en meede soo heeft den capt. van de voors. caper mijn aen boorth gesonden all het volck van de voors. berck van Hans Marcussen Stuyve, de companye toebehoorende. Daermeede sijn gebleven en mijn gebooden niet't seyl te gaen vooralleer hij onder 't seyll was, 't welck was den 23en november 's avons, nemende sijn cours naer de cust en wij naer deese plaets. Aldaer op dato sijn gearriveert en dit verclart waerachtich te weesen en desnoot sijnde, met eede te bevestigen.

Curacao, in 't fort Amsterdam den 25 november anno 1659.

was onderteeckent Jan Rickertsen

In presentie van	Sr. Ghijsberto de Rosa en Pieter de Leeuw
Als getuygen	Ghijsberto de Rosa Pieter de Leeuw

In presentie van mijn Nicolaes Hack, secretaries

Compareerde Hans Marcussen Stuyve, schipper op des companys vartuych en verclaert dat op den 7 november ben van hier uyt geseylt om door ordre van den Heer Directeur naer Rocus te gaen en aldaer te bergen des companys slaaven en anders van het gebleven schip St. Jan aldaer verseylt, comende uyt Guinea. Daegs daeraen quamen met de voors. berck onder Bonajra in 't gemoet een Engels caaper ofte roover die de wint van ons hebbende, deede strijcken en alsoo voort, setten wij ons bootien uyt daer meede Jan van Gaelen

aen sijn boort is gegaen met noch twee van sijn maats, die aen boort behielden en sonden mijn bootien wederom met volck om mijn berck te besetten gelijck se oock deeden en voerden ons tegens ons danck naer Bonajra. Daer gecomen wesende setten ons meer volck op en sont desen declarant van daer naer Cleen Curacao om de luytenant van den caper te haelen met eenich volck uyt een piragie soo van de Spaniarden hadden genomen aen de [cust] van Caracas, die aldaer laegen om op des companys vartuygen hier uyt en ingaen, te passen. Daer gecomen wesende sijn i[n] ons vartuych overgecomen en hebben de piragie aldaer verla[ten] en leechten ancker laeten leggen ende alsoo wederom haer r[eys] naer Bonajra vervordert, daer den caper ten ancker lagh end[e] wesende aldaer gecomen sijn t'samen t'seyll gegaen naer de cust van Caracas, boven alle protestatie van't ongelijck dat ons aen deeden. Daer comende heeft daer een Spaensch schip aen de wall gejaecht en wij met onse sloup jaechden een piragie [aen] de wall ende van daer met ons weder oversteeckende, quam te lande aen Cleen Ilhe Davits, daer den caper anckerde en ons noch meer volck opgesmeeten hebbende, dwongh ons te gaen naer Rocus om de slaven uyt gebleven schip te berg[en], soo die al reede door des companys berck, daer schipper op [voer] Jan Rijckertsen, mochten geborgen sijn, haer deselve te ontweldigen en aff te nemen. Daer comende vonden de berck voors. die wij dadelijck abordeerden en met gewelt innamen, menendfe] de slaven all in hadde. Dan all schoon vier daagen voor ons ald[aer] hadde gelegen en hadden niet connen uytrechten doordien e[en] paerdelijn soo aen boort van 't vrack hadden gebracht, wed[er]om los was gegaen en daernaer door de harde wint conden niet weer bij 't vrack comen, alleen quamen hem aen boort sw[em]men twee neegers vorders haer te swack bevindende verwacht[en] op onse compste om alsoo stercker sijnde het weer stillende, de slaaven en andersints te connen bergen. Dan comende aen de berck overweldigden haer gelijck gesegt, met gewelt ende nemende haere sloepie nevens het onse, soo hebben 't capersvo[lck] niettegenstaende onse protestatie van haer niet connen ten dienste staen, veel minder onse vartuygen te laeten gebruyck[en]. Met deselfde geborgen en aen boort gebracht van de voors. barck van schipper Jan Rijckertsen, twe en tachentich slaaven en twee suygelingen en stuerden haer daermeede wech naer line Davits, daer dito caper ten ancker lach met sijn fregat genampt Casteel Ferget, daer capt. van was Jan Pietersen van

Deenmarcken en wij met voors. onse berck dwongen ons te blijven leggen aen Rocus, met het sloepien van voors. Jan Rijckertsen om, soo sij seyden, noch meer te bergen gelijck oock noch berchden acht off neegen cleene olifantstande[n], twee cocxkeetels, eenich tinwerck en touwerck en vert-rock[en] daermede naer Ilhe Davits voors. daer den voors. caaper alles uyt de voors. vartuygen van de companye heeft overgenomen en dwongh ons soo langh te blijven leggen totdat hij hout en water haelde. Oock wilde hij den declarant betaelen voor de moeite en ’t gebruyck van de vartuygen en sloepen. Dan wilde niet aennemen, gevende haer tot antwoort niet tot haeren, maer des compagnys dienst waren uytgesonden door den Heer Directeur Matthias Beck en dat haer cracht en gewelt was geschiet. Daerover den capt. van den caaper seer verstoorde en heeft den declarant sijn vartuych affgenomen, boven dat hij meer als dreymael sijn seebrieff bij dito Heer Directeur verleent, hem hadde getoont, bekennende selffs dat de seebrieff goet was en een vrij man was en niets op hem hadt te seggen. Niettegenstaende soo heeft daernaer mijn voors. vartuych meede genomen, seggende die van nooden te hebben en heeft mij doen ruymen met mijn volck, alleenich toelatende dat maer haer plunie mochten meede nemen en heeft ons doen setten aen de barck van Jan Rijckertsen voors. En seyt den declarant dat hem per fors heeft doen teeckenen een brieffien, niet weetende watter in stont, want het was in Engels geschreven en desen declarant verstaet geen Engelsche spraecke. En hebbende haer gebooden niet te sullen t’seyll gaen voor en aleer hij ’t seyll maeckte, welck was den 23 deeser t’ savonts, nemende sijn cours naer de vaste cust en wij met de voors. berck van Jan Rijckertsen, latende achter een van onse maets genaempt Jacob Pietersen van Belcom, die vreijwillich bij haer is gebleven, naer deese haven, alwaer op dato wel sijn aengecomen.

Ende dit verclaert waerachtig te sijn en will sulcx desnoot sijnde met eede bevestigen.

In presentie van Sr. Ghijsberto de Rosa en Pieter de Leeuw, als getuygen, hiertoe versocht.

Curacao, in ’t fort Amsterdam den 25en november anno 1659.
was onderteeckent

dit is merck van schipper

Hans Marcussen Stuyve

als getuygen
Ghijsberto de Rosa
Pieter de Leeuw

In presentie van mijn, Nicolaes Hack, secretaris.

Compareerde Roelfs Roelffsen van Wessen ende Comelis Jerm[an] van Meerdum, bootsgesellen van schipper Jan Rijckertsen e[nde] hebbende haer voorgehouden de verclaennge van dito haer schi[pper], verclaeren dat alles inderdaet soo geschiet is en sulcx desnoot sijnde willen 't selve met eede bevestigen.

In present[ie] van Sr. Ghijsberto de Rosa en Pieter de Leeuw, als getuygen, daertoe versocht.

Curacao, in 't fort Amsterdam den 25en nov[ember] anno 1659.

was onderteeckent Roelfs Roelffsen van Wessum

dit ist merck van Cornells
Jerman van Merdum

als getuygen Ghijsberto de Rosa
Pieter de Leeuw

In presentie van mijn Nicolaes Hack, secretaris.

Compareerde Jan Gertsen en Jan Pietersen, bootsgesellen van[n] schipper Hans Marcussen Stuyve en hebbende haer voorgehou[den] de verclaeringe van dito haer schipper verclaeren dat aflles] inderdaat soo geschiet is en sulcx desnoot sijnde, wUl[en] 't selve met eede bevestigen.

In presentie van Sr. Gisberto d[e] Rosa en Pieter de Leeuw als getuygen, daertoe versocht.

Curacao, in't fort Amsterdam, den 25 november anno 1659.

was onderteeckent

dit ist merck van Jan Gerritsen

dit ist merck van Jan Pietersen

als getuygen Ghijsberto de Rosa
Pieter de Leeuw

In presentie van mijn Nicolaes Hack, secretaris

Compareerde schipper Adriaen Blaes van der Veer en segt dat met het schip St. Jan voor schipper is gecommandeert te ga[en] door den Heer Generael van de Myne ende Goutcust genaemp[t] Johan Valckenburch op den 4 mert laestleeden van voor de reede van 't voorsch. casteel Del Mina met de commissaris Johan Froon en bijhebbende volck ofte matroosen als in companys dienst naer de Calabari ofte Rio Real omme aldaer slaaven te verhandelen en met deselve door ordre van den voorsch. Generael te gaen naer deese plaets gelijck oock effectelijck hebben gehandelt en laaten incoopen om de voorsch. last te voltrecken tweehondert neegenthien slaaven, cleen en groot en sijn daermede t'seyll gegaen om ons voorsch. reys uyt te voeren en volgens onse last naer te comen en niet connende genoechsame cost becomen aen de voorsch. Calabari gelijck wel soodanige reys vereyschte tot behoudenisse van de voorsch. slaaven soo resolveerden te gaen naer't hooge landt van Ambosius, dan conden naer ons wil aldaer geen cost becomen, gingen dieshalven naer de rivier van Camerones daer eenichsints bequamen dan niet naer behooren eevenwel vervorderden ons reys naer de Cabo de Lopo Gonsalves daer waater en hout haelden en vandaer staecken wij over alhoewel met groote miserie en gebreck van cost, naer Anabo daer eenige cost bequamen en vorderden ons reys. Quamen te lant in de voorleeden maent van October aen 't eylant van Tabago, wesende ons affgestorven de meeste parteij van de slaaven door gebreck en ongemack van soo lanck durende reys, soodat maer t'neegentich slaaven hadden behouden van de gantsche parteij. Wesende van daer t'seyl gegaen naerdat waater hadden gehaelt en eenige vervarsinge buyten d'eylanden om naer dat onse cours op den eersten deeses west ten suyden aen stelden, quamen twee ueren voor dach te stranden op een van de riffen van Rocus aen de noortoost cant van 't eylant en dagende sijnde ons gevaer salveerde mij met all het volck in de booth, latende de neegers in\ schip. Vervorderende ons reys naer deese plaets om de heer directeur M. Beck te verwittigen van ons ongeluck dat naer wij eenich volck aen Bonajra hadden gelaten omdat de boot met all het volck seer overladen was en quamen den

vierden deeser hier ter plaetse. Daer hebbende ons raport gedaen aen de voorsch. heer directeur, sont mij met deselve boot naer Aruba alwaer des companys vartuygen des daegs te vooren waaren naertoe gegaen omme des compagnys saecken te verrichten met ordre om in desselffs vartuygen over te gaen met noch vijff van mijn bijhebbent volck en Jan van Gaelen des compagnys dienaer glijck als wij sanderen daegs daeraen comende ben overgetreeden in des compagnys vartuych daer schipper op vart Hans Marcussen Stuyve, neven Jan van Galen en twee van mijn maats en d'ander drey van mijn maats op de berck genampt De Jonge Bontecoe, daer schipper op vae[rt] Jan Rijckertsen. Alle compagnys dienaers vervorderden sonder eenige v[er]toeven door last die wij daertoe hadden van den voorsch. heer directeur naer hier en soo voorts naer Rocus, om de voorsch. slaaven en a[nder]sints van 't schip te bergen. En wesende uytgeseylt naerda[t] hier een halff uhr hadde geleegen den sevenden 't savonts qu[am] daags daeraen sagter middachs onder de wall van Bonaj[ra] een Engels caper in 't gemoet die doordien wint van on[s] hadde, op ons aff quam en doende ons strijcken en de boot uytsetten. Is Jan van Gaelen voorsch. aen boort gegaen, die ha[er] seyde van Curacao quamen en naer Bonajra wilden en de caaper voorsch. sont met ons bootie daer Jan van Gaelen v[oer], meede aen sijn boort was gegaen hem aldaer houdende ons ae[n] boort van 't vartuych eenige van sijn volck om eenige stucken van achten te soecken soo sij seyden wij in hadden. Dan sulcx niet vindende alsoo wij die niet hadden, dwongen ons evenwel met haer op de reede van Bonajra te loopen daer wij ontren[t] twee uhren eer dat de caaper daer quam, op de reede setten. D[ie] van lant siende eenige van mijn volck, van deese procedure] niet wetende, riepen off ick aen boort was. De caapers voo[r] mijn het woort opnemende vraechden wij, daerop sij antwoord[en] de schipper van 't gebleven schip op Rocus, daerbij voegende off wij ome de slaaven al geweest waaren off daer eerst naertoe gingen om die te bergen. Seyden de caapers daerop dat se gingen om die te salveeren haer daerover seer verblij[t] toonende, seggende doen de caaper ten ancker quam, capteyn wij hebben eenen goeden prijs. Daerop dwongen den declarant aen de caper over te gaen, sijnde een fergatien gemonteert m[et] vier stucken en ontrent dartich man daervan den capt. w[as] Jan Pietersen uyt Denemarcken geboortich en was ditto fergat genampt 't Casteel Ferget. Aen boort comende vraechd[e] de

capt. hoeveel stucx neegers op sijn schip hadde gelaeten, seyde in de tachentich stucx, sulcx sijnde bij hem verstaen so[o] het vartuych daermeede daer quam de compagnie toebehoorende naer Cleen Curacao om sijn luytenant en eenige van sijn volck die daer laagen in een piragie bij haer van de Spaniarts genomen om op des compagnies vartuygen te passen te gaen hae[len]. Ondertusschen bleeff den declarant aen boort van de caaper ende sij wederom gecomen wesende bij ons op de reede van Bonajra voorsch. soo liet den caaper den declarant wederom aen de berck overgaen wesende noch op de berck schipper Hans Marcussen voorsch. met een van sijn maats die met haer gedwongen waaren geweest te gaen naer Cleen Curacao om sijn voorsch. luytenant en volck te haelen daer ick bij quam als gesegt uyt de voorsch. caaper nevens twee van mijn maats. Sijnde in alles doen sterck op de voorsch. compagnies vartuych vijff companys dienaers en hebbende doen de capt. van de caaper meede op de barck gestelt sijn liiytenant en stuerman nevens eenige van sijn volck. Sijn t'seyl gegaen door dwank achterlatende Jan van Gaelen voorsch. en eenige van onse maats, soo den caaper op sijn schip behielt met gewelt, niet luysterende naer eenige protestatien noch versoeck als vreije luyden die sij selffs bekenden wij waaren, wesende haer vertoont de seebrieff door den heer directeur voorsch. verleent aen den voorsch. Hans Marcussen Stuyve als schipper op ditto companys vartuych en dat dierhalven ons cracht en gewelt aendeeden als niet connende haer ten dienst staen in geenderleij manieren maer wel aen der compagnie aen wie alleen schuldich waaren en dat om te voltrecken de last van de voorsch. heer directeur als daertoe en tot geen ander eynde uytgesonden. Dan alle dit niettegenstaende, mosten met de voorsch. caaper meede seyl macken. t' Seyl gaen, nemende hare curs naer de vaste cust van Caracas daer se een Spaansch schip met ses stucken aen strant jaechden en sij met onse berck jaechden in onse presentie en des declarants bij weesen een Spaensch piragie aen strant daervan daen deeden ons nevens de caaper oversteecken en quamen ten ancker onder Cleen line Davits en hebbende voort meer volck op onse berck gesmeeten tot dat se starck waaren, in alles veertien mann. Hij daer blijvende ten ancker leggen gingen met ons onder seyll naer Rocus, daer comende vonden de andere vartuych van de compagnie genampt De Jonge Bontecoe, daer schipper op vaart de voorsch. Jan Rijckertsen daer meede drey man van mijn volck op was, bij hem

overgegaen aen Aruba uyt mijn voorsch. booth daer meede, gelijck gesegt door last van de voorsch. heer directeur derwarts was aengegaen meede met ordre tot geen ander eynde als om de voorsch. slaaven en andersints te bergen en hadde alreets daer vier daagen geleegen en sooveel te weech gebracht, dat een paerdelijn aen mijn schip cregen. Comende aen boort swemmen twee van de neegers en sijnde voorsch. paerdelijn weer los gegaen en haer te swack bevindende door harde winden, resolveerden alsoo ons aff te wachten, sijnde van onse compste geinformeert om alsoo te starcker sijnde en ’t weer bedarende, met onse sloupen ofte booties voorsch. slaaven soo noch resteerden en andersints, daer meede te lichten uyt ditto mijn schip meede de compagnie toebehoo[rende]. Dan sij des capers volck soo op onse berck waeren menende dat sij weetende voorsch. Jan Rijckertsen met sijn volck en w[ ] drey maats alles gebercht hadden, bij haer comende leyden h[et] aen boort met onse berck volgens die last die sij daertoe hadde[n] van haer capteyn die van het gaen van voorsch. des compagnies berck ten selven eynde als wij waaren uytgesonden, verwitticht was door een Vries, genampt Jacob Pietersen van Belcom, bootsgesel in des compagnies dienst van de voorsch. schipper Hans Marcussen Stuy[ve] bij haer vreijwilllich overgeloopen van den selfden dach aen dat bij de caper quamen welcke was haer aen boort soude dampen om off se de voorsch. slaaven en andersints mochten gebercht heb[ben] haer die te ontweldigen en aff te nemen glijck sij oock haer vijantlijck aentasten in presentie van den declarant ende andere vier compagnies dienaers, haer niet connende weerhouden de onredelijckheet die haer demonstreerde wierde aengedaen. En vindende dat niet meer als de voorsch. twee slaaven en hadden geborgen hebben ons met gewelt het bootien affgenomen, alsmeede oock het bootien van voorsch. Jan Rijckertsen alles toebehoorende [de] compagnie aenhoorende de voorsch. vartuygen en hebben met deselve, het weer wat wesende bedaert, de slaaven uyt mijn schip gehaelt, daertoe gebruyckende een van mijn matroosen die op de barck van voorsch. Jan Rijckertsen daer lagh genampt Marten Michielsen van Hulst door wiens hulp, omdat hem de neegers kenden en bij sijn naem riepen, de voorsch. Jan Rijckertsen oo[ck] het paerdelijn aen boort creegh en is met een van de capers gelij[ck] overgecomen ter tijt en wanneer alle de slaaven en anders no[ch] aen boort was. En doen quamen noch aen boort swemmen de luytenant van de

caper met twee van sijn maats die daer sijn[de] met haer vieren, hebbende wederom een touw aen boort gebracht van des compagnies vartuygen daer se de neegers die swemmen con[den] lieten bij affclimmen tot op't riff en die niet swemmen conden, brochten die met een bootie van de vartuygen voorsch. op 't selve riff en t' ander bootien, ondertuschen wederom drooch gemaeckt hebbende en binnen 't riff leggende, brochten daer meede aen boort van de voorsch. berck van Jan Rijckertsen twe en tachentich slaaven en twee suygelingen. En hebbende desen declarant aleer dat se eenige slaaven van boort haeld[en] versocht aen den luytenant en sijn volck van de caper aen sijn boort te mogen gaen nevens sijn voorsch. matroos. Wilde sulcx niet toestaen maer wel wanneer all eenige slaaven door haer uyt het schip hadden gehaelt soo dat doen desen declarant aen boort van sijn schip quam, daer niet meer als ontrent dartich stucx slaaven aen boort waaren. En hebbende desen declarant naer dat sij alle de neegers uyt schip hadden gehaelt, meede gebracht aen de voorsch. barck van Jan Rijckertsen d' instructie door den Heer Generael Johan Valckenburch voorsch. aen hem verleent, alsmeede alle pampieren en reeckeningen van de voorsch. sijn commissie betreffende sijne ladinge en andere negotien door companys last verricht en is alsdoen den declarant door haer vandaer gevoert nevens de voorsch. barck en neegers naer Ilhe Davits daer den caaper ten ancker lach op ons wachtende, latende achter het vartuych daer schipper op is Hans Marcussen Stuyve voorsch., om noch te bergen twee neegers die den declarant doen hij van sijn booth gingh daer liet en sijn alsoo sanderendaegs meede bij ons aen voorsch. eylant Davits gecomen, meede brengende de voorsch. twee slaaven, eenige keetels, touwerck en ontrent 70 pont olifantstanden, oock eenige vlaggen, compassen en andere snuysteringen en hebbende den caper alles uyt des companys vartuygen overgenomen, soo wel de slaven als andersints. Heeft aen den declarant meede affgenomen den voorsch. instructie door den Heer Generael verleent met alle de pampieren van den commies, niet helpende de protestatien en versoecken daerover gedaen, gevende den declarant tot antwoort hem alles toebehoorende, gebiedende haer bij hem te blijven totdat hij water en hout gehaelt hadde. En daernaer heeft hij het vartuych van den voorsch. Hans Marcussen Stuyve genomen, seggende 't selve van nooden te hebben en deeden den declarant blijven op de berck van den voorsch. Jan Rijckertsen, doende aen

deselve ruymen ditto Hans Marcussen Stuyve met all sijn volck en eenige van de maats van den declarant. Daer gecomen sijnde geboot haer niet t'seyl te gaen naer deese plaets voor en aleer hij tseyl maeckte 't welck was den 23en deeser, nemende sijn cours naer de vaste cust en deesen declarant met sijn volck en van des companys barck en met de voorsch. barck van Jan Rijckertsen namen haer wech naer deese plaets alwaer op den 25 deser wel sijn gearriveert.

Dit verclaert waerachtich te weesen aldus gepasseert te sijn en wel sulcx desnoot sijnde met eede bevestigen in presentie van Sr. Ghijsberto de Rosa en Pieter de Leeuw als getuygen, hiertoe versocht.

Curacao, in't fort Amsterdam den 27 november anno 1659.

was onderteeckent Adriaen Blaes

Als getuygen Ghijsberto de Rosa

Pieter de Leeuw

In presentie van mijn Nicolaes Hack secretaris

Compareerden Claes Jacobsen van Rotterdam, Frans Willemsen [van] Terwoude, Jan Joorissen van Middelburch, Marten Michielsen va[n] Hulst, bootsgesellen van't schip St. Jan daer schipper op is Adriafen] Claes van der Veer ende verclaeren dat alle hetgeene den voorsch. heeft verclaert op dato deeses wegens sijn reys blijven van s[ijn] schip op Rocus en 't affnemen van desselffs slaaven door het fregat genaempt Casteel Ferget, daer capteyn op vaert Jan Piet[ersen] uyt Denemarcken geboortich, is de volcomen waerheet en verclaaren hetselve in maniere als oft hier van woort tot wo[ort] stingh verhaelt. En sijn bereyt des noodich sijnde ten all[en] tijden sulcx met eede te bevestigen in presentie van Srs. Ghijsberto de Rosa en Pieter de Leeuw hiertoe versocht.

Curacao in t fort Amsterdam den 27 november anno 1659

was onderteeckent dit ist merck van Claes Jacobsen

Frans Willemsen van Ter-Woude

dit ist merck Jorissen

dit ist merck van Marten Michielsen

Als getuygen Ghijsberto de Rosa
Pieter de Leeuw

In presentie van mijn Nicolaes Hack secretaris
Naer gedaene collatie bevinde van woort tot woort te accorderen met de principalen.
Curacao den 27 en november in 't fort Amsterdam anno. 1659.
Nicolaes Hack, se[cretaris]

[53] PROKLAMATIE VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO

1659 december 5

Matthias Beck ten dienste van Haer Hooch Mogende de Heeren Staaten Generael der Vreije Vereenigde Nederlanden ende de Edele Generate Geoctroyeerde Westindische Compagnie, Gouverneur over de Curacaose Eylanden salut, doet te weeten hoe dat eenen Jan Pietersen van Coldingen uyt Denemarcken, sigh titulerende commandeur op een scheepien genaempt 't Castel Ferget bij hem hebbende eenige Engelsen, Fransen en Duytsen soo neffens hem met voorschreven scheepien op deese cust cruyssen, sigh niet hebben ontsien de Compagnies vaertuygen aen te rennen ontrent Bonayra en Rocus ende in haer gewelt te nemen, ende met deselve ende des companysvolck te dwingen onder anderen een getal van vier en tachentich gesonde neegers uyt een compagnies schip St. Jan, comende van de Cust van Guinea, soo op een riff aen Rocus was verseylt, daer een van de voorschreven compagnies vaertuygen beryts mede doende was omme deselve neegers voor de Compagnie, dien deselve toequamen, te bergen met alle 't geene dat int schip was ende hier op Curacao te brengen, alsoo tot dien eynde van hier expres derwarts gesonden waren. Dies onaengesien heeft den voors. Jan Pietersen niet alleen des Compagnies vaertuygen weerhouden dat se niet hebben connen haeren last in ordre volbrengen,- maer sighselven meester van dito vaertuygen gemaeckt ende met deselve en boots niet alleen voors. neegers

en alles wat hebben geconnen gerooft met daer beneffens een van de beste en Compagnies beseyde vaertuygen affgenomen genaempt Den Jongen Vogelstruys tot grooten schaaden van de Edele Compagnie ende alle 't selve sigh toegeeygent als een goede buyth voor haer, alles als breder uyt d'informatien, relasen en raporten en verclaringen van de schipper en volck van voorschreven vaertuygen te sien. Ende alsoo den voors. Jan Pietersen met sijn volck voor desen diergelijcke acten met onbehoorlijcke commissie gepleecht ende daerbij blijft continuerende ende voornamentlijck nu des Compagnies vaertuych en neegers als een openbaren seerover heeft genomen ende gedrycht daerbij te continueren ende onder anderen een van des Compagnies matroosen genaempt Jacob Pietersen van Belcom in actuelen dienst sijnde, wesende een Vries, hebbende gevaren voor matroos op des Compagnies stijgerschuyt Den Jongen Bontekoe vrijwillich bij deese seerover is overgegaen, niet ontsiende de gehoorsaemheyt, trouwe, ehr en eet soo aen de Compagnie schuldich is, maer ter contrarie blijckende bij informatie dat bij deese seerovers als een spion gedient heeft ende noch tracht te dienen, wesende alle 't selve en 't geene als voorschreven is saecken van seer quade gevolge, grooten schade en intress van de Edele Generale Geoctroyeerde Westindische Compagnie die niet sal naerlaeten haer sentiment ten hoochsten hier over te hebben ende bij alle weegen en middelen trachten niet alleen haere schaden en interesse reede met het missen van haer vaertuych en neegers hun soo onwettelick affgenomen te erlangen en gerestaureert te becomen, maer vooral mede te procureren dat soodanige roovers mogen naer haer meriten anderen ten exempel als piraten en zeerovers gestraft ende tot dien eynde met atvyse van onsen raaden op de seeckere bewijsen en raporten aen ons gedaen, geen tijt willen laeten verloren gaen omme deselve seerovers te mogen achterhalen. Hebben geresolveert en goet gevonden uyt den naem en vanweegen onse voors. Heeren Principalen Haer Hooch Mogenden de Heeren Staten Generael ende de Edele Generale Geoctroyeerde Westindische Compagnie tot voorstant derselver en de gemeene beste, alle compagnies cappitynen, scheepen alsmede particuliere schippers en scheepen en vaertuygen, present binnen onse haven leggende ofte te comen staen, wesende onder de gehoorsaemheet van welgemelte Haer Hooch Mogende de Heeren Staaten Generael ende in dienst van de Edele Generate Geoctroyeerde Westindische

Compagnie hiermede niet alleen te waerschouwen tegen voors. piraten en seerovers op hun hoede te sijn, nemaer oock deselve in see rescontrerende, sonder eenige simulatie vijantelijck aen te tasten ende hier op Curacao op te brengen ofte ergens aen de Lieuwartse eylanden aentreffende aen de Gouvemeurs en regeringe ter plaetse waer deselve compt te vinden, volgens de bewijsen daervan sijnde aen te clagen ende te procureren dat soodanige justitie daerover mach werden gedaen als uyt d'informaties werden sien en bevinden te behooren. Versoeckende aen alle Generaels, Gouvemeurs en Bevelhebberen soo te water als te lande daer deese onse letteren tot uytvoeringe van hetgeene als voorschreven is, werde verthoont, haer goet recht en justitie te doen sulckx wij in diergelijcke occasie wederom genegen sijn te verschuldigen.

Aldus gedaen en gearresteert op\ eylant Curacao, int fort Amsterdam den
5en december anno 1659.

[54] BRIEF VAN GIJSBERT DE ROSA EN MATTHIAS BECK AAN JUAN DE SALAMANCE

1659 december 31

[Sen]or Don Juan de Salamanca. Overgeset uyt het Sp[aens]
in het Nederduyts

Desen bevindt USa. met soo volcomende gesondheet als gewenst werdt van deesen sijnen dienaer, die Godtdanck deselve is genietende omme USa. te dienen int geene mij gelieft te commanderen, waertoe geerne sage te hebben veel occasien, omme mij te connen ten deelen te ontlasten van de obligatien soo ben hebbende over de groote vrintschappen en eere soo hebbe ontfangen van USa. in Puerto Rico. Welcke plicht mij niet alleenlijck is vergroot dan daerinne is oock getreden mijnheer Mathias Beck, gouvemeur van dit eylandt, Bonayra en Aruba (soo deesen mede ondertekenen sal) voor het ampareren ende faveur dat USa. heeft gelieven te doen aen een Hollants schipper genaempt Nicolaes Dircksen, met het meerbij hebbende volck van sijn schipken genaempt De Hoope, niet alleen wanneer aldaer ter steede sijn aengecomen berooft door eenen Andres de los Reys, woonachtich tot Puerto

de Santa Maria, dan oock aen den voors. schipper en matrosen gegeven te hebben inbarcatie naer Hespangien en daer en boven noch brieven van recommandatie mede gegeven voor den president, rechters en offisiren van 't contratatie huys tot Sivilien in dato 22en february voorleden, waervan de reeders vant voors. scheepien (soo gederigeert quam naer deese plaetse) ons hebben gesonden copeye ende oock geatviseert hoe dat notitie hadden van de grote dilgentien soo US[a]. hadde gedaen omdat achterhaelt mochte werden den voors. Andries de los Reyes, ja tot het seynden toe van een fregat naer Campetche in sijn vervolgh. Door al sulcke extraordinarissen devoiren van US[a]. waren vastelijck vertrouwende dat de goede intentie van US[a]. soude geconsigeert sijn, ende dat denselven de los Reyes al souden staen met het voors. schipken De Hoope en lading (ofte provenu van dien) tot dispositie van US[a]. uut welcke reeden de voors. reeders en andere geintresseerde hebben aen ons procuratie gesonden tot invorderinge van dien, met brieven van adress van de Hoog Moogende Heeren Staaten Generael en van sijn Excellentie Sr. Don Estevan Deljamara, ambassadeur van sijne Mayestyt in den Haage voor US[a]. wiens handen godt de voorste men haest daermede sal gaen cussen om oock te ontfangen vrindtschap ende faveur van US[a] in 't geene datter noch sal offriseren, suplicerende ondertusschen US[a] gelieve niet langs andere wegen te disponeren van't voors. schipken en ladinge ofte vercocht sijnde van't provenu, want pertenesseert aen deese plaetse daer het naertoe is gesonden, ende verhopende dat hierinne vrintschap sullen ontfangen van US[a]. ende dat sullen volbracht werden de articulen van vreede waerinne soo veel gelijck het notoir is heeft gewerckt Sr. Don Miguel de Salamanca, cousijn van US[a]. welcke persoon Godt Almachtich bidden te gesparen lange jahren in gesontheet als wenschen et. Curacao a 31 december anno 1659.

[55] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM

1660 januari 5

Duplicaet

Edele, Ehrentfeste, Achtbare, Wijse,
Voorsinnige en seer discrete Heeren.

Mijn Heeren. Met 't schip Den Coninck Salomon en St. Jan in dato 3en September was aen U E.E. Achtb. mijnen laesten daeraen mij referere. 't Sedert hebbe[ ] den 23en november met 't schip De Gidion over Cabo Verd[e] wel ontfangen U E.E. Achtb: missive van dato 7en augusti met die bijlagen van dien ende op den 24en decemb[er] met't schip De Liefde U E.E. Achtb: missive van da[to] 8en October sampt die bijlagen. Godt sij gelooft dat beyde scheepen sonder ongeluck hier in salvo gearriveert sijn met die vrinden soo daer meede overgecomen. Ende gaet 't schip De Gidion soo datelijck naer Aruba omme aldaer paerden in te neemen naer de Caribische e[y]landen onder conditie als door U E.E. Achtb:hem vergun[t] luydt de acte daervan bij mij ontfangen ende met da[t] 't selve schip daer aen d'eylanden wel eenigen tijt sa[l] toebrengen bevooren sijn ryse naer costy sal connen bevorderen. Soo hoope eerder en naerder occasie te becomen van hier adroiture omme U E.E. Achtb: mis[sive] te connen beantwoorden ende het noodige te schrijven ende deese weenigh regulen alleen tusschen byde laeten vooraff gaen tot acompagnement van de brenger, deeser commissaris en schipper vant scheepien St. Jan soo van de Cust van Guinea comende met neegers 't selve op Rocus in't herwarts coomen versey[lt] hebben, achterlatende in de tachtentich levendige slaa[ven], behalven veele en meerdere dooden, soo onderwegen gestorven door gebreck van provisie. Wat diligentie hier gedaen hebbe omme de levendige te salveeren gelieve U E.E. Achtb: te sien uyt de bijlaagen hier neffen[s] gaende Insgelijckx hoe dat de zeeroovers daervan ick U E.E. Achtb: voor deesen van verwitticht niet alleen die neegers, nemaer oock de beste compagniesbarck hebben genom[en] blijckt bij deselve pampieren daeraen mij omme cortheet, beneffens het mondelingh relaes van den voors. commissaris en schipper ben refererende en soude onder goede geliefte van U E.E. Achtb: niet ongeraetsaem oordeelen indien een bequaem wel beseylt vaertuych ofte

jachtien conde gepractiseert werden met een halff dousijn stucken daerop, dat meede soude connen dienen tot de paerden van Aruba aff te haalen, omme hier en op Bonayra te brengen die doch veel daer van de ratelslangen doot gebeten werden, dat in sulcke voorvallende gelegentheeden met genoechsaem volck soude connen werden bemant omme soodanige seerovers te achterhalen 't geene dan oock niet alleen daertoe, maer in alle andere voorvallende occasie soude connen dienen. Ende alsoo op't hoochste noodich is naer de seerovers te inquireren omme deselve ten minsten een affschrick te doen hebben van ons hier soo naer mehr te comen, soo hebbe hier een cleen particulier bootien gehuert op hebbende ses stucken versien met volck en dubbelt geweer soo naer de voors. seerovers toe sijn ter plaetsen daer wij presumeeren dat se hun onthouden, op hoope dat niet alleen eenige avantagie ofte gerant op deselve mochten comen te erlangen, maer oock de prinsipaelste hooffden connende becomen, soodanigh mochten werden gestraft datter anderen een exempel aen mochten nemen, daertoe dan hier aen ons debvoir niet sal manqueren.

Die stricte ordre soo U E.E. Achtb: mij andermael sijt aenschrijvende van niet te risiqueren in de negotie U E.E. Achtb: concernerende hebben niet alleen 't sedert U E.E. Achtb: ordre geobserveert, maer sullen 't oock voortaen in't toecomende promptelijcken weeten naer te comen.

Den Biscayer Joan d'Aguira van wien dat volgens voor deese gegevene atvysen noch dreyduysent huyden staen te ontfangen voor U E.E. Achtb: reeckeninge aen het eylant Cuba, is vermits geen scheepen noch occasie derwarts geoffriseert op andere negotie uyt aen de vaste cust, hebbende van't schip De Perel die neegers soo hier gecocht gecontracteert omme deselve in franquia te betalen, ende atviseert mij dat naer verrichtinge van dien metten eersten verhoopt wederom hier te weesen, wensten als hier was datter occasie mochte offriseren omme U E.E. Achtb: huyden in seguritijt te becomen, daertoe mijn uyterste debvoir sal doen.

Wensten meede dat de neegers soo met 't schip Den Eyckenboom verwachtende sijn, present hier waeren alsoo twee groote Spaensche scheepen met een jacht van Cadix op den tweeden deeser hier binnen de haven gecomen sijn comende in vijff weecken geseylt, expres omme de neegers te haelen door Sr. Guilliame Momma ende compagnie van U E.E. Achtb: costy gecon-

tracteert ende buyten twijffel dat deselve hier waeren, souden meerder parthij trachten te coopen. Maer alsoo het costlijcke scheepen sijn, soo connen met soo groote costen naer de negers niet wachten ende indien deselve in vijff a ses dagen niet comen soo sullen de scheepen grotelijckx gedisgusteert comen te vertrecken. Ick hebbe U E.E. Achtb: en mijn selven bij hun geexcuseert, naerdien eerste ordre en aenschrijvens met't schip De Gidion becomen hebbe, als wanneer de negers met 't schip Den Coninck Salomon gecomen langh waeren verhandelt.

Met voors. schip De Gidion hebbe achtentwintich stuckx neegers en negerinnen outh en jonck van Cabo Verde ontfangen, luydt quitantie aen den schipper gepasseert waeronder drey a vier heel out en gebreckelijck sijn. Welcke negers voorsooveel als goet en leverbaer sijn, vertrouwe aen voors. vrinden vercocht sullen werden. Vant succes ent geene verders passeert wert U E.E. Achtb: op Godt believende, me[t] de eerste gelegentheet geatviseert met vorders en ampele reschriptie op U E.E. Achtb: ontfangen missive ende mij wijders omme cortheet referere aen de beijlagen hier neffens gaende,

Hiermeede,

Edele, Ehrentfeste, Achtbare, Wijse, Voorsinnige en seer discreete Heeren, sal naer U E.E. Achtb: gewenst hebbende een gelucksaligh Nieuwjahr, beveelen onder die genadige protexie des alderhoochsten en blijven

Mijn Heeren

Curacao in't fort Amsterdam
den 5en jannuary anno 1660.

U E.E. Achtb: onderdanige
dienaer

[56] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1660 februari 4

Edele, Ehrentveste, Manhafte, Wijse,
Voorsinnige en seer discrete Heer.

Mijn Heere, Met ’t scheepien Speramundy in dato 23en augusti en l0en September was aen U E. mijnen lae[tst]en als per neffensgaende copeye, daer aen mij referere. ’t Sedert geenen van U E. te beantwoorden, derhalve deesen te corter weesen sal, temeer alsoo die nevensgaende missive aen onse E.E. Heeren Meesters hier incluys aen U E. ben opensendende, ten eynde U E. uyt deselve sult connen sien wat hier passeert end[e] sigh daervan bedient hebbende, te sluyten en onder U E. couverto met het eerste daervandaen gaende schi[p] op Amsterdam aen de E. Heeren Meesters te senden end[e] alsoo U E. uyt die informaties en pampieren daer i[n]cluys gaende, wel suit connen beogen wat voor seerovers soo hier des Compagnies neegers en berck genomen hebben. Bij welcke gasten sigh mede heeft laeten vinden eenen Peeckelharinck, voor deesen m[et] capiteyn Beaulieuw op de Caap gevaren en nu en dan [in] U E. gebiet in N. Nederlandt-compt en mogelijc[k] wel eenige van de principaelsten daer selfs wel sul[len] comen aen te landen. In sulcken geval wensten dat U E. bekent wierden gemaeckt ten eynde dat U E. over deselve soodanige justitie conde laeten doen als de soodanige meriteren. Indien U E. aldaer occasie becompt naer Jamayca te connen schrijve[n] alwaer ten deelen verstaen dat deese roovers souden sijn aengecomen en met dat sij geen conterpartij hebben, connen aldaer den Heer Generael wijs maken wat hun gelieft en soude U E. vigelantie ve[el] goets daerin connen doen bij occasie een missive daerover derwarts aen den Generael te schrijven glijc[k]mede bij voorvallende occasie en gelegentheet van hier geschieden sal. En sal deesen cortelingh tot besluyt dienen dat alles hier noch in eenen goeden standt is. Hebben met grote moyten een cleen vaetie[n] met ingeleyde limoenen van St. Maechiel doen vaerdifgh] maecken en oock aen Franck Bruyn aen St. Crous gerecommandeert ’t selve te doen ende wert U E. met deese occasie toegesonden, dat het eenichste is soo hier present hebben om U

E. te connen senden, hoopende dat U E. onse goede geneegentheet voor de daat suit gelieven aen te nemen. Ick hadde wel gewenst dat die verwachte scheepen met neegers gecomen waaren om U E. daervan eenige cloecke gasten te senden, maer sien tot op dato geen gearriveert hoewel alle dagen verwacht werden, dat dan moeten uytstellen tot de naeste occasie, Godt believende.

Ick bidde mij bij onsen Ehrwaerden breeder Do. Drisius te excuseren dat met deese occasie niet schrijven can doordien de handen vol werckx met noch een scheepien soo van hier adroyture naer't vaderlant gaet, genaempt St. Joris soodat aen onsen oom, de heer Jacob Aldrichs op de Suyt Revier mede niet schrijven can noch oock aen andere goede bekende vrinden, echter bij occasie mijne gebiedenisse aen alien sal mij ten hoochsten verobligeren.

Voorschreven schip De Lieffde is besigh aen St. Crous ome aldaer een ladinge sout in te nemen dat hem met des Compagnies vaertuych laeten toebrengen, daeraff het connossement ofte obligatie hier neffens onder een blooth couverto aen U E. wert toegesonden, daeraen mij omme cortheet gedrage ende waerin dat ick U E. en aengehorige eenige aengenamen dienst can toebrengen sal met een goede affectie werden geeffectueert.

Hiermeede,

Edele, Ehrentveste, Manhafte, Voorsinnige en seer discrete Heer, weest van mijn en mijn huysvrouw en dochter soo nu jonghst uyt Hollandt hier gecomen is, met mevrou Stuyvesant en gesamentlijcke familie neffens onser allerdienstlijcke gebiedenisse onder die genadige protexie des Alderhoochsten bevolen.

Met haest en blijve, soo lange ick leeve,

Mijnheer

Curacao, in't fort Amsterdam
den 4en february anno 1660.

U E.: geaffectioneerde
dienaer ende vrindt,

M. [Beck]

[57] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN DE BEWINDHEBBERS VAN DE KAMER AMSTERDAM

1660 februari 4

Edele, Ehrenveste, Achtbare, Wijse,
Voorsinnige en seer discreete Heeren.

Mijn Heeren,

Met't schip De Gidion, schipper Simon Cornelissen Gilde, over de Caribische eylanden in dato 5en jannuary, was aen U E.E. Achtb. mijnen laesten als per neffens gaende copeye. Volght nu wyders naer tijts gelegentheet reschriptie op U E.E. Achtb. missive van dato 7en augusti en 8en October soo met dito 't schip De Gidion en corts daeraen met't schip De Lieffde ontfangen.

Die compste van't schip De Gidion is hier ons ontset gewest, alsoo geen broot, potspijs, vleesch noch speck mehr in ons magesijn hadden. Wat met dito schip en 't schip De Lieffde door U E.E. Achtb. voor deese plaets is gesonden daeraff heeft den Commissaris Laurens van Ruyven behoorlijcke resepissie gepasseert daeraen mij referere. Den schipper Simon Cornelissen Gilde heeft hier vijff last sout ingenomen met een ordre aen den Commandeur op Aruba van veertich ad twe en veertich paerden aldaer te ontfangen omme aen de Caribische Eylanden te verhandelen volgens U E.E. Achtb. ordre en acte dienaengaende aen hem verleent, daeraff dito schipper aen U E.E. Achtb. als met lieff wederom a costy compt tot contentement bericht van sal toebrengen.

Wensten neffens U E.E. Achtb. dat ons van N. Nederlandt soodanige quantityt vivres conde werden toegebracht als wel van tijt tot tijt hier noodigh requireert. Deswegen dat noch onlanghst met een particulier scheepien Speramundy soo van hier met een vijfftich last sout denvarts is gegaen, onsen noot daer wij doen in waeren, te kennen gegeven ende aen den Edelen Heer Directeur Generael geschreven en versoght, indien 't selve scheepien ofte een ander conde werden gedisponeert, omme met vivres en andere behoeften als per memorie tot dien eynde specialijck daerneffens gesonden, herwarts te comen, dat wij't selve van hier met sout off met paerden van Aruba naer sijn Edeles goetvinden wederom daervoor souden senden, maer tot op dato

daervan geen tijdinge becomen. Die bequaemheet en saisoen van 't jaer naer N. Nederlandt te navigeeren weeten de schippers en seeluyden soo derwarts meer geweest sijn, genoegh te onderschyden glijck den schipper vant scheepien Diemen met sijn stierman als van hier vertrocken sijn met sout, geen difficultijt maeckten in 't saysoen vant jahr. Alsoo dat die presumptie bij ons hier is, dat veeleer door ouderdom van dito scheepien en swaerte van 't sout soo hier ingenomen met eenige lecagie soo daer toe geslagen 't selve in zee is gesoncken te mehr alsoo men geen tael off teecken daervan hoort.

't Schip St. Jan dat hier van de Cust van Guinea te comen stont met negers soo U E.E. Achtb. ordoneert in plaets van voors. scheepien Diemen te gebruycken, sal U E.E. Achtb. soo uyt mijn jonghste schrijvens als uyt die bijlagen andermael hierneffens gaende verstaen hoe't daer mede vergaen is. 't Meest dat ons hier leet doet is dat U E.E. Achtb. soo schonen trop neegers daerdoor compt te verliesen met een soodanige beseylde barck dat hier onse rechterhandt geweest is, off well diligentie gedaen hebbe omme deselve roovers van de neegers en barck te achterhalen als in mijn jonghsten geatviseert, soo is echter deselve niet ten effecte gebracht daer en soo als het behoorden. Daeraff aen U E.E. Achtb. met een scheepien St. Joris soo van hier adroyture in deesen maent staet te vertrecken die particularityt, Godt believende, sal atviseeren en indien geen remedie can werden uytgevonden omme soodanige roverijen en schelmstucken te weeren, van dat se self des Compagnies slaaven en vaertuygen nemen en dat daer geen vervolgh en verhael op compt, soo sullen sij niet alleen daerbij continueren, maer oock selfs een afschrick geven voor de Spaense negotianten soo hier comen omme te handelen. Hier incluys gaet een menute van 't geene soo bij provisie met atvys van onsen Raadt alhier geoordeelt noodich te weesen daertegens in 't werck te stellen waervan een derselver aen Simon Cornelissen Gilde mede gegeven, teneynde omme hem daervan te bedienen daer en soo als 't behoort. En offwel bij mijn den ijver groot en goet is omme soodanige roovers te achterhalen en sooveel mogelijcken en doenlijcken is U E.E. Achtb. schaden wederom te recobreren en wijders te verhoeden, soo ben echter schrupuleus alsoo niet geerne te veel noch te weenigh daerin soude gaen. Versoecke derhalven gedienstlijcken dat U E.E. Achtb. mij hierin gelieve te hulpe te comen met een soodanige ordre, ampele atvys en macht toe te senden opdat

deselve tegens sulcke en diergelijcke roovers sonder schreupel can comen in ’t werck te stellen en doen executeren bij voorvallende occasie opdat ander[en] een exempel daeraen mogen nemen.

Dat hier een welbeseylt jachtien waer geweest met een veerthien stucken met naer atvenant volck daerbij, wij souden buyten twijffel off met gewelt off met goet recht die voors. neegers en barck hebben achterhaelt en wederom becomen en is ons leet dat wij door gebreck van dien onse goede genegentheet niet hebben connen ten effecte brengen.

Soude gans ongeerne sien dat soodanige rovers oorsaeck souden geven dat den ijver soo wij voor hebben tot U E.E. Achtb. dienst omme de Spaense negotianten bij preatvertentie als andersints te doen hier comen tot vermeerderinge van de commersie en affhalinge van de neegers soo met U E.E. Achtb. scheepen en reeckeninge meer ende mehr te comen staen, vruchteloos soude werden gemaeckt. Dat wettelijcken geschiet door Engelse scheepen met behoorlijcke ordre en commissie tegens hare vijanden aen de Spaense Natie selfs en niet aen ons, moeten wij wel tolereren, maer van soodanige die sonder wettelijcke ordre en commissie niet alleen aen de Spaense Natie, maer selfs aen ons hier den meeste schaden toe brengen, behoort niet te werden getolereert, en door alle weegen en middelen uyt de see gebannen te werden.

Hebben geerne gesien de diligentie soo U E.E. Achtb. doet omme ons hier van tijt tot tijt met neegers te versien dat het eenighste lockaes sal wesen omme die Spaense Natie soo wel van de Vaste Cust als andere plaetsen hier te doen comen negotie van importantie te doen. Maer hoe subtiler en stilder dat den handel naer en op dit eylandt can werden gepractiseert, soo wel hier als van costy hoe beeter dat het is.

Met het schip Den Coninck Salomon hebbe aen U E.E. Achtb. het jonghste stockvishout gesonden soo hier als aen Bonayra gecapt is geweest en sal voortaen niet meer laeten cappen tot U E.E. Achtb. naerder ordre omme redenen als U E.E. Achtb. sijt atviserende.

Naerdien Sr. Ghijsberto de Rosa neffens mijn bij de particulier[ ] geinteresseerde van ’t scheepien De Hoop geauthoriseert is omme bij den

Gouverneur van de Havana, door wien wij verstaen dat den roover soude weesen achterhaelt ende tot dien eynde aen mij hebben gesonden soodanige pampieren, brieven en bewijsen omme te dienen tot recouvreringe van dito scheepien en ladinge, soo hebben echter tot op dato geen seeckere occasie noch gelegenheet gehadt om ’t selve naer onse goede genegentheet te connen in’t werck stellen, anders dat Sr. Gijsberto de Roosa onlanghst sijn jachtien Den Jongen St. Paulo met een cargesoen naer St. Jago de Cuba gesonden, daer meede te weege gebracht dat samen bij provisie een missive geschreven naer de Havana aen den Gouverneur omme van Cuba over landt derwarts gesonden te werden, luydt copye hier incluys gaende tot preatvertentie aen welgemelten Heer Gouverneur tot tijt en wijlen dat beeter occasie sal offriseren omme U E.E. Achtb. en particuliere geintresseerde vrinden intentie naer ons best vermogen in’t werck te stellen en soo doendelijck tot een goet eynde te brengen daeraff in ’t vervolgh U E.E. Achtb. punctuelijcker sal werden geatviseert.

Het contract soo U E.E. Achtb. met Srs. Hector Pietersen en Guilliamme Momma aengegaen, hebbe nu eerst met het voors. schip Den Gidion en Lieffde ontfangen naer dat de neegers met ’t schip Den Coninck Salomon gecomen aller verhandelt sijn geweest. En offwel ’t schip Den Eyckenboom tot op dato mede noch hier niet gearriveert is, soo sijn echter op den 2en January twe Spaense scheepen met een jacht van Cadix hier binnen de haven gearriveert ten eynde om de neegers, luydt het voors. contract te halen volgens den specialen last en ordre door den capiteyn van voors. scheepen, genaempt Pedro Sorilho en schipper Ewout Jansen aen mij verthoont. Ende alsoo deselve aen mij te verstaen gegeven dat bij aldien dat sij van hier sonder negers quamen te vertrecken dat hun gans dessain van hare voyagie daerdoor te niet was en excessive schaden daer door souden comen te leyden, soo ben genootsaeckt geworden soo wel van de vrij luydens als companys dienaers te versoecken dat sij de Compagnie uyt hare plantagie soo veel neegers ter leen wilden doen als mogelijck was onder beloften dat uyt die eerste Compagnies neegers soo te comen staen, hun wederom goede negers in de plaets sal werden gerestitueert. Soo is dat met de Cabo Veersche negers soo van de Compagnie als particuliere met grote moyte hebbe bij malcanderen gecregen samen twe en ’t sestich stuckx, waeronder dat eenige ouden en jongen waren daer voor dat

twe stuckx, minder sijn gereeckent als blijckt bij een originale quitantie hieraeffens gaende, waervan dat volgens dien aen mij hier betaelt hebben ses en veertich stuckx luydt contract ad eenhondert twintich stucken van achten bedragende vijffduysent vijffhondert twintich stucken van achten, alsoo dat noch resteeren veerthien stuckx neegers in Hollandt aen U E.E. Achtb. door voors. Srs. Hector Pietersen en Guilliamme Momma te betalen, als breeder in de quitantie geextendeert, daer aen mij omme cortheet referere. En hebben de voors. vrinden groot contentement genomen dat se noch met de voors. neegers sijn gerieft geworden, hebbende een cleen Hollants scheepien bij hun, daer een Hollantse schipper en Hollants volck op was, geladen met vier duysent pottijsen Spaense wijn, die sij uyt Spanien gebracht daer sij mede verlegen waren en derhalven deselve presenterden hier goeden coop te vercopen in troco van stuckgoederen, doordien sij geresolveert waren ’t scheepien hier te laten, met ordre omme wederom naer Hollandt te keeren, liever als met hun te nemen, omme die groote oncosten van vrije intrado op de Spaense plaetsen te schuwen, welcke Spaense wijn Sr. Ghijsberto de Rosa aller gecocht, ende met stuckgoederen wederom betaelt heeft. En als mij Sr. Gijsberto de Roosa hiervan bericht dede ende een plaetse versocht omme deselve wijnen te bergen, soo gaff ick aen sijn Edele te verstaen die ordre soo ick was hebbende omme de recognitie per twe per cento te ontfangen van de scheepen soo over de Caribische Eylanden hier quamen en hun goederen hier vercochten, soo in Hollandt niet betaelt hadden. Ende dat het oock een cleentien was dat de Compagnie twe pro cento van de Spaense wijnen quame te ontfangen terwijle deselffde uyt Spanien quam en hier mede vercocht wierden, off ten minsten dat mij een brieffgen souden geven tot mijnder desargie dat bij aldien door U E.E. Achtb. verstaen wierde dat de Spaense Natie uyt Spanien hier comende met de vruchten ofte coopmanschappen uyt en v[an] haer landt ende deselve hier vercochten, dat se echt vrij soude weesen ende bij aldien niet dat hun correspondenten t’Amsterdam ’t selve souden gehouden weesen aen U E.E. Achtb. te betalen, daertoe den Spaensen capiteyn wel geinclineert was. Maer alsoo van andere onse eygene natie wierde bericht dat daer niet ingehouden was dat die Spaense Natie hier van alles exempt waren, schoon als voors. vrucht[en] en coopmanschappen uyt Spanien hier brengende en oock vercochten, soo hebbe omme geen disguste

aen den Spaensen capiteyn te geeven daer niet wijders omme aengehouden. Versoecke echter dat U E.E. Achtb. mij in rescriptie deeser gelieven te ordoneren wat in sulcke voorvallen sal hebben te doen, en te laaten tot mijn gouverno.

Den voors. capiteyn is met sijn voors. twe scheepen in dato 15en January met goet genoegen en contentement hier uyt de haven naer Porto Bello vertrocken soo als aen mij te verstaen gegeven, latende aen mij sijne brieven omme aen sijne correspondenten op Amsterdam te bestellen. Hun scheepien St. Joris dat hier gelaten, sal als voors. deesen maent february van hier adroyture doch achterom Engelandt naer costy comen indien geen beeter occasie voorcompt, soo sal de contanten soo vor U E.E. Achtb. in cassa sijn daermede, Godt believende, oversenden.

Van Cabo Verde hebbe met't schip Den Gidion niet anders ontfangen als acht en twintich slaven outh en jonck, luydt quitantie aen den schipper daervan gepasseert, wesende van soodanige gestaltenisse en ouderdom dat se soo veel niet waerdich sijn als door den banck de neegers soo jonghst met't schip Den Conincgh Salomon gecomen, maer naer dat bericht werde so soude vandaer als diligentie omme gedaen wierde schoone neegers connen gebracht werden die dan oock naer atvenant mehr in prijs halen souden.

Met het eerste bequaem schip dat van hier sal comen te vertrecken adroyture sal aen U E.E. Achtb. een halff dousijn van de beste paerden laten toecomen ten eynde als U E.E. Achtb. sijt atviserende.

't Geene U E.E. Achtb. mij recommandeert wegen de capers alhier, hebben genoeghsaem aen de oversijde onse gebeuren en aen de Spaense Natie van andere plaetsen doen blijcken, dat deselve met onsen wil hier noch hier ontrent niet en comen en sullen oock niet licht capers meer binnen onse haven comen, doordien sij weeten dat se hier suspect sijn ten ware dan dat se hier onder d'een off ander protext sterck binnen de haven comende omme te sien off sij niet eenige avantagie op ons connen comen te erlangen omme een rooff te halen, glijck de rovers ons wel gedrycht hebben. En off wij wel hier tegen op onse hoede sijn soo moet echter de defensie met menschenhanden gedaen werden in voorvallende nooth en occasie en soude een soodanigh recruyt als U E.E. Achtb. nu met't schip De Lieffde gesonden niet suffis[ant] genoech sijn

omme een groote macht tegenstant te do[en] te meer alsoo wederom soo veel van het oude volck die haeren tijt uyt is, bij naer wegh gaet als het recruy[t] starck is datter gecomen is ende soude repeteerlijc[k] ende een suffisante verseeckeringe weesen voor deese plaetfse] indien datter een complete company soldaten was. Maer met soo wenigh volck souden wij geen quaetwillige Spanjarts als sij its quaets in den sin hadden en soo starck waren als nu jonghst twe scheepen met wel twehondert vijfftich coppen hier binnen onse haven sijn geweest, connen resisteren, insgelijcken capers soo Fransen als Engelsen die voor deesen niet minder hier binnen de haven sijn geweest. En wij hebben ons soo weenigh op d'een als op d'ander te vertrouwen, alsoo de Spaniarts siende dat wij soo swack sijn, wel het een en ander protext connen maken, insonderheet die van Spanien comen en yaloers sijn over deese negotie glijck als uyt sommige coopliedens soo met deese voors. twe schepen hier binnen de haven geweest sijn, tegen d'een en ander soo mij bericht is gealigeert hebben, dat in Spanien niet soude werden toegelaten die negotie alhier met die Spaense Natie aen de Cust off elders vandaen en soodanigh verbot soude gedaen werden dat geen Spaniarts van eenige plaetsen hier souden durven comen omme te handelen. Ende ter contrarie hebbe van den capit[eyn] selver verstaen, dat sij vertrouden de negotie hier meer en mehr soude floreren, ende dat hij verhoopte sijn scheepien St. Catalina binnen vier maenden wederom hier wesen soude, met een dry a vierhondert duysent stucken van achten omme in negers en coopmanschappen te besteeden, dat den Duytschen schipper Ewout Jansen tegens mij oock geconformeert heeft, indien sij behouden aen Porto Bello comen te arriveren. Sulckx hebben de Spaense fregats soo voor desen hier geweest sijn en hun negotie op Nova Spanien hebben mij oock geseydt, dat se van Nova Spanien jahrlyckx op quame[n] naer Caracas met veel contanten omme aldaer cacauw en coopmanschappen te handelen en dat sij dan wel practycquen souden soecken omme van Caracas hier in passant aen te comen omme negers en stuckgoederen te handelen, te meer als sij deselve voor eenen acomodabelen prijs souden connen becomen en altoos verseeckert waeren hier te vinden, naer't gevolgh wert hier seer verlanght alsoo nu vooreerst goet genoegh voor 't vragen is.

Daer is oock eenen capiteyn Joan Carcados, compagnon van Sr. Pieter de Leeuw die hier is, soo hier ontrent veertich duysent stucken van achten aen

goet gecocht, latende soo veel goet ontrent met sijn voors. compagnon in ostagie, die mij oock geseght heeft, dat niet alleen soude maken die veertich duysent stucken van achten hier te compleren, nemaer oock groote capitalen daerenboven maken hier te senden, omme in neegers en coopmanschappen te besteeden, maer daer is tot op dato geen gevolgh op gecomen, alsoo dat Pieter de Leeuw soo hier is en sijn obligatie voor die betalinge gepasseert heeft, niet wel sal staen indien eyndelyck de betalinge niet en compt, wert echter niet getwijffelt bij die geene soo den voors. capiteyn Carcado wel kennen off die betalinge sal noch eyndelycken werden gesupleert schoon all vier maenden over den tijt verlopen is. Sr. Pieter de Leeuw soude wel geerne selver naer de cust toe omme te sien waeraen dat het manqueert, maer de geintresseerden willen hem niet laeten gaen.

Dat U E.E. Achtb. ons niet alleen met't schip De Gideon ende nu de novo met't schip De Lieffde met victualie geprovideert hebt, sal echter wel werden gemenageert en niet uytgeryckt als daer de nooth vereyscht.

Ick hebbe aen de Spaense capiteyn voor sijn twe scheepen so jonghst binnen de haven geweest is, die omme broot ten hoochsten verlegen was niet connen wyjgeren met een vier duysent pont hartbroot te gerieven, daer voor dat aen den Commissaris betaelt heeft twintich guldens voor ieder hondert pont en met dat U E.E. Achtb: ons belooft van tijt tot tijt te provideren, soo willen aen 't gevolgh oock niet twijffelen, omme redenen als voor deesen meermalen aen U E.E. Achtb: geatviseert.

Den Commissaris Laurens van Ruyven doet U E.E. Achtb: op 't hoochsten bedancken van't faveur hem geschiet is weegen beyde bewuste ampten op een tractement van ƒ36 ter maent.

Den metselaer soo U E.E. Achtb. Met't schip De Lieffde gesonden, is't sedert sijn compste besigh omme twe a dry steene packhuysen op te rechten tot gerieff van de negotianten soo hier sijn en noch te comen staen. Daertoe niet anders requireert als plancken tot de solderinge en pannen tot de daken, de balcken laeten van Ilhe d'Aves daeruyt een bos haalen en sijn beeter als uyt N. Nederlandt ofte uyt Hollandt daertoe connen gebracht werden.

Soo haest als die gerequireerde steenen tot de waterbacken voor de paerden en coebeesten uyt te drincken gecomen sijn, sullen deselve op de bequaemste

plaetsen doen toestellen daer en soo alst behoort.

Het schip De Lieffde is besigh aen St. Crous omme ontrent de tachentich last sout in te nemen van St. Jan, dat hem met des Compagnies stygerschuyt en nieuwe waterbooth, beneffens sijn scheeps booth spoedigh werdt aengebracht en sal op dato sijn vollen last innemen daermede dat geresolveert is naer N. Nederlandt te vertrecken, van welck sout dry obligatien sal teeckenen omme aen den Edelen Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant volgens U E.E. Achtb. ordre en reglement deswegen contentement te doen soo als dat behoort. Ende van hier adroyture Godt believende, sal aen U E.E. Achtb. vorders schrijven 't geene in deesen come te mancqueren, omme voors. schip De Lieffde dat rysvaerdich leght, niet op te houden, ende gaet deesen over N. Nederlandt onder couverto van den Edelen Heer Directeur Generael.

Hiermede,

Edele, Ehrentveste, Achtbare, Wijse, Voorsinnige en seer discrete Heeren, bevele U E.E. Achtb. naer mijne dienstlijcke gebiedenisse onder die genadige protexie des Alderhoochsten en blijve,

Mijn Heeren.

Curacao, in't fort Amsterdam, U.E.E. Achtb. onderdanige dienaer

den 4en february anno 1660. M. Beck

[58] CONNOSSEMENT

1660 februari 4

Ick ondergeschreven Jan Adriaensen Crul, schipper op 't schip De Liefde, bekenne bij deesen aen 't Eylandt Curacao, in mijn voors. schip ontfangen te hebben vanweegen de Edele Heeren Bewinthebberen van de Westindische Compagnie ter camere Amsterdam eenentachentich lasten sout, op deese conditie dat aen den Heer Directeur Generael van weegen deselve Compagnie in Nieuw Nederlandt voor reeckening en ten behoeve van deselve Compagnie ter camere voors. vrachtvrij gelevert sal werden, een gerechte vierde part van voors. sout ofte de gerechte waerde van dien ten keure van deselve Heer

Directeur, soo Godt de Heere mij daer meede behouden reys verleent. Hieronder verbindende mijn voomoemde schip met alle sijn toebehooren, en voorts mijn persoon en goederen ten bedwangh van alle rechten en rechteren. In kennisse der waerheet drey alleens luydende obligatien hier van geteeckent, waervan d'eene voldaen d'ander van onwaerden sullen sijn.

Curacao, den 4 february anno 1660.

Jan Ar[ ]insen Krul

[59] LIJST VAN GOEDEREN AANGEKOCHT VOOR CURACAO

1660 maart 4

Extract uyt net dagelijcks register van naervolgende vivres, contant gecocht en betaelt uyt 't scheepien Den Bloesem, comende uyt Ny Engelandt van Capt. John Alen.

Anno 1660,4en marty op het eylandt Curacao in 't fort Amsterdam door den commissaris Laurens van Ruyven in 't magesijn ontfangen:

9800 lb. fijn witte Engelse keeckx, een patinho 't cento	Path. 686.—.—
207½ 4 scheepel witte erreten a 1 patinho d' schepel	Path. 207. 4.—
2000 lb. bacaliauw a 3 stuivers 't lb.	Path. 125.—.—
2 rollen toback lb. 83 a 6 stuivers 't lb.	Path. 10. 3.—
1 vat gesoute vleesch a 40 gulden	Path. 16. 5.—
1 vat speck a 60 gulden	Path. 25.—.—
	Path 1070. 4.—

[60] CONNOSSEMENT

1660 mei 8

lck ondergeschreven Jacob Jansen Huys, schipper op ’t galioth Nieuw Amstel, bekenne mits deesen uyt handen van den E. Visdirecteur Matthias Beck, voor reeckeninge ende risico van den E. Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant, ontfangen te hebben twe hondert vier en twintich goede stucken van achten en sestien stuyvers, dewelck ick ondergeschreven belove, soo haest als met lieff aen de Manhatans in N. Nederlandt gearriveert ben, te leveren in handen van den Edelen Heer Directeur Generael voors. Des ten oirconden hebbe hiervan dry alleensluydende resepissie gepasseert ende met mijn eygen handt onderteeckent, waervan d’ een voldaen sijnde, d’ ander van geender waerden is. Curacao in’t fort Amsterdam den 8e mayo anno 1660.

Jacob Jansen Huys

[61] CONNOSSEMENT

1660 mei 8

Ick ondergeschreven Jan Jansen Eyckenboom, schipper naest Godt van mijnen scheepe genaempt Den Eyckenboom, tegenwoordich reysvaerdich leggende binnen de haven van’t eylandt Curacao omme te seylen naer Nieuw Nederlandt, bekenne mits deesen van den E. Heer Vis Directeur Matthias Beck, voor reeckeninge van de Edele Compagnie ontfangen te hebben in mijn voors. schip twintich stuckx gesonde slaaven ofte neegers manspersonen. Dewelcke aenneme ende belove te leveren naer behouden ende salvo arrivement met mijn voors. schip in Nieuw Nederlandt aen den Edelen Heer Directeur Generael ende Raaden aldaer. Desten oirconde hiervan dry alleensluydende quitantie gepasseert, waervan d’ een voldaen, d’ ander van geender waerden is. Curacao, in’t fort Amsterdam den 8e mayo anno 1660.

Jan Janss Eyckenboom

[62] LIJST VAN NAAR NIEUW-NEDERLAND VERZONDEN GOEDEREN

1660 mei 8

Eylant Curacao ady 8 mey 1660.

Factura van de goederen gelaeden in't galjoot Nieuwer Amstel gedestineert te gaen naer Amsterdam in N. Nederlant.

De Edele Heer Vice Directeur Matthias Becx, consigneert aen de Edele Heer Directeur Generael en Raeden van N. Nederlant:

22 stucx paerden. De Edele Heer Vice Directeur Matthias Becx consigneert aen de Edele Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant:

1 pottijs)
) lamoensop
1 ancker)
1 cassje
6 schaepen ende 6 capade geyten

De Edele Heer Vice Directeur Matthias Becx consigneert aen Sr. Cornelis van Ruyven:

2 pottijsen lamoensop
2 merrie paerden

De Edele Heer Vice Directeur Matthias Becx consigneert aen Sr. Johannes Verbruggen:

2 pottijsen lamoensop

Jacob Jansen Huys consigneert aen hemselve:

1 vat suycker daerin 150 pont
40 stucx kaesen

Franck Bruyn consigneert aen de Edele Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant:

1 halff aem hoorens

Idem consign[ee]rt aen Sr. Johannes Verbruggen en Mr. Hans Kierstede:

1 vatt hoorens

Juffrouw van Ruyven consigneert aen Do. Johannes Megapolensis:

een doos

Laurens de Sille
supracargo op het galjoot
Nieuwer Amstel.

[63] VERKLARING VAN OP CURACAO ONTVANGEN GOEDEREN

1660 mei 8

Ick ondergeschr. Laurens van Ruyven, commissaris bekenne bij desen van Jacob Jansen Huys, schipper op 't galjoot Nieuw Amstel voor reeckeninge van de Compagnie wel ontfangen te hebben naervolgende goederen:

71 balcken;
156 pe sparren;
27 ocxhoofden)
) tarwe, samen twe hondert vijftich schepels;
1 pijp)
1000 hoepstocken;
8 stuckx cromhout;
14 tonnen soo speck als vlees;
2 wagens)
2 pijpen)
) erritten samen eenhondert vijf en seventich schepels;
2 cassen)
12 ocxhoofden)
2 tonnen vleys door schipper Jacob aen Den Eyckenboom gelevert;

Naervolgende voor reeckeninge van den Edelen Heer Directeur Generael particulier:

twe vaten macreel;	
een ocxhooft vleys	netto 420 lb.
twe tonnen ditto samen	netto 520 lb.
	940 lb.

Des ten oirconde hebbe desen in kennisse der waerheyt met eygen hant onderteeckent op't eylant Curacao, in't fort Amsterdam ady 8 majo anno 1660.

L. van Ruyven.

[64] LIJST VAN DE BEMANNING VAN HET SCHIP DEN EYCKENBOOM

1660 mei 8

Ady 8 may anno 1660

Lijste van de schipper en matroosen
op het schip Den Eyckenboom.

schipper	Jan Jansen Eyckenboom
steurman	Jan Pietersen Jongenboer
barbier	Hendrick Boalde
bootsman	Jan Comelisse van Hoorn
	(Jan Jansen
timmermans	(Willem Abrahamsen
konstapel	Jan Jansen
constapelsmaet	Aris Jansen
bottellier	Jan Dircksen
botteliersmaet	Adolph Jansen
kock	Ariaen Claesen
kocksmaet	Augustijn Willaert
bootsmansmaet	Herman Tamsen
kuyper	Abraham Stevensen
seylmaecker	Dirck Jansen
	Roeloff Evertsz
	Hendrick Hendricks
	Gerrit Broersz
	Cornelis Jorissen
	Yde Vries
	Antony Pietersen
	Pieter Blanck
	Jan Gerritsen
	Pieter Harmense
kajuytwaghter	Jan Tymonsen
	Jan Vesterse
jongens	Dirck Jacobse

[65] LIJST VAN PASSAGIERS VERTROKKEN MET DEN EYCKENBOOM EN NIEUWER AMSTEL

1660 mei 8

Ady 8 mayo anno 1660.

Lijste van de passagiers vertrocken van Curacao met het schip Den Eyckenboom.

Jan Duske van Tongen

Jan Pietersen van Amsterdam

Jueriaen Jurgense

Robbert Kocken

Herman Martensen van den Bosch met sijn huysvrouw Annetje Harmense

Jan Duynkercker

Nicolaes)
Frans Kiet) Indiaenen
Lari)

Lijste van de passagiers vertrocken met het galjoot Nieuwer Amstel.

Engeltje Hendricx jonge dochter

Mattheus)
) Indiaenen
Dirck)

[66] BRIEF VAN HENDRICK MARTENS, KOMMANDEUR VAN ARUBA AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1660 mei 18

Ehrentfeste, manhaften, wijse, voorsynnigen, seer discreten heer, Mijnheer Pieter Stuyvesandt, Generael in Nieu Nederlandt, Directeur over het eylandt Curacao ende het ancleven van dien, te weten Bonnayro ende Aruba,

saluyt in mijn E.E. te adverteren als dat met het schip Den Eyckenboom, waer schipper op is Jan Janssen Eyckenboom, dor ordre van d'E. Matthyas Beck in ditto schip gescheept vijftich parden waeronder ben vier meery parden ende noch een part dor ordre van de E. Mathyas Beck vor mijn E. Heer Generael zijn soon waervan de resipissen hier inkluys mede kommende. Noch kompt hiermede dor ordre van mijn E. Mathyas Beck vijf stucken pockhaudt.

Soo bij gheval ditto pardt voor mijnheer Generael zeun niet angenaem en is, gelievende het beste pardt dat het schip Den Eyckenboom ofte in het galyot is voor lyeve seun uyt te kiesen. Hiermede weest mijn E: met sijn lyeven ende wel bemind[e] mynnagers ende gheheele famille in den de genadighe pretectie des Alderhoogsten bevelen.

Actum Aruba den 18 mayo 1660,

Mijn E.E. zijn onderdanighe
getrauwen diender end[e] soldaat
Hendrick Mart[ens]

per 't schip Den Eyckenboom.

[67] BRIEF VAN HENDRICK MARTENS, KOMMANDEUR VAN ARUBA AAN PETRUS STUYUVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1660 mei 18

Ehrentfeste, manhaften,

seer discreeten heer, Mijnheer Petrus Stuyvesant, Generael in Nieuw Nederlandt, Directeur over de Curacaose eylanden ende het ancleven van dien te weten Bonnayre ende Aruba.

Saluyt om mijn heer te adverteren hiermede commende met het galiot dor ordre van de E.E. Mathyas Beck, vier en twyntich parden waeronder ben twee meery parden voor Sr. Van Ruyven op sijn ryckeninge volgens de resepissen hier inkluys mede commende. Noch compt hier mede dor ordre van d' E.E. Mathyas Beck, ses schapen met ses kapados geyten.

In het schip Den Eyckenboom gescheept dor ordre van Directeur Mathyas Beck een paart voor mijn E.E. Generael sijn seun. Hiermede wees mijn E.E.

met zijn lyeve ende wel beminde minnagen ende gheheele familie onder de genadige protectie des alderhooghsten bevelen.

Actum Aruba, Mijn E.E. sijn onderdanigen
den 18 mayo 1660 getrauwan diender ende soldaet
Hendrick Martens

per 't galjoot Nieuwer Amstel.
[geadresserd:]
Erentfeste, wijse, voorsienige en seer
discreeten Heer,
Mijn Heer,
Petrus Stuyvesant, Directeur Generael van N. Nederlant,
Curacao, Bonayro, Aruba, etz. residerende -in 't fort Amsterdam,

per 't galjoot Nieuwer Amstel.

[68a] CONNOSSEMENT

1660 mei 18

Ick ondergeschreven Jacob Jansen Huys, schipper op het galjoot Nieuwer Amstel, bekenne ontfangen te hebben (volgens ordere van den E. Heer Vice Directeur Matthias Becx) van Sr. Hendrick Martensen, commandeur op het eylant Aruba, twee en twintich paerden voor reeckeninge van de E. Comp. en twee merrie paerden voor reeckeninge van Sr. Cornells van Ruyven op sijn risico, dewelcke ick beloove te leveren, indien mij Godt behouden reyse verleent tot Amsterdam, in N. Nederlant aen den E. Heere Directeur Generael Petrus Stuyvesant en de Heeren Raeden. Waervan hier sijn gemaeckt drie alleen luydende recipissien, d' eene voldaen wesende, de andere van geender waerden sijn. Des ten oirconde hebbe desen met eygen hant onderteeckent.

Actum op het eylant Aruba, den 18 mey anno 1660.

Jacob Jansen Huys

[68b] CONNOSSEMENT

1660 mei 18

Ick ondergeschreven Jan Jansen Eyckenboom, schipper op het schip Den Eyckenboom, bekenne ontfangen te hebben (volgens ordere van den E. Heer Vice-Directeur Matthias Becx) van Sr. Hendrick Martensen, Commandeur op het eylant Aruba, vijfftich paerden, waeronder sijn vier merrien voor reeckeninge van de E. Compagnie, dewelcke ick beloove te leeveren, indien mij Godt behouden reyse verleent, tot Amsterdam in N. Nederlant, aen den E. Heer Directeur-Generael Petrus Stuyvesant en de Heeren Raeden. Waervan hier drie alleen luydende recipissien sijn gemaeckt, den eenen voldaen sijnde, de andere van geender waerden. Des ten oirconde hebbe die met mijn eygen hant onderteeckent.

Actum op het eylant Aruba, den 18 mey anno 1660.

Jan Jansen Eyckenboom

[69] CONNOSSEMENT

1660 augustus 31

Ick ondergeschreven Dirck Jansen van Oldenburch, schipper naest Godt van mijn scheepien genaempt Den Nieuw Nederlantschen Indiaen, tegenwoordich reysvaerdich leggende binnen de haven van 't eylandt Curacao, omme te seylen naer N. Nederlandt, bekenne mits deesen van den E: Heer Visdirecteur Matthias Beck, voor reeckeninge van de E. Compagnie ontfangen te hebben thien stucks gesonde slaaven ofte neegers manspersoonen, dewelcke aenneme en beloove te leveren naer behouden en salvo arrivement met mijn voors. schip in N. Nederlandt, aen den E. Heer Directeur Generael ende Raeden aldaer. Des ten oirconde hiervan drey alleensluydende quitanties gepasseert, waervan d'een voldaen sijnde, d'ander van geender waerden.

Curacao, int fort Amsterdam, den 31en augusti anno 1660.

Dierck Jansen

[70] AFREKENING VOOR DE SCHIPPER DIRCK JANSEN

1660 augustus 28/31

Laus Deo anno 1660 a Curacao, fort Amsterdam[15]

Dirck Jansen, schipper op 't scheepjen De N. Nederlantsche Indiaen,

Debet

28 augusty	a 2 schepels gort ad 12 sch. 't schepel		*f* 7.4.
	comt hem per saldo deses		*f*1456.11.
			*f*1463.15.

creditt

augusty	724 pe. greene plancken a 4 sch. 't pe.		*f*878.16.--
	1245 lb. engels hart broodt a 13 gl. Cento		*f*161.--.--
	2 vaten speck a 40 gl. 't vadt		*f* 80.--.--
	1 vadt vlees a 30 gl.		*f* 30.--.--
	75 schepels erritten a 8 sch. 't schepel		*f*180.--.--
	30 dito van de schipper particulier a		
	8 sch. 't schepel	*f* 72.--	
	2 vaten meel van ditto,		
	netto 413 lb. a 3 stuiver lb.	*f* 61.19.--	
		*f*133.19	
			f 133.19
			*f*1463.15

anno 1660

Dirck Jansen schipper op 't bovenstaende scheepjen,

debet

31 augusty	a 10 negers voor reeckeninge van sijn reeders soo de schipper heeft aengenoomen aen de Heer Directeur Generael ende Raeden te refereren a 130 stucken van achten 't stuck	*f*3120.--.

Ter ordonnantie van den Heer Directeur

Mathias Beck

L. van Ruyven

commissaris

anno 1660

credit

per slott en saldo van bovenstaende reeckeninge comt ƒ1456.11.--

per de vracht van 10 Nieuwe Nederlantse indianen, soo met bovenstaende scheepjen hier sijn gearriveert t welck meede aan den Heer Directeur Generael en Raden in Nieuw Nederlant wort gereserveert als per atvys van den Heer Directeur Mathias Beck a 30	ƒ300.—.--
per vracht van 6 Curacaose indiaenen a 24 hollantse gl.	ƒ144.—.--
saldo deses comt de Compagnie	ƒ919.9.--
per vracht van 10 negers gebracht voor de Compagnie	ƒ300.—.--
	ƒ3120.--.--

[71] LIJST VAN STUKKEN GEZONDEN AAN HET BESTUUR VAN NIEUW-NEDERLAND

[ongedateerd]

Inventario van de bijlaagen hierneffens aan de E. Heeren Petrus Stuyvesant, Directeur Generael ende Raaden in Nieuw Neederlandt per't scheepien Den Indiaan, schipper Dirck Jansen van Oldenburgh.

1. een missive de dato 21e July anno 1661
2. quitantie van de neegers in voors. scheepien geimbarqueert
3. obligatie van een neegerin aan voors. schipper vercocht
4. een missive van de E. Heeren Mayoors uyt Hollandt
5. factura van de laackens in voors. scheepien geimbarqueert
6. quitantie van den schipper weegen ditto
7. reeckeninge van 't geene soo alhier van den schipper gecocht ende ontfangen.

[72] CONNOSSEMENT

1661 juli 21

Ick ondergeschreven Dirck Jansen van Oldenburgh, schipper naest Godt van mijn scheepien genaempt Den Nieuw Neederlantsen Indiaen, bekenne mits desen van den E. Heer Visdirecteur Mathias Beck, voor reeckeninge van de Edele Compagnie ontfangen te hebben onder den overloop van mijn voors. scheepien seven cassen met voorstaende merck ende nommer [G. W.C. 35, 36, 37, 38, 39, 40, 54]. Dewelcke aenneme ende beloove te leveren naer behouden ende salvo arivement met mijn voors. schip in Nieuw Neederlandt aen de E. Heeren Petrus Stuyvesant, Directeur Generael en Raden aldaer. Desten oirconde hiervan dry alleens luydende resipissien gepasseert, waraff d'een voldaen sijnde d'ander van geender waerden is.

Curacao, in 't fort Amsterdam den 21 July anno 1661.

scheyper Dierck Janse

[73] CONNOSSEMENT

1661 juli 21

Ick ondergeschreeven Dirck Jansen van Oldenborgh, schipper naast Godt van mijn scheepien genaampt Den Nieuw Nederlantsen Indiaan teegenwoordich reysvaardich leggende binnen de haaven van 't eylant Curacao omme te seyllen naar Nieuw Neederlant, bekenne mits deesen van den E. Heer Visedirecteur Matthias Beck voor reeckeninge van de Edele Compagny ontfangen te hebben veertich stucks gesonde slaaven ofte neegers bestaande in vijftien mannen, veertien vrouwen, ses jongens ende vijff meyssiens, dewelcke aanneeme ende beloove te leeveren naar behouden ende salvo arrivement met mijn voors. schip in Nieuw Neederlant aan de E.E. Heeren Petrus Stuyvesant, Directeur Generael ende Raaden aldaar. Des ten oirconde hiervan drie alleensluydende quitanties gepasseert waarvan d'een voldaan d' ander van geender waarden is.

Curacao, int fort Amsterdam den 21 en July anno 1661.

Scheypper Dierck Jansz

[74] AFREKENING VOOR DE SCHEEPSKAPITEIN JOHN ALLEN

1661 februari 25

Monsieur Capteyn John Allen

Debet[16]

Anno 1661 ady 25 february

a Jacob Abondano voor 10 pc rouw ossenbrugher	
linnen el 938 a 6 st. d'el	ƒ 281.8.--
a Curacaose paerden voor pc 20 a	
60 guldens ps.	ƒ1200.— --
aen bereyt leer ps 46 a 3 sch. t' pc	ƒ 41. 8.—
a neegers pes 5 a 150 pathienjes ps	ƒ1800.—,--
aen contant om sijn volck te betaelen 200	
path[ienjes]	ƒ 480.—,--
	ƒ3802.16.--

Anno 1661

Credit

ady 25 february per naarvolgende

308 deelen a 24 st. ps.		ƒ369.12.--
175 scheepels erten a 48 st.		ƒ420.— --
7 vaaten meel a 15 path. t' Vat		ƒ252.—.--
gesoute vlees puyck	7 vaaten	
speck 3 vaaten	3	
	10 vaten a 20 path, 't vat	ƒ480.—.--
17 vaeten maccreel a 10 path, t' vat		ƒ408.—.--
3582 lb bacceljauw a 2½ st. t' lb.		ƒ447.15.--
850 lb. ditto beeter a 3 st. t' lb.		ƒ127.10.--

508 lb. ditto slechter a 2½ st. t' lb.	ƒ63.10.--
1550 lb. engelse keecks a 8 path, t' cento	ƒ297.12.--
2 tonnetjes teer a 5 path, de tonn	ƒ 24.—.--
	ƒ2889.19.—

Compt per slott en saldo deeses soo ditto John Allen, als per obligatie schuldigh is gebleeven ende aengenoomen, te betaelen aen den Edele Heer Petrus Stuyvesandt, Directeur Generael ƒ 912.17.--

Somma ƒ3802.16.--

[75] SCHULDBEKENTENIS VAN JOHN ALLEN

1661 maart 7

Ick ondergeschreven Johan Alin, Capiteyn op de kits genaempt Rebecca present hier binnen de haaven van Curacao leggende, bekenne mits deesen well ende deughdelijck schuldigh te weesen aan den E. Heer Matthias Beck, Vice Directeur oover de Curacaose eylanden de somma van neegenhondert twaelf carolus guldens ende seeventien stuyvers per resto van twintich paerden en vijff neegers van sijn E. gekocht ende tot mijn contentement ondtfangen, welcke voors. 912 guldens 17 stuivers mits deesen aenneeme en beloove te betaelen aen den E.E. Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant in Nieuw Neederlandt ofte aen sijn E.E. ordre op de vorderinge. Des ten oirconde hiervan drie alleens luydende obligatien doen schrijven en in presentie van twee gelooffwaardige getuygen onderteekent, waaraff d'een voldaen weesende d'ander van geener waerden sijn.

Curacao in 't fort Amsterdam den 7en marty anno 1661.

Voors. neegenhondert twalff guldens seeventien stuyvers bedraagen drie hondert t'achentich spaense stucken van achten, twee en vijff sestendeel reaal.

Was onderteeckent John Allen

Als getuygen Nicolaes Hack

L. van Ruyven

[76] AFREKENING VOOR DE SCHEEPSKAPITEIN DIRCK JANSEN VAN OLDENBORGH

1661 juli 14/21

Laus Deo anno 1661 a Curacao in 't fort Amsterdam.

Dirck Jansen van Oldenborhgh, schipper op 't scheepjen Den Nieuw Neederlandtsen Indiaen,

debit[17]

ady 14 July	aen cassa voor in contant aen hem betaelt	*f*75. 3.8
ditto	aen de E.E. Heeren Petrus Stuyvesant, Directeur Generael en Raaden in Nieuw Neederlandt voor den saldo deeses	*f*200.—
	somma	*f*275. 3.8

Laus Deo anno 1661 a Curacao in 't fort Amsterdam

Contra credit

ady 14 July	per als volght: voor reeckeninge van de Compagnie van hem ondtfangen:	
	21 ps. houte waatergooten saamen lanck 739 voet a 6½ st. de voet	*f*240. 3.--
	25 ps. greyne plancken a 4 sch. 't ps.	*f* 30.—.—
	200 ps. hoepstocken a 2½ gulden 't cento	*f* 5.—,--
	Somma	*f*275. 3.—

De E.E. Heeren Petrus Stuyvesant, Directeur Generael en Raaden in Nieuw Neederlandt gelie[ven] te betaalen aen Dirck Jansen van Oldenborgh, schipper op 't scheepjen Den Nieuw Neederlandtsen Indiaen, de somma van tweehondert carolus guldens voor soo veel hem per saldo van boovenstaande reeckeninge is competeer[ende], gelijck hier op des Comp(agnies) boecken saldeert.

Naar 't sluyten van voorenstaande reeckeninge heeft voors. Dirck Jansen van Oldenborgh noch genooten naarvolgende 't welck gerescontreermoet werden van 't geene hem op ditto reeckeninge is competerende.

9 scheepels gort a 4 gulden *f*36.—,--

1 coopere keetel a 12 st. lb. ƒ 9.12

Soma ƒ45.12

[77] LIJST VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR NIEUW-NEDERLAND

1661 juli 20

Factura der coopmanschappen door ordre van den Edelen Directeur Matthias Beck gescheept in 't jacht Den Nieuw Neederlantsen Indiaen, per schipper Dirck Jansen, geconsigneert aan den Edelen Directeur Generael en Raaden in Nieuw Neederlandt.

Ady 20 July anno 1661 op 't eylandt Curacao.

35.	een cass daarin	40 ps pijlaacken	
36.	een ditto	20 ditto	
37	een ditto	36 ditto	
38.	een ditto	18 ditto	
39.	een ditto	21 ditto	
		135 ps, el 2066 a 4 stuivers d'el	ƒ413.4.-

40. een cass daarin

1 ps grauw laacken el 16 a 3½ gulden el ƒ56.—.-

1 ps bruyn ditto el 20¼ a 42 stuiver el ƒ42.10.-

4 ps blauw ditto saamen el 83¼ a 42 st. el ƒ174.16.-

ƒ273.6.-

54. een cass daarin

1 ps grauw laacken el 15 a 63 stuiver ƒ47- 5.-

1 ps swart ditto el 19 a 5 gulden el ƒ95.—.-

1 ps grauw ditto el 30 a 63 stuiver ƒ94.10.-

1 ps bruyn ditto el 40 a 42 stuiver ƒ84.—,-

2 ps bayen samen 60¼ a 3¼ gulden	ƒ195.16.-
317 eln cassiovados a 13 stuiver	ƒ206. 1.-
	ƒ722.12.-
Somma	ƒ1409. 2.-

Was onderteeckent

L. van Ruyven

[78] GELIJK AAN 72

[79] CONNOSSEMENT

1661 juli 21

Ick ondergeschreeven Dirck Jansen van Oldenborgh present schipper op t' schip Den Nieuw Neederlantsen Indiaen, bekenne mits deesen van den E. Heer Vice Directeur Matthias Beck van weegen de Edle Company gecocht ende tot mijn contentement ontfangen te hebben, een neegerin voor eenhondert vijfftich stucken van achten. Ick ondergeschreeven mits deesen aanneeme ende beloove te betaelen aan den E. Heer Petrus Stuyvesandt, Directeur Generael ende Raaden in Nieuw Neederlandt in contante spetie voor reeckeninge van de Edele Compagnie voors. Des ten oirconde hebbe hiervan drie alleens luydende obligatie gepasseert waaraff d'een voldaen, d'ander van geener waerden sijn onder verbandt als naar rechten.

Curacao, in t' Fort Amsterdam den 21 July anno 1661.

was onderteeckent

Schipper Dirck Jansen

[80] GELIJK AAN 73

[81] AFREKENING

1664 februari 12/maart 4

1664

Paerden toebehoorende de Geoctrojeerde Westindische Compagnie en de gemeene reeders van 't schip De Vergulde Vos, waer schipper op is Jacob Jansen Huis, comende van Curacao, sijn.

Debet[18]

february 12 voor de teegenstaende paerden ontfangen uyt het schip De Vos, per Jacob Jansen Huis, een ton bockenvlees tot gras geruild voor de paerden a	lb.	100
voor ons winst ende verlies voor de vercoop en ontfang van 23600 lb. a 10 per cento	lb.	2360
voor 't netto provenu buyten onse prejuditie comt	lb.	21140
somma.	lb	23600

Credit

february 12 paerde vercoop aen verscheide persoonen als volgt;

per d'Hr. Gennerael De Sale	3 a lb.	3300
per Honsr. Girauld	2 a lb.	3000
per Colonel Jean Watkins	2 a lb.	3900
per Jean Watkins	1 a lb.	2000
per Piere Michel	1 a lb.	1800
per Jacob Trom	1 a lb.	1400
per Reinier de Vries	1 a lb.	1000
per Gillis Clein	1 a lb.	800
per Jan Doncker	3 a lb.	3000
per Guilliame de Baye	2 a lb.	1400
per Johannes de Rasiere	2 a lb.	2000
paerden 19 suycker	lb.	23600

De Geoctrojeerde Westindische Compagnie, Debet:

Maert 4 aen vijf halve ocx hoofden, vijf ocxhoofden, een pijp, een aem ende een kist met muscovado suyker gescheept in't voorn. schip weegende 't samen netto	lb. 541
aen ballance om deesen te sluyten comt de Compagnie nog	lb. 515
somma	lb. 1057[19]

Contra Credit

feb. 12 per den helft van't nette provenu van 19 paerden welke bedragen 21140 lb. comt	lb. 10570

Salvaturen U Ed.

Actum Curacao ady 26 aprill anno 1664. — Jan Doncker, Johannes de Rasiere

[16]64

[82] LIJST VAN SUIKER INGESCHEEPT VOOR NIEUW-NEDERLAND

1664 maart 4

Facture van suyckeren gescheept in 't schip De Vos, schipper Jacob Jansen Huis, voor reeckeninge ende risico van de Geoctrojeerde Westindische Compagnie gaende naer Nieuw Neederlandt, sijnde gemerckt ende genombreert als per margena, te weeten

[G].W.C.

1	een half ocxhooft weegende netto	lb.	278.
2	een dito	"	228
3	een dito	"	266
4	een dito	"	243
5	een dito	"	229
6	een ocxhooft	"	493
7	een dito	"	453
8	een dito	"	439
9	een dito	"	490
10	een aem	"	344

11	een ocxhooft	"	532
12(	een pijp	"	793
13(	een kist	"	628
	U Edelen d.		541

[ ]stophel den 4en maert 1664   Jan Doncker

Johannes de Rasiere
1664

[83] LIJST VAN GOEDEREN BENODIGD OP CURACAO

1664 april 26

Memorie vant geene uyt Nieuw Neederlandt alhier voort eylant Curacao noodich requireert ende met het derwart gaande companys jachtien De Musch daer verwacht wordt.

tarruwe, rogge, erritten, speck en vlees,
greene plancken ende balckdeelen voor 't fort en soldate quartieren,
balcken ende sparren tot nieuwe huysen ende anders etc.,
claphouten bequaem tot groote ende cleene vaaten,

swalpen tot de batterijen,
affuytstucken van 2½, 3, 3½ duym dick,
eecke plancken bequaem om des compagnies groot ende cleene barcken te vervlacken van 1¼, 1½ ende 1¾ duym dick ende voorts groote ende cleene knietjes tot ditto barcken ende 't geene meerder van houtwerck, soo groot als cleen tot een vaartuych noodich is,
wagenschott tot de roeysloepen van een duym dick,
een nieuwe rosmeullen ende houtwerck om de oude te verstellen,
laetstocken tot musquets alhier dienstich voor 't guarnisoen,
ses ossecarren,
twee ploegen.

Ter ordonnantie verclaerden
E. Heer Directeur

Mathias Beck

Actum Curacao ady
26 aprill anno 1664

L. van Ruyven com[missaris]

[84] LIJST VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR NIEUW-NEDERLAND

1664 april 28

Facture van de coopmanschappen die gelaeden sijn int jacht De Musch daer schipper op is Jan Pietersen Groot van Doccum, gedestineert te gaen naer de Mannhatans in Nieuw Neederlandt.

De Heer Vice Directeur Matthias Beck consigneert aen den Edelen Heer Directeur Generael ende Raeden aldaer;

twee cassen met coopmanschappen, vracht	*ƒ*[opengelaten]
Item aen Hendrick van der Wall	
twee cassen coopmanschappen, vracht	*ƒ*20.—,-
Willem Juyst aen Jeronimo Ebbingh:	
seeven cassen coopmanschappen, voor vracht *.	*ƒ*12.—,-
Laurens van Ruyven aen Jan de Decker:	
twee cleene cassies voor vracht	*ƒ* 1.4.

Actum Curacao, in't fort Amsterdam
ady 28 aprill anno 1664.

L. van Ruyven
commissaris

[85] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1664 jul i21

Duplicaet

Edele, Ehrentveste, Mannhafften, Wijse, Voorsinnige ende seer discreete Heeren.

Mijn Heeren. Per des Compagnies scheepjen De Musch in dato 28en aprill was aen U.E.E. mijnen jongsten, 't welck niet [al]leen verhoopen dat langh voor den ontfanck van deesen a costy sall gearriveert weesen, nemaer sien ook 't selve alle daagen weederomme met verlangen tegemoet. 't Seedert is hier op den 2 den j[uly] jongst van Cartagena gearriveert een kloeck Genuees schip genaemt St. Crous met eenhondert sestich duysent stucken van achten in contanten, omme door de factoors soo hier weegen de Genueese compagnie resideeren, alleen in slaaven besteet te worden, die echter tot noch toe daermeede hebben gedilayeert op advys ende ordre van hunne heeren pnncipalen, in vertrouw dat deselve een nieuw contract, met de Compagnie sullen hebben gemaackt ende datter meerder slaaven mochten present hier weesen omme het geheel capitael soo hun voors. schip tot dien eynde hier g[ebrac]ht deselve te besteeden, ende op een maal te vervoeren. Ende alsoo oock 't seedert bij weegen van Guinea ende Angola oover Cayana op den 8en deeser hier well gearriveert is 't schip Den Gidion schipper Simon Cornelissen Gilde, brenger deeser met oover de driehondert slaaven, daarmeede dat ick hadde verhoopt gehadt genoechsaame slaaven te hebben op de advysen ende ordre van de Compagnie de voors. factoors met de slaaven soo bereyts hier op voorraet was hebbende, voor hun voorschreeven contanten te connen accomoderen, glijck sij dan oock voorneemens waaren, bij aldien geen tijdelijcke advysen ofte ordre van haare principalen seyde, soo well als van de Compagnie coomende te erlangen, dat se echter dan de slaaven voorsooveel als present hier waaren ende tusschen beyden mochten coomen te arriveeren, van mij souden voor hun voors. gereede betalinge contracteren, omme hun voors. schip, dat hier op groote oncosten is leggende, te depescheeren. Ende

alsoo vertrouwt hadden, dat sijluyden meede van de voors. slaaven soo met voors. schip Den Gidion hier gebracht, hun bij deese geleegentheet met hun voorschreeven schip soude hebben connen dienen, soo heeft echter den voorschreeven schipper Simon Cornelissen Gilde een soodanige ampele ordre ende aenschrijvens aen mij, ter contrarie toegebracht, dat deselve niet hebbe durven altereren, glijck als U.E.E. uyt de copyen hier neffens gaande gelieft te beoogen. Ende achtervolgens deselve ordre soo ben aen U.E.E. neffens deesen met voorschreeven schip ende schipper toesendende, een soodanich[e] quantiteyt slaaven als naer uytwijsende het connossement uyt die bijlaagen hier incluys gaande te sien, daeraen mij omme cortheet referere.

Ende vermits nu vooreerst geen slaaven meerder verwachtende ben, soo sullen de voors. factoors hun moeten contenteren met de slaaven soo met voorgaande scheepen voor reeckeninge van de Compagnie sijn hi[er ge]bracht. Ende alsoo veele slaaven met voors. schip den Gidion hier ge[br]acht met scheurbuyc[k] sijn geinfecteert, soo hebbe het meerder derselver hier gehouden, ende van de geene soo met de voorige scheepen gecoomen, in de plaats geimbarqueert. Alsoo wanneer dat van de scheurbuyck geneesen sijnde, dan weederom in deselve plaats aen de voors. factoors connen werden geleevert, dat verhoope in drie a vier weecken ten langhsten weesen sall.

In wat manieren de Francen het eylandt Cayana de Compagnie hebben affhandigh gemaackt sall U.E.E. den brenger deeser ende oovercoomende passagiers ’t best mondelingh connen relateeren daaraen mij omme cortheet referere.

Den brenger deeser schipper Simon Cornelissen Gilde heeft mij meede bericht hoe dat op de Cust van Angola van een Zeeuws schipper verstaan te hebben, als datter vijff cloecke Engelse scheepen uyt Engelandt naar de Cust van Guinea toe waaren daer oock niets goets van te verhoopen is indien dat tot haar dessayn connen coomen. Wij hebben hier oock all ooverlangh tijdinge gehadt datter veerthien cloecke Engelse fregats aen de Caribische Engelse eyllanden gearriveert waaren sonder dat wij tot noch toe weeten tot wat intentie.

Seecker schip genaemt Den Brill, soo uyt Amsterdam voor de collonier[s]

naer Cayana gedestineert naar Cabo Verde omme slaaven ende vee te haalen, omme aen Cayana te brengen, ende vandaar me[t] een partij victualie ende andere traynsgereetschappen soo van de Compagnie daarin gelaaden was, hier omme een ladinge sout soude coomen, hebben tijdinge dat van de Engelse soude genoomen weesen ende aen de Barbados opgebrachte. De waarheyt hieraff sall sich in corten openbaaren.

De Francen soo Cayana in possessie genoomen hebben deese tijdinge aldaar gebracht, alsoo meede in passant aen Cabo Verde geweest sijn, sonder dat tot noch toe hebben conne[n] verneemen wat haar verrichten aldaar geweest is.

Op den 5en deeser maandt July is alhier van Cayana een Franse scheepjen St. Anthony, daer capteyn op was een monsieur Labee met verscheyden Duytse colloniers, soo hadde gemeent aen Tabago en de Caribische eyllanden te brengen ende sijn 't selve bij faute van goede piloots verbij geraackt ende soo hier in passant aengecoomen. Welcken Francen capiteyn relateerden als dat jaar ende dagen geleeden door den ambassadeur van Vranckrijk aen Haare Hooghmoogende de Heeren Staaten Generael in den Hage is bekent gemaackt, de motiven oover het benaerderen van het voors. eylandt Cayana als eerste possesseurs daar aff geweest te sijn, off nu deselve soo suffisant sijn, dat se den rechten genoegh sijnde, sullen connen valideeren, soude grootlijcks aen twijffelen [ ] vertrouwen dat den Directeur ende Raaden aen Cayana [ ] geen macht hebben gehadt omme de Francen te resisteeren, echter onder goede conditie des Compagnies pretentien ende gerechtigheet sullen hebben gereserveert. Den Directeur van Cayana (met naamen Quirin Spranger) was met een Compagnies scheepjen den Oranjenboom acht daagen voor voors. scheepjen, met eenige colloniers ende soldaten van Cayana vertrocken naar Tabago met meeninge omme vandaar hier te coomen, dan alsoo hem tot op dato niet vernoomen, soo vertrouwe dat van Tabago naar patria sall gekeert sijn. Eenige der voors. colloniers met drie a vier soldaten van de verstrooyde Brasilsche verloorne conquesten, die versocht hebben hier te blijven, hebbe hier geaccomodeert. Ende eenige weynige sijn met voors. Frans scheepjen naar de Caribische Eyllanden vertrock[en] wat satisfactie de Compagnie oover deese proceduren van de Croon Franckrijck sall coomen te erlangen, sullen ter sijner tijt verneemen.

Hiermeede, Edele, Ehrentveste, Mannhafte, Wijse, Voorsinnige ende seer discreete Heeren, beveele U.E.E. naar mijne dienstelijcke gebiedenisse onder die genadige ende geseegende protectie des alderhoochsten ende blijve,

Mijn Heeren, U.E.E. gans bereyt-
[willighe] dienaer ende vrundt.

Curacao, in't fort Amsterdam, den
21 July anno 1664.

[86] CONNOSSEMENT

1664 juli 21

Duplicaet@@@

Ick Simon Cornelissen Gilde schipper naest Godt van mijnen scheepe genaemt Den Gidion als nu ter tijt gereetleggende voor Curacao omme met den eersten goeden windt (die Godt verlee[nen] sall) te seylen naar de Manhatans in Nieuw Neederlandt [ ]de ende bekenne ontfangen te[ ]langen te hebben ond[ ]ooverloop van mijn voors. schip [ ] de quantiteyt van drie hondert [ ]s slaaven, bestaande in eenhondert en sestich mannen ende eenhondert en veertich vrouwens sijn[ ]everbaar, alle welcke slaaven ick beloove te leeveren (indien mijn Godt behouden reyse verleent) met mijn voors. schip op de Manhatans voors. aen den E.E. Heer Directeur Generael Petrus Stuyvesant ofte die sijn E.E. sall ordonneeren mits mij betaalende voor mijn vracht van de voors. slaaven als bij de certepartij bedongen ende geconditioneert is ende om te voldoen 't geene voors. is, soo verbinde ick mijn selven en alle mijn goet en mijn voors. schip met alle sijn toebehooren.

In kennisse der waarheet hebbe hieraff drie alleensluydende connossementen onderteeckent, alle van eender inhout, d'een volldaen sijnde, is d' ander van geender waerden.

Geschreven in Curacao, den 21 July anno 1664. Was onderteeckent

Sijmen Cornelissen Gilde.

[87] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIRECTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1664 juli 21

Duplicaet

Edele, Ehrentveste, Mannhafte,
Wijse, Voorsinnige ende seer
discreete Heere,

Mijn Heere. Naar dat op heden aen U E.E. soo veel noodigh tot depeschie van den brenger deeser, ende cortelingh voor soo veel 't gemeen betreffende geadviseert, soo dienen deese weynige regulen alleen tot acompagnement van voors. copyen van mijnen jonghsten in dato 28en Aprill per des Compagnies scheepjen De Musch geadviseert, 't geene verhoope lange voor den ontfanck van deesen well ter handt gecoomen sullen weesen, daaraen mij omme cortheet referere. Ende sien hier alle dagen met verlangen 't selve scheepjen tegemoeth, in hoope daarmeede alle geleegentheet van den goeden toestandt, soo well int gemeen, als besonder in 't particulier van U E.E. ende aengehoorige te verneemen, ons hier aengaende continueert (Godt loff) als per mijnen jonghsten aen U E.E. geadviseert, 't seedert sijn hier meede in groot verlangen naar advisen uyt patria van onse Heeren Mayoors, ten eynde ons daarmeede eenige goede nouvellessen mochten toecoomen.

Betreffende de nieuwe ontdeckte mine alhier, daaraff in mijnen jonghsten van de eerste proeve soo daaraff in patria genoomen sijn aen U E.E. advys hebbe gegeeven, ende alsoo in Februari jonghst een reedelycke quantiteyt mineralen gesonden aen onse Heeren Mayoors indien 't selve in 't probeeren van meerder substantie ende beeter bevonden wierde [ ] de hoope groot sijn van een goet ende proffitabel gevolgh. Daaraff well van ter sijden aff eenige schriftelijcke goede tijdinge gesien, maar soo lange niet van onse Heeren Mayoors selfs de rechte seeckerheet ende openinge coome te verneemen, durve mij niet ingageren desweegen te particulariseeren. Ende verhoope indien 't van consideratie bevonden is, dat dan metten eersten luydens van grondige experientie ende kennisse van soodanige gelegentheet

hier weesen sullen, als wanneer dan verhoope mette eerste voorvallende gelegentheet aen U E.E. met meerder seeckerheet oover ’t selve subject te sullen connen adviseeren.

Het is ons leet dat met deese occasie hier geen lemoenen noch oranien [ ] hebben dat U E.E. aengenaem mochte sijn, omme volgens onse geneegentheet aen U E.E. te senden, ende’t selve moeten uytstellen tot andere gelegentheet, Godt believende.

Middelerwijlle

Edele, Ehrentveste, Mannhafte, Wijse, Voorsinnige ende seer discreete Heer beveele U E.E. hiermeede naer onsen alien groetenisse met alle soo U E.E. lief sijn onder die genadige ende geseegende protectie des alderhoogsten ende blijve soo lange ick leeve,

Mijn Heere
U E.E. gans onderdanigen ende
verpflichten dienaer.

Curacao, in ’t fort Amsterdam
den 21 en July 1664.

Hebbe aen den brenger deeser schipper Simon Comelissen Gilde een schoone papegay van de Spaanse Cust ter handt gestelt van mijn huysvrouw voor mevrouw Stuyvesants, met dienstelijcke gebiedenisse ende versoeck die goede geneegentheet voor lieff te neemen.

[88] UITTREKSEL REISJOURNAAL

1664 april 18-1664 oktober 4

Anno 1664

Memory van ’t principaelste soo op de Kust van Gunea voorgevallen is naer de comste der Engelsche aldaer.

Ady 18 april Vrijdaghsmorghens, hebben de onse an de Myna, eerst maer seeker bericht become, van't ariveren der Engelsche schepen voor Axcim, bestaende in 12 stucks waervan 2 genomene schepen ende een galjoot, seijnde het eene schip van onse Compagnie genaemt De Goude Leeuw alsmede galjoot, ende t' ander particulier genaemt De Bril gedestineert naer Cajanen.

22 dito hebben sij bericht becoomen dat de Engelschen het fort Tackerary hadden bemachtight.

23 dito comen de Engelschen schepen voor't Casteel de Myna ten ancker, doch buyten schots van 't canon.

24 dito gaen de Engelsche schepen van voor de Myna t'syl nae[r] Cabo Cors op 3 stucks na, soo aldaer bleven leggen, buyten twijfel om ons vartuygh binnen te houden.

30 dito gaen de 3 schepen soo daer waren blijven leggen, mede naer Cabo Cors ende hebben in den achtermiddach starck op het fort aldaer geschoten, 's nachts vertrocken het schip De Falck ende jaght De Eendracht per patria, maer 't Wapen van Groeninghen soo mede ordre hadde om 't syl te gaen, is blijven legg[en].

ady primo maey 's nachts vertreckt Het Wapen van Groeninghen mede om naer patria te gaen, doch wert 's anderendaeghs van de Engelsche achterhaelt ende genomen.

13 dito hebben de Engelsche door behulp der swaerthen ende meest door behulp van ons trouloos folck, soo niet langher en begeerde tegenstant te doen, het fort tot Cabo Cors in hun gewelt becomen.

16 dito vertreckten eenighe schepen van voor Cabo Cors naer Carmentijn, Adia ende Anamabo.

ady 14 Juny bequamen se bericht an de Myna dat de Engelsche door behulp der swarten het fort tot Adia hadde vermestert,

alwaer naer't een uer in der Engelsche handen was geweest, de brant in der Engelsche kruyt geraeckte, waerdoor het plat van't packhuys is needer gestort ende veel swarte daer onder doot gebleven, waerop die swarten het meerendeel van het garnisoen volck de hoofden hebben afgeslaghen in coelen bloede, ja een met een berooft botsmansmes het hooft afgeveijlt ende dat int ansien van de Engelsche ghenerael.

20 dito crijghen se bericht dat de Enghelsche het fort tot Annamabo meede door behulp der swarthen hadden bemachtight, salverende ons volck ter nauwernot haer leven, de opercomeys Tobias Pensede is dar in sijn hooft gequest geworden, waervan op den 21 deeser an Carmenteyn is comen te overleyden, sendende het dode licham naer de Myna.

In de mant July sijn eenighe Engelse schepen van de Cust van Gunea vertrocken latende alhier, segge aldaer noch verblijven 2 der Royale Compagnies schepen ten oorlogh toegerust ende 2 handelaers om haer buyten twijfel bij ockasie noch wat meerder met behulp der swarten te quellen.

In de mant September sylen de Engelsche schepen op Chama om ons hetselve met behulp der swarten mede indien mogelijck is, afhandigh te maecken, doch door mijn comste is dat belegh den 14 deser opgebrocken ende van haer alle devoyr angewent dat mogelijck was om mij van de Mina te weeren, ofte in handen te krijghen tot den 20 dito toe als wanneer wij, Godt sij gelooft, an de Mina arriveerden, seyllende tusschen 2 door die jaght op mij hadden, doch mij gemist hebbende, ginghen weder naer Chama maer hadden den 4 October noch niet uytgericht, doch watter van worden sal, sal den tijt leeren.

[89] RESOLUTIE KRIJGSRAAD

1664 oktober 22

Copia

Michiel Adrianse Ruyter, Cornells Meppel, byde vyse-admiraele, Arent van Nes, schout bij nacht, yder in qualityte van Hollant ende Westvrislant, den commandeur Gidion de Wilde, de capeteyn ende als schout bij nacht Leendert Haerwant ende Willem van der Laen, mitsgaders de vordere crijsraden ende captynen.

Op presentie van naergenoemde Engelse coopvaerdij capitynen door de
Engelse Royale Africanse Compani gehuyrt na de Cust van Africa te weten

capteyn Isaack Tayler
Gillis Toorenburgh
Stephen Norts
Leuwin
Symon
Grick
" Niemant
" Thomas

dat sij luyden onder behoorelycke recipisse sullen overleveren nevens hare certhapathije ende conosomenten, alsulcke goederen egene uytgesondert, als haerlieden door de voornoemde companie van Engelant sijn ingeladen, hebben de heere opperhoofde ende Vise Admirael van Hollant Michiel Adrianse Ruyter en Cornells Meppel met ende nevens de vordere crijsraden, de voornoemde capiteynen belooft gelijck haer belooft wert mits desen als de voorschr. Engelsch Africanse Compagnie goederen als vooren onder de behorelijcke recipisse over te nemen ende hare vrachten naer recht ende reden te doen betalen door de Hollantse Westindische Compagnie. Ende verders belove de voornoemde Heeren De Ruyter ende Meppel ende crijsraden aen de voornoemde Engelse capitynen onverhindert met haer schepen, volck ende

hare goederen particulieer vrij na Europa ende daer't hen sal gelieven te keren soo dat oock des voornoemde Engelse captynen nochte haer schepsvolck oock an hare goederen eenigh schade ofte hinder zal toegebracht werden door het volck ende soldaten welcke in hare schepen sal gestelt werden ende naer de voorschreven Engelse compagnie goederen uut die voornoemde Engelse captynen hare schepen gelost sullen wesen, sullende de voornoemde heeren opperhoofden ende crijsraden besorgen dat de voornoemde Engelse schepen geballast sullen werden.

Actum in's lants schip De Spieghel op de rede van't eylant Goere, op de Cust van Affrica, den 22en October 1664. Was ondertijckent als boven door ordonnantie van de voorsch. crijsraden. Poulus Adrianse, clerck als secretaris.

[90] GELIJK AAN 89

behoudens enige verschillen in de spelling van woorden die van geen betekenis zijn.

[91] GELIJK AAN 88

behoudens enige verschillen in de spelling van woorden die van geen betekenis zijn. Te vermelden valt dat het fort Tackerary is geschreven fort Tackeram en het schip De Falck als De Valck.

[92] HUUR VAN ENGELS SCHIP TOT VERVOER VAN GOEDEREN

1664 november 1

Copia

De Heeren Bewinthebberen der Geoctroyeerde Westindische Compagnie tot Amsterdam, gelieve te betal voor bedongen vracht, aen Benjemyn Symones, schip[pe]r van een Enghels pynas schip, genaemt De Africa, gemonteert met twintigh stucken, voerende ses en dertigh eeters, groot ontrent 140 ton Enghels, hebbende volgens sijne certapatije ter maent bedonghen van de

Enghelse Rojale Affricanse Com[pany] de somme van 150 lb. steerlinghs, innegaende met den X juny 1664 ende hebbe deselve schiper Symon naer resolutie met mijne crijsraden hier overgenomen volghens copie contra hiernevens los gemaeckt den XXIsten October daeranvolghende bij de oude steijl, bestaende dese uytgeladene waeren in alderhande copmanschappen dewelcke afgesonden sijn, daer de voornoemde Rojale Affricase Enghelse Compagnie an hunne contoire an Cabo Verdo, Gambi ende vorders langhs de custe van Gunea ende Africa en elders die te verhandelen. Alle welcke goederen uyt de acht schepen door last ende hogerhant weghen het groot ongelijck de Hollants Compagnie door de Africanse Rojale Enghelse Compani angedaen, hebbe angeslagen omme die te merendeel te veroveren na het Casteel de Mina omme aldaer ten profijte van de voors. Westindische Compagnie tot Amsterdam door den Generael Valckenburgh aldaer verhandelt te werden. Actum in't 's lants schip De Spieghel den le november 1664, stylo novo onder 't eylant Goere.

Was onderteckent, M. Adr. Ruyter.

Dat dese bovenstaende vracht niet en moghen werden betaelt dan alleen an de genoemde capteyn Symones ofte sijn ordre. Dato als boven ende was onderteeckent

M. Adr. Ruyter.

[93] GELIJK AAN 92

behoudens enige verschillen in de spelling van woorden die van geen betekenis zijn. Te vermelden valt slechts dat de datum X juny 1664 is veranderd in XI juny 1664.

[94] BRIEF VAN MATETHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN HET BESTUUR VAN NIEUW-NEDERLAND

1664 november 15

Edele, Ehrentveste, Mannhafte, Wijse,
Voorsinnige ende seer discreete Heeren.

Mijn Heeren. Met't schip Den Gidion in dato 21en July was aen U E.E. mijnen jongsten luyt bijgaande duplicaten daaraen mij omme cortheet referere. 't Seedert is hier op den 6en September Godt loff, deretour well gearriveert het Companies scheepjen De Musch, daarmede wel ontfangen U E.E. aengenaame missive van dato 29en July neffens de bijlaagen daartoe specterende, daarop deesen soo veel noodigh tot rescriptie is dienende.

Vooreerst met aengenaamheet daaruyt verstaan, dat de slaaven ende winckelgoederen soo als deselve met voors. scheepjen volgens factura ende connossement gesonden, allen well waaren ontfangen, exemt het erreur soo bij U E.E. werdt aengeweesen op de facture der winckelgoederen is naagesien ende bevonden alhier de faute van den commissaris te weesen, die't selve oock hier met U E.E. te acordo op de boecken heeft geremedieert.

Die leijste van 't meerendeel der slaaven, soo als deselve a costy in publicke venditie vercocht, hebbe meede well ontfangen ende is mij seer aengenaem geweest te sien dat deselve soo well vercocht sijn, ende U E.E. merckelijck gesoulageert hebben in 't in coopen van vivres voor 't guarnisoen die doch anders (mits de schaarsheet van cassa gecauseert door de continuerende troubelen, eerst met de Barbaren en noch teegenwordigh met d'Engelse naabuyren) bij manquement van voors. slaaven, deselve op wissel te hebben moeten incoopen.

Die vivres met 't houtwerck soo als U E.E. naar proport[ ] dat voorschreeven scheepjen heeft connen laaden, ons toege[ ] hebbe allen volgens de bijgesondene leijste well ontfangen, behalven dat de erten 9 scheepels minder sijn bevonden als per neffensgaande quitantie van den Commissaris Laure[ns] van Ruyven te sieh. Ende vermits het scheepjen te cleen van last is omme 't seffens op eenmaal soo veel te connen laaden als well in de

oovergesondene memorie was versocht, soo hebbe met deese geleegentheet, uyt deselve memori het nootsaackelijckste opgestelt ende 't geene soo echter 't scheepjen meerder can coomen in te neemen als well nu op deese neffensgaande cleender memorie gestelt versoec[ke] met't geene soo U E.E. aldaar 't gereetste bij der handt hebt, uyt de voorige memorie te soupleeren, ten waare dat U E.E. van varsse tarve ende rogge genoegh versien weesende, soo soude liever sien, (als het U E.E. niet disacomodeert) dat 't scheepjen daarmeede, all was het oock tot de geheele laadinge van dien, herwarts op het spoedighsten affgelaaden wierde uyt considerate van veele monden soo hier te onderhouden hebbe, te meer alsoo meede soo well van particuliere als van de Compagnie met de jonghste brieven uyt patria gewaarschouwt werde, van hier well op onse hoede te weesen tegen de Engelse, die allenthalven de meester soecken te speel[en] doch willen hoopen, dat alles soo niet voor de wint hun sall coomen te succederen, als sij hun aparent seiven well hebben geimmagineert.

Wat tijdinge soo mij desweegen toegecoomen is, in 't reguar[d] soo well van des Compagnies conquesten in Nieuw Neederlandt als van weegen Guinea soo met de jonghste advysen uyt patria van de Compagnie als particuliere mitsgaaders naar datum bij weegen van die Caribische eyllanden, sall ick mij ome cortheet refereren aen de largo advisen soo neffens deesen aen de E.E. Heer Generaiel Stuyvesant ben doende.

Aengaande Simon Cornelissen Gilde met 't schip Den Gidion, terwijlle denselven bereyts voor den ontfanck van U E.E. aengenaame laetste missive met drie hondert slaaven volgens ordre van onse Heeren Mayoors naar costy van hier was gedepescheert, soo verhoope dat denselven oock well ende behouden bij U E.E. met de slaaven sall weesen aengecoomen. Ende met deese troubelen van de Engelse sijn in groot verlangen soo well van den toestandt a costy in't gemeen, als van U E.E. in 't particulier te verneemen ende daaromme te meer het presente Compagnies scheepjen De Musch (soo anders gereet was met eenige oude en creupele slaaven naar de Caribische eylanden te gaan, ende andere Compagnies diensten te verrichten) sijn reyse hebbe doen veranderen. Ende soude het selve all oover een maandt gedepescheert geweest hebben, ten ware dat op de advisen uyt patria gewacht

hadde, niet alleen in't reguardt van de Engelsen, namaer oock van weegen de Francen soo verstaan in Franckrijck meede een groote Oost- ende Westindische Compagnie oprichten. Ende soo haast deselve met een suffisant capitael ten effect gebracht sall sijn, soo sall deselve verbieden dat geen Duytse, noch Engelse, selfs geen particuliere France scheepen op de Caribische France eyllanden sullen moogen handelen noch vaaren, als de scheepen van voorgedachte nieuwe opgerechte Company Het gevolgh hier aff sall sich meede in corten oopenbaaren.

Wij sien hier alle daagen te gemoet een nieuw fregatt uyt Amsterdam, soo van particuliere herrwarts bevracht is, daarme[de] vertrouwen dat wij seeckerlijck bericht ende advis sullen becoomen off de saacken tusschen Engelandt en Hollandt eenen publicquen oorloogh uytgeborsten is, off dat h[et] eene mess het ander heeft doen in de scheede houden ende dat eyndelycken 't saamen tot een goet acort sijn gecoomen, dat well het heyllsaamste ende reputeerlijck[st] voor beyde natien weesen soude, dat echter niet licht sall geschieden ten sij dat d' Engelse van haare ongefondeerde sustinuen teegens de Oost ende West Indische Compagnie desisteert, immers soo den Engelsman daartoe niet will verstaen, soo sall aparent meerder macht ter zee teegens hem gewaapent vinden als sich selven well imagineert. Ende waare dan ooch niet vreembt, dat wij noch voor deesen aenstaanden winter van eenen bloedigen z[ee]slagh quaamen te hooren. In sulcken gevalle hoope dat Godt de Heere de wapenen van de Geuneerde Provinti[en] sall seegenen, te meer terwijlle datse van den Engelsman genoeghsaam tot den oorloogh geforceert worden.

Mijn gevoelen is, dat den Engelsman daar op uyt is omme onsen staadt in Hollandt te abuyseren ende deselve met den oorloogh dreyght ende tusschen beyden sall sien wat hij op de Cust van Guinea ende Nieuw Neederlandt can verrichten ende als daarvan naar sijn sin can possesseur werden soo sall well weerderomme willen vreede maacken (glijck als ten tijden van Cromwell) naar dat all vooren onder schijn van vriendtschap soo veel scheepen ende goederen van de Hollanders genoomen, datter veele noch smerten doet dan will verhoopen dat het momme aensicht sall affgetrock[en] sijn ende dat den Engelsman den steert een maall soodaanigh mochte gecort werden, daamet dat in toecoomende te geruster ende vreedsaamer met haare naabuyren ende

bontgenooten blijven leeven.

Eyndelijcken is, mijn gans vriendelijck ende dienstelijck versoeck dat dit scheepjen soo spoedich als mooglijcken is, met het gerequireerde magh weederomme herwaerts aengesonden werden.

Hiermeede

Edele, Ehrentveste, Mannhafte, Wijse, Voorsinnige ende seer discreete heeren, beveele U E.E. naar mijne dienstelijcke gebiedenisse onder die genaadige ende geseegende protectie des Alderhooghsten ende blijve,

Curacao, int fort Amsterdam
den 15en november anno 1664.

Mijn Heeren,
U E.E. gans bereytwilligen
vrundt en dienaer
M. Beck

[95]
[ontbreekt]

[96] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT, DIREKTEUR-GENERAAL VAN NIEUW-NEDERLAND

1664 november 15

Edele, Ehrentveste, Mannhafte, Wijse,
Voorsinnige ende seer discreete Heer.

Mijn Heere. t' Seedert mijnen laetsten aen U E.E. van dato 21e July met 't schip Den Gidion per schipper Simon Comelissen Gilde is op den 6 September hier binnen de haven van costy well gearriveert het compagnies scheepjen De Musch. Daarmede well ontfangen U E.E. seer aengenaemen van den 29en July daar op dan naar gelegentheet des tijts deesen in rescriptie sall dienen, voor eerst betreffende die becommeringh ende onlusten soo U E.E. aldaar te

vooren coomen van de Engelse natie oover ende vanweegen de lemit-scheydinge als andere haare ongefondeerde sustinuen ende pretentien. Derselver schijnen niet alleen gemunt te weesen op de gelegentheet van [Nieuw] Neederlandt nemaar oock op alle de plaatsen ende ge[leegent] heeden ofte conquesten van de Oost als Westindische Comp[agnie] well in Asia, Africa als America ende maacken[ ]en (alhoewel ongefondeert) soo groot dat schijnt n[iet weder] te leggen is ende derhalven wel op eenen publicquen oorlogh mochte coomen uyt te vallen. Alsoo Haer Hoogh-moogende de Heeren Staaten Generael (met alle de provintien der Vereenighde Neederlanden) als niet langer connende de verongelijckinge derselver natie verdraagen, vastelijck geresolveert hebben haare quaade dessaijnen met macht teegens te staan ende soo well die Oost als Westindische Compagnie in haare gerechtige saacke te mainteneren hebbende, allvooren tot soodanige resolutien te treeden aen den Engelsen ambassadeur gepresenteert die deferentien soo daar eenige mochten weesen, te defereren ende te submitteeren aen de uytspraacke van onpartijdige potentaten ofte arbiters. Ende terwijllen d'Engelse sulcx weijgeren ende tot geen billige acomodatie ende reeden sich willen voegen, immers volgens de advisen uyt Zeelandt van dato 6 September noch tot geen acomodatie waeren gecoomen, alsoo dat onsen staet soo well als de Engelsen seer sterck armeeren, hebbende de Engelsen een machtige vlooth voor Duyns gereet leggen doch tot no[ch] toe in Europa geen hostiliteyt aen eenige van onse scheepen gepleeght. Ende hout den heer Admirael van Obdam met sess en dartigh kloecke staedtsoorlogh-scheepen sich ontrent ende voor Seelant leggende op de wacht sonder oock noch iets geattenteert te hebben met een resolutie, soo haast d'Engelse iets beginnen daar loss te sullen gaan ende is seer aparent dat het op eenen oorloogh uytvallen sall als wanneer het aen geen oorlooghscheepen mancqueren sall omme den heer Admirael van Obdam te secundeeren.

Elff Oostindische scheepen, 3 voor Zeelant ende 8 voor Hollandt ende noorderquartier t[e sam]e[n] getaxeert op vijftien millioenen waaren [geluk]kigh in Hollandt gearriveert, geacompagneert [door] 6 oorlooghscheepen da[ ]groote moet gaff. Den vic[e admi]rael de Ruyter [ ] in de straet met een vlooth om[ ] den Turck ende roove[rs] te stutten. Tot Amsterdam was groote sterffte van de pest ende schrijven mij van

de Caribische eijlanden da[t] volgens de voors. advijsen van dato 6en September, weeckentlijck, 1000 a 1200 menschen stierven ende avanceerden noch weeckentlijckx. Godt de Heere sij gebeeden alle well verdiende plaagen ende straffen in sijne goedertierende gnaade ende seegen te veranderen.

De Keyserse armade geconjungeert met de Francen, hebben in Oostenrijck teegens de Turckse armade slaaghs geweest ende twee daagen gevochten, de Turcken uyt het velt geslaagen, alle haar geschutt ammonitie en bagagie becoomen, twintich duysent van de Turcken doot op de plaatse gebleeven, veele gevangens ende gequetsten. Me[n] seght dat den grooten Turck selfs bij sijn leger soude geweest sijn, van de Keyserse ende France sijde segt men tien duysent gebleeven sijn waaronder thien capital[e]hooffden.

Op den 12 September jongstleeden is hier binnen de haven van Amsterdam gearriveert een particulier schip genaemt De Vergulde Fonteyn, daarmeede brieven van de Edele Heeren Meesters ontfangen gedateert 24e juny, beneffens een recruyt van 25 soldaten met eenige victualie ende ammonitie van oorloogh. Adviseeren ende waarschouwen mij onder anderen meede van de vijandtlijcke ende trouwloose proceduren der Engelsen, dewelcke niet alleenlijck vijandtlijck geattacqueert ende genoomen hebben een particulier schip genaemt Den Gecroonden Brill met noch twee a drie Compagnies jachten ontrent ende op de reede voor Cabo Verde, nemaer oock selfs de fortresse van Cabo Verde ende soo de gelegentheet de Compagnie afhandigh gemaackt, waarvan sij dan oock [ ]reyse genoomen hebben naar Guinea ongetwijffelt [ ] en beeter intentie doch verhoopen, met Godes hulpe d[ ] daar beeter afgeweesen sullen sijn. Adviseren [ ] uyt Engelandt 3 a 4 scheepen sijn gear[riveert] naar Nieuw Engelandt, desweegen niet sonder be[dencken] sijn dat U E.E. bijsonderlijck eerst aen de Manhatans van de Engelse naabuyren dapper aenstoot [ ] coomen te lijden ende derhalven mij ordre gegeeven, in cass dat't schip Den Gidion schipper Simon Cornelissen met de slaaven noch hier weesende, daarin eenige veranderinge te maacken ende hem echter met tweehondert slaaven soude expidieren doch niet adroiture maar naar de Suyt Revier ende aldaar in de baey ende ontrent de Hoere Kill gecoomen sijnde, een mann off twee met de boot aen landt af te senden omme te onderstaan hoedaanigh het aen Nieuw Amstel in de collonie

van de Stadt Amsterdam geleegen is ende bij goeden staat des stadts directeur aldaar, van sijne compste kennisse geeven omme sich naar gelegenheet ende ondervindinge van saacken 't best met schip ende neegers te moogen verseeckeren ende in alles als het doenlijck was U E.E. ordre te volgen glijck als U E.E. uyt de incluysen ofte neevensgaande brieven van de compagnie soo aen U E.E. als den statsdirecteur, ampeler sall weesen geadvise[ert] daaraen mij omme cortheet referere. Ende off well hadde gedesireert het compagnies scheepjen De Musch met deselve brieven aen U E.E. te senden in hoope dat Simon Gilde tijdelijck en behouden a costy met de slaaven sall weesen gearriveert omme soo met 't selve tijdelijcken van de nieuwe vruchten no[ch] voor den winter herwaarts te connen keeren, dan vermits hier gans geen sout noch iets anders verhanden, daardoor dat eenige vracht soude connen werden goet gemaackt ende daarbij hier partij creupels van slaaven ben oovrich hebbende die niet bequaem sijn omme hier te gebruycken veell min omme naer costy aen U E.E. te senden ende tot d[ien]eynde 't selve geprepareert omme met de[selve] slaaven ende andere compagnies diensten naar de [Caribisjche eylanden (volgens d'ordre van de Edele Heeren Meesters te versenden [middeler] wijll is op den 5en deeser [ ] Caribische eyllanden gearriveert met een barck Dirck Jansen van Oldenburgh, brengende een loopende tijdinge (soo met een vaartuych van de Varginies aen Guardaloupe soude gerelateert weesen) als dat de voorgedachte Engelse scheepen bereyts een proeve ontrent ende op de Manhatans souden gedaan hebben ende dat door U E.E. voorsichtich, mannhaftigh ende kloeck beleyt souden sijn affgeweesen ende een van de fregats in de gront geschooten met verli[es] van veel van hun volck. Ende alsoo denselven Dirck Jansen van Oldenburch mij sijn barck aengepresenteert omme daarmeede het noodige naar de Caribische eyllanden ten dienste van de compagnies te connen verrichten, mits dat hun vrije passagie met voors. compagnies scheepjen na[er] costy te vergunnen in vertrouwen dat't selve noch soo tijdelijcken a costy sall coomen te arriveren omme met nieuwe vruchten herrewarts te keeren. Daarbij compt de groote geneegentheet soo wij hier hebben omme van U E.E. ende des landts welstandt van daarop het spoedigsten te moogen weeten ende den grooten moeth soo mij den brenger deeser, schipper Jan Pietersen van Dockum is geevende, als dat verhoopt de reyse ontrent ende ter plaatsen

coomende soo voorsichtich sall doen dat hij U E.E. die advijsen buyten pericull van de Engelsen verhoopt toe te brengen. Ende derhalven geresolveert het scheepjen leedigh te laaten naar costy gaan in hoope dat op het spoedigsten weederom herwarts met victualie sall werden afgevaerdight ende 't geene soo als per neffensgaande memorie nootsaacklijck wert gerequireert te meer alsoo wij nu hier in de reegenmaanden sijn ende de geplante [vruc]hten door de drooghte te eenemaal vergaan ende bereyts [ ]woonders omme assistentie van mondtcosten werde [ ]glijck als aen den brenger deeser gelast aen [ ]delingh te relateren ende met deese sinisterlijcke desseynen der Engelsen soo souden niet gaarne ons magasijn alhier ontblooten maar veeleer, soo bij weegen van costy als ander weegen eenen goeden voorraat maacken te hebben, omme ons daarvan in alle voorvallende gelegentheeden daaraff te connen dienen als naar behooren.

Het is ons hier oock besonderlijck aengenaem geweest omme te leesen die articulen van de vreede soo als deselve tot groot voordeel van de conquesten aldaar van de Esopussen wilden geobtineert sijn.

Off wel seer geneegen sijnde omme aen U E.E. met deese geleegentheet een goede ende suffisante proeve te senden van het minerael daaraff selver onse Heeren Mayoors uyt patria ons meerder hoope geeven als wij hier ons daaraff geimmagineert. Soo moet 't selve echter uytstellen tot tijt en wijlle dat hier expert ende ervarene luydens coomen daarbij wij't selve oogenschijnlijck sien conformeren, als wanneer Godt believende, oock niet sullen mancqueeren U E.E. soo well van het een als het ander te doen participeeren, sijnde deselve well door ons Heeren Mayoors beloofft te senden maar tot noch toe niet gearriveert, 't gevolgh verhoopen aen U E.E. per den naasten met meerder seeckerheet te laaten toecoomen.

Wat belanght suyckerriet hebben noch in soodanige quantiteyt niet geplant omme het eerste jaar een groot offte ordinary suyckermeulen te connen gaande houden, daartoe noch well een jaar off twee tijt toe sall van nooden weesen, doch naar dat Godt de Heere ons goede reegenjaaren geliefft te verleenen hebbe bij provisie een suyckermeulen van de[ ] eylanden ontboden ende die andere gereetschap [ ]keetel[ ] meerder daartoe requiree[ ]noech uyt patria

daartoe te connen erlangen ende soo haast als soo veel geplant sullen hebben dat staadt connen maacken op een suyckerwerck, soo sullen niet genoech hebben omme soo veel suyckerriet te planten als hier landt op het eylandt can gevonden werden dat bequaam is. Ende soo veerre het naar mijn wensch compt te succederen soo sall mij geluckigh achten die eer te moogen hebben van U E.E. tijdelijcken advys daaraff te moogen geeven omme voor U E.E. soon Mons. Balthasar Stuyvesant tot dienselven eynde met een goet bequaam stuckx landts voor een ander te prefereren ende daarbij oock niet mancqueeren ende met UEdeles goetvinden daartoe te helpen besorgen wat tot onderhoudinge ende voortsettinge van dien noodich is. Wij hebben tot noch toe maar sooveel geplant soo aen St. Michiel, Piscadera ende het Savonet daar mijn broeder Willem Beck present is woonende, naar de Westpunt tusschen de bergen dat saamen bij malcanderen gereeckent, noch niet booven de vijfich duysent pont Caribische suyckeren soude connen opbrengen. Den tijt toelatende soo sall Dirck Jansen van Oldenburch het een ende het ander eens gaan besichtigen omme U E.E. te beeter mondelingh relaes daarvan te connen toebrengen, ’t landt van St. Joris ende selver deferente plaatsen als onder anderen meede ontrent het Ruytersquartier is alles goet landt ende bequaem tot suyckerriet soo wanneer maar alleen goede reegenjaaren moogen hebben als nu twee a drie [ge]passeerde jaaren gehadt, soo hoope dat soo well [ ] als het ander tot augmentatie ende verbeetering [ ] plaatse ende gelegentheet sall connen dienen.

[ ] met sinisterlijcke practicquen dat comps. geleegentheeden op de cust van Guinea volgens de advysen van den Heer Generael Valckenburch niet alleen in haar negotie soecken te parturberen, nemaar oock selfs waart mooglijcken hun de plaatsen afhandigh te maacken, blijckt genoeghsaam uyt haare vijandtlijcke attentaten reets als voors. aen Cabo Verde gepleeght ende voorts vooraeemens sijn op de cust van Guinea te pleegen. Daaraff gedachten heer Valckenburgh buyten twijffell aen de Compagnie meerder particulariteyt ende oopeninge sall hebben geadviseert als aen mij, desweegen de Compagnie van Haar Hooghmoogende een secours van acht capitale oorlooghsscheepen hebben vercreegen omme niet alleen den heer Generaal Valckenburgh in sijn versoeck desweegen te secundeeren, nemaer oock Cabo Verde soo bij deselve soo onwettelijck genoomen, weederom te restaureren ende in voorigen staadt

te herstellen, weesende neffens de voors. oorlooghscheepen noch eenige andere capitale scheepen naar de cust van Guinea met de noodige behoeften bevracht waaraff eenige met slaaven herwarts gedestinee[rt] sijn te coomen, de successen ende uytslag soo welck van d' een als d' andere sullen in corten coomen te verneemen.

Ick hebbe onder anderen geremarcqueert in U E.E. aengenaame missive den grooten misslagh soo hier is gecommitteert in't verhandelen van U E.E. slaaven voornaamentlijcken weegen de cleene kinderen, vermits met een goet insicht door mevrouw Stuyvesants U E.E. beminde, ten doop gepresenteert sijn. Indien hiervan de minste kennisse hadde gehadt soo soude [sulckjx niet geschiet geweest sijn glijck vertro[ ] franck[ ] daar oock 't eenemaal[ ] gewee[ ] alsoo dat tot mijn leetw[esen] een groot erreur gecommitteert is ende vreese niet te herstellen sall sijn, vermits soo langen tijt geleeden dat men qualijck sall connen verneemen waar dat se eyndelijcken belant sijn. Doch met het eerste schip dat van hier naar Cartagena ende Porto Bello gaet, sall daarnaar doen inquireeren, ende indien mooghlijck is trachten weederom te becoomen, all soude oock twee vollwassene slaaven ende meerder daarvoor moeten geeven.

Brenger deeser schipper Jan Pietersen van Dockum hebbe volgens U E.E. recommandatie op sijn arrivement sijn gagie op de boecken alhier doen augmenteren, alsoo dat 't seedert dien tijt veertich guldens ter maandt is weesende.

Off well meede geneegentheet ben hebbende omme volgens U E.E. recommandatie ende versoeck van U E.E. capteyn leutenant Marten Croeger te believen, ten eynde sijn soon hier op 't cantoor geimployeert mochte werden, soo is dat't seedert ende met het jonghste schip De Vergulde Fonteyn een van de cousijns van de heer bewinthebber Abraham Wilmerdonck aen mij door voorgedachten heer gerecommandeert is, met naamen Pieter van Ruyven, broeder van den commissaris van Ruyven, soo hier bij provisie bij gemelten sijn broeder voor klerck geimployeert worden. Ende dan hebbe noch een klerck met naamen Johannes de Koninck, geweesen knech[t] ende cousijn van Johannes Roodenburgh bij aldien dat een van voors. twee a costy bij U E.E. op de secretarije conde werden geimployeert, soo soude men by

[ ] van een ruylinge een den anderen connen met [ ]lieven ende goet vinden acomoderen alsoo soo [ ] meerder omslagh is als tot noch toe [ ]der als twee implooy weeten.

Hebbe onderanderen meede gesien de motiven waaromme het compagnies scheepjen De Musch bij U E.E. bij naar een maandt langh was opgehouden voornaementlijck ter cause van de quaade geruchten der voorgedachte Engelse fregatten. Godt geeve dat U E.E. deselve naar datum niet prejudiciabel gevallen sijn, ende dat bij U E.E. volgens 't relaas soo hier daarvan hebben met schanden moogen sijn affgekeert. Die vivres, houtwerck en alles soo daar meede gesonden, sijn allen hier volgens de lijsten tot contentement well ondtfangen ende met dat het scheepjen soo cleen is van wenich last soo sullen met deese occasie alleen het nootsaackelijcksten op een memorie stellen.

Wenschelijck waar het voor de Compagnie dat de Engelse in haar dessaynen op de cust van Guinea volgens hoope wierden gestutt ende door dien middel hier meer ende meerder slaaven conden gebracht werden, vermits de factoors van de heeren Genueesen soo tot dien eynde hier sijn residerende met het noodige daartoe genoeghsaam sijn geprovideert. Alsoo behalven een capitaal schip soo van hier in dato 14en augustij jongstleeden met oover de seshondert uytgeleesene slaaven hier uyt de haven vertrocken naar Cartagena, is op den 16en September vandaar noch een van hun capitalste scheepen gearriveert soo puyr en alleen hier op slaaven is wachtende. Ende wenschten derhalven dat dit scheepjen De Musch soo spoedigh met provisie herrwaarts conde keeren als het [moge]lijck is soo ten reguarde van de slaaven soohi[ ]staan alsmeede tot meerder ver[ste]rckinge van [ ] magas[ijnen] niet souden [ ] benijdende oock well haar practicque op deese plaatse mochten coomen in't werck stellen was U E.E. dienaengaende ter sijden aff mochte coomen te onderstaan, sullen gerne op rescriptie deesen van U E.E. verneemen ende off wij schoon hier well op onse hoede sijn soo geefft het een ende ander niet als te meerder opmerckinge.

De regallossen daarmede U E.E. ons gelieft heeft te vereeren hebben aller volgens de bijgevoeghde leijste well ondtfangen ende bedancken U E.E.

desweegen op 't hoogsten. Ende is mij ende mijn huysvrouw van harten leet dat wij met deese geleegentheet niets sijn hebbende van merite omme tot een erkentenisse van dien te connen senden, met dienstelijck versoeck dat het weenige soo aen den brenger deesen gerecommandeert aen U E.E. te behandigen goedt gunstich mach werden ontfengen. In hoope soo Godt de Heere ons gesont laatende, dat wij bij andere goede occasie die eere ende fafeur soo ons door U E.E. soo onverdient geschiet meer en meerder sullen weeten te erkennen.

Hiermeede

Edele, Ehrentveste, Mannhafte, Wijse, Voorsinnige ende seer discreete heere, sullen Godt de Heere geduyrich bidden dat hij U E.E. persoon in goeder gesontheet ende wellstandt onder Sijne genaadenrijcke [ ] ende protectie will conserveeren met samp[t] [ ] U E.E. beminde ende lieve aengehoorige [ ] onser aler groetenisse ende dienstelijcke [gebiedenisse]

Curacao, in't fort Amsterdam

15en november anno 1664.

Mijn Heere,

U E.E. gans geaffectioneerde bereijt-willige dienaer ende vrundt.

M. Beck

Mijn Heer

Alsoo U E.E. in sijne aengenaame missive opt' laetst mij erinnert omme aen U E.E. te adviseeren off niet well buyten ondienst van de Compagnie alhier aen particuliere t'sij vreemdelinghen offte inwoonderen eenige ertten, meel, beschuyt, vleesch ende speck soude connen vercocht werden ende tot wat quantiteyt ende prijs, desweegen niet can onderlaaten U E.Ec gedienstelijcken in rescriptie te dienen dat well soodaanige waaren nu en dann hier getrocken ende begeert sijn m[ae]r in geen quantiteyt, alsoo de inwoonders veele ende meest jooden [ ] haere provise selver uyt Hollandt becoome[n] nu en dan gecocht f[ ] het pont [ ] pont, vleesch ende speck, vermits hier in abondantie[ ] crijtent vee is soo is

t'selve bij particuliere geen waar. In de erretten is oock weynich vertier, ten waare dan dat de Genueesen voor haare scheepen nu en dan eenige mochten van nooden hebben, die oock soo karigh ende naeuwgesett sijn, datse ten hoogsten niet als acht schellingen voor een scheepell souden willen betaalen. Echter soo U E.E. bij de voors. prijsen eenigh avance cont bereeckenen, ende dat U E.E. een proeve daarvan gelieft te neemen, ick sall geme naar mijn beste vermoogen den vercoop van dien helpen procureren maar tot hooger prijs als voors. gelieft geen staat te maacken. Ende dient iedermaal niet booven vijff a sess vaten fljn gebuylt meel gesonden, maar tarwen meel magh well tot drie a vier duysent pont gesonden werden, ende erretten niet booven hondert scheepels s'effens, alsoo aen particuliere geen quantiteyt can verhandelen werden ende tot voors. prijsen. Soo wanneer des compagnies magasijn ontbloot is glijck als well gebeurt, soo soude U E.E. dan die pre[]tie
voor een ander connen genieten per advy[s.]

Hiemeevens gaan naarvolgende cleenigheeden soo aen [ ] schipper Jan
Pietersen van Dockum gerecommandeert omme aen U E.E. te b[eh]andigen
op reeckeninge van meerder [ ]

[ ] vaatjen Curacao[ ] suycker
[ ]en fijn [ ]t
[ ]igeleyd[ ] lemoentjes
[ ]com[f]eyturen
eenige oranie appelen ende lemoentjens
vierhondert vierendartich stucks kinck hoorens

Hierneffens gaat meede een connossement van tweehondert stucken van achten, soo t'seedert de jongste oovergesondene contanten, weegens ons geyten ende schaapen courall voor U E.E. portie mij ter handt gecoomen, hebbe met Dirck Jansen van Oldenburgh eens naar St. Crous ende oover all geweest besichtigen, ten eynde hy U E.E. te beeter mondelingh van de ondervindinge, soo well van het eene als het ander soude connen relateren, daaraen mij dan oock, omme cortheet ben referende. Ende weest hiermeede goetgunstige Heer andermaal naar onser aller groetenisse ende dienstlijcke gebiedenisse onder die genadige ende geseegende protectie des Alder-hooghsten bevoolen en blijve

Curacao, in't fort Amsterdam
datum ut supra.

Mijn Heere
U E.E. egans verpflichten
dienaer
M. Beck

[97]
[ontbreekt]

[98] LIJST VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR NIEUW-NEDERLAND
1664 november 15

Memorie van 't geene uyt Nieuw Neederlandt voor het eylandt Curacao noodich requireert ende met het derrewarts gaande Compagnies jachtjen De Musch van daar sullen affwachten.
Rogge, tarwe ende erretten.
Swalpen tot de batterijen.
Affuyt stucken van 2½, 3 en 3½ duym dick.
Claphout bequaam tot groote ende cleene vaaten.
Sess osse karren ofte houtwerck daartoe in't ruych omme hier gemaackt te connen werden.
Houte hoepels.
Van 't geene soo 't scheepjen meerder laaden can te supleren met't geene soo in de memorie van dato 28 aprill jongst met voorsz. scheepjen De Musch is versocht geworden.
Curacao, in 't fort Amsterdam, M. Beck
den 15en novembris anno 1664.

[99] LIJST VAN STUKKEN GEZONDEN AAN HET BESTUUR VAN NIEUW-NEDERLAND

1664 november 15

Leyste van bijgaande pampieren met 't scheepjen De Musch aen den Edele Heer Directeur Generall en Raden in N. Neederlandt.

No. 1 Een originale missive van dato 15en november anno 1664;

2 een duplicat missive van dato 21 en July anno 1664;

3 copye van een connossement van 300 slaaven per 't schip Den Gidion oovergesonden;

4 memorie van de behoeften voor Curacao;

5 een missive aen de Edele Heer Directeur Generael en Raaden van de E.E. Heeren Mayoors uyt Amsterdam;

6 een quitantie van den commissaris van Ruyven van 't geene soo met de jongste voyagie per 't scheppjen De Musch ontfangen is;

een missive aen den Edelen Heer Directeur op de Zuyt revier, aen den schipper apart behandicht van voorgedachte Heeren Mayoors.

Curacao, in't fort Amsterdam
den 15en november anno 1664.

M. Beck

[100] LIJST VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR CURACAO

1664 november 15

Ick ondergeschreeven, Laurens van Ruyven, commissaris bekenne voor reeckeninge van de E.E. Heeren Bewinthebberen der Geoctroyeerde West

Indische Company met ’t jacht De Musch per Jan Pietersen Groot van Doccum van den heer Directeur-Generael ende Raeden uyt Nieuw Neederlandt well ontfangen te hebben naervolgende goederen te weeten:

twee hondert seeven scheepels tarrwe;
eenhondert neegen en tachtentich scheepels erriten;
veertien vaeten daerin 2974 pont ossenvlees;
ses vaaten daerin 1182 pont speck;
150 pe. greene plancken;
20 pe. greene balcken;
8 pe. cleene dittos;
1 ross meulen met twee steenen daertoe;
2 raeders tot een carr.

Alle ’t welcke volgens boovenstaende specificatie hier alsoo deughdelijck is bevonden, ’t welck derhalven in kennisse der waerheet met eygen handt hebbe onderteeckent opt eylandt Curacao in’t fort Amsterdam, ady 15 november anno 1664.

L. van Ruyven, commissaris

[aantekening:] Quitantie wegens de vivres ende ecupagie goederen uyt Nieu-Nederlant ontfangen met ’t Compagnies jachtjen De Musch.
[geadresseerd:] To the Heere P Stuyvesant and A. Hinyosa from the Company.

[101] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT IN NIEUW-NEDERLAND

1664 december 11

Copye

Edele, Eerentveste, Mannhaffte, Wijse,

Voorsienige ende seer discreete Heere.

Mijn Heere. In dato 15e ende 19e november met des Compagnies scheepjen De Musch ende particulier scheepjen De Vreede was aen U E.E. mijnen jonghsten, soo vertrouwe dat voor den ontfanck van deesen U E.E. sullen weesen ter handt gecomen daaraen mij refere. 't Seedert is hier over de Caribische eylanden op den 6en deeser courant binnen de haven van costy well gearriveert 't galjoot De Hoop daar schipper op is Jan Pietersz Poppen, daarmeede dan oock Godtloff in goeden gesontheit alhier well oover gecoomen is U E.E. beminde soon Mons. Balthasar Stuyvesant, gea-compagneert met U E.E. vaderlicke missive van dato 12/22 October, den welcken mij in't oover leesen tot in 't binnenste van mijn hart seer heefft bedroefft te leesen, dat d' Engelse nu nae soo veel jaaren, besit de geleegentheit aldaar die door U E.E. met soo veel moeyten, sorge ende bekommeringe in goeden standt was gebracht, ende nu eerst florisant en die meeste voordeelen soude hebben comen te geeven. Echter U E.E. genoechsaam uyt sijn wettelick beroep ende possessie gestelt met benaerderingh van den geheelen toestant ende opper gesach aldaer ende schoon dit alles is geschiet, onder een soodanige goede conditie ende acort, soo is te duchten, dat sij 't selve niet langer sullen presteren als het hun sall well staen.

Met voors. galjoot hebbe van St. Christoffel een missive van eenen goeden bekenden vrunt ontfangen, die mij adviseert datter aen het eylant Meuwes een cleen scheepjen uyt Brusto van out Engelant was gearriveert ende tijdingh bracht, dat drie dagen bevooren sijn vertreck in de voorsz. stadt Brusto den oorlogh teegens Hollant was gepubliceert desweegen wij echter hier uyt patria noch geen ad vis sijn hebbende.

Wij sien hier alle daagen met verlangen naer scheepen uyt patria tegemoeth met een soodanigh suffisant secours voor deese plaatsen ende geleegent-heeden, alsoo dat wij naar het arrivement van dien niet alleen suffisant sullen sijn deese plaetse ende fortresse te verdefenderen, nemaer verhoopen oock alle havenen ende campagnie met Godes hulpe ende sijnen seegen bij anlandinge van eenige vijanden hier te connen verdefenderen.

Van de cust van Guinea sien wij meede met verlangen naar tijdinge tegemoeth

ende hoopen (met Godes hulpe) dat die macht uyt Hollant teegens die Engelse dessainen derwarts gesonden, niet vruchtloos sall geweest sijn.

Het voors. galjoot werdt volgens U E.E. recommandatie met paerden van Bonaira geacomodeert ende met die geleegentheyt als den schipper van voors. galjoot met naemen Jan Poppen sall resolveren met't selve naer costy van herrwarts oover de Caribische eylanden sijn voyagie te neemen, verhoopen aen U E.E. breeder van alle geleegentheit advis en bericht toe te brengen, met punctueele rescriptie op U E.E. aengenaemen doch bedroeffde missive.

De vaderlicke recommandatie ten opsicht van U E.E. beminde soon monsieur Balthazar Stuyvesant sall ingevolge van U E.E. aengenaemen ende vaderlicke wellmeeninge naer den constitutie ende gelegentheit deeser plaatse tot sijne bevorderinge naar ons uyterste ende beste vermoogen beharticht werden.

Die erreten ende tarwe met voors. galjoot door U E.E. soon meede gebracht, met sampt het gesouten vleesch, hebbe alhier door gebreck van andere coopluydens in des compagnies magasijn doen opslaen, desweegen ter geleegener tijt met voors. Jan Poppen offte andere sigure geleegentheyt aen U E.E. het procedido soo als dat behoort in contant sall toesenden.

Uyt het coural van U E.E. geyten is hier 't seedert mijnen jonghsten niet van vercocht doch wat tusschen beyden daaraff vercocht mochte coomen te werden sall meede met voors. Jan Poppen aen U E.E. oovergesonden werden, met vorder overlegh wat volgens U E.E. wellmeeninge desweegen 't best te doen offte te laaten staet.

Insgelijcks sullen naer 't beste ende well geleegene landt tot suykerriet soo alsnoch bij niemandt in possessie is, uytsien ende van de geleegentheyt ende ondervindinge van dien mitsgaaders van weegen 't geene soo daartoe requireert ter geleegener tijt meede aen U E.E. advis ende bericht toebrengen.

Wij sijn hier meede in groot verlangen hoe dat bij haar Edele Hoogh Moogende de Heeren Staaten Generael deese procedueren van de Engelse over het benaerderen van N. Neederlandt sullen comen op te neemen, off eenich middelwegh sall connen gevonden worden, van't selve weederomme in vorigen staet te herstellen, ofte in wat maniere dat sij 't selve werden comen bij der handt te neemen. Willen hoopen dat die onlusten ende becommeringe

door de Engelse U E.E. aldaer aengedaen maer voor eenen corten tijt sall standt grijpen ende alles weederomme sullen moeten inruymen ende d[aer]naer s[ ]V[ ] te geruster ende vreedsaamlijcker een yder het sijne sall blijven possideren.

Waarmeede

Edele, Eerentveste, Manhaffte, Wijse, Voorsienige ende seer discreete Heer, beveele U E.E. naer onser aller dienstelicke gebiedenisse met alle degeene soo U E.E. lieff sijn, onder die genadige ende geseegende protectie des Alderhooghsten ende blijve,

Curacao, in't fort Amsterdam
den 11en Decembris anno 1664.

Mijn Heere,
U E.E. gants bereytwilligen vrundt
ende dienaer.

[102] PUBLIKATIE DOOR MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO

1665 februari 14

Matthias Beck ten dienste van Doorluchtige Hoochmoogede Heeren Staten Generael der Vereennighde Nederlanden ende de Edele Geoctroyeerde Wesindische Compagnie, Direckteur over de Curacaose Eijlanden, allen den geenen die deesen sullen sien ofte horen lesen salut. Doet weten hoe dat eenen met naemen Lourens Prins geboortigh tot Amsterdam, soo hij selver verclaert, op den llen deser maent februarius, met een Engels fregat gemonteert met acht stucken genaemt De Cagway, ophebbende een en't sestigh coppen gewapende mannen meest Engelse natie, den voorgedachte Lourens Prins als capteijn oover commandeert met comissi soo hij seijt, van den Enghelse Generael ofte Goeverneur van Jamaica oder pretext dat het openbare oorlogh soude sijn tussen de Engelse ende Hollantse natie, sigh niet ontsien heeft op voorschr. datum des morgens 4 uren voor dag het eijlant Bonaijre antedoen ende aldaer groten moetwil te pleghen met het folck soo daer sonder eenigh defensie leghende, met touwen te binden ende gevanghen te nemen, deselve dwinghende omme an te wijsen waer dat het vee, ossen,

coejen, schapen sampt negeros ende al wat daer op was an te wijsen ende aldaer ses daghen toegebracht met het selve te slachten ende alle moetwil te pleghen, latende noch over de vierentachentigh grote volwassene schone ossen ende coejen aldaer op het velt blijven doot leghen, sonders dat dese moetwilgers of jimant daer eenigh genot van heeft connen trecken, verclarende in ’t openbaer dat sulx sijne last ende comissie was inhoudende, omme soo wel te lande als te water tegens de Hollanders alle gewelt te moghen gebruijckende, met roven, morden, branden, Hollantse scheppen te nemen ende alle schade te doen wat mogelijck is. Weshalven voorgedachte heer Direckteeur naer dat alvoren gehoort hebbende het voorsch. raport van de Commandeur van Bonaiyre ende desselfs onderhebbende volck, met advijse van sijne raden ampts ende plichthalven goetgevonden heeft hier af overal daer het van noden mochte sijn kennisse te doen van het voorschreven gewelt ende ongelijck soo an voorsch. eilant onder sijn gebiet als voors. is angedaen, ten eijnde opdat alle de schepen jachten ende vartuijghen soo onder ’t gebiet van de voorgeachte Har Hoochmoghende Heere Staten Generael ende Eedele Geoctrojeerde Westindische Compagnie in dese Westindis herwaers onder haer gebiet ende octroy beryts wesen ende moch comen mochte, niet alleen voor sulcke ende diergelijcke schepen op haer hoede te wesen, nemaer oock den voorgedachte Lourens Prins met het voors. vregat in see ofte elders rescontrerende trachte te veroveren ende denselve hier op Curacao of ter naest gelegene plaetse onder het voorsch. gebiet op te brengen ten eynde dat teghens denselven can werden geprossodeert als nar rechten sal bevonden werden te behoren. Aldus gedaen, gearresteert ende gepubliceert op het eeijlant Curacao den 14 february anno 1665.

[103] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN HET BESTUUR VAN NIEUW-NEDERLAND

1665 april 16

Edele, Eerentveste, Manhaften, Voor-
sienige ende seer discreete Heeren.

Mijn Heeren. Off well in dato 15 november aen U E.E. per des Compagnies scheepjen De Musch geschreeven in rescriptie van U E.E. aengenaeme missive van dato 21en July passado, soo ist selve echter op den 6 January jonghstleden onverrichter saacken weederom beschaadicht binnen de haven gekeert, sijnde nu[ ] aengeslaagen omme teegens aenstaenden primo mayo achter [Oud] Engelant naar patria te keeren. 't Seedert mijnen j[onghsten] van den 15en november is mij op den 6 december well geworden [Uwe] missive van dato 11/21 October met die bijlaagen ende geso[nden] recruyt soldaten waarvan dat eenen Abraham Huybert van der Goes onderweeghen is overleeden. Die rest sijn volgens ontfangene lijsten alhier op des Compagnies boecken overgebrac[ht] ende volgens dien oock voor haer achterstalligheyt belast[ ]. Den veranderlicken ende niet min becommerlicken toestandt door d'Engelse U.E.E. a costy overgecomen, heefft ons hier van harten bedroefft, doch Godt den Heere den oppersten geever alles goets, hoope sall alles door Sijne goedertieren[de] genade ende seegen weederom ten goeden herstellen. Indien Hare Hoogh Moogende de Heeren Staaten Generael het gesuccedeerde in N. Neederlant soo well in fafeur[ ] van de Compagnie gelieven te behartigen als bereyts op de Cust van Guinea gedaen hebben, soo mochten well in[ ] corten eenen gewensten uytslagh tegemoeth gesien wefrden]. Godt geve dat aUes mach geschieden tot Sijnen naems[ ]ten besten van Sijn volck.

Simon Gilde was in October in't vaderlant van co[sty] well gearriveert, soo als mij en mijner corresponden[ten] van St. Christoffel geadviseert, hadde ick een s[ ]da[ ] subite veranderinge van costy tegemoet gesien, soude de sla[aven] soo door voorgedachte Simon Gilde van hier naar cos[ty over]gebracht alhier tot contentement van de Compagnie aen de factoors van de Genueesen die seer graagh daernaer war[en] hebben connen vercoopen, alsoo met oover die tachtentic[h] duysent stucken van achten van hier sijn vertrocken, vermits geen slaven genoech hier weesende waarin deselve te connen imployeeren, dat echter nu te spade is omme te remedieren, off nu denselven handel de novo sall connen werden gestapilleert sall ons den tijt ende geleegentheyt leeren, vermits deese troubelen ende veranderlicke

toevallen, ende dat oock in langen hier geen scheepen uyt patria gearriveert sijn, soo hebbe weyni[ch] materie omme deesen te prolongeren. Ende sall mij omme cortheit refereren aen de missive soo neffens deesen aen [de] E.E. Heer Generaell Stuyvesant ben doende.

Hiermeede,

Edele, Eerentveste, Mannhafte, Wijse, Voorsienige ende Seer Discreete Heeren, beveelen U.E.E. naer onser aller groetenisse met alle soo U.E.E. lieff sijn onder de genadige ende geseegende protectie des Alderhooghsten ende blijve,

Curacao in't fort Amsterdam,
den 16en aprill anno 1665.

Mijn Heeren,
U.E.E. dienstwillige
geaffectioneerde vrundt
ende dienaer

M. Beck

[104] BRIEF VAN MATTHIAS BECK, VICE-DIREKTEUR VAN CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT IN NIEUW-NEDERLAND

1665 april 16

Edele, Eerentfeste, Mannhafte, Wijse,
Voorsinnige ende seer Discreete Heer.

Mijn Heere. In dato 11en decembris anno 1664 over de Caribische eylanden was aen U E.E. mijnen jongsten als per neffensgaende copye. 't Seedert is op den 6 januarii het comps. scheepjen De Musch (dat op den 15en novembris

volgens bijgaende brieven naer costy hadde gedepescheert) beschadigt hier weederom gekeert glijck als U E.E. door het mondelingh relaes van de passagiers (soo daarop sijn geweest ende aen de Caribische eylanden gebleeven omme hun reyse met andere geleegentheit te hervatten) well verstaen sult hebben.

Ende off well hadde vertrouwt uyt patria ons soude weesen toegecoomen 't geene als in mijne jongste aen U E.E. geadviseert soo hebbe 't seedert noch van het een, noch van het ander vernoomen. Alsoo dat 't schijnt sij ons hier meede verlooren reeckenen offte aparent gereeckent hebben; alsoo 't seedert 12en septembris jongstleeden geen advisen noch scheepen hier uyt patria vernoomen hebben, doch alsoo bij allerweegen van onsen toestant alhier aen onse Heeren Meesters hebben geadviseert, soo en twijffele niet off wij sullen nu alle daagen het noodige tot conservatie ende behoudenisse van deese plaetse tegemoet sien.

Op den 14en January jongst is hier een scheepjen van de cust van Guinea van Arder gearriveert met naeme De Joffer Catarina daer schipper op was Jacob Dircksen Willree met een hondert vijfftich slaaven, weesende voor een advis ten dienste van de compagnie naer het Casteell del Mina aen de Heer Valckenburgh van Amsterdam gesonden, met eenige nootsakelickheeden, derwarts te brengen, dat well gesuccideert is, niettegenstaande dat mael diverse Engelse scheepen daer op de custe waeren, glijck als U E.E. suit connen sien uyt de memorie hierneffens gaende, soo als voorgedachten schipper mij uyt sijn daaghlickx register offte journael ter hant gestelt, daeraen mij omme cortheyt referere.

Naer dato dat d'Engelse daar op de cust hebbe gedommineert is den Heer Vice Admirael Michiel de Ruyter met eenige oorlooghsscheepen sonder te weeten die seeckere quantiteit a[ls] sommige adviseren van twalff ende sommige van vier en twinti[ch], uyt de Straet naer de cust van Guinea verordonneert omme alles aldaer weederomme te herstellen, glijck als hy ter eersten aencompste aen Cabo Verde gedaen heefft. Ende vandaer is verder naer de cust van Guinea vertrocken omme deselve me[ede] van voorgedachte Engelse te suyveren glijck als buyten twijffel all overlangh geschiet sall sijn, doordien de swarten van de naest geleegene plaatse bij het Casteel del Mina met naemen Cabo

Cors door de Engelse verovert aen den heer Generaell Valckenburch, volgens het mondelingh relaes van voorsch. schipper Willree hebben gepresenteert van selver weederom in handen te stellen; maar de heer Generaell Valckenburch heefft sulcks niet gewilt, well weetende als het verwachte secours soude gearriveert sijn, dat d' Engel[se] geen van alle plaatsen die sij genoomen hebben sullen connen houden. Wat voor gedachten heer Vice Admiraell De Ruyter aen Cabo Verde heefft verricht gelieve U E.E. te sien uyt die copye der bijgaande pampieren ende van sijn verrichten op de Cust van Guinea verhoopen meede alle daagen tegemoet te sien.

In cass Haar Hoog. Moog. de Heeren Staaten Generaell soo well geresolveert sijn N. Neederlandt te maintineren voor de Compagnie glijck als begonnen hebben met Guinea, soo verhoopen in corten tijt alles ten goeden weederomme sall werden herstelt.

Volgens die advisen van de Caribische eylanden soo was noch in Engelant noch in Hollant geen oopenbaaren oorloogh gepubliceert, nietteegenstaande een den anderen hun scheepen neemen waar sij deselve connen becomen, alsoo dat van weedersijts bereyts veel scheepen genoomen sijn, ende soo die saake niet bijgeleght can werden, soo sullen nu alle daagen verneemen dat het tot eenen openbaren oorloch sall uytgeborsten sijn. Ende naer menschelijcke aparentie, indien Godt de Heere Hollandt niet merckelicken gelieft te straffen, soo sall die macht ter zee in Hollandt verde booven de Engelse extenderen ende indien Godt de Heere deselve geliefft te seegenen, soo mochte het den Engelsman well te laet connen berouwen 't geene begonnen heefft.

Van de Caribische eylanden werdt mij geadviseert dat Prins Robbert uyt Engelant met 24 scheepen naer de cust van Guinea soude weesen, andere meenen dat het op de Cabo de Bona Esperanca gemunt is, omme't selve in te neemen ende die Oostindische Compagnie die vervarsinge plaats afhandich te maacken ende op de Oostindische vloot te passen, soo verwacht werden. Daarteegens seght men dat den vice-admiraell De Ruyter naer sijn verrichten van de cust van Guinea naer Cabo Bona Esperanca met syn bijhebbende scheepen soude gaen omme 't selve te beletten; die seeckerheit, soo well van het eene als het ander sall sich ter sijner tijt openbaren.

Wat een Engelse caper offte zeeroover hier aen het eylandt Bonaira uytgerecht

heefft, gelieve U E.E. te sien uyt die bijgaande pampieren. Daaraff aen onse Heeren Meesters t' Amsterdam oover die Caribische eyllanden meede advis gegeeven ende an de Caribische eylanden overall preadvertentie gedaen van't selve gesuccideerde, opdat alle Hollandtse scheepen die daar sijn ofte comen mochten, hun daarteegens mogen provenieren ende op haare hoede sijn ende oock te meer opdat denselven caper ofte roover waar dat hij compt bekent mach sijn ende soo geen goede commissie heefft, aengehaelt ende naer sijn merite gestrafft werden.

In Zeelandt is van particulieren een gemeene beurs gemaackt van achtien scheepen ofte fregats omme op de Engelse te caaperi, behalven veele andere particulieren die sich met deselve sullen conjungeren, alsoo dat te duchten is indien het niet bijgelegt werdt dat d' Engelse haare negotie op de Caribische eylanden meede eenen grooten kreuck sall crijgen, alsoo het aen geen Hollantse ende Zeeuwse capers sall mancqueeren, die op hunne scheepen ende vaartuygen soo daar aen de eylanden handelen, sullen~passen ende alles weghneemen wat sij crijgen connen alsoo d'Engelse hun da[er]toe niet alleen oorsaack gegeeven maar oock selver den wegh wijsen.

't Seedert mijnen jongsten hebbe hier aen de Genueesen alle d[e] slaaven die hier van weegen die Compagnie met het jonghste scheepjen gecomen ende hier op 't landt waren, ende voor leeverbaar gereeckent ende van 't lant gemist conden werden, vercocht ter prijse a eenhondert twintich stucken van achten. Ende vermits deese Engelse troubelen ende datter voor eerst geen slaaven van de cust van Guinea verwacht wierden, sijn de Genueesen met hun schip ende voors. gecochte slaaven op den 23en January jongst van hier naar Cartagena vertrocken, off nu deese negotie in Hollandt met die comp. sall werden vernieuwt ofte door andere Spanjarts glijck als voor deesen op deese plaets sall werden aengesocht ende gecontinueert, sal ons den tijt ende geleegentheit leeren.

Naar dato hebbe bericht becoomen dat de principalen van voorgedachte Genueesen in Spanjen met de Royale Compagnie van Engelant meede gecontracteert hebben over leverantie van slaaven, waarvan de leverantie op het eylant Jamaica soude geschieden ende oock bereyts een groot schip van voorgedachte Genueesen aen Jamajca was gecomen, omme de slaaven

volgens gemaackt contract van de Royale Compagnie af te haalen. Maar vermits daar noch geen slaaven voor de Royale Compagnie gecomen waren, soo was hun toegestaen soo veel slaaven van de Engelse planters ende ingesetene te coopen alsser te becomen waaren; ten respect van ditselve contract soo sijn alle commissien teegens de Spanjarts hier in deese West Indies van alle Engelse capers ende scheepen ingetrocken ende verbooden aen de Spaense Natie geen schaaden te water noch te lande meer aen te doen. Ende was oock eenen costelijcken Spaensen prijs van de Engelse capers op Jamajca opgebracht, soo deselve costeloos ende schaedeloos hebben moeten restitueeren. Ick twijffele off nu dese Engelse Royale Compagnie 't contract met die Genueesen indien van importantie is sullen connen compteren met deese veranderinge ende troubelen door hun selven gecauseert op de cust van Guinea, behalven Hollantse ende Zeeuwse capers die hun op de cust van Angola ende overall waar dat connen off moogen soo lange deese troubelen duyren veele verhinderinge in hunnen slaafsen handell, als oock in alle hunne negotien (daar sij van te vooren niet op verdacht geweest sijn) sall tegemoet comen ende als de Genueesen sullen vernemen dat de Engelse hun gemaackte contracten niet punctuelick comen te compleren, soo sullen daatelijck uytscheyden ende achterdocht becomen van bedroch, alsoo die Genueesen een natie is die seer punctueel ende precis in hare negotie sijn.

Brenger deser, schipper Jan Poppen soo geresolveert is met sijn galjooth van St. Christoffel naer costy te comen, heefft ons hier tijdinge gebracht dat den Coninck van Spanjen soude overleeden sijn, insgelijcks Ducq de Jorck in Engelandt, alsmeede dat het daarop staet dat Franckrijck ende Spanjen weederom in oorloogh souden geraacken. Daarteegens wierde in de Spaanse Neederlanden sterck gearmeert, waaraff de seeckerheyt sich in corten staet te openbaren. Den Keyser ende Turck hebben een bestandt off vreeden gemaackt voor den tijt van twintich jaaren.

Wij sien hier nu voor de tweede mael een commeetstar met lange vuyrige straalen, weesende over die twee maenden geleeden hier oock gesien, insgelijcks sijn in Europa meede gesien. Wat deselve beduydende is den oppersten geever alles goets alleen het beste bekent, die alle well verdiende plaagen ende straffen genadelick van ons will afkeeren ende alles tot Sijnes

alderheyligsten naems eere ten goeden van sijn volck ter salicheet laaten gedeijen.

Indien den brenger deser, Jan Poppen soo in 't reguart van U E.E. recommendatie met paerden van Bonaira geacomodeert is geworden, van hier adroiture was naer costy gecomen, soo soude ick de tweehondert stucken van achten per 't schipjen De Musch weederom gecomen, met't geene 't seedert als per neffensgaende reeckeninge U E.E. is concernerende met hem hebben overgesonden, maar alsoo hij op de jongste tocht als van hier naar de eylanden vertrocken op de voyagie van een Engelse caper is geplundert ende door denselven caper den Indiaen Fransquiet hier van Curacao, die met hem gevaaren, uyt sijn galjooth meede genoomen omme hun den wegh te wijsen tot het schelmstuck dat aldaar door voors. capers gepleeght is, soo hebbe in't reguart van U E.E. voor beeter geacht, andere siguerder geleegentheit van hier adroiture af te wachten alsoo bij weegen ende over d' eylanden met deese troubelen te veel periculs onderworpen is.

Monsieur Balthazar Stuyvesant U E.E. waerden soon, aen wien ick desirere veele occasie te mogen hebben goede offitien te bewijsen, is Godt loff tot op dato met ons allen in goede gesontheit, glijck als U E.E. uyt sijne missive wert connen aprehenderen, die ongeleegentheit van d' Engelse N. Neederlant oovergecomen is sijn meeste sentiment anders can well bespeuren, glijck als oock natuyrlijck is dat hij N. Neederlandt voor Curacao prefereert, alsoo diergelijcke recriatie hier niet is vindende, als well in Nieuw Neederlant. Ende cijffereert ons die geleegentheit aldaar soodanich dat bij veranderingh ende goede herstellinge wij onse gedachten ende inclinatie meede derrwaerts laaten gaen omme soo wanneer het Godt de Heere beliefden, onse oude daagen in een soo well geseegent landt met onse familie seer geneegen souden sijn toe te brengen.

Wij hebben hier dit jaar een slecht saysoen gehadt alsoo dat qualick soo veel vruchten uyt de plantagies getrocken omme de neegers te connen substenderen soo daarin gearbeit hebben, het suyckerriet is alleen reedlick voort gecomen desweegen doende ben omme een cleen suyckerwerck toe te stellen, omme te sien wat 't selve sall renderen. Indien voordeel daarbij bereeckenen connen, soo sullen alle debvoir doen omme voor U E.E. soon

Monsieur Balthazar Stuyvesant naer een goede geleegentheit ende bequaem stuck landts daartoe uyt te sien glijck bereyts aen St. Joris dat voor deesen een Compagnies tuyn geweest is, gedaen hebbe. Indien geen beeter noch bequaemer daartoe vindende soo sullen aenstaende saysoen, Godt believende, met U E.E. advis ende goetvinden daer een proeve van comen te neemen ende daartoe sullen acht a thien goede slaaven requireren, soo die compagnie hier aen de inwoonders consenteert mits dat tot de culturinge moeten gebruyckt werden, tot eenhondert seeven ende een halff stucken van achten die U E.E. soon Monsieur Balthazar Stuyvesant ten naesten bij met sijn tegoedt hebbende reeckeninge van maantgelden soo aen mij vertoont sall connen seupleren, desweegen oock aen de compagnie in sijnen faveur geschreeven, ende verhoope metten eersten daarop rescriptie te erlangen.

Sall nu alleen resteren dat die negotie op deese plaats opnieuwes het sij met slaaven off anders can werden gepractiseert te continueeren, off dat het werck U E.E. bewust soo hier onderhanden is, door luydens sich dien verstaende voor proffytabel ende goet geceurt werdt, anders vermits het stockvischhout hier op ’t lant dat rijp is meest geconsummeert sijnde, voorts alle de rest wat hier op ’t lant is ende te verwachten staet niet suffisant omme jaarlickx des compagnies oncosten te connen draagen, waardoor de compagnie naar haar oude gewoonte de menagie sall soecken, voornaementlick indien sij Nieuw Neederlandt niet weederomme gerestaureert becomende. Soo is mijn gevoelen dat bij mancquement van ’t geene wes voors. is het dan met een cleen guarnisoen sullen willen affsien, glijck haar ten. opsien van de menagie geen ongelijck sall connen gegeeven werden, wanneer dan oock voor mij beswaarlick ende de geene soo wat te verliesen hebben in soodaanige tijden als wij beleeven, sall connen werden gecontinueert ende de comp. het dan oock well met een minder dienaer sall connen affsien. Dit schrijve ick alleen naer mijn gevoelen tusschen ons, alsoo het dingen sijn die gebeuren connen, ten eynde U E.E. sijn speculatien ende gedachten over ’t selve subject tot onsen besten geliefft te laaten gaen omme ons in soodanigen gevall met U E.E. wijsen ende voorsichtigen raat te assisteren waar dat dan well, voor het siguerste ende beste onse recours souden connen neemen, doordien in Hollant volgens die advisen soo van daer become niet veel te verdienen valt voor degeene soo alreede daer well geseeten sijn, ick geswijge nieuwe

aencomelingen.

Belangende onse geyten ende schaapen aen St. Crous soude ick onvermindert van U E.E. beeter advis resolveren het meerendeel van dien ten doen slachten, ende insouten ende naer de eylanden senden ende daarteegens suycker doen verhandelen ende het procedido van dien off naer costy off naer Hollant doen remitteren, soo als U E.E. 't best goet vint, ten ware dat tusschen beyden hier beeter geleegentheit comende voor te vallen, dat dan niet versuymt sall worden. Ende naer de eylanden hebbe geen andere geleegentheit als aen St. Christoffel ende St. Crous alsoo op alle de andere eylanden den handell voor ons verbooden is soo well van de Francen als de Engelse.

Weegens seecker onderbarbier daarvan in U E.E. aengenaeme missive in dato 13/23 octobris passado van gedacht wert, wensten ocasie te hebben in 't reguart van U E.E. recommandatie hem hier te connen benificeeren, maer vermits geen seeckerheyt hebben van de continuatie met den slaafsen handell ende daarbij voor apresent meer als van nooden desweegen sijn versorght, soo sall genootsaackt weesen de compagnie eerder daarvan te ontlasten, anders indien hier daartoe ocasie was, soude voor een ander geprefereert worden.

Aen den heer secretaris Van Ruyven hebbe op sijne ontfangene missive in rescriptie gedient betreffende die twee jonge slaaven, door sijn broeder den commissaris alhier jaaren geleeden van de comp. gecocht, daeraen mij omme cortheit referere.

Mijn gevoelen is soo wanneer deese Engelse troubelen ende oorloogh niet bijgeleght connen werden, dat wij hier in corten Hollantse ende Zeeuwse fregats hebben sullen soo bij weegen van de Caribische eylanden ende elders hier hun redres neemen sullen als weesende een van de sigurste ende bequaemste haven hier in de Westindies omme hare scheepen te kielhaalen ende te versien.

Van de Caribische eylanden sall den brenger deeser aparent aen U E.E. jonger ende beeter tijdinge toebrengen ende dat alles ten goeden sall werden herstelt dat well het heylsaemste ende proffitabelste ende veell meer reputeerlicker voor beyde natien weesen soude.

Indien den brenger deeser met sijn galjooth herwarts compt ende U E.E. hem

conde disponneren omme van costy een bequaem mast tot een van de compagnies fcarcken hier te brengen, soude mij aengenaem sijn, te weeten, seeven en vijfftich voet lanck ende seeven en dartich duymen dick [ ] dient booven wat toppigh te weesen ende wat deselve comt te costen sall in contant aen U E.E., Godt believende, ter geleegener tijt geremitteert werden, insgelijckx aen den brenger voor sijn moeyten werden gecontenteert.

Hiermeede

Edele, Erentveste, Mannhafte, Wijse, Voorsinnige ende seer Discreete heere, beveele U E.E. naer onser aller groetenisse onder die genadige ende geseegende protectie des Alderhooghsten met sampt mevrouw Stuyvesants ende ganse lieve familie ende blijve, soo lange ick leeve,

Curacao, in 't fort Amsterdam den
16 aprill anno 1665.

Mijn Heere,

U E.E. gans geaffectioneerde berey-
twillige vrunt ende dienaer

M. Beck

Mijn Heere,

U E.E. gelieve van den brenger deeser, Jan Poppen te doen ontfangen deese volgende cleenicheeden soo met't scheepjen De Musch weederom gecoomen sijn ende nu weederomme gesonden werden
een vaatje Curacaose suycker
een vaatje fijn sout
een ancker ingeleyde lemoentjes
twee pottijsjes confeyturen
een hammack
vierhondert vier en dartich stucx kinckhoorens

van hier adroiture verhoope dat meerder ende beeter Curacaose suycker sall senden, als in boovenseyde vaatjen bevonden te weesen, gedienstelick versoeckende goede geneegenthyt voor de daat magh aengenoomen [ ]
Vale.

[geadresseerd:] Mijnheer

Mijnheer

Petrus Stuyvesant, residerende op de Mannhatans in Nieuw Neederlant
per 't galjoot De Hoop dat Godt geleyde.

[105] AFREKENING VOOR BALTHAZAR STUYVESANT

1664 december 9-1665 april 17

Laus Deo anno 1665 a Curacao

Mons. Balthazar Stuyvesant

debit[20]

anno 1664 ady 10 decembns

a cassa voor vracht van teegenstaende goederen betaalt	ƒ 94.-	
a ditto voor passagie vanden persoon van Mons. Stuyvesant	ƒ 36.-	
	ƒ 130.-	ƒ 130.-
1665, 17en aprill compt per saldo deeses		ƒ 662.4
somma		ƒ 792.4

contra credit

anno 1664 ady 9en decembris per gesouten

vlees bestaande in vier vaten netto lb. 1150 a 4 stuivers lb.	ƒ 230.-	
118 scheepels witte ertten a 8 schelling de scheepel	ƒ 283.4-	
18 ditto grauw ertten a 10 schelling de scheepel	ƒ 54.-	
75 scheepels taruwe a 10 schelling d' scheepel	ƒ 225.-	
somma	ƒ 792.4	ƒ 792.4

N. van Ruyven

commissaris

[106] LIJST VAN STUKKEN BESTEMD VOOR PETRUS STUYVESANT IN NIEUW-NEDERLAND

[ongedateerd]

Inventario van de pampieren ende bijlaagen hierneffens gaande aen den E.E. Heer Generael Petrus Stuyvesant met het galjoot De Hoop per schipper Jan Pietersz Poppen.

No. 1 Een originale missive van dato 15en novembris anno 1664 per des Compagnies scheepjen De Musch gedepescheert geweest ende nu per voors. galjoot gesonden werden;

2 Een ditto;

3 Een ditto van de Compagnie aen den Directeur op de Zuyt Revier;

4 Duplicat van dato 11en decembris anno 1664 oover St. Christofel gesonden;

5 Een originale missive van dato 16en aprill anno 1665;

6 Een ditto;

7 Extract uyt een journael van't geene op de Cust van Guinea door d' Engelse verricht is;

8 Copia extract van 't geene door den Vice Admirael De Ruyter aen het eylant Cabo Verde in het rescontreren van acht Engelse scheepen van de Engelse Royale Compagnie gepasseert is;

9 Ditto ordonnantie ofte assignatie weegens ditto op de Compagnie gepasseert;

10 Copia van 't raport ende verclaringe door den Commandeur van Bonaira gedaen alhier, van 't gewelt door een

Engelse zeeroover aen Bonaira gepleecht;

11 Copia van een publicque acte dienende tot preadverten-tie van alle Hollantse scheepen weegens den voorschreven roover;

12 Rekeninge van 't gene door monsieur Balthasar Stuyvesant hier in des companys magasijn gelevert is.

[achterkant:] Inventario van de beylae[gen]

[107] BRIEF VAN WILHELMUS VOLCKERINGH TE CURACAO AAN GERARDUS (GERRIT) VAN TRIGHT TE NIEUW-NEDERLAND

1665 april 19

Waerde cousijn Sr. Gerardy van Tright.

U E. aengename van den 27 July is mij op den 13 September 1664 seer wel ter handt gesteldt, waeruyt ick medt blijdtschap U E. nevens mijne cousijns U E. broederen haere gesondtheyt ende welstandt hebbe gesien, die de Heere aen U alien ende mij gelieve te doen continueren. De tekenen van vrindtschap die U E. met hartelijcke protestatie van toegenegentheyt hebt laeten vergeselschapt gaen, sijn van mij seer wel en met een danckbaere hardt ontfanghen en volgens U E. begeert [en] in't plaetse van de helft geheel aen de Edele Heer Gouverneur opgedraeghen, niet wetende waer ick deselve beter soude konnen besteden, dan daer ick selve geduerigh ter tafel gae en wel onthaeldt werde. Sij sijn hem oock soo aengenaem geweest, dat hij gaern met uyterlijkcke tekenen sijne danckbaerheyt soude bewij[sen,] bij aldien ons dese plaetse maer iets verschafte dat daertoe konde dienen. Door manquemendt van't selve ben ick gedronghen voor dees tijdt mijne danckbaerheyt met dese wijnige letteren te uyten, versoeckende dat U E. de craght van vrindtschap niet ende wildt waerderen naer uyterlijcke giften maer naer opreghte en trouwe toegene-

gentheyt waervan U E. aen mijn sijde wel mooght versekerdt sijn, die ick niet en sal naerlaeten bij alle occasy U E. te doen gevoelen.

’t Sedert is ons nogh U E. gunstighen van den 22 October 1664 wel ter handt gestelt bij welcken ghij ons den soon van den Edelen Heer Petrus Stuyvesandt hartelijck recommandeert dat ick seer gunst[ig] ende met een volkomene genegentheyt aenneme, om hem in alles waerin ick hem met mijne kennisse raedt ende daet kan behulps[aem] sijn te dienen ende soo veel mogelijck is met mijn uyterste devoir de toestandt van sijn saecken te helpen bevorderen, gelijck ick dienaengaende breder aen sijn heer vader hebbe geschreven.

Met droefheyt ende vreese spreeckt men hier van de onlusten die tuss[chen] de Engelschen ende ons soude ontstaen ende reedts tot eenen publycken oorl[ogh] uytgeborsten sijn, waervan wij de seeckerheyt uyt het vaderland[t] daegelyckx verwaghten waervandaen wij in [ ] 8 maenden gheen bri[even] hebben gehadt. Immers soo is ons volgens U E. brieven ende mond[elingh] relaes van Sr. Stuyvesandt met droefheyt ter ooren gekomen die tegelijck jammerlijck ende schadelijcke veranderinge door den Engelschen veroorsaeckt met het innemen ende verooveren van de Manathans buyten twijfel vele een swaeren slagh ende onwillighe verhuysinghe sal veroo[rsaecken,] Hetselye onhijl dryght ons mede tensij den hooghmoedt der Engelsche [door] het wijs belydt der Hoog Mogende Staten ende seghen Godts in tijdts gesto[pt] werdt waerop wij nogh waghten ende hoopen dat evenals sij uyt Capo Verde van de gansche custe van Guinea door de Vice Admirael De R[uyter] sijn gedreven, oock soo eens weder sullen gedwonghen werden Nieuw Nedeiflant] aen de wettighe besitters over te leveren.

U E. obligatie op Dirck Houdthuysen en heeft gheen effect konnen sorteren. De luyden toonden haer seer geneghen tot betaelen maer wierden alleen verhindert door armoede. Sij sijn hier weder van[d]nae de Versjes in dienst van desselfs governeur Wilhem Hontum aen wien ick volmaght hebbe gegeven om uyt haere verdiende gagie ieder jaer vijftigh guldens over te senden waer[ ] sij oock selven hebben toegestaen. ’t Geene daer af kompt sal naer Hollandt aen U E. vader remitteren.

De negotie op dese plaets is tegenwoordigh seer sober, naerdien de Genouesen haer contract ten ynde is en sij selven vertrocken sijn doch verwaghten met de

naeste tijdinge vernieuwinge van contract 't welck hier weder wadt levens sal veroorsaecken. Ondertusschen en[isset?] hier niet onvermaeck te leven voor iemandt die eensaemh[eydt] lief heeft waertegens U E. oordeelt mij een goedt wederpartner nodigh te sijn 't welck wel soo is, maer naer mijn oordeel in dese landen niet geheel dienstigh naerdien men met het wijf tegelijck het landt trouwdt, 't welck mijn humuer geheel tegen is, 't welck altoos sal traghten om nog eens sigh daer te vermaecken daer het wel eer veel vrueght geschept heeft, om daer mijn vordere avancement te soecken. Soo U E. iets in die saecken geavanceert heeft, gelieft 't mij met de naeste occasie te adviseeren. Waerop waghtende bevele U E. nevens U E. broederen mijne cousijnen ende andere vrinden met hartelijcke groetenisse in de protexie des Alderhooghsten.

U E. seer toegeneghen cousijn

Wilhelmus Volckeringh

Actum Curacao, den 19 april 1665.

't Sedert is alhier op den 15 juny gearriveert het schip De Gerechtigheyt van Amsterdam, mede brengende brieven van den 13 april adviserende, dat den ooriogh publicq geproclameert was en uytstekende neerstigheyt wierde aengewendt om een vloot van 150 capitale scheepen 't see te brenghen waervan wij met de naesten iets notabels verwaghten. Den 5 July arriveerden hier van Christoffel den brenger deses, schipper Poppen, ons berightende die goede progressien die De Ruyter in het vasteren van de Engelse schepen langhs de cust heeft gedaen verhopende in het kort van Nieuw Nederlandt oock iets goedts te sullen hooren, dat Godt wil geven. Wij beryden ons dagelijckx, om een surieusen aenval der Engelsen te konnen wederstaen. Ady den 10 julii 1665.

[geadresseerd:] Sr. Gerrit van Tright
coopman aen de Manhatans.

[108] LIJST VAN GOEDEREN BESTEMD VOOR NIEUW-NEDERLAND

1665

1665 Register van het goedt geladen aen Curasou:

aen Peterus Stuyvesand	Gul. St.
4 vatiens	
2 potten	
1 pacque	
somma guldens	14 -
Sauwel Rissert, predicant	
1 pot	
1 vatie	3.-
Sr. Verbruggen	
2 vatiens	
1 potthies	6.-
Nicolaes Valet	
1 Pot	1.10
Gerrit van Tricht	
1 pot	1.10
Jacobus Backer	
1 vat met kinckhoorens	4.-
aen Peterus Stuyvesandt	
2 vaten met kinckhoorens voor vracht	
9 guldens per stuck	18.-
Commissarus van Ruyven	
1 vat met kinckhoorens	9.-

onder volck eenige hoorens verdeelt.

schippers goedt

2 vaten met stroop

1 ochooft ontrent half vol suycker

1 vat met pruymen

350 kinckhorens

1 klijn stijckie baye

13 last soudt maer door eenigh haert weer veel versmolten salt uytwijsen etc.

een hamack voor juffrouw Stuyvesant

[109] BRIEF VAN BALTHAZAR L. STUYVESANT TE CURACAO AAN NICHOLAES BAYARD TE NIEUW-NEDERLAND

1665 juli 2

Monsieur en gans goetgunstighe vrindt, N. Beyaer, salut.

Ick hebbe met dese geleghentheyt niet connen naelaten aen U E. te schrijven, doch van wijnigh importantie dan alleen goede gesontheyt hetwelck in korte van U E. ende U E. beminde ouders ders hoope te verstaen.

Den Admirael De Ruyter heeft Gunea wederom ingenomen gelijck U E. uyt de neevengande pampieren sult konnen sien ende is vandaer nae de Barbados gegaen alwaer heij 22 schepen in de gront heeft geschoten [m]et de casteels ende een deel van de huysen met well 1500 menschen doot ende is vandaer naer Marthinca gegan, alwaer heij mannefieck is onthaelt geworden, alwaer hij oock eenigh volck heeft anghenomen ende vandaeer na Monsoratten ende Mivis geseylt ende heeft daer 15 Enghelse sc[he]pen genomen. Nadat dit alles gedaen sijnde, is met sin beijhebbende floot na St. Cristoffel gegan ende op de rede comende heeft deselvighe beseet in een halve maen om te sien ofte daer geen Engelse schepen en waeren alwaer heij geen gefonden heeft waerdoor hij he[t] scherp van het schut heeft laten nemen ende al de schepen rontom los heft laten schieten, tot salvo’s waerop de Vransche seer verble[y] waeren ende terstont antworde alwaer mede seer is ont[haelt] geworden ende nae eenighe daghens leghghens vandaer wederom vertrocken, doch niet wel wetende of hij na de Terneufse banken is dan ofte hij na N. Nederlant is, hetwelck hoope, ende indien bij U E. mochte sijn, versoecke dat U E. pertenent gelieft te schrijven hoe het gegaen is soo wel van tegenwordige somer als van de verleden winter hetwelcke niet vertroue dat U E. daerin naelatigh sout sijn om te doen.

Wij hebben hier een schip den 15 juny uyt Hollant gekreghen hetwelcke 9 weecken is onderwegen geweest, waer meede wij verstaen hebben dat sij

meede seer beesigh aldaer sijn, tot preparatie van den oorlogh, waermeede sij het seer well meenen, ende hadden wel 116 a 17 schepen klaer met de minste van 36 stucken. De staten hebben oock an de cappiteins belooft voor ider schip dat sij neem in de slagh soo meenighen stuck als het op heef[t] soo meenigh 1000 guldens ende die een admirael neemt sal 50000 daerboven hebben, voor de vies admirael 40000 ende voor de schout bij nacht 30000 ende alle particuliere schepen die voor niet medegan sullen, sullen eens soveel hebben ende voor een vlaegh die sij van boven haelen, sullen sij [ ] daer sijn oock kapers die sij de nuwe geusen noemen wel 24 in het getael ende worden noch daghelijcks meer ende meer schepen gereet gemaeckt. De Enghelse hebbe oock al ettelijcke schepen klaergema[eckt] soodat sij malcanderen lustigh in het haer sullen sitten.

Hierneevens send U E. eenige gedruckte pampieren dew[elcke] niet hebbe durve in vaders brieve stecken. Derhalve ben versoe[cken] de dat U E. dese per eerst gelieft te leesen ende dan an hem ofte moeder te behandighen, dewelck UE.de andere meede wel sullen laten leesen.

Wat ons hier belangt sijn noch alle in goede gesontheyt ende hebbe hier noch wijnigh vrees voor den Enghelsman dat die ons hier van dan soude nestelen, wan tegenwoordig wel van victalie ende andere dinghen versien sijn.

Wat mij in het particulier angaet ben seer wel verghenoeght [ ] maer eens teijdinge van vader ende moeder ende U E. konde becomen hoe het met haer van de winter af is geweest, hetwelck niet vertroue dat U E. darin nalatigh suit sijn omme het selvighe te schrijven, waervoor U E. van herwaers over eenighe angenaeme dienste can toebrenghen wees in mijn vermoghen is sal sulx ten allen teijden, daer U E. het sijt requrerende in effecte doen blijck[en]

Ick versoecke seer vrindelijck dat U E. mij wat saet gelieft te senden soo van cool, wortelen, sla, pieterseli van alder han[t] soort, want hier geen te becomen is ende wete dat U E. hetselve genoegh heeft met de twe jonghe honden gelijck ick die in de voorigh brieve ben requirerende, van tercoot, die goet sijn, hetwelck op U E. late staen.

Ick soude U E. wel schrijven ende recommanderen de meysyes die op de Manhatans sijn om deselvighe te bewaren, maer wete wel dat het an U E. niet

sal mankeren, dewelcke U E. al te samen me[t] een kusyen kan begroeten voor mij ende somwijle met een drock te m[ ] dachtighen. Ick hebbe mede hier gehoort datter een parteij al Enghels beginnen te worden, oock omder anderen F Kips, waerdoor al half bevrest ben voor de buerluyden indien sij niet soude moghen verhuyst sijn, sulx niet wesende kan U E. de [sel]ve een wijnig vermanen dat sij haer selve danighe keterij soude wachten oomme te begeven, want wel weete dat het tot noch toe an geen duytse vrijers en mankeert want het selve soode U E. tot een disreputatie weese.

Hier mede na hertelijcke groetenisse U E. in de bescherminge des Heere bevel ende blijve,

Monsieeur,

U E. gans geaffectioneerde

Curacao, in't fort Amsterdam] vrint ende dienaer

Den 02 julij 1665. B. L. Stuyvesant.

Ick verwachte al de nieus van U E.
want vader mij sulx niet schrijven sal.

[geadresseerd:] Monsieur

Monsieur
Nicolaes Baeyaert op de Manhatans.

[110] BRIEF VAN WILHELMUS VOLKERINGH TE CURACAO AAN PETRUS STUYVESANT TE NIEUW-NEDERLAND

1665 juli 12

Edele, Erntfeste, Wijsen, Achtbaere en seer Voorsienighen Heer
Mijn Heer,

U E. gunstighe is mij op den 6 december 1664 wel ter handt gestelt doch daer uyt medt leedtwesen gesien die seer droevige en niet min schadelycke veranderinghe, die door de onreghtveerdige procedueren der Engelsche Natie U E. Achtb. nevens alle de inwoonderen van dat langhe door ons bewoond

ende gecultiveerde Nieuw Nederlandt is overgekomen, 't welck ons door mondelingh relaes van U E. Achtb. waerden soon, onsen vrindt, in 't breede is bekendt gemaeckt, niet sonder compassie over U E. Achtb. ende soo veele geintresseerde, ende vreese, dat ons het selve onhyl oock hier wel moghte komen te treffen, ten waere de Heere door hylsaeme raedtslaeghen ende gesegende dessijnen van Haere Hoogh Mogende den hooghmoedt ende trotsheyt van die natie, dewelcke tot hoon ende smaedt der Nederlanden schijnen te leven kompt te stuyten, 't welck wij van harten wenschen ende oock bidden, opdat soo de eere ende reputatie der Nederlanden dewelcke door den voorgaenden oorlogh vrij wadt verwelckt is, weder in fluer gebraght, ende hetgeene haer bij dese nieuwe onlusten reedts onreghveerdigh ontvremdt is, hersteldt moghte werden, waervan wij omtrent de Custe van Guinea al een goede proeve hebben gehadt (t welck U E. Achtb. door den Edelen Heer Directeur Becks wel breeder sal geadviseerdt sijn) ende vertrouwen diergelijcke in 't korte oock omtrent Nieuw Nederlandt te sullen hooren.

De recommandatie van U E. Aghtb. waerden soon onder mijne institutie is mij op 't hooghste aengenaem ende soo gunstigh aengenomen als sij van U E. Achtb. ernstigh is begeert, ben berydt ende gewilligh om nae de maete der kennisse die mij Godt gegeven heeft, alles wadt in mijn is te doen dienen tot sijnen beste. Sijn goedt humuer ende wel geschickt leven geeft mij een hartelijcke toegenegenth[eyt] om hem tot studie te animeeren ende behulpsaem te sijn, maer bevinde hem daertoe niet seer geinclineerdt, meer geneghen sijnde tot schrijven, boeckhouden ende wadt daeraen dependeert, waerin de E. Heer Directeur hem oock behulpsaem is. Wadt ick daer nevens kan toebrenghen tot vermeerderinge van sijne kennis in de Latijnsche taele, ende fundamenten der Christelijcke religie (waertoe dat hij 't best genijght is) en sal niet naergelaten werden, soo door private institutie, als onderlinge discoerssen ende familiaer geselschap. Waerop U E. Aghtb. Heer sigh sekerlyck magh verlaeten ende op onse getrouwe devo[ir] in desen wel gerust ende versekert sijn. Waerop yndigen[de] bevele U E. Achtb. nevens sijn huysvrouw ende gansche familie in de protexie des Alderhooghsten.Erentfeste, Wijse, Achtbare ende seer discrete Heer, U E. seer toegenegen vrindt en dienaer.

Actum Curacao, Wilhelmus Volckeringh

ady 29 April stillo novo 1665.

’t Sedert dese onse bovenstaende, die wij gedaght hadden dat eerder souden vertrocken sijn ende is bisonder niets notabels gepasseert. Den 15 juny is alhier een schip uyt Hollandt gearriveert berightende dat seer groote naersti[ghheyt] wierde aengewendt tot de uytrustinge van een capital[en] vloot bestaende in 150 schepen, van welckers verrighting wij in het cort iets voordeelighs verwaghten, als besonder oo[ck] van de vloot van den Vice Admirael De Ruyter, die wij hier [van] vertrouwen dat Nieuw Nederlandt sal aengedaen ende hetselve weder in sijn vorige staet herstelt hebben. Met brieven van Christoffel werdt ons beright, dat die van Jamaica preparatien om ons hier te besoecken, waertegens wij ons hier in sulcken postuer hebben gestelt, dat wij hier wynigh vrees ende in hope sijn om haer vruchteloos te doen wederkeren. Eghter wenschen veel liever in gerusthen te moghen blijven, dan van sulcke gasten besoght te werden, die noyt voordeel brenghen. Het success ende uytkomste van dese groote ende door gansch Chnstennjck universele verwerringe, sal den tijdt leren. Wij bidden ende hoope dat die groten Godt, alles ten besten van sijn kercke ende ons lieve vaderlandt sal dirigeren, ende U E. Achtb. met alle die hem aengaen, nevens ons onder Sijne vaderlijcke protexie aennemen. Adij den 12 July 1665 in Curacao.

[Op voorkant staat:]
Achtbaere Wijse voorsienighen en seer discreten Heer
Mijn Heer Petrus Stuyvesandt
aen de Manhatans.

---

[1] J. P. Tolck werd op 23 december 1638 als directeur van Curacao voorgesteld aan de Staten Generaal.
[2] Deze plakkaten zyn niet teruggevonden
[3] Dit register is niet teruggevonden.
[4] Dese resolutie is niet teruggevonden.
[5] Handtekening onleesbaar, moet zyn J. Claessen Boll, zie NR.5e.
[6] Handtekening onleesbaar, moet zyn J. Claessen Boll, zie NR.5e.
[7] Handtekening onleesbaar, moet zyn J. Claessen Boll, zie NR.5e.

[8] Recto onderaan.
[9] Staat op de eerste bladzijde onderaan.
[10] Staat op het schutblad.
[11] Zie pagina 119 voor kopie van het origineel.
[12] Staat op eerste bladzijde onderaan.
[13] In marge: stempel met de tekens GWC
[14] De afwijkingen in de handtekening zijn in het transcript overgenomen.
[15] Om druktechnische redenen is dit stuk vertikaal afgedrukt.
[16] Om druktechnische redenen is dit stuk vertikaal afgedrukt.
[17] Om druktechnische redenen is dit stuk vertikaal afgedrukt
[18] Om druktechnische redenen is dit stuk vertikaal.afgedrukt.
[19] In deze bedragen is kennelijk een vergissing gemaakt of de resterende cijfers zijn onleesbaar.
[20] Om druktechnische redenen is dit stuk vertikaal afgedrukt.